Stadsrekening 2020
Gemeente Nijmegen

Inhoudsopgave

STADSREKENING 5
Inleiding 6
Financieel beeld 8
Voorstel om te besluiten 21
PROGRAMMA'S 22
Bestuur en organisatie 23
Veiligheid 30
Economie en toerisme 36
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg 44
Werk en Inkomen 58
Onderwijs 66
Bereikbaarheid 72
Wonen en stedelijke ontwikkeling 83
Openbare ruimte 94
Cultuur en Cultureel erfgoed 102
Sport 110
Financiën 116
Indicatoren Duurzaamheid 121
Indicatoren Wijkontwikkeling 122
PARAGRAFEN 125
Investeringen 126
Lokale heffingen 129
Bedrijfsvoering 139
Verbonden partijen 146
Onderhoud kapitaalgoederen 154
Grondbeleid 159
Weerstandsvermogen & risicobeheersing 163
Financiering 176
JAARREKENING 182
Overzicht van baten en lasten 183
Taakvelden 192
Algemene dekkingsmiddelen 197
Balans 198
Grondslagen 223
BIJLAGEN 226
Sisa bijlage 227
Gemeentefonds 253
Indicatoren 256
Leningen limiet kasgeld 274
Leningen norm renterisico 275
Begrotingswijzigingen 276
Subsidiestaat 277
Uitvoering raadbesluiten over rekenkameronderzoeken 279
Coronacompensatie 287

Stadsrekening

Inleiding

In de Stadsrekening 2020 laat de gemeente Nijmegen zien wat in het afgelopen jaar is bereikt. Het college van burgemeester en wethouders legt op die manier inhoudelijk en financieel verantwoording af over het gevoerde beleid zoals dat is vastgelegd in de begroting van 2020.

We kijken terug op een heftig jaar, waarin Covid-19 een stempel drukte op onze inwoners, ondernemers, instellingen en verenigingen. Veel zaken die Nijmegen tot een levendige en aantrekkelijke stad maken, waren onmogelijk. Denk alleen al aan de evenementen en fysieke ontmoetingen die niet door konden gaan. Maar er is ook heel veel gedaan om de impact van coronamaatregelen te beperken. Als gemeente hebben we geprobeerd om zoveel mogelijk vanuit de behoefte van inwoners en ondernemers ondersteuning te bieden waar dat op lokaal niveau kon. Ook in de uitvoering van de coronamaatregelen zijn grote inspanningen geleverd op het gebied van handhaving en de volksgezondheid.

Juist in deze langdurige crisis was de inzet om Nijmegen sociaal en inclusief te houden extra belangrijk. Met de campagne Geldzorgen zijn inwoners die te maken hebben met financiële problemen actief en laagdrempelig benaderd met als doel een ernstigere schuldenlast te voorkomen. Via een pilot met een toeslagencheck hielpen sociaal raadslieden inwoners om veranderingen in hun persoonlijke situatie te managen. In nauwe samenwerking met onder meer scholen, sportverenigingen en cultuurinstellingen is gekeken naar mogelijkheden om binnen de landelijke regels ruimte te creëren, hulp te bieden en te blijven investeren in de toekomst. Zo is er een fonds opgericht om jongerenactiviteiten binnen de coronaregels te stimuleren en zijn laptops beschikbaar gesteld voor leerlingen die anders vanwege financiële omstandigheden geen digitaal onderwijs konden volgen. Ook is het noodzakelijk onderhoud aan de schouwburg gestart en zijn nieuwe sportvelden aangelegd.

Onze coronateams hebben duizenden ondernemers ondersteund met de Tozo- en de Now-regelingen. Als lokale overheid hebben we met een aantal ‘noodpakketten’ extra ruimte werd gecreëerd voor directe, praktische ondersteuning van ondernemers. Daar waar mogelijk is ruimte gecreëerd via een anderhalvemeterfonds, pilots met coronaproof events, verruimde regelingen voor terrassen, de campagne ‘support your locals’ of langere venstertijden voor supermarkten. Met ondernemers is gewerkt aan een veerkrachtige economie na corona via onder meer digitaliseringsvouchers en programma’s voor scholing en omscholing. Op basis van de met ondernemers gemaakt Economische Visie is zo’n 2 miljoen besteed aan het versterken van de economie.

Ondanks alle beperkingen zijn veel belangrijke projecten en beleidsmaatregelen die op de planning stonden gerealiseerd in 2020. Zo is de Omgevingsvisie vastgesteld waarin de uitgangspunten voor het gebruik van de ruimte in Nijmegen staan. Om de grote druk op de woningmarkt te verlichten is grond voor 1250 kavels uitgegeven. De woondeal Arnhem-Nijmegen gaat daarnaast voor tienduizenden broodnodige extra woningen zorgen. In het stationsgebied en Winkelsteeg ontstaan nieuwe leef-en werkgebieden die belangrijk zijn voor een toekomstbestendige stad. Verduurzamen en vergroenen is essentieel om in die toekomst prettig en veilig in onze stad en regio te blijven wonen. De Regionale Energiestrategie (RES) is belangrijk om de energietransitie te realiseren. Een nieuw actieplan met 29 maatregelen voor een betere luchtkwaliteit moet bijdragen aan het verbeteren van de gezondheid en het leefplezier van Nijmegenaren. Dat laagdrempelig verduurzamen samen met bewoners echt werkt, bleek opnieuw in 2020. Duizenden Nijmegenaren maakten gebruik van de energiebesparingsvouchers, de sloopregeling voor zeer vervuilende oude brom- en snorfietsen was populair en actie Steenbreek wist opnieuw bijna honderdduizend tegels te vervangen door groen.

Financieel gezien is het gelukt om 2020 met een zeer positief resultaat af te sluiten van 33,8 miljoen euro. De grootste bijdrage daaraan leveren Beschermd Wonen en BUIG. Bij beschermd wonen zien we door effectief beleid bijvoorbeeld al enkele jaren een positieve trend die in 2020 een voordeel opleverde van 15,1 miljoen.
Dankzij slimme maatregelen hebben we in de afgelopen jaren de kwaliteit geborgd en de kosten stevig omlaag gebracht omdat we weten dat in de nabije toekomst minder geld beschikbaar is vanuit het Rijk. Op BUIG zien we 7,6 miljoen euro extra ten opzichte van de begroting. Dat komt door een niet structurele positieve bijstelling vanuit het Rijk waardoor we in 2020 geen beroep deden op de vangnetregeling. Toch zijn er ook stevige tegenvallers. Zo is bij ambulante Jeugdhulp het zorgvolume toegenomen en dat zorgt voor een nadeel van 6,6 miljoen.

Een deel van de ontstane ruimte bestaat uit al eerder geconstateerde incidentele meevallers die grotendeels los staan van corona. Daarnaast is het helder dat de gemeente zonder de financiële steun van het Rijk voor onder

meer ondernemers en hun werknemers onoverbrugbare financiële klappen had moeten verwerken tijdens de coronacrisis.

Uit de cijfers blijkt dat de basis onder ons financiële beleid op orde is waardoor we kunnen blijven investeren in de stad, ook in moeilijke tijden. Maar ondanks een positief resultaat van 33,8 miljoen zijn de keuzes die we in de komende tijd maken zeker niet eenvoudig. Zo is een substantieel deel van de middelen incidenteel en kunnen we het geld maar één keer uitgeven of sparen. Grote projecten zoals die in het stationsgebied en de Winkelsteeg zijn van groot belang voor de toekomst van onze stad, maar vragen om flinke investeringen. Maar ook de al langer bestaande onzekerheden en discussies rond bijvoorbeeld het gemeentefonds en de opschalingskorting zijn nog niet beslecht. Bovendien weten we nog niet wat de mogelijke lange termijneffecten van deze crisis voor de stad zijn. We kunnen ons dus niet ineens rijk rekenen.

Natuurlijk moeten we in lijn met eerdere afspraken juist nu blijven investeren om de gevolgen van coronamaatregelen te dempen, maar we moeten ook vooruit blijven kijken door slim en behoedzaam te werken aan een solide basis zodat Nijmegen aantrekkelijk, duurzaam, sociaal en economisch veerkrachtig blijft.

Financieel beeld

Algemeen

Het financieel beeld bestaat uit de gerealiseerde voornemens uit de programmabegroting 2020 en ontstane afwijkingen.

Resultaat

Het resultaat van € 33,8 miljoen voordelig wordt met name verklaard door onderstaande posten:

	Hoofdoorzaken	Bedrag	
1.	**Beschermd wonen** *Ingezette transformatiekoers en lagere uitgaven dan gecontracteerd.*	€ 15,1 miljoen	V
2.	**Maatwerkdienstverlening 18-**	€ 6,6 miljoen	N
3.	**Treasury** *Vervroegde winstuitkering GR Bijsterhuizen (€ 1,5 miljoen)* *Lage rentestanden (€ 1 miljoen)*	€ 2,2 miljoen	V
4.	**Gemeentefonds** *Budgettair effect circulaires ('sept '19 – dec. '20)*	€ 2,2 miljoen	V
5.	**Vrijval taakmutaties** *Dak- en thuislozen en de suppletie-uitkering sociaal domein*	€ 2,6 miljoen	V
6.	**Buig** *Hogere vaststelling Buig-budget (€ 6,1 miljoen)* *Lagere uitgaven uitkeringslasten (€ 1,5 miljoen)*	€ 7,6 miljoen	V
7.	**Tozo uitvoeringskosten**	€ 2,4 miljoen	V
8.	**Werk** *Coronacompensatie Sociale werkvoorzieningen (€ 1,7 miljoen)* *Minder inzet Participatiemiddelen (instrumentengeld) (€ 2,4 miljoen)* *Minder uitgaven WSW-middelen (indexering meicirculaire) (€ 0,9 miljoen)*	€ 5,0 miljoen	V
	Overige verklaringen per saldo	€ 3,3 miljoen	V
		€ 33,8 miljoen	**V**

1. ***WMO Beschermd wonen € 15,1 miljoen voordeel***
   Wmo beschermd wonen: op de geleverde zorg (Zorg in Natura en PGB) is minder uitgegeven dan gecontracteerd c.q. begroot. De totale zorgdeclaraties vanuit de zorgaanbieders zijn achtergebleven ten opzichte van hetgeen gecontracteerd is. We verwachten dat de totale zorgdeclaraties (ZIN) € 41,3 miljoen bedragen. Dit is lager dan het 'gecontracteerde' bedrag van € 46,0 miljoen. Met name de nieuw ontwikkelde beschermd thuis producten en overige extramurale producten blijven achter. Daarnaast blijft ook het gebruik van het PGB budget achter ten opzichte van de begroting; dit levert een voordeel op van € 1,4 miljoen.
   Het voordeel op Wmo beschermd wonen wordt mede veroorzaakt door de ingezette transformatiekoers van de afgelopen jaren. De afgelopen jaren zijn er minder (dure) intramurale plekken ingekocht (afbouw) en wordt door de zorgaanbieders daarvoor in de plaats (goedkopere) extramurale zorg geleverd. Dit is in lijn met de transformatiedoelstellingen beschreven in het beleidsplan 'samen dichtbij'. Vanaf 2018 hebben we –samen met de zorgaanbieders- ongeveer 150 plekken beschermd wonen weten af te bouwen. Een gemiddeld beschermd wonen plek kost € 57.000; dit levert op jaarbasis per saldo een resultaat op van € 8,6 miljoen.

2. **Een nadeel op Maatwerkdienstverlening 18-* € 6,6 miljoen**
   Het betreft dan jeugdhulp zoals ambulante begeleiding en behandeling, jeugd-GGZ, persoonlijke verzorging en persoonsgebonden budgetten. Hiervoor is een budget beschikbaar van € 28,0 miljoen. In 2020 is € 34,6 miljoen uitgegeven, wat resulteert in een nadelig resultaat van afgerond € 6,6 miljoen. Dit nadeel heeft te maken met de nog steeds hoge kosten voor ambulante jeugdzorg.

3. **Een voordeel op Treasury van € 2,2 miljoen**
   - *Financiering € 1 miljoen voordeel*
     Door de aanhoudende lage rente en soms negatieve rente hebben we een voordeel van 1,0 miljoen op de financieringslasten

   - *Beleggingen € 1,5 miljoen voordeel*
     Dit voordeel wordt met name veroorzaakt door de vervroegde winstuitkering van € 1,5 miljoen van de GR Bijsterhuizen.

4. **Een voordeel op Algemene uitkering en overige uitkeringen van € 2,2 miljoen**
   Het totaal van de budgettaire effecten van de circulaires van september 2019 tot en met december 2020 laat een voordeel zien van €2,2 miljoen .

5. **Een voordeel op vrijval taakmutaties van € 2,6 miljoen**
   Een aantal taakmutaties uit het gemeentefonds valt vrij omdat besteding in 2020 niet mogelijk was. Het betreft de taakmutatie Dak- en thuislozen (€ 2 miljoen) en de suppletie-uitkering sociaal domein (€ 0,6 miljoen).

6. **BUIG voordeel van € 7,6 miljoen**
   - *Hogere vaststelling van het BUIG-budget € 6,1 miljoen voordeel*
     De definitieve beschikking Buig over het jaar 2020 is vastgesteld op € 107,3 miljoen euro. Het voorlopige budget is hiermee € 6,1 miljoen naar boven bijgesteld. Dit zorgt voor een voordeel ten opzichte van de eerder begrote baten, waarvan reeds € 5 miljoen (bandbreedte € 4 - € 6 miljoen) bij de 2e voortgangsmonitor was gemeld.
     Gezien deze positieve bijstelling hoeven we geen beroep te doen op de vangnetregeling. Wel is een nuancering ten aanzien van dit voordelige resultaat op zijn plaats: in het coalitieakkoord 2018-2022 is een bedrag van € 6 miljoen structureel toegevoegd om het tekort op BUIG te kunnen opvangen.

   - *Lagere uitgaven op de uitkeringslasten BUIG € 1,5 miljoen voordeel*
     Door minder inzet van loonkosten subsidie ad € 0,3 miljoen, door een dalend IOAW-bestand ad € 0,4 miljoen en door minder uitkeringen P-wet ad € 0,5 miljoen.

7. Tozo uitvoeringkosten voordeel van € 2,4 miljoen

De Tozo-regeling kent naast een vergoeding voor verstrekte uitkeringen tevens een vergoeding voor uitvoeringskosten. In de TOZO-verantwoording is hiervoor een bedrag van € 2,8 miljoen opgenomen voor meerdere jaren (2020 en verder). In 2020 heeft er voor € 0,4 miljoen aan extra inzet door externe dienstverleners plaatsgevonden.

8. Werk voordeel van € 5,0 miljoen

- *Geen gebruik door MGR coronacompensatiemiddelen Sociale werkvoorziening € 1,7 miljoen voordeel*
  In twee verschillende tranches heeft het Rijk extra middelen beschikbaar gesteld ter compensatie van gederfde inkomsten bij de Sociale Werkvoorziening. De MGR heeft geen beroep hoeven doen op deze aanvullende middelen. Deze middelen vallen dus nu vrij ten gunste van het rekeningresultaat.

- *Minder WSW middelen uitgaven € 0,9 miljoen voordeel*
  Het WSW-budget is in de meicirculaire 2020 met € 0,9 miljoen verhoogd als gevolg van indexeringen. Deze middelen zijn niet nodig geweest voor de bekostiging van de WSW.

- *Minder inzet door corona van Participatiemiddelen € 2,4 miljoen voordeel*
  Het jaarrekeningresultaat 2020 van de MGR is fors. Het Nijmeegse aandeel in dit voordeel bedroeg € 2,35 miljoen. Vanwege de corona-crisis werd veel instrumentengeld niet ingezet. De MGR heeft verzocht om een deel van deze middelen (Nijmeegse aandeel € 0,71 miljoen) over te hevelen naar 2021.

* Taakveld Maatwerkdienstverlening 18- vormt samen met taakveld Geëscaleerde zorg 18- de Jeugdzorg. Hiervoor is een gezamenlijk budget beschikbaar van € 48,9 miljoen. In 2020 is € 56,9 miljoen uitgegeven.

Financiële effecten Corona

Bij de tweede voortgangsmonitor hebben we een update gegeven van de coronaeffecten. Nu bij de stadsrekening geven in onderstaande tabel weer wat de realisatie hierop per jaareinde is.

Financiële effecten coronacrisis
Stadsrekening 2020

bedragen * € 1.000	programma	2e voortgangsmonitor 2020			Stadsrekening 2020					
		inschatting	compensatie	risico	kosten/ inkomsten derving	Compensatie pakket 1 2020	Compensatie pakket 2 2020	Compensatie pakket 3 2020	Compensatie overig	totaal
Inkomstenderving leges – publiekszaken (*)	Best. en org.	50			-27					**0**
Verkiezingen (2020 overheveling naar 2021)	Best. en org.	-265	265		-265		265			**265**
Derving legesinkomsten veiligheid (*)	Veiligheid	-210			-187					**0**
Extra kosten VRGZ	Veiligheid			-105						**0**
Toezicht en handhaving	Veiligheid				0		507			**507**
Afname toeristenbelasting	Eco. en toerisme	-500	151		-171	151				**151**
Niet doorgaan van de (zomer)kermis	Eco. en toerisme	-170			-204					**0**
Vierdaagse en Vierdaagsefeesten	Eco. en toerisme				128					**0**
Steun meest beeldbepalende evenementen (**)	Eco. en toerisme	-100	100		-100				100	**100**
Stimuleren tijdelijke alternatieven/evenementen (**)	Eco. en toerisme	-50	50		-50				50	**50**
Steunfonds anderhalve meter samenleving (**)	Eco. en toerisme	-250	250		-200				250	**250**
Toerisme: promotie en marketing campagne (**)	Eco. en toerisme	-100	100		-142				100	**100**
Geen marktgelden 2020 (**, ***)	Eco. en toerisme	-200			-200					**0**
Geen precario standplaatsen 2020 (**, ***)	Eco. en toerisme	-22			0					**0**
Kwijtschelden precario (terrassen) 2020 (**, ***)	Financiën	-539			-513					**0**
Inkomstenderving tot 1 juni (precario, markt en evenementen)							314			**314**
Extra kosten GGD	WWZ	0	0							**0**
Meerkosten voortkomend uit coronamaatregelen	WWZ	-2.589	2.589		-1.778	2.590				**2.590**
Inhaalzorg Jeugdwet	WWZ	-391	391		-395	391				**391**
Extra inzet dagbesteding ouderen /Inhaalzorg WMO	WWZ	-170	127		-125	127				**127**
Niet innen eigen bijdragen WMO	WWZ	-252	252		-252		252			**252**

Derving huurink. wijkacc - losse verhuur	WWZ	-450			-250		205			**205**
Permanente verhuur Voorzieningenharten en wijkacc.	WWZ	-600			0					**0**
Inkomstenderving exploitatie horeca wijkaccom.	WWZ	-400			-350					**0**
Continuïteit van zorg (COVID 19)	WWZ							218		**218**
Compensatie quarantaine kosten	WWZ							48		**48**
Continuïteit van zorg beschermd wonen	WWZ							188		**188**
Noodopvang kinderen van ouders met een cruciaal beroep	WWZ	-39	186		-39		186			**186**
Vrijwilligersorganisaties Jeugd	WWZ				-67		64			**64**
Bijstand zelfstandigen	Werk en Ink.	-22.820	22.820		-19.956				19.956	**19.956**
Woonkostentoeslag (*,***)	Werk en Ink.	-200			-139	0				**0**
Inkomstenderving participatiebedrijf	Werk en Ink.	-1.696	1.696		0	1.091	606			**1.697**
Gemeentelijk schuldenbeleid	Werk en Ink.							231		**231**
Bijzondere bijstand	Werk en Ink.							81		**81**
Aanvullend pakket re-integratiekosten	Werk en Ink.							818		**818**
Impuls re-integbratie 2021	Werk en Ink.									**0**
Crisisdienstverlening	Werk en Ink.							413		**413**
Garantstelling laptops scholen	Onderwijs	0	0		-6					**0**
Voorschoolse voorziening peuters	Onderwijs	-86	86		-28	86				**86**
Parkeerinkomsten	Bereikbaarheid	-3.000	2.165		-4.000	2.165				**2.165**
Bereikbaarheidsmaatregelen (inrichten teststraten)	Bereikbaarheid				-200					**0**
Huurinkomsten vastgoed	Wonen sted.ontw.	pm		-700						**0**
Derving havengeld door annulering cruisevaart	Openbare ruimte	-100			-92					**0**
Milieustraten	Openbare ruimte	-20			-207					**0**
Huis aan huis inzameling	Openbare ruimte	-40			-115					**0**
Textiel	Openbare ruimte	0		-140	-84					**0**
Meld en herstelmeldingen	Openbare ruimte	-40			0					**0**
Exploitatie speeltuin Brakkefort en Leemkuil	Openbare ruimte	-300			-293					**0**
Kwijtschelden reclameopbrengst evenementen (**)	Openbare Ruimte	-500		-100	0					**0**
Maatwerk instandhouden instellingen (**)	Div. programma's	pm		-700						**0**

Lokale culturele voorzieningen	Cult. en cult. Erfg.	-3.176	3.130		-3.355	715	751		2.415	**3.881**
Huurink. binnen- en buitensportaccommodaties (*)	Sport	-1.300	187		-985				187	**187**
Exploitatie horeca Triavium	Sport	-600			-710					**0**
Evenementen en activiteitensubsidies	Sport				200					**0**
Zwembaden subsidie	Sport				0					**0**
Exploitatie sportverenigingen	Sport				-30					**0**
Geen dwang en inv.kosten in rekening brengen (*)	Financiën	-240			-261					**0**
Gemeentelijke organisatie				-500	-390				2.853	**2.853**
Nadelig resultaat parameters grondexploitatie				-7.500						
Schrappen oploop in opschalingskorting gemeentefonds in 2020 en 2021							770			**770**
compensatie, niet toegewezen aan specifieke posten			2.611							
Inmiddels toegezegd, nog niet toegekend aan individuele gemeenten:										
- inkomstenderving vanaf 1 juni 2020 (landelijk € 250 miljoen voor 2020)										
- meerkosten afvalinzameling (landelijk € 32 miljoen voor 2020										
- perspectief jeugd en jongeren landelijk € 58 miljoen)										
- verhuur sportaccommodaties (landelijk € 60 miljoen nog voor 2020)										
- exploitatie ijsbanen en zwembaden (landelijk € 100 miljoen 2020)										
- verhuur sportaccommodaties en exploitatie ijsbanen en zwembaden 2021 (landelijk € 240 miljoen)										
Totaal		**-41.365**	**37.156**	**-9.745**	**-35.838**	**7.316**	**3.920**	**1.998**	**25.911**	**39.145**

Toelichting per regel
Hieronder is ter verduidelijking bij een aantal regels een toelichting opgenomen.

Niet doorgaan van zomerkermis en verplaatsten van najaarskermis *€ -204.000*
Het niet doorgaan van de zomerkermis en het verplaatsten van de najaarskermis naar het NYMA-terrein leidt tot een nadeel ten opzichte van de begroting van
€ 204.000.

Geen precario standplaatsen 2020 *€ -0*
Het nadeel van deze maatregel is begrepen in de raming bij marktgelden.

Meerkosten voortkomend uit coronamaatregelen (maatschappelijke- en vrouwenopvang) *€ -1.778.000 / € 2.778.000*
Het Rijk heeft met de september- en decembercirculaire 2020 de gemeenten een compensatie gegeven voor de directe meerkosten die voortkomen uit de coronamaatregelen en het volgen van de RIVM-richtlijnen. De meerkostenregeling WMO en Jeugd is verlengd tot en met 31 december 2021. Aan de decentralisatie-uitkering Maatschappelijke opvang en integratie-uitkering beschermd wonen is een bedrag toegevoegd van respectievelijk € 2.405.532 en € 188.428. Aan de decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang is een bedrag toegevoegd van € 183.763. In 2020 zijn er door verschillende zorgaanbieders meerkosten bij (centrum)gemeente Nijmegen ingediend voor een totaalbedrag van € 1.778.000. We verwachten echter van enkele aanbieders nog nakomende facturen, waar we in het resultaat geen rekening mee hebben gehouden.

Inhaalzorg jeugdwet *€ -395.000 / € 391.000*
Er zijn maatregelen genomen om cliënten op grond van de Jeugdwet hulp en ondersteuning te blijven bieden. Dit doen we vanwege de continuïteit van zorg voor cliënten tijdens coronamaatregelen én voor continuïteit van het stelsel als de coronamaatregelen weer afgeschaald worden. Het rijk heeft met de mei- en septembercirculaire gemeenten een compensatie gegeven voor inhaalzorg op grond van de Jeugdwet in 2020.

Extra inzet dagbesteding ouderen /Inhaalzorg WMO *€-125.000 / € 127.000*
Door de coronamaatregelen kunnen minder ouderen op de dagbestedingslocaties terecht. Daarom wordt vanaf november 2020, voor de duur van 1 jaar het aantal locaties voor een drietal instellingen uitgebreid. Dit brengt voor 2020 € 105.000 aan extra kosten met zich mee. Daarnaast is er in 2020 voor € 20.000 aan extra reiskostenvergoedingen en voor aanpassing keukenblok verstrekt voor de dagbesteding.
Voor € 125.000 worden deze uitgaven gecompenseerd door een bijdrage in het gemeentefonds voor inhaalzorg Cluster WMO.
Voor de resterende 10 maanden in 2021 gaat het in totaal om € 640.000 (€ 505.000 voor uitbreiding locaties van de dagopvang; € 75.000 voor 10 maanden reiskostenvergoedingen en € 60.000 voor respijtzorg voor mantelzorger).

Niet innen eigen bijdragen WMO *€ -252.000 / € 252.000*
De Minister van VWS heeft besloten de eigen bijdrage voor de WMO (exclusief beschermd wonen en opvang) vrij te stellen voor de maanden april en mei 2020. Aanleiding hiervoor was dat door de coronacrisis een substantieel deel van de zorg en ondersteuning in de WMO niet (volledig) kon worden geleverd. Vanwege een onevenredige uitvoeringslast voor gemeenten en aanbieders rond het tijdelijk opschorten van de eigen bijdrage is besloten om WMO-cliënten in genoemde maanden vrij te stellen van de eigen bijdrage. Vanuit het Rijk hebben we € 252.226 ontvangen. Dit bedrag is voldoende om de gemiste eigen bijdrage te compenseren.

Permanente verhuur Voorzieningenharten en wijkaccommodaties *€ -0*
We hebben bij de permanente verhuur niets hoeven compenseren, omdat de huurders (al dan niet) op sleutelfunctie gewoon gebruik konden maken van de kantoren.

Inkomstenderving Exploitatie horeca wijkaccommodaties *€ -350.000*
Het sluiten van de wijkaccommodaties heeft ook effect op de exploitaties van de horeca. Over heel 2020 is er een inkomstenderving van € 350.000.

Noodopvang kinderen van ouders met een cruciaal beroep *€ -39.000/€ 186.000*

Voor kinderen van wie één of beide ouders werken in een cruciaal beroep of vitale sector, werd voor de periode medio maart tot 1 juli gratis noodopvang aangeboden. De (gratis) noodopvang gedurende werkdagen eindigde eerder per 8 juni. Gemeenten hebben deze noodopvang, in overleg met kinderopvangorganisaties en scholen, gecoördineerd. Gemeenten vergoeden de kosten aan kinderopvangorganisaties en scholen. Van het rijk hebben we € 186.000 aan compensatie ontvangen die in 2020 niet volledig is ingezet. Over de 2e lockdown hebben wij nog geen kostenopgaven ontvangen.

Vrijwilligersorganisaties Jeugd *€ -67.000 / € 64.000*

Met de septembercirculaire hebben wij € 64.000 ontvangen van het rijk om lokale vrijwilligersorganisaties te compenseren voor schade als gevolg van de coronamaatregelen.

Bijstand zelfstandigen *€ -19.956.000/ € 19.956.000*

We hebben in totaal een bedrag van € 25,725 miljoen ontvangen aan voorschotten van het Rijk.
We hebben netto een bedrag van € 19,956 aan TOZO uitkeringen verantwoord. Dit bedrag is exclusief de uitvoeringskosten. Omdat het voorschot hoger is geweest dan daadwerkelijk uitgekeerd is er- rekening houdend met de te declareren uitvoeringskosten- een terugbetalingsverplichting opgenomen op de balans aan het Rijk van € 2,916 miljoen. De compensatie die we krijgen is € 22,809 miljoen. In deze compensatie zit ook een vergoeding voor onze uitvoeringkosten ten behoeve van de TOZO, ter hoogte van € 2,853 miljoen. Dit bedrag is opgenomen onder de regel Organisatiekosten in bovenstaande tabel. Een deel van de vergoeding van de uitvoeringskosten kunnen de komende jaren worden ingezet.

Woonkostentoeslag *€ 139.000*

We hebben vanwege de coronacrisis de regels rondom het toekennen van woonkostentoeslag versoepeld. Dit Heeft € 139.000 aan extrakosten met zich meegebracht.

Inkomstenderving participatiebedrijf *€ 0 / € 1.696.000*

Door het coronavirus zijn de Sociale Werkbedrijven geheel of gedeeltelijk gesloten geweest. Daardoor vallen bedrijfsopbrengsten weg waarmee (deels) de loonkosten van medewerkers die werkzaam zijn voor een Sociale Werkbedrijf worden bekostigd. Van het Rijk ontvangen we hiervoor compensatie via een hogere integratie-uitkering Participatie. Voor Nijmegen gaat het om € 1.696.000. Deze middelen zijn in het jaar 2020 niet ingezet voor de MGR, doordat de verwachte coronaeffecten uiteindelijk meevielen.

Garantstelling laptops scholen *€-6.000*

We zijn geconfronteerd met gezinnen waar geen digitale devices aanwezig waren om thuisonderwijs te kunnen volgen. We hebben daarom besloten garant te staan voor extra kosten die ouders c.q. het onderwijs hiervoor moesten maken tot een maximaal bedrag van € 50.000. In 2020 hebben we hier € 6.000 aan uitgegeven.

Voorschoolse voorziening peuters *€ -28.000/€ 86.000*

Met de Junibrief hebben wij compensatie van het rijk ontvangen voor de eigen bijdrage van ouders/verzorgers voor de kinderopvang over de periode 16 maart tot en met 7 juni 2020.

Parkeerinkomsten *€ -4.000.000 / € 2.165.000*

Tijdens de 1e lockdown waren er veel minder bezoekers in de binnenstad die parkeerden op straat of in de parkeergarages. In de loop van het derde kwartaal zagen we een voorzichtig herstel. Met de 2e lockdown is het tekort opgelopen tot 4 miljoen euro. Via de eerste tranche coronacompensatie is bijna 2,2 miljoen euro compensatie toegekend.

Bereikbaarheidsmaatregelen (inrichten en toezicht teststraten) *€ -200.000*

Voor de inrichting van de teststraten is € 4 ton besteed aan inrichting en toezicht corona teststraten.
Hiervan hebben we € 2 ton van de GGD terugontvangen.

Exploitatie speeltuin Brakkefort en Leemkuil *€ -293.000*

Er is een nadeel ontstaan van € 293.000 door sluiting van de speeltuinen als gevolg van de coronacrisis.

Gemeentelijk organisatie *€ -390.000 / € 2.853.000*

Het gaat hierbij om uitvoeringskosten die gemaakt zijn voor de TOZO-regeling. De compensatie die we hiervoor ontvangen bestaat uit een genormeerd bedrag per dossier voor zowel de jaren 2020 en 2021.

Van begroting naar rekening

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van het verloop van de primitieve begroting naar de stand in de huidige stadsrekening.

bedragen * € miljoen / 2020					
		Lasten	**Baten**	**Saldo**	
1.	Stadsbegroting 2020-2023	843,4	843,1	0,3	N
2.	Begrotingswijzigingen	78,8	79,1	0,3	V
3.	Stand dynamische begroting	922,2	922,2	0,0	-
4.	Realisatie	878,0	911,8	**33,8**	**V**
5.	Verschil	44,2	10,4		

1. Dit betreft de stand van de vastgestelde begroting 2020.

2. Dit betreffen de begrotingswijzigingen in 2020. In de bijlage is een apart overzicht opgenomen met daarin alle begrotingswijzigingen en bij behorende links naar de achterliggende raadsbesluiten.

3. De stand van de dynamische begroting is de stand van de vastgestelde begroting 2020 inclusief de begrotingswijzigingen.

4. De realisatie is de eindstand van het boekjaar 2020. Deze sluit met een positief rekeningsaldo van € 33,8 miljoen.

5. Het verschil tussen de realisatie en de dynamische begroting wordt ook zichtbaar in de laatste 3 kolommen van het Overzicht van baten en lasten verderop in de stadsrekening.

Vermogen & risico's

De toekomst gaat gepaard met onzekerheden. Daarom brengen we risico's op financiële tegenvallers in beeld. Als een risico zich voordoet moet de saldireserve de gevolgen opvangen als onze algemene buffer. Wanneer er meer zekerheid bestaat over het optreden van een gebeurtenis moet er boekhoudkundig een voorziening worden gevormd. Een goed voorbeeld hiervan zijn de voorzieningen die we treffen voor verwachte verliezen in de grondexploitaties, zoals de Waalsprong. Treffen we een voorziening dan daalt de saldireserve, maar vervalt ook het bijbehorende risico. Daarmee zijn voorzieningen en risico's communicerende vaten, met als verschil dat voorzieningen financieel zijn vertaald in onze boekhouding.

Grondexploitatierisico's

Bij grondexploitaties lopen we als gemeente risico's die veel financiële impact kunnen hebben. Daarom worden de risico's regelmatig tegen het licht gehouden. Onderstaand wordt aangegeven welke risico's in de Stadsrekening 2019, de Stadsbegroting 2021 en deze Stadsrekening worden onderkend.
Wanneer een risico waarheid lijkt te worden, dan moeten we een verliesvoorziening vormen. De voorzieningen (hard) en de saldireserve voor risico's (zachter) vormen samen de buffer om verliezen op grondexploitaties op te vangen.

Grondexploitaties (bedragen x € 1 miljoen)	Stadsrekening 2019 (juni 2020)	Stadsbegroting 2021 (nov '20)	Stadsrekening 2020
Verliesvoorzieningen	47,0	nb	46,5
Risico's (niet in de tijd uitgezet)	38,0	80,5	83,1
Saldireserve (na rek. resultaat)	59,1	59,2	109,3

Twee nieuwe planexploitaties, Winkelsteeg en Stationsgebied, zorgen voor een stijging van de risico's ten opzichte van vorig jaar.
Ten opzichte van de Stadsbegroting 2021-2024 is het risico Waalsprong toegenomen tot in totaal € 28,9 miljoen (oorzaken zijn onder andere de voortgang in de gronduitgifte, nieuwe prijsafspraken met de woningcorporaties en het uitwerken van verschillende deelplannen). Het risico Waalfront is met name gedaald door de subsidiegarantie.

Programmarisico's

De programmarisico's zijn ten opzichte van de stadsbegroting 2021-2024 gelijk gebleven en hebben een omvang van € 14,9 miljoen. Zowel in de stadsbegroting als in deze stadsrekening maakt de inschatting van de COVID-19 risico's een substantieel deel uit van het risicoprofiel (ca 27%).

Buffer voor risico's

De saldireserve is onze buffer voor alle risico's. Als we de ontwikkeling van de saldireserve in de tijd afzetten tegen de risico's blijkt dat de saldireserve ruim voldoende is om de risico's op te vangen én ruimte biedt voor onverwachte gebeurtenissen.

Kengetallen

Vanuit de voorgeschreven kengetallen concluderen wij dat de begroting financieel op orde is. De samenstelling van het weerstandsvermogen beoordelen we als solide. Onze grondpositie is wel hoog te noemen en daardoor ook onze schuldpositie.

Voor meer informatie wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen & Risicobeheersing.

Resultaatbestemming

Het resultaat van de rekening bestaat uit het saldo van alle lasten en baten en vervolgens worden de mutaties uit de reserve waarover reeds besloten is, in mindering gebracht.
Het saldo van lasten en baten laat een **voordelig saldo** zien van € 27,4 miljoen.
Op dit saldo worden de stortingen in en de onttrekkingen uit de reserves gemuteerd.

Rekeningresultaat 2020	bedragen x € 1 miljoen	
Werkelijke last	846,4	
Werkelijke baten	873,8	
Saldo van lasten -/- baten	**27,4**	**V**
Mutaties in reserves, per saldo een storting in de reserve (a)	6,4	O
Resultaat na reservemutaties	**33,8**	**V**
Voorstel bestemming resultaat		
Voordelig saldo: toevoegen aan de saldireserve (b)	33,8	S
Toevoegen aan Reserve Decembercirculaire (c)	2,5	S
Te onttrekken uit de saldireserve	2,5	O

O = onttrekking / S = storting
V = voordeel / N = nadeel

a) *Mutaties in de reserves*
In de begroting zijn stortingen en onttrekkingen uit de diverse bestemmingsreserves en de saldireserve opgenomen. Deze mutaties zijn overeenkomstig in de jaarrekening verwerkt. Daarnaast zijn er enkele reserves, waarbij de definitieve reservemutatie pas na afloop van het jaar bepaald kan worden, maar wel geheel volgens de intentie van de reserve is. Ook deze mutaties zijn hierin opgenomen. Een voorbeeld hiervan is de reserve onderhoud accommodaties.

b) *Het voordelig rekeningsaldo toe te voegen aan de saldireserve.*

c) *De toevoeging aan de Reserve Decembercirculaire.*

1. Nog niet besteed (€ 0,2 miljoen):
Een aantal posten uit de decembercirculaire 2020 heeft niet tot besteding in 2020 geleid, maar zijn nog wel noodzakelijk voor genoemde doelen. Vandaar dat wordt voorgesteld om deze te storten in de bestemmingsreserve Decembercirculaire. Het betreft:

- Faciliteitenbesluit opvangcentra € 112.312
- Pilots verdere integratie arbeidsmarkt € 50.460

2. Aardgasvrij (€ 2,3 miljoen):
In het Klimaatakkoord van juni 2019 is afgesproken dat het Rijk middelen ter beschikking stelt aan gemeenten voor de periode 2019 tot en met 2021. In de decembercirculaire 2019 zijn hiervoor de volgende middelen toegekend: voor de transitie warmte: een bedrag van € 202.101, voor de transitie wijkaanpak: € 409.997 en voor de transitie energieloketten: € 74.000. Bij deze toegekende middelen ligt de nadruk op de ondersteuning van de decentrale overheden bij het realiseren van de Regionale Energie Strategieën (RES) en op de ondersteuning van gemeenten bij de transities. In Nijmegen hebben wij deze aanpak vormgegeven in het project Aardgasvrij Nijmegen. Met BZK is het convenant Aardgasvrij maken wijk Dukenburg afgesloten. Concreet betekent dit dat binnen dit project een nieuw warmtenet wordt aangelegd van de ARN in Weurt naar tenminste 3000 woningen in Zwanenveld en Lankforst. Bij de 1e voorgangsmonitor 2020 is voorgesteld om de middelen voor de transitieaanpak en het bedrag van € 3,497 miljoen (uit de decembercirculaire 2018) toe te kennen aan programma Openbare Ruimte.
Ultimo 2020 zijn deze middelen nog niet volledig ingezet. Er resteert € 2.372.233. Omdat deze middelen beschikbaar moeten blijven voor genoemd doel, wordt voorgesteld deze toe te voegen aan de bestemmingsreserve Decembercirculaire.

Voorstel om te besluiten

Onderwerp
Stadsrekening 2020

Programma
Financiën

Portefeuillehouder
M. Esselbrugge

Voorstel van het College van Burgemeester en Wethouders d.d.
20 april 2021

Voorstel om te besluiten

1. De Stadsrekening 2020 vast te stellen.

2. Het voordelig jaarrekeningresultaat van € 33.767.122 te storten in de saldireserve.

3. De middelen voor Faciliteitenbesluit opvangcentra en Pilots verdere integratie arbeidsmarkt ad € 162.772 toe te voegen aan de bestemmingsreserve Decembercirculaire.

4. Het niet bestede deel van € 2.372.233 voor aardgasvrije wijken, toe te voegen aan de bestemmingsreserve Decembercirculaire.

5. Claim op de saldireserve te leggen ter hoogte van € 452.668 voor de toegezegde ondersteuning aan de Lindenberg.

6. Claim op de saldireserve te leggen ter hoogte van € 2.051.767 voor de uitvoeringskosten Tozo voor het jaar 2021.

7. De begrotingswijziging over investeringskredieten vast te stellen (BW-1766)

Programma's

Bestuur en organisatie

Wat willen we bereiken

De onderstaande tekst is een letterlijke kopie uit de publicatie Stadsbegroting 2020-2023

Wat willen we op lange termijn bereiken?

Bestuur

Op basis van goed bestuur willen we onze rol als solide, betrouwbare, transparante en moderne overheid waarmaken. We willen bereiken dat voor inwoners duidelijk is wat we als bestuur doen en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Zij moeten erop kunnen vertrouwen dat we zorgvuldig omgaan met de ter beschikking gestelde middelen, zoals geld en personeel. Met een systeem van juridische kaderstelling en toezicht waken we over de rechtsstatelijkheid en juridische kwaliteit van het functioneren en handelen van de gemeente. We maken het gemeentelijke beleid openbaar. We streven ernaar inwoners tijdig, helder en begrijpelijk te informeren en te betrekken, zodat zij verantwoordelijkheid kunnen nemen voor hun eigen leefomgeving.

Burgerzaken

We zijn het visitekaartje van de gemeente Nijmegen en zorgen ervoor dat alle Nijmegenaren op een professionele manier worden geholpen. Daarbij doen we digitaal wat kan en houden we rekening met mensen die minder (digi)taalvaardig zijn. We zijn helder in onze communicatie en passen maatwerk toe waar dat nodig is. Bovendien zorgen we ervoor dat de BRP op orde is; de persoonsgegevens van de Nijmegenaar kloppen, we voorkomen hiermee fraude. Ook organiseren we de verkiezingen, waarbij we zorgen voor een goed verloop.

Overhead

Vanaf de Stadsbegroting 2019 wordt de (centrale) overhead, het geld dat we aan de eigen organisatie besteden, onder één taakveld verantwoord. Belangrijke reden hiervoor is het voldoen aan wettelijke voorschriften en het op één plek verantwoorden van de overhead. Volgens de wettelijke definitie vallen ook leidinggevenden en bijvoorbeeld secretariële ondersteuning onder overhead. De financiële betekenis van deze verandering is dat in de programmabegroting meer lasten als overhead worden aangeduid.

Organisatie

We zijn van de stad en werken voor de stad. De opgaven in de stad en de ervaringen van de bewoners bepalen wat we te doen hebben. We spelen daarbij – als moderne overheid - in op ontwikkelingen en veranderingen die op de gemeente afkomen. . Dat vraagt een flexibele en professionele organisatie. We hebben vier principes benoemd die voor alle medewerkers de leidraad zijn in het werk: kiezen voor contact, vertrouwen als vertrekpunt, gewoon doen wat nodig is en leren van wat we doen. dat We zorgen als werkgever voor kwalitatief goed toegerust personeel dat zich blijft ontwikkelen maar ook voor een goede werkomgeving en een prettige werksfeer. Deze doelstellingen dragen bij aan de kwaliteit van de producten en dienstverlening aan de inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en cultuurinstellingen.

Wat wilden we in 2020 bereiken

Wij staan voor kwalitatief goed bestuur van de gemeente Nijmegen. We nemen integrale en weloverwogen besluiten over de ontwikkeling van onze stad. We streven daarbij naar de maximaal haalbare openheid, transparantie en betrokkenheid. We zorgen voor objectieve, betrouwbare en bruikbare maatschappelijke informatie en kennis over stad, wijken en effecten van beleid. Waar nodig werken we samen met gemeenten in de regio. Ons algemeen doel is betere gemeentelijke dienstverlening, beleidsprogrammering en beleidsuitvoering.

Openheid en transparantie vragen om heldere communicatie. De manier waarop we met bedrijven en inwoners communiceren is immers ons visitekaartje. Tijdigheid staat hoog in het vaandel. We kiezen daarbij bewust onze

communicatiekanalen. In een stad waarin meer dan 80% van de inwoners aangeeft graag meer diensten digitaal vaardig af te willen nemen en mensen 24/7 online contact kunnen zoeken, kan veel digitaal, via nieuwsbrieven en social media. Maar niet alles, omdat (nog) niet iedereen hierin mee kan en we niemand willen uitsluiten . We blijven alert op vernieuwingen en wijzigingen in vormen van communicatie en dienstverlening. Openheid en transparantie geven we ook vorm door nog meer datasets toe te voegen aan het Open Data portaal, dat in 2019 gestart is.

Informeren is slechts één vorm van betrekken van inwoners, bedrijven en instellingen. We willen als gemeente de belevingswereld van de inwoners centraal stellen. Dit vraagt om hen ook te betrekken bij het maken van beleid, het uitvoeren van projecten in de stad en het vormgeven van onze dienstverleningsprocessen. En om open te staan voor initiatieven van inwoners om de stad of hun directe leefomgeving mooier te maken. We geven invulling aan het initiatiefvoorstel van de gemeenteraad over participatie en actief burgerschap. Dit doen we in samenspraak tussen gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie.

We werken in de stad aan een aantal grote inhoudelijke opgaven. Dit zijn opgaven die een directe relatie hebben met ontwikkelingen in de maatschappij en wat wij daarin – samen met de stad – te doen hebben. Die uitdagingen zijn inhoudelijk van aard, maar vragen ook om een bepaalde aanpak van de gemeentelijke organisatie. Een aanpak die soms afwijkt van de gebaande paden. Een aanpak die vraagt om samenwerking met de stad en waarin de mens centraal staat. Een moderne overheid dus. We ontwikkelen onze organisatie door naar een wendbare netwerkorganisatie, die mee kan bewegen met de ontwikkelingen waar we als overheid op in willen en moeten spelen. Een organisatie die op een effectieve manier werkt voor en met de stad.

Via het vergroten van de inzet op datasturing ondersteunen we de organisatie in haar doorontwikkeling. Door verregaande digitalisering beschikken we over steeds meer data die we effectief willen benutten. Dat doen we op een veilige en verantwoorde manier. We geven daar zelf het goede voorbeeld in. Een praktijkvoorbeeld is onze keuze voor telsensoren in de binnenstad.

Voor ontwikkelingen op het gebied van IT en datasturing werken we samen met regionale partners en kennisinstellingen. Wij ondersteunen de Radboud Universiteit bij het ontwikkelen van de voorziening voor een digitale identiteit, waaronder IRMA. Onze ervaringen delen we weer met de partners in de stad. Landelijk participeren we in vernieuwingsprogramma’s als 'Samen Organiseren'.

Ook voor veel andere beleidsterreinen hebben we samenwerking met gemeenten in de regio nodig. In 2019 hebben de 18 gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen gezamenlijk geconstateerd dat de huidige lichte samenwerkingsvorm in het Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen niet meer voldoet. In 2020 gaan we verder onderzoeken hoe we de samenwerking in de regio kunnen versterken. Tevens is een proces gaande om de Investeringsagenda van de gemeente Arnhem en Nijmegen, de provincie Gelderland en The Economic Board te integreren.

Wat hebben we dit jaar bereikt

Voorbereidingen Tweede Kamerverkiezingen 2021 in volle gang
We nemen integrale en weloverwogen besluiten over de ontwikkeling van onze stad. We streven daarbij naar de maximaal haalbare openheid, transparantie en betrokkenheid. Net als bij andere verkiezingen zoeken wij de samenwerking met vele vrijwilligers uit de stad. Door de coronacrisis ligt de focus nu op het coronaproof organiseren van de verkiezingen. We hebben onderzoek gedaan hoe Nijmegenaren veilig kunnen stemmen in de 1,5 metersamenleving, welke alternatieven er zijn voor zorgcentra en scholen die normaal gesproken als stemlocatie fungeren en naar eventuele mobiele stembureaus voor kwetsbare ouderen. Ook hebben we onderzoek gedaan naar de toegankelijkheid van de stemlocaties voor onder andere slechtzienden en slechthorenden.

We maakten onze diensten toegankelijker voor de Nijmegenaar
We kozen bewust onze communicatiekanalen voor ons contact met bedrijven en inwoners. De manier waarop we communiceren is immers ons visitekaartje. Meer dan 80% van de inwoners geeft aan graag meer diensten digitaal af te willen nemen. De coronacrisis zorgde in 2020 voor een nog grotere wens om onze diensten meer digitaal toegankelijk

te maken voor de Nijmegenaar. Dit resulteerde in de versnelde digitalisering van onze dienstverlening. We zorgden voor extra digitaal aanbod zoals digitale aangifte van geboorte en vereenvoudiging van overlijdensaangifte. Daarnaast zorgden we er natuurlijk ook voor dat de Nijmegenaar in de Stadswinkel, bij het Steunpunt, maar ook via het gemeentelijk telefoonnummer 14024 professioneel, persoonlijk en passend werd geholpen.
Ook is samen met de stad gewerkt aan de pilot ID-bellen met behulp van de identificatietool IRMA, waardoor de Nijmegenaar zich op een veilige manier telefonisch kan identificeren. In deze samenwerking met de gemeente Arnhem en de Drechtsteden is onderzoek gedaan naar identificatie in telefoongesprekken en de toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid van digitale dienstverlening voor mensen die minder (digi)taalvaardig zijn.
Dat de Nijmegenaar op een gebruiksvriendelijke, toegankelijke manier gebruik kan maken van digitale diensten is belangrijk. Om die reden is gestart met de aanbesteding van een nieuwe applicatie voor de afdeling burgerzaken. Met die aanbesteding gaan wij onze dienstverlening slimmer, passender en persoonlijker maken voor de Nijmegenaar.

We zijn klantgerichter gaan denken en handelen
We willen als gemeente de belevingswereld van de inwoners centraal stellen. Dit vraagt om hen ook te betrekken bij het vormgeven van onze dienstverleningsprocessen. In 2020 hebben wij verder gewerkt aan het centraal zetten van de Nijmegenaar in onze dienstverlening. Zo zijn wij verder gegaan met het doorlopen van klantreizen, het afnemen van online metingen en klanttevredenheidsonderzoeken. Op deze manier proberen wij ons nog beter te verplaatsen en te verdiepen in de behoeften van de Nijmegenaar. Ook zijn we begonnen met het verkennen van een omnichannel strategie. Bij deze strategie richt de organisatie zich niet langer op het managen van elk dienstverleningskanaal afzonderlijk, maar verschuift het accent naar het samenspel van alle kanalen. Op deze manier dragen we bij aan een persoonlijke, eenvoudige en toegankelijke dienstverlening, waarbij gegevens veilig zijn en de privacy gewaarborgd is.

We werkten samen met de stad aan participatie en actief burgerschap
Om invulling te geven aan het initiatiefvoorstel van de gemeenteraad over participatie en actief burgerschap, hebben we in samenspraak met gemeenteraad en college gewerkt aan het ontwikkelen van een stappenplan en het inrichten van een participatieproces. Ook zijn we in gesprek gegaan met verschillende partijen uit de stad over actief burgerschap en het centraal zetten van de leefomgeving.

We beschikken over een actuele Referendumverordening
We gaven invulling aan het initiatiefvoorstel van de gemeenteraad. Daardoor beschikken wij weer over een actuele Referendumverordening die voldoet aan de Algemene verordening gegevensbescherming en nauw is aangesloten bij de modelverordening van de VNG. Naast de bestaande papieren wijze is een digitale mogelijkheid voor ondersteuningsverklaringen toegevoegd.

We werkten aan de ontwikkeling en wendbaarheid van onze organisatie
We ontwikkelden onze organisatie door naar een wendbare netwerkorganisatie, die mee kan bewegen met de ontwikkelingen waar we als overheid op in willen en moeten spelen. Als goede werkgever is het belangrijk om een duidelijke koers uit te zetten en deze continu aan te passen aan de veranderende omgeving. De coronacrisis heeft ons daarnaast gedwongen om op afstand te werken. Dit vraagt om wendbaarheid van medewerkers en van onze systemen. We willen een wendbare netwerkorganisatie zijn dat werkt als één organisatie. Dit betekent dat we ook scherp moeten kijken waar we nu staan en waar de urgentie de komende periode zit. Daarom is in 2020 het actieprogramma ‘naar een mooie organisatie’ aangescherpt. De focus is gelegd op opgavegericht werken en beter prioriteren, uitdagingen vaker multidisciplinair aanpakken met de juiste personen op de juiste klus waarbij we vanuit leiderschap meer daadkracht en snelheid tonen. Ook wordt prioriteit gegeven aan het verder digitaliseren van ondersteunende processen.

We breidden de dashboards voor datagestuurd werken uit
Via het vergroten van de inzet op datasturing ondersteunen we de organisatie in haar doorontwikkeling. Door verregaande digitalisering beschikken we over steeds meer data die we effectief willen benutten. Dat doen we op een veilige en verantwoorde manier. Er zijn in 2020 verschillende dashboards opgeleverd die het datagestuurd werken ondersteunen. Denk hierbij aan dashboards voor bedrijfsvoering, drukte dashboards over de binnenstad ten behoeve van corona en dashboards voor zorg en toezicht. We leidden medewerkers op ter verbetering van het gebruik van de dashboards en gaven medewerkers met de juiste competenties de ruimte om zich hier verder in te ontwikkelen.

We werkten aan onze informatieveiligheid en privacy
Als betrouwbare overheidsorganisatie hebben we doorgewerkt aan de verbetering van ons programma rond informatieveiligheid en privacy. Daarbij zorgden de inbraak bij de Universiteit Maastricht en Citrix crisis er in 2020 voor, dat wij ons meer bewust werden van de kwetsbaarheden rond IT. We hebben samen met iRvN belangrijke stappen gezet die de veiligheid van onze systemen en processen verhogen en die ons reactievermogen zullen verbeteren. We hebben een actieprogramma gestart om de risico's op cybercriminaliteit te monitoren en zullen voortdurend alert zijn op aanvullende maatregelen die we kunnen nemen om extra beveiliging te verbeteren. Daarnaast hebben we alle medewerkers een wachtwoord manager gegeven, waarmee medewerkers worden geholpen goed om te gaan met hun wachtwoorden. Ook blijven we actief met acties in het kader van bewustwording op deze thema's.

Op het gebied van privacy hebben we ook veel bereikt in 2020. Zo is het proces van afhandeling klachten rondom privacy ondergebracht in het algemeen gemeentelijke klachten proces waarbij coördinatoren dit proces bewaken. Ook is dit jaar de route vastgesteld hoe elke afdeling de komende jaren verder privacy-proof kan worden gemaakt. Om in control te zijn op domein van privacy moet er een aantal verplichte maatregelen worden genomen. In 2020 is onderzocht hoe we dit kunnen checken en welke stappen we hier voor moeten zetten.
Tot slot is in 2020 ingezet op verbeteracties om tot verdere bewustwording te komen. Dit blijft een terugkerend thema komende jaren.

We willen een moderne overheid zijn met goed toegerust personeel, en daar horen ook moderne ICT-producten bij. Al in 2019 hebben we gekozen om over te stappen op persoonlijke laptops voor alle medewerkers om hiermee de wendbaarheid van onze organisatie te vergroten. Alle medewerkers hebben inmiddels versneld een persoonlijke laptop ontvangen en de werkplekken zijn ingericht om deze erop aan te sluiten. Dit heeft er mede voor gezorgd dat we al gedurende de eerste golf van corona direct vanuit huis konden gaan werken. Daarnaast zijn alle medewerkers voorzien van een telefoon.

We participeerden in het landelijke vernieuwingsprogramma 'Samen Organiseren'
In het kader van Samen Organiseren hebben we met veel partners in het land gewerkt aan de eerste dienstverlenende producten. Vaak moet daarvoor eerst de technische infrastructuur opgebouwd worden. Zo is begonnen met een proef voor het digitaal Huishoudboekje voor armoedebestrijding.

We vormden de gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem – Nijmegen
Wij staan voor kwalitatief goed bestuur van de gemeente Nijmegen. We nemen integrale en weloverwogen besluiten over de ontwikkeling van onze stad. Waar nodig werken we samen met gemeenten in de regio. Om de regionale samenwerking op het gebied van de vijf grote lokale en regionale opgaven verder te versterken, hebben we in 2020 samen met de gemeente Arnhem en de overige gemeenten in onze regio's intensief gewerkt aan de vorming van een gemeenschappelijke regeling. Dit heeft geresulteerd in de oprichting van de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem – Nijmegen per 1 januari 2021. De belangrijkste opgaven van deze versterkte regionale samenwerking zijn: Groene groeiregio, Productieve regio, Verbonden regio, Circulaire regio en Ontspannen regio.

Corona
Voor het programma bestuur en organisatie was 2020 een speciaal jaar waarin een beroep gedaan is op de wendbaarheid van onze organisatie omdat corona een groot deel van onze agenda bepaalde. De organisatie maakte een transformatie door naar het (digitaal) werken op afstand.

We bleken als collega's erg wendbaar en flexibel te zijn. We hebben snel een multidisciplinair actiecentrum ingericht. We leverden extra inzet op het gebied van crisiscommunicatie en voor de juristenpoule van de crisisorganisatie van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ). Ook is onderzoekscapaciteit ingezet voor de monitoring van de coronacrisis. Veel fysieke evenementen en bijeenkomsten gingen niet door (bevrijdingsherdenking, 4daagse, Democratiefestival, week tegen de cybercrime). Sommige evenementen kregen een online invulling, anderen worden alweer voorbereid voor 2021. Dat anders invullen, geldt ook voor bewoners en participatiebijeenkomsten. Behandelingen van bezwaren en klachten konden door de invoering van online of telefonische hoorzittingen toch doorgaan.

We hebben er voor gekozen om in onze dienstverlening zo veel mogelijk mee te bewegen met de behoefte van de Nijmegenaren. Verschillende producten worden daarom nu ook digitaal aangeboden, zoals het doen van een geboorteaangifte. De coronacrisis heeft er voor gezorgd dat minder Nijmegenaren gebruik hebben gemaakt van onze diensten. We verwachten dat er een inhaalslag komt na de coronacrisis.

Door de crisis hebben we ook al onze dienstpanden coronaproof in moeten richten. Werkplekken en vergaderruimtes zijn aangepast zodat medewerkers veilig kunnen werken. Daarnaast zijn er desinfectiemiddelen aangeschaft en ter beschikking gesteld aan medewerkers en bezoekers. Bij alle publieksbalies zijn plexiglazenschermen geplaatst ter afscherming van de baliemedewerkers. Tot slot hebben we er voor gezorgd dat medewerkers de benodigde kantoorfaciliteiten konden lenen om thuis te gebruiken, zoals een bureaustoel of een beeldscherm.

Verbonden partijen en samenwerking

Landelijk Project Adreskwaliteit
Dit betreft een samenwerking van publieke organisaties, waaronder gemeenten, diverse ministeries en uitvoeringsorganisaties.

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
In het geval van calamiteiten werkten wij samen met de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Bij de calamiteiten die zich hebben voorgedaan, waren wij via het gemeentelijk telefoonnummer 14024 (KCC) extra bereikbaar. Zo hebben we de Nijmegenaar zo goed mogelijk proberen te informeren over de coronacrisis.

Ministerie van Binnenlandse Zaken
In samenspraak met het ministerie van BZK kent Nederland 19 gemeenten waar EU-burgers een Burgerservicenummer (BSN) kunnen aanvragen aan het RNI-loket (Registratie Niet-Ingezetenen). Nijmegen is één van de gemeenten die deze taak uitvoert.

Verder werkten we samen met:
- Andere gemeenten op het gebied van de Basisregistratie Personen (BRP);
- IND;
- Woningbouwcorporaties;
- Maatschappelijke instellingen

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen
Onderstaand worden de begrotingswijzigingen inzichtelijk gemaakt tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting.

Bestuur en organisatie; bedragen x € 1 mln	Besl.niv.	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo
Stadsbegroting 2020-2023 primitief				9,2	66,6	57,4 N
Wzg				-0,3	-1,8	1,5 V
BW-01686 SW2019 Technische wijzigingen	Raad	18 dec '19	111/2019	0,0	0,0	0,0 N
BW-01710 Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	24 jun '20	66/2020	-0,4	-0,8	0,4 V
BW-01711 Voortgangsmonitor Meldingen	Raad	24 jun '20	66/2020	0,0	0,1	0,1 N
BW-01712 Voortgangsmonitor Investeringen	Raad	24 jun '20	66/2020	0,0	-0,1	0,1 V
BW-01741 2e Voortgangsmonitor Meldingen	Raad	16 dec '20	118/2020	0,0	0,3	0,3 N
BW-01742 2e Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	16 dec '20	118/2020	0,1	-1,3	1,5 V
Totaal Bestuur en organisatie				**8,9**	**64,8**	**-55,9**

De primitieve begroting bedroeg € 57,4 miljoen euro nadelig. Op basis van besluitvorming bij de diverse bestuursdocumenten (Nota slotwijzigingen 2019, 1e en 2e Voortgangsmonitor) is de primitieve begroting per saldo met € 1,5 miljoen bijgesteld naar een dynamisch saldo van € 55,9 miljoen.

Een overzicht met links naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Programma's naar taakvelden

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de afwijking tussen de realisatie en de dynamische begroting.

Bestuur en organisatie	Begroting 2020 primitief	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020	Verschil	bedragen x € 1 mln
Lasten					
0.1 Bestuur	5,1	5,1	5,0	0,1	V
0.2 Burgerzaken	5,3	5,4	5,5	-0,1	N
0.4 Overhead	56,3	54,3	55,8	-1,4	N
	66,6	**64,8**	**66,2**	**-1,4**	**N**
Baten					
0.1 Bestuur	0,0	0,0	0,2	-0,2	V
0.2 Burgerzaken	2,5	2,5	2,4	0,2	N
0.4 Overhead	6,7	6,4	7,0	-0,6	V
	9,2	**8,9**	**9,6**	**-0,6**	**V**
Totaal per programma	**57,4**	**55,9**	**56,7**	**-0,8**	**N**

Verschil = Begroting na wijziging -/- Rekening (V=voordeel; N=nadeel)

Aan het programma bestuur en organisatie geven we per saldo € 56,7 miljoen uit. Het grootste deel hiervan gaat naar taakveld 0.4 overhead.

Lastenzijde

Ten opzichte van de dynamische begroting is er € 1,4 miljoen (2%) meer uitgegeven. Oorzaken van deze afwijking zijn:

Taakveld Bestuur

De loonkosten voor het bestuur, o.a. door vacature ruimte, vallen € 0,2 miljoen lager uit dan in de begroting was voorzien. Daarnaast zijn de accountantskosten € 0,1 miljoen hoger dan was voorzien.

Taakveld Burgerzaken

Om vragen van burgers en ondernemers te beantwoorden tijdens de corona crisis hebben we extra moeten inhuren voor ons Klanten Contact Centrum

Taakveld overhead

Bij de afdelingen Financiën, P&O, informatiemanagement, Facilitair en Juridische Zaken is er extra ingehuurd voor vervanging bij ziekte, en voor projecten waar tijdelijk specialistische kennis nodig is, en projecten die uitgevoerd worden de regio. Voor de projecten in de regio ontvangen we een vergoeding die verantwoord wordt aan de baten kant.

Batenzijde

Ten opzichte van de dynamische begroting is er € 0,6 miljoen (7%) meer baten gerealiseerd. Oorzaken van deze afwijking zijn:

Taakveld Bestuur

Het voordeel wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de ontvangst van de vereffeningsbijdrage van de voormalige Stadsregio Arnhem Nijmegen.

Taakveld Burgerzaken
Door de corona crisis zijn er minder aanvragen geweest voor rijbewijzen , verklaringen omtrent gedrag, uittreksel burgerlijke stand. Hierdoor vallen de leges opbrengsten € 0,2 miljoen lager uit. Bij de voortgangsmonitor was nog een klein voordeel gemeld, maar door de tweede lockdown zijn de inkomsten terug gelopen .

Taakveld overhead
Voor de projecten die door de afdelingen in de regio worden uit gevoerd ontvangen we een vergoeding.

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Indicatoren

Bestuur en Organisatie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	9,7	9,3	9,2	8,8	8,3	8,2	8,2	8,1
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	8,9	8,8	8,8	8,4	8,1	8,2	8,0	8,1
Apparaatskosten (kosten per inwoner in €)	801	778	751	711	688	610	674	747
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom plus kosten inhuur externen)	8,3%	8,1%	6,5%	5,7%	11,3%	10,2%	11,2%	9,0%
Overhead (% van totale lasten)					6,3%	7,1%	7,6%	5,8%
Percentage bewoners dat tevreden is over de dienstverlening door de gemeente					74%		74%	

Veiligheid

Wat willen we bereiken

De onderstaande tekst is een letterlijke kopie uit de publicatie Stadsbegroting 2020-2023

Wat willen we op lange termijn bereiken?

De veiligheid van burgers raakt aan de kernwaarden van onze rechtsstaat. Zonder veiligheid is er geen plaats voor vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. De zorg voor lokale veiligheid rust op drie pijlers. De eerste: actieve burgers die verantwoordelijkheid willen nemen voor hun eigen veiligheid en die van hun omgeving. De tweede: een lokaal bestuur dat regie neemt, kaders stelt en partijen bij elkaar brengt. De derde: informatie- en netwerksturing om preventief en effectief optreden mogelijk maken. Dat draagt bij aan een stad waarin mensen zich in hun woon- en werkomgeving en op straat veilig voelen.

Hiermee realiseren we een inclusief concept voor veiligheidsbeleid, waarbij het gaat om het zorgen voor vertrouwen als belangrijke steunpilaar onder de maatschappelijke samenhang en cohesie in onze stad. Zo sluiten we aan op de ambities van onze opgaven in ons coalitieakkoord: ‘een sociale stad blijven’, ‘bouwen aan een aantrekkelijke stad’ en ‘moderne overheid’.

Wat wilden we in 2020 bereiken

De kern van ons succes ligt in de samenwerking die we met de partners en inwoners in onze stad organiseren. We stimuleren daarom multidisciplinaire samenwerking, met de gemeente als regisseur van die samenwerking. En we zorgen ervoor dat inwoners hierbij naar behoren zeggenschap kunnen nemen. Onze focus ligt op waar daadwerkelijk sprake is van veiligheidsrisico’s, om zo de daarmee samenhangende potentiële problemen tijdig te ondervangen. Ons motto hierbij is: voorkomen is beter dan bestrijden.

Speerpunten hierbij zijn: ondermijningscriminaliteit, sociale en fysieke veiligheid. Veel vormen van criminaliteit worden steeds complexer en hardnekkiger van aard, vaak met ingewikkelde financiële constructies en verwevenheid met legale structuren. Ook de integriteit van het openbaar bestuur is hier kwetsbaar. We willen waakzaam zijn tegen misbruik van onze gemeentelijke producten en diensten, om te voorkomen dat georganiseerde misdaad de bovenwereld weet te vinden en dat we via inschrijvingen, vergunningen, contracten en grond- en vastgoedtransacties de ondermijnende misdaad onbedoeld faciliteren.
Op het vlak van sociale veiligheid willen we aandacht geven aan de benadering van mensen met een psychische kwetsbaarheid die ernstige overlast veroorzaken. En aan de systeemgerichte en multidisciplinaire aanpak van structurele (on)veiligheid als gevolg van huiselijk geweld. Dit doen we niet alleen vanwege een hoog maatschappelijk afbreukrisico, maar ook omdat we tot op heden in de netwerksamenwerking nog niet echt het gewenste resultaat bereiken. Ten aanzien van fysieke veiligheid zetten we de risicogestuurde benadering voort.

Wat hebben we dit jaar bereikt

Corona had een duidelijke invloed op het werk in het veiligheidsdomein

Het veiligheidsdomein is een domein waarin actuele ontwikkelingen vaak de boventoon voeren. De coronapandemie, de maatregelen om deze te bedwingen én de gevolgen van deze maatregelen zelf waren in 2020 van overheersende invloed op het veiligheidsdomein. Dit alles had ook ingrijpende gevolgen voor onze reguliere processen. In de paragraaf die specifiek ingaat op corona lichten we dit meer specifiek toe.

We zijn gestart met de beleidsevaluatie fysieke veiligheid

Dat deden we dit najaar. We kijken of de uitgangspunten die we sinds 2016 hanteren goed werken of dat we die bij moeten stellen. Ook houden we in de evaluatie vraagstukken rondom uitvoering en *governance* tegen het licht. Onze uitvoeringspartners ODRN en VRGZ zijn nauw betrokken, evenals stakeholders in de stad.

Onze straatcoaches zijn nu jeugdcoaches
De straat- en nu jeugdcoaches zetten zich in om risicojeugd afkomstig uit de straatcultuur op het rechte pad te houden. Voorheen deden ze dit door voor elke buurt een specifieke aanpak te ontwikkelen. Het afgelopen jaar hebben we toegewerkt naar een aanpak waarin we per individu bekijken wat de beste interventies zijn. Zo kunnen we (vaak oudere) jongeren die (deels) al zijn afgegleden nog beter bereiken en verkleinen we de kans dat ze volharden in overlastgevend of crimineel gedrag. Hierin werken onze jeugdcoaches nauw samen met het reguliere jongerenwerk, dat een veel bredere doelgroep heeft en de ontwikkeling en begeleiding van jeugd vooropstelt.

We hebben de *rising stars*-aanpak opgezet
We willen voorkomen dat risicojeugd in het criminele circuit terechtkomt. Dit doen we door criminele netwerkvorming onder de jeugd sneller en beter in beeld te krijgen. De aanpak zit nog in de pilotfase en richt zich momenteel op één stadsdeel. Op basis van de resultaten daarvan willen we de aanpak uiteindelijk ook in de hele stad gaan doorvoeren. Ook andere steden zijn bezig met het ontwikkelen van deze nieuwe aanpak.

We geven duurzaam aandacht aan psychisch kwetsbaren en huiselijk geweld
In 2019 hebben we een kleinschalige pilot gehad waarin we naar oplossingen keken voor complexe casussen waarin verwarde personen zorgen voor overlast of maatschappelijke onveiligheid. Wegens succes zijn we deze zogeheten Top X Plus-aanpak vanaf 2020 structureel uit gaan voeren. Hetzelfde geldt voor de MDA++-aanpak, een methodiek voor de aanpak van gezinnen die op meerdere leefdomeinen problemen ervaren; problemen die onderling samenhangen en die van generatie op generatie kunnen overgaan. Hiermee stoppen we huiselijk geweld en zorgen we voor duurzame veiligheid, herstel van ontwikkelkansen én een verhoging van de kwaliteit van leven.

We hebben onze aanpak van ondermijning uitgebreid
Dit hebben we gedaan door de toepassing van de Wet Bibob uit te breiden, door onze juridische capaciteit te versterken en door de samenwerking aan te gaan met Meld Misdaad Anoniem (M.). Jarenlang kijken we al extra scherp naar onder andere de drank- en horecavergunningen, om misbruik tegen te gaan en te voorkomen dat de onderwereld langzaam haar weg vindt in de bovenwereld. Nu doen we dat ook met zorgcontracten en grond- en vastgoedtransacties. Daarnaast hebben we door uitbreiding van onze juridische capaciteit in 2020 beduidend meer bestuursrechtelijke maatregelen op kunnen leggen in het kader van de Opiumwet. Er zijn 27 drugspanden gesloten (in 2019 waren dat er nog 9) en we hebben als een van de eerste gemeenten in Nederland growshops gesloten.
Ten slotte zijn we de samenwerking aangegaan met M. Hierdoor krijgen we vanaf december 2020 rechtstreeks geanonimiseerde meldingen doorgestuurd, wat onze informatiepositie versterkt en waardoor we nog sneller en gerichter kunnen handhaven.

Corona

De coronapandemie heeft in 2020 een stevige invloed gehad op het veiligheidsdomein. Gedurende de eerste golf in het voorjaar stond de inzet van onze handhavers van politie en gemeente vooral in het teken van controles op de naleving van de coronamaatregelen; en ook tijdens de tweede golf ging daar veel aandacht naar uit. Daarnaast is er vooral op momenten dat er met de wisselende coronamaatregelen weer iets mogelijks was, forse inzet geweest op het gebied van vergunningen. Te denken valt bijvoorbeeld aan de prewinterscans, de 160 ‘terrasvergunningen’ die in een week tijd verleend zijn en al het andere maatwerk dat geleverd moest worden om toch het een ander mogelijk te maken. Tegelijkertijd ging veel gemeentelijke capaciteit naar de regionale crisisorganisatie.

Ook bij de overige veiligheidspartners, met name die in de zorg, lag de prioriteit bij de bestrijding van de pandemie, c.q. werd hun werk daar ernstig door beïnvloed. In die zin mogen we wel spreken van een bijzonder jaar, waarin het een uitdaging bleek om de netwerksamenwerking bij de aanpak van problemen op straat en op het snijvlak van zorg en veiligheid goed te borgen.

De doorwerking van de coronapandemie zien we duidelijk terug in de criminaliteitscijfers. Inwoners hebben in 2020 relatief veel tijd thuis doorgebracht: veel mensen werkten vanuit huis, er waren weinig evenementen en de scholen, horecagelegenheden en niet-essentiële winkels waren een deel van het jaar gesloten. Bepaalde gelegenheidscriminaliteit nam hierdoor af. Tegelijkertijd liepen spanningen voelbaar op en nam de tolerantie juist af. De ervaren overlast is in 2020 dan ook fors.

Verbonden partijen en samenwerking

Aanpak ondermijningscriminaliteit

Bij de aanpak van ondermijningscriminaliteit zijn de belangrijkste samenwerkingspartners het Openbaar Ministerie, de politie en de Belastingdienst.

Fysieke veiligheid

Op het terrein van fysieke veiligheid werken we samen met de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) en de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ).

Sociale veiligheid

De aanpak van sociale veiligheid wordt voornamelijk vormgegeven in het Veiligheidshuis, waarin we met een groot aantal partijen samenwerken: naast de partners in de strafrechtketen Openbaar Ministerie, politie en (jeugd)reclassering, onderhouden we werkrelaties met GGD Gelderland-Zuid, ggz en Veilig Thuis.

Veiligheidsdomein

Op het veiligheidsdomein werken we samen met drie verbonden partijen: de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ), ODRN en GGD Gelderland-Zuid. De VRGZ verricht voor ons vooral taken op het terrein van brandweerzorg en crisisbeheersing. De ODRN voert toezichthoudende en handhavende taken uit voor een veilige leefomgeving. Met de GGD Gelderland-Zuid werken we samen waar het taakveld maatschappelijke zorg de sociale veiligheid raakt. De GGD is daarmee een belangrijke partner in de verbinding tussen zorg en veiligheid.

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Onderstaand worden de begrotingswijzigingen inzichtelijk gemaakt tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting.

Veiligheid; bedragen x € 1 mln	Besl.niv.	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo
Stadsbegroting 2020-2023 primitief				0,3	18,5	18,2 N
Wzg				0,6	0,5	0,0 V
BW-01710 Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	24 jun '20	66/2020	0,4	0,4	0,0 N
BW-01712 Voortgangsmonitor Investeringen	Raad	24 jun '20	66/2020	0,0	-0,0	0,0 V
BW-01741 2e Voortgangsmonitor Meldingen	Raad	16 dec '20	118/2020	0,0	0,2	0,2 N
BW-01742 2e Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	16 dec '20	118/2020	0,2	-0,1	0,2 V
Totaal Veiligheid				**0,8**	**19,0**	**18,2 N**

De primitieve begroting bedroeg € 18,2 miljoen. Door technische wijzigingen is zowel de lasten- als de batenkant met € 0,5 miljoen toegenomen. De totale dynamische raming blijft daarmee ongewijzigd met per saldo € 18,2 miljoen lasten.

We hebben de coronamelding over achterblijvende legesinkomsten bij vergunningen in de eerste voortgangsmonitor niet verwerkt in de begroting. Het uiteindelijke effect hebben we opgenomen in de financiële toelichting bij dit programma.

Lastenzijde

Met het verzamelvoorstel bij de eerste Voortgangsmonitor is in totaal € 0,4 miljoen toegevoegd aan de begrote lasten. De verhoging heeft betrekking op bestrijding van jihadisme, het Intergemeentelijk Projectbureau (IGP), het Veiligheidshuis en uitvoeringskosten. Hier staan externe inkomsten tegenover.

Bij de 2e voortgangsmonitor is hebben we de begrote lasten met € 0,15 miljoen verhoogd voor het Experiment Gesloten Coffeeshops. Aan de andere kant hebben we van dit project en van de versterkingsgelden voor de bestrijding jihadisme in totaal € 0,16 miljoen overgeheveld naar 2021.

Corona
De vertraging op deze projecten is mede het gevolg van corona.

Batenzijde
Met het verzamelvoorstel bij de eerste Voortgangsmonitor hebben we de begrote baten met afgerond € 0,4 miljoen verhoogd. Het gaat daarbij vooral om de onderdelen waar we bijdragen van deelnemende gemeenten ontvangen zoals het IGP en het Veiligheidshuis. Bij de 2e voortgangsmonitor hebben we de Rijksbijdrage van € 0,15 miljoen voor het Experiment Gesloten Coffeeshops in de begroting verwerkt. Voor deze onderdelen begroten we ook lasten.

Corona
De wijzigingen van de begrote baten houden geen verband met corona.
Een overzicht met links naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Programma's naar taakvelden

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de afwijking tussen de realisatie en de dynamische begroting.

bedragen x € 1 mln

Veiligheid	Begroting 2020 primitief	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020	Verschil
Lasten				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	14,4	14,4	14,4	0,0 V
1.2 Openbare orde en veiligheid	4,1	4,6	4,4	0,2 V
	18,5	**19,0**	**18,7**	**0,3 V**
Baten				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0,0	0,0	0,0	0,0 V
1.2 Openbare orde en veiligheid	0,3	0,8	0,6	0,3 N
	0,3	**0,8**	**0,6**	**0,3 N**
Totaal per programma	**18,2**	**18,2**	**18,1**	**0,0 V**

Verschil = Begroting na wijziging -/- Rekening (V=voordeel; N=nadeel)

Aan het programma Veiligheid gaven we in 2020 per saldo € 18,1 miljoen uit. Hiervan is onze gemeentelijke bijdrage van € 13,5 miljoen aan de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ) in het taakveld 1.1. Crisisbeheersing en brandweer de grootste post.
Over 2020 bedraagt het afgeronde resultaat van het programma Veiligheid per saldo 0.
We hebben gestuurd op minimale uitgaven voor de beïnvloedbare posten om op die manier het nadelige corona-effect op de legesinkomsten zoveel mogelijk te compenseren.

Lastenzijde
Ten opzichte van de dynamische begroting is er € 0,3 miljoen (1,5 %) minder uitgegeven. Oorzaken van deze afwijking zijn:

Corona-effecten
De lastenzijde wordt maar beperkt beïnvloed door corona. In de eerdere voortgangsmonitor hebben we in dat kader daarom geen meldingen opgenomen. In de realisatie 2020 blijkt dat er door corona uiteindelijk minder opleidingen voor crisisbeheersing en rampenbestrijding zijn gerealiseerd. Daarnaast zijn er door de focus op corona minder speciale projecten van de grond gekomen dan in andere jaren. Het corona-effect op de lasten komt daarmee op totaalniveau uit op € 0,1 miljoen.

Effecten niet als gevolg van corona
Van het voordeel op de lasten wordt € 0,2 miljoen niet veroorzaakt door corona maar door lagere uitvoeringskosten. Een belangrijke oorzaak daarvan is de moeizame invulling van specifieke juridische capaciteit. Het resultaat op de totale gemeentelijke uitvoeringskosten lichten we nader toe bij het onderdeel Bedrijfsvoering. Voor het programma Veiligheid zijn er bij eerdere voortgangsrapportages in dit kader geen meldingen gedaan.

Batenzijde
Ten opzichte van de dynamische begroting zijn er € 0,3 miljoen (30%) minder baten gerealiseerd. De begrote baten bestaan voor een belangrijk deel uit legesinkomsten. Oorzaken van de lagere baten zijn:

Corona-effecten
Het nadeel op de baten wordt voor € 0,2 miljoen veroorzaakt door corona-effecten. In de eerste voortgangsmonitor was dit de melding van de verwachte derving van de legesinkomsten bij Veiligheid.
Door de annulering van evenementen zijn er nauwelijks aanvragen geweest. De legesinkomsten uit evenementen en horeca bleven daarom fors achter bij de begroting. Daarnaast was de inschatting dat losse standplaatsen en objecten niet of minder vergund zouden worden en de bijbehorende legesopbrengsten eveneens lager zijn dan begroot. Deze melding van lagere legesinkomsten is niet verwerkt in de begroting. De werkelijke derving van de legesinkomsten bij Vergunningen bedraagt € 0,2 miljoen en sluit daarmee aan bij de eerdere melding.

Effecten niet als gevolg van corona
Buiten de corona-effecten zijn er aan de batenkant geen noemenswaardige verschillen.

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Indicatoren

Veiligheid	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	8,4	8,1	7,4	7,5	6,6	6,4	5,8	5,8
gemiddelde benchmark	8,7	8,2	7,8	7,5	7,2	7,0	6,8	
Aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners	8,1	5,0	4,0	3,9	3,3	2,5	2,8	1,9
gemiddelde benchmark	6,9	5,8	4,8	3,9	3,1	2,8	2,6	
Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	4,5	5,3	4,2	4,1	3,7	3,8	3,6	3,4
gemiddelde benchmark	4,6	4,5	4,1	3,8	3,7	4,0	4,0	
Aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners	10,7	9,4	8,5	8,5	7,6	6,9	7,2	
gemiddelde benchmark	10,8	10,4	9,7	9,3	8,2	7,8	8,8	
Aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar	158	151	116	110	105	84	100	
gemiddelde benchmark	164	180	165	177	167	147	165	

Percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) met een delict voor de rechter	3%	2%	1%	1%	1%	1%	1%
gemiddelde benchmark	3%	2%	1%	1%	1%	1%	1%
Rapportcijfer voor veiligheid in buurt	6,9	7,1	7,1	7,2	7,2		7,2
gemiddelde benchmark	6,8	6,9	6,9	7,1	7,1		7,2
Score voor functioneren politie in buurt	5,2	5,6	5,4	5,6	5,8		6,2
gemiddelde benchmark	5,2	5,4	5,3	5,6	5,6		5,9
Aantal casussen regieteams							384
Aantal Nijmeegse casussen veiligheidshuis			140	158	173	187	284

Economie en toerisme

Wat willen we bereiken

De onderstaande tekst is een letterlijke kopie uit de publicatie Stadsbegroting 2020-2023

Wat willen we op lange termijn bereiken?

Nijmegen heeft een groot economisch potentieel en een groeiende economie, maar staat qua banenontwikkeling in vergelijking met andere steden in Nederland nog op achterstand. We kiezen er daarom voor te investeren in versterking van de economische veerkracht en de banenontwikkeling van onze stad. Verdere verbetering van het ondernemings- en vestigingsklimaat staat centraal in het programma Economie en Toerisme. Dit doen we onder andere door het relatiemanagement met ondernemingen te versterken, met gericht acquisitiebeleid, professionele dienstverlening aan zittende en nieuw te vestigen bedrijven en het stimuleren van ondernemerschap en innovatie. Samenwerking met de private sector en met andere overheidsniveaus is hierbij vanzelfsprekend.

Wat wilden we in 2020 bereiken

Het gaat goed met de economie in Nijmegen: het inwoneraantal neemt toe, het aantal banen piekt en de bedrijfsvestigingen nemen toe. De positieve ontwikkeling van de economie heeft een grote positieve impact op ons dagelijks leven. Tegelijkertijd vraagt de groei van het aantal inwoners om de groei van banen. De ambitie is om in 10 jaar 10.000 extra banen te creëren op alle niveaus en het economische ecosysteem in stad en regio te versterken Om dit te bereiken is het belangrijk dat bedrijven in de regio blijven en ondersteund worden in hun groei, dat nieuwe bedrijven zich kunnen vestigen en ondernemerschap gestimuleerd wordt. Innovatie is daarbij een absolute noodzaak. De economische visie #Kans voor Nijmegen, die eind 2019 wordt vastgesteld, laat zien welke actielijnen we samen met de partners in stad en regio gaan uitvoeren om deze doelstellingen te bereiken. Daarnaast willen we een impuls geven aan de kansrijke toeristische sector en de vrijetijdseconomie, onder andere in de Binnenstad. Tenslotte is de profilering van onze aantrekkelijke stad en economische potenties in 2020 een belangrijk aandachtspunt en onderwerp van een nieuwe uitvoeringsagenda Citymarketing.

Wat hebben we dit jaar bereikt

Het jaar 2020 begon met goede economische vooruitzichten: het inwoneraantal nam toe, het aantal banen piekte en de bedrijfsvestigingen namen toe. 2020 was ook het eerste jaar dat we samen met ondernemers en andere partners uitvoering hebben gegeven aan de zes actielijnen van de Economische Visie #Kans voor Nijmegen. Deze visie is eind 2019 vastgesteld na een intensief, participatief traject met de stad. Als gevolg van de coronacrisis hebben we in de uitvoering van de actielijnen van de economische visie wel bij moeten sturen om ondernemers en bedrijven in deze moeilijke tijd te ondersteunen. Deze paragraaf beschrijft de belangrijkste resultaten van het afgelopen jaar.

Ontwikkeling werkgelegenheid in cijfers en duiding

In het tweede van 2021 zullen naar verwachting de precieze gevolgen van de coronacrisis voor de banenontwikkeling in Nijmegen bekend worden. Die informatie hebben we nu nog niet. Wat betreft het aantal ingeschreven bedrijven bij de Kamer van Koophandel laat 2020 ondanks de crisis een groei zien van 694 bedrijven tot een totaal van 20873 in Nijmegen. Dit aantal ligt wel lager dan de topjaren 2017-2019 met gemiddeld meer dan 1000 vestigingen per jaar erbij. Gevolg van de coronacrisis is ook dat er 18% meer ondernemingen gestopt zijn ten opzichte van 2019. Faillissementen komen tot nu toe nauwelijks voor. In de aanwas van nieuwe bedrijven gaf met name het tweede kwartaal van 2020 een ongewone daling te zien. In het derde kwartaal is er vervolgens een flink herstel van de groei van het aantal bedrijven te zien, die ook in het vierde kwartaal van 2020, zij het iets gematigd, doorzet. Deze ontwikkeling is een afspiegeling van het ondernemersvertrouwen. In het tweede kwartaal van 2020 is er een schrikreactie te zien bij regionale ondernemers. De beoordeling van het economisch klimaat in de daarop volgende drie maanden zakte nog iets sterker weg dan in najaar 2008, bij de aanvang van kredietcrisis. In het derde kwartaal verbetert dat beeld zeer sterk. Het ondernemersvertrouwen veerde regionaal terug naar “nog maar net negatief” (-5%-punt saldo). In het vierde kwartaal levert het vertrouwen weer wat in.

Veel Nijmeegse ondernemers hebben te maken gekregen met steunregelingen
Er zijn ca. 4600 toekenningen in de drie tranches van de TOZO-regeling gedaan. Daarnaast zijn er in de drie tranches van de NOW-regeling 2400 toekenningen in Nijmegen geweest. Een aanzienlijke ondersteuning van bedrijven in de stad, bedoeld voor het behoud van economische activiteit en banen.

Digitaliseringsvouchers verstrekt aan MKB, horeca en detailhandel
Het stimuleren van innovatie is één van de zes actielijnen van de economische visie. In 2020 hebben we met de inzet van digitaliseringsvouchers 62 Nijmeegse MKB'ers kunnen helpen met het versneld digitaliseren van hun onderneming. Door digitale diensten te ontwikkelen of een webshop op te zetten, ontstaan er nieuwe mogelijkheden voor ondernemers om hun producten aan te bieden. Dit is belangrijk, vooral nu de fysieke klantbezoeken door de coronamaatregelen zijn beperkt. Doordat de vouchers bij Nijmeegse IT-bedrijven moesten worden besteed, is het volledige effect van de vouchers (ongeveer € 350.000,- aan omzet) ten goede gekomen van de Nijmeegse economie. Het succes van de vouchers is tevens de basis geweest voor de MKB-deal 'Sm@rt Together' die het ministerie van Economische Zaken en Klimaat aan de regio Arnhem-Nijmegen heeft toegekend. Met de MKB-deal krijgen honderden MKB-bedrijven de komende jaren hulp bij vragen en investeringen op het gebied van digitalisering. Ook komen via de MKB-deal nieuwe digitaliseringsvouchers voor de regio beschikbaar.

We zijn blijven investeren in onze sterke clusters health & high tech
Binnen de actielijn excelleren uit de economische visie zetten we ons in om het cluster health & high tech nog verder te versterken. Hoewel de uitvoering van het programma door corona iets is vertraagd, heeft het Chip Integration Technology Centre (CITC) in 2020 haar eerste volle jaar succesvol afgerond. Van de vier innovatieprogramma's zijn er drie opgestart of in ontwikkeling. Ook is in samenwerking met de HAN de chipintegratie-opleiding gestart. Om de ondersteuning aan innovatieve starters en groeiers binnen health & high tech te versterken, is met de partners binnen Briskr gewerkt aan een stevig werkplan voor 2021 met contouren voor een meerjarig programma. Briskr is een consortium van organisaties die (startende) ondernemers ondersteunen op weg naar succesvolle groei. Naast het ondersteunen van starters, gaat Briskr aan de slag met het aantrekken van bedrijven en het ontwikkelen van projecten die het cluster versterken.

Ook aan het profileren van onze economische sterktes hebben we gewerkt
In september is de POP'HUB store geopend. Dit is een fysieke winkel in de Marikenstraat, waar Nijmeegse innovaties aan het publiek getoond worden. We hebben samen met partijen in de stad de newsroom health & high tech opgestart, waardoor mooie innovaties vanuit Nijmegen meer aandacht krijgen. We hebben opnieuw geïnvesteerd in het Parkinson op Maat-event. Tenslotte hebben we samen met de partners de promo Health & High Tech gelanceerd, waardoor alle inwoners van Nijmegen kennis konden maken met onze Health & High Tech sector. Als vervolg op de omgevingsvisie is er is ook gewerkt aan de visievorming voor de Kanaalzone-zuid en Winkelsteeg en de indiening van het (deel)project Stationsomgeving Goffert-NTC. In dit project worden kansen geboden aan een verdere doorontwikkeling van Novio Tech Campus, in combinatie met woningbouw o.a. ten behoeve van expats.

Impuls gegeven aan circulaire economie
De transitie naar een circulaire economie biedt economische kansen en is een bron van nieuwe werkgelegenheid. Niet voor niets is dit één van de zes actielijnen uit de economische visie. We hebben in 2020 een aantal circulaire initiatieven ondersteund. Met het programma Circulaire Kickstart zijn MKB-ondernemers bijvoorbeeld met vouchers van maximaal € 1.500,- op weg geholpen om hun circulaire businesskansen te benutten. Daarnaast hebben we in de stad een grote ambitie om samen met partners circulair bouwen te versnellen. Aan de stichting RvN@ is opdracht gegeven om met de aanwezige bouwbedrijven en onderwijsinstellingen aan de St. Hubertusstraat een sluitende businesscase op te stellen voor een Opleidingscentrum voor Circulaire Bouw. Samen met bedrijvenvereniging TPN-West is tenslotte een pilot gestart om gedurende 6 maanden afgedankte ICT-apparatuur bij de bedrijven op het bedrijventerrein op te halen en waar mogelijk door te verkopen voor hergebruik. De pilot is onderdeel van onze campagne 'Samen Circulair en Energiebewust'. Resultaten van de pilot zullen uitwijzen of dit kostendekkend kan worden uitgevoerd en mogelijk een vervolg kunnen krijgen.

In contact met ondernemers
De accountmanagers en de adviseurs van het OndernemersPunt zijn steeds in contact met ondernemend Nijmegen. Bijvoorbeeld door actief deel te nemen aan netwerkbijeenkomsten van bedrijventerreinen en ondernemersverenigingen. Vanuit de economische visie #Kans voor Nijmegen zijn verschillende activiteiten georganiseerd om het ondernemerschap en contacten met ondernemers te onderhouden. Zo zijn er toevallige lunchontmoetingen georganiseerd, hebben we inspiratie- en themabijeenkomsten georganiseerd en zijn ondernemers (digitaal) bezocht. Ook is in 2020 ingezet op een verbeterde informatievoorziening voor ondernemers op de gemeentelijke website. Hier staat alle actuele informatie voor ondernemers online en is een speciale pagina ingericht met informatie over het Ondernemerspunt en de accountmanagers met directe contactgegevens.

Start gemaakt met Skillshub
De inzet op human capital heeft in het afgelopen jaar bijzondere aandacht gekregen vanwege de effecten van de coronacrisis op de economie. We willen mensen zoveel als mogelijk aan het werk houden of (weer) krijgen. Er zijn veel initiatieven in de regio die iets met skills doen en daardoor veel versnippering in het aanbod, waarbij velen zich richten zich op werkzoekenden. De Skillshub wordt nadrukkelijk ingevlogen vanuit het economisch perspectief. Om werkgevers te ondersteunen is het voorstel om een Skillshub op te richten, die werkt als een expertiseloket waar werkgevers informatie en ondersteuningen kunnen vinden, bijvoorbeeld in werk-naar-werktrajecten. In 2020 heeft het PFO Economie van de regio Arnhem – Nijmegen de opdracht gegeven om te komen tot een business case voor deze Skillshub. In september zijn we hiermee gestart. Met de provincie en The Economic Board is tenslotte gewerkt aan een Human Capital agenda voor de regio, waarbij vooral de vraag van de ondernemers centraal staat.

Werklocaties en Binnenstad verder versterkt
We willen bereiken dat bedrijven in de regio blijven en ondersteund worden in hun groei, dat nieuwe bedrijven zich kunnen vestigen en ondernemerschap gestimuleerd wordt. Dat vraagt ook om het versterken van onze werklocaties. Er is in 2020 gewerkt aan de verduurzaming van werklocaties door o.a. energiescans uit te voeren op de werklocaties Bijsterhuizen, TPN West en Nijmegen Zuid. In 2020 is de transitie van De Smeltkroes naar de NYMA makersplaats in gang gezet met als doel de bedrijfscontinuïteit van de huidige 130 bedrijven uit de Honig te waarborgen. Diverse projecten zijn gerealiseerd, waaronder de “duurzaamheidsmakelaar” en de Campagne “Support your locals”. Er is gewerkt aan het versterken van de haven door de haven economisch beter te profileren middels een informatieve website. Door continue informatie uit te wisselen in de havenwerkgroep is de kans groter dat watergebonden bedrijven zich vestigen en/of uitbreiden op beschikbaar gekomen terrein. Er is een traject in gang gezet om te onderzoeken in hoeverre de toegankelijkheid van de haven kan worden verbeterd. Via Logistics Valley regio Nijmegen is een project gestart, ‘kansen voor water’, waarbij de modal shift (de verschuiving van wijze van vervoer) van weg naar water wordt gestimuleerd. Samen met de gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen en de provincie Gelderland is gewerkt aan de herziening van het Regionaal Programma Werklocaties. Met deze herziening komt er in 2021 nieuwe ontwikkelruimte voor bedrijventerreinen beschikbaar.

De Binnenstad is een belangrijke werklocatie en het visitekaartje voor de verblijfseconomie in Nijmegen. In 2020 zijn we blijven investeren in belangrijke ontwikkellocaties in de Binnenstad, zoals de Waalkade en het Valkhofkwartier. Met hulp van een straatmanager hebben we het vestigingsklimaat op de Waalkade, in de Hertogstraat, Augustijnen- en Bloemerstraat verder verbeterd. De sfeer en ambiance in de openbare ruimte in de binnenstad zijn verder verbeterd door projecten als de Waterwolf op de Waalkade en het verwijderen van de kiosken. Het Huis voor de Binnenstad is verder geprofessionaliseerd, mede dankzij het Binnenstadsfonds.

Old City, Young Vibe
We willen de profilering van onze aantrekkelijke stad versterken. In 2020 hebben we daarvoor een nieuwe Uitvoeringsagenda Citymarketing 2030 vastgesteld, waar we direct uitvoering aan zijn gaan geven. We hebben met de campagne Old City Young Vibe het merk geïntroduceerd bij de Nijmegenaren en hebben promotiefilmpjes gemaakt van Nijmegen die ruim gedeeld zijn. Ook is de samenwerking met de stad geïntensiveerd. We hebben bijvoorbeeld samen met studenten van ‘Tourism and Cultural Heritage’ van de Radboud Universiteit de Oudste Stad op IntoNijmegen geladen. We hebben de Walk of the Town gelanceerd en een buitenprogramma aan de Winterweken toegevoegd. Intonijmegen.com is verder geoptimaliseerd tot de online etalage van de stad. De website is verbreed tot een platform voor de stad, is uitgebreid met deelgebieden, ondernemersprofielen en grotendeels tweetalig. In

samenwerking met de stichting Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen en de regio Rijk van Nijmegen is de toeristische marketing en promotie gestructureerd en geïntensiveerd.

Corona

De accountmanagers en de adviseurs van het OndernemersPunt zijn steeds in contact met ondernemend Nijmegen. Hierdoor hebben we goed kunnen inspelen op de behoeften van de ondernemers tijdens de coronacrisis. Om de effecten van de coronacrisis te verzachten zijn in de lokale maatregelenpakketten diverse acties opgenomen en besluiten genomen gericht op ondernemers en bedrijven. Het OndernemersPunt is steeds bereikbaar geweest voor vragen van ondernemers en heeft zelfstandigen ondersteund bij het aanvragen van een Tozo-uitkering. Een aantal maatregelen wordt hieronder toegelicht:

Achttien initiatieven ondersteund via het 1,5 meter steunfonds

In de zomer van 2020 hebben 18 projecten een subsidie gekregen uit het anderhalvemetersteunfonds. Hiermee ondersteunden we ondernemers en organisatoren in de sectoren cultuur, evenementen en bevorderen we (binnen de richtlijnen) de sociale interactie in Nijmegen, passend binnen de anderhalve meter samenleving. De meeste projecten zijn uitgevoerd, maar een aantal initiatiefnemers heeft helaas door de coronamaatregelen de activiteiten moeten annuleren of verzetten naar 2021.

Veel evenementen zijn geannuleerd

Het jaar 2020 was er voor de evenementenbranche één om snel te vergeten. Door het coronavirus is een groot gedeelte van de evenementenkalender geannuleerd. Diverse organisatoren hebben een nieuw bedrijfsmodel opgezet, zoals het organiseren van een digitaal event. Er is een anderhalf meterloket opgezet om als gemeente snel in te kunnen spelen op de veranderde omstandigheden. Via het steunfonds en het niet in rekening brengen van huur en leges, hebben we diverse initiatieven gestimuleerd om een coronaproof editie te organiseren in de zomermaanden, zoals ’t Nest in het Goffertpark, de najaarskermis op het NYMA-terrein en de Nijmeegse Winterweken in het stadscentrum. Daarnaast hebben we in 2020 diverse evenementenlocaties geprofessionaliseerd en verduurzaamd met toereikende voorzieningen.

Meer dan 80 verruimde terrassen gerealiseerd

Om horecaondernemers de kans te de kans bieden om tijdens de coronacrisis bezoekers veilig te ontvangen op de terrassen, hebben we passend binnen de beperkingen van de 1,5 meter-samenleving daar waar mogelijk ruimere terrassen toegestaan. De verruiming is vanaf 1 juni 2020 toegepast. Ook hebben we vastgesteld hoe we om willen gaan met eventuele aanvragen voor het overkappen van terrassen. Vanwege de huidige lockdown hebben we hiervoor tot nu toe echter weinig aanvragen ontvangen.

Openingstijden en venstertijden voor supermarkten tijdelijk verruimd

In verband met de lockdown waarbij behalve de horeca ook de niet essentiële winkels gesloten zijn, heeft het college besloten om via gedoogbesluiten de openingstijden van de supermarkten op zondagmorgen en de venstertijden voor het laden en lossen tijdelijk te verruimen. Hiermee proberen we te bereiken dat de klantenstromen in de supermarkten zo goed mogelijk kunnen worden gespreid. Daarnaast wordt een flexibele bevoorrading van de supermarkten mogelijk gemaakt.

Begin gemaakt met Actieplan Binnenstad

Er zijn voor 2021 en 2022 extra middelen vrijgemaakt om de Binnenstad aantrekkelijker te maken en daarmee de gevolgen van Covid19 voor de ondernemers in de Binnenstad deels op te vangen. In 2020 zijn we gestart met het opstellen van het actieagenda Binnenstad. Er zijn tien digitale bijeenkomsten met ondernemers en bewoners georganiseerd en er is een campagne geweest met de vraag ‘Wat is uw cadeau voor de Binnenstad?’. Uit de ‘cadeaus’ die zijn geopperd, zijn er vijf uitgekozen waar op gestemd kan worden. Na een online verkiezing waar meer dan 2500 stemmen voor zijn uitgebracht hebben de schaaktafels gewonnen. Dit cadeau zal zo snel mogelijk gerealiseerd worden.

Verbonden partijen en samenwerking

De Stichting RvN@

De Stichting RvN@ is een bottom-up beweging met een focus op het MKB, die innovatie, sociale en economische groei in het Rijk van Nijmegen actief stimuleert. Ondernemers, overheid, organisaties, investeerders en kennisinstellingen/studenten werken over gemeentelijke en sectorale grenzen heen samen om nieuwe en bestaande initiatieven met elkaar te verbinden en door te ontwikkelen. We ondersteunden RvN@ ook in 2020 financieel en doen volop mee. Ook voerden RvN@ een aantal belangrijke projecten uit in het kader van de economische visie, zoals de digitaliseringsvouchers en de ondernemerspitches.

The Economic Board

The Economic Board zorgt voor het aanjagen van economische groei en voor de profilering van de regio in onder andere Den Haag, Düsseldorf en Brussel. De inzet van de Board is gericht op het versterken van de topsectoren Health, Energy en Food en de cross-overs daartussen. Er wordt gewerkt aan een nieuw bestuursakkoord voor de samenwerking tussen The Economic Board, de Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen en de provincie Gelderland. Met als doel een gezamenlijke economische agenda om de triple helix samenwerking (tussen ondernemers, overheid en onderwijs) rondom de sterke economische clusters te versterken.

Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen

Samen met de Rijk van Nijmegen gemeenten hebben we de samenwerking met Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen *(TVAN)* opnieuw tegen het licht gehouden en de opdracht voor 2021 geformuleerd. We hebben het gastheerschap geëvalueerd en hebben met de regio en partijen in de stad de mogelijkheden voor een samenwerking voor de realisatie van een brandstore verkend. Op het niveau Arnhem Nijmegen hebben we gewerkt aan een Uitvoeringsagenda voor regio-overstijgende activiteiten van TVAN.

Daarnaast werkten we samen met:

- Ondernemers;
- Ondernemersverenigingen;
- Kennisinstellingen;
- Het onderwijsveld;
- Uitvoerende organisaties zoals Werkbedrijf Rijk van Nijmegen en Oost NL;
- Medeoverheden;
- Maatschappelijke partners

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Onderstaand worden de begrotingswijzigingen inzichtelijk gemaakt tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting.

Economie en toerisme; bedragen x € 1 mln	Besl.niv.	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo
Stadsbegroting 2020-2023 primitief				1,9	6,1	4,1 N
Wzg				-0,2	-0,7	0,5 V
BW-01686 SW2019 Technische wijzigingen	Raad	18 dec '19	111/2019	0,1	0,1	0,0 V
BW-01710 Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	24 jun '20	66/2020	-0,3	0,2	0,5 N
BW-01712 Voortgangsmonitor Investeringen	Raad	24 jun '20	66/2020	0,0	-0,0	0,0 V
BW-01742 2e Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	16 dec '20	118/2020	0,0	-0,9	0,9 V
Totaal Economie en toerisme				**1,8**	**5,4**	**3,6 N**

De primitieve begroting bedroeg € 4,1 miljoen. Per saldo is hier € 0,5 afgeraamd zodat de totale dynamische raming uitgekomen is op € 3,6 miljoen nadelig.

Lastenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is € 0,7 miljoen afgeraamd. Toegevoegd is 0,1 miljoen voor het ondernemersfonds en daarnaast zijn de uitvoeringskosten met 0,8 miljoen gecorrigeerd. Deze waren in de primitieve begroting op onderdelen niet juist geraamd. Gemeentebreed heeft dit geen financieel effect. Voor een toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Bedrijfsvoering.

Corona

De wijzigingen van de begrote lasten houden geen verband met corona.

Batenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is per saldo € 0,2 miljoen afgeraamd. Het gaat hierbij om administratief technische verschuivingen.

Corona

De wijzigingen van de begrote baten houden geen verband met corona.

Een overzicht met links naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Programma's naar taakvelden

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de afwijking tussen de realisatie en de dynamische begroting.

Economie en toerisme	Begroting 2020 primitief	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020	bedragen x € 1 mln Verschil
Lasten				
3.1 Economische ontwikkeling	2,8	2,6	2,8	-0,3 N
3.3 Bedrijfsloket	1,1	0,9	0,8	0,1 V
3.4 Economische promotie	2,0	1,9	1,7	0,2 V
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0,1	0,0	0,0	0,0 V
	6,1	**5,4**	**5,4**	**0,0 V**
Baten				
3.1 Economische ontwikkeling	0,2	0,2	0,4	-0,2 V
3.3 Bedrijfsloket	0,7	0,7	0,2	0,4 N
3.4 Economische promotie	1,1	0,9	0,7	0,2 N
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0,0	0,0	0,0	0,0 V
	1,9	**1,8**	**1,4**	**0,4 N**
Totaal per programma	**4,1**	**3,6**	**4,0**	**-0,4 N**

Verschil = Begroting na wijziging -/- Rekening (V=voordeel; N=nadeel)

Aan het programma Economie en Toerisme geven we per saldo € 4,0 miljoen uit. Een groot deel hiervan gaat naar beleid en realisatie van de Vierdaagse, kermissen en markten. Daarnaast hebben we als onderdeel van de economische visie in 2020 € 0,9 miljoen aan health en hightech sector besteed; € 0,5 miljoen aan het Ondernemersfonds en € 0,5 miljoen aan versterking kansrijke sectoren. Deze laatste betreft ondersteuning van diverse kleinere initiatieven waarmee we een impuls hebben gegeven aan de ambities van dit programma.

Lastenzijde

Ten opzichte van de dynamische begroting is er € 0,0 miljoen (0%) minder uitgegeven. Op de taakvelden zijn er wel wat verschillen opgetreden die worden veroorzaakt door corona.

Corona-effecten
Extra geld is gegaan naar: steunfonds anderhalve meter samenleving € 0,2 miljoen; vouchers voor ondernemers in nood € 0,1 miljoen. Minder uitgaven aan 4-daagse beheer vanwege het niet doorgaan van de 4-daage € 0,2 miljoen; minder uitgaven ten laste van het ondernemersfonds € 0,1 miljoen. Dit omdat er minder aanvragen zijn ingediend.

Effecten niet als gevolg van corona
n.v.t.

Batenzijde
Ten opzichte van de dynamische begroting is er € 0,4 miljoen (22%) minder baten gerealiseerd die wordt veroorzaakt door corona.

Corona-effecten
Dit nadeel wordt geheel veroorzaakt door corona-effecten. toeristenbelasting € 0,15 miljoen; niet doorgaan zomerkermis € 0,2 miljoen; minder marktgelden geïnd € 0,2 miljoen. geen opbrengsten 4-daagse en zomerfeesten € 0,1 miljoen. Daarnaast is er een bijdrage van de provincie ontvangen ter dekking van de kosten van het 1,5 meter fonds van € 0,2 miljoen.
In de voortgangsmonitor was nog uitgegaan van een nadeel op de toeristenbelasting van € 0,5 miljoen, maar dat nadeel is lager uitgevallen omdat in de zomer Nijmegen toch druk bezocht is geweest.

Effecten niet als gevolg van corona
n.v.t.

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Indicatoren

Economie en Toerisme	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal banen per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	825,9	811,2	801,5	790,6	795,2	812,8	831,8	
gemiddelde benchmark	850,5	841,1	842,7	849,9	863,8	878,1	891,1	
Aantal banen in de volgende sectoren:								
life sciences	9.990	9.970	10.140	10.260	10.480	10.640	10.690	
high tech	6.510	6.350	6.100	6.160	6.420	6.770	6.730	
vrijetijdseconomie (toerisme en recreatie)	5.870	6.030	6.370	6.720	7.020	7.250	7.390	
logistiek	2.290	2.580	2.350	2.270	2.080	2.340	2.440	
environmental goods and services (duurzaamheid)	1.150	1.100	1.110	1.080	1.000	1.030	1.100	
Aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	106,6	109,2	112,1	116,0	118,5	124,5	131,3	
gemiddelde benchmark	109,6	111,1	114,0	119,0	121,8	127,6	132,6	
Functiemenging	56,2	55,8	55,4	54,9	55,6	56,0	56,2	
gemiddelde benchmark	56,0	55,6	55,6	55,6	56,0	56,3	56,5	
Leegstandspercentage winkels, voor winkelgebieden stadsbreed	7,4%	8,0%	8,9%	7,3%	6,4%	8,7%	6,1%	8,0%
Leegstandspercentage kantoren			17,4%	11,4%	11,4%	9,9%	7,2%	

Aantal toeristische overnachtingen (hotels en B&B's)	151.684	161.510	176.518	200.510	275.083	302.697	297.500
Rapportcijfers ondernemers voor ondernemersklimaat		6,5		6,7		6,6	

Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg

Wat willen we bereiken

De onderstaande tekst is een letterlijke kopie uit de publicatie Stadsbegroting 2020-2023

Wat willen we op lange termijn bereiken?

We streven naar een inclusieve en veerkrachtige stad met een sterke sociale basis en leefbare, krachtige wijken. Waar nodig zorgen we voor toegankelijke, passende en goede ondersteuning en voorzieningen. We stimuleren een gezonde leefstijl en leefomgeving.

Zorg en Welzijn

Onze leidende principes zijn:

- Preventie voor curatie
- Van zware zorg naar lichte ondersteuning
- Gewoon meedoen voor iedereen
- Zelfregie en sociale steun
- Veiligheid als ondergrens
- 1 gezin, 1 plan, 1 regisseur
- Ondersteuning dichtbij leefomgeving
- Vertrouwen aan professionals

We sturen op een toegankelijk en kwalitatief goed aanbod van zorg en welzijn, dat betaalbaar is voor de stad en dat aansluit op onze leidende principes. We leren van wat we doen, en we ontwikkelen ons aanbod en stelsel daarop door. Dit betekent voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en jeugdhulp de zorg verder wordt omgevormd naar lichtere, kortdurende en goedkopere ondersteuning, zoveel mogelijk in de thuissituatie. We streven ernaar dat minder huishoudens een beroep doen op gemeentelijke regelingen voor verschillende leefgebieden. En we willen de stapeling van regelingen en maatwerkvoorzieningen in de komende periode verminderen. Daarbij blijft het uitgangspunt wel ‘doen wat nodig is’. We willen gezondheidspotentieel van burgers meer benutten. We werken naar een omslag in het stelsel van het sociaal domein per 2021: we willen meer gebiedsgericht sturen, bekostigen en uitvoeren. We maken daarbij ook nieuwe afwegingen in welzijnssubsidies, inkoop van zorg en samenwerking met partners. Ook werken we aan betere aansluiting tussen de domeinen Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg en Werk, Inkomen, Armoedebestrijding en Schuldhulpverlening. Armoedebestrijding en Schuldhulpverlening zijn uitgewerkt in het programma Werk en Inkomen.

Wijken

We geven via onze wijkaanpak richting aan thema’s die vergaande positieve of negatieve effecten hebben op de leefbaarheid en de ontwikkeling van de wijken. We werken aan een samenhangende aanpak op sociaal, fysiek en economisch gebied. We staan midden in de Nijmeegse samenleving, verbinden vraag en aanbod van bewoners, wijkpartijen en de gemeente aan elkaar, zorgen voor kennisuitwisseling en meer samenhang t.a.v. ontwikkelingen in de wijken en de aansluiting tussen praktijk en beleid. We dragen bij aan een zo direct mogelijk contact tussen de gemeente en de wijk. Door gerichte inzet bevorderen we ‘meedoen’ op allerlei manieren: van het vormgeven aan de eigen fysieke leefomgeving, tot het organiseren van allerhande activiteiten. Onze brede samenwerking in de wijkaanpak legt de basis waar de transities op het gebied van zorg en welzijn, energie en omgevingswet op verder bouwen. Door analyses, gerichte interventies, het ontwikkelen van nieuwe methoden en technieken en het ondersteunen van bewonersinitiatieven dragen we bij aan duurzame sociale stabiliteit.

Wat wilden we in 2020 bereiken

De ambities voor 2020 liggen in de lijn van het door de raad vastgestelde Interventieplan Fase 4, samengevat onder de noemer 'de opgave Sociale Stad'. Voor de uitgebreide inhoud verwijzen wij dan ook naar dit plan.

We hebben hierin een drietal hoofddoelen geformuleerd:

- Inclusieve en veerkrachtige stad met een sterke sociale basis
- Passende hulp is zo dichtbij mogelijk beschikbaar (thuis en in de wijk), maar stedelijk en regionaal waar nodig
- Bij complexe situaties is goede specialistische zorg snel beschikbaar

Bij het toewerken naar deze doelen blijven de sturingsprincipes: kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid. We voegen daar 'lerend stelsel' aan toe.

We willen de stelselwijziging Wmo en Jeugdhulp in 2020 in gang zetten door een vernieuwde opdracht voor een bredere eerstelijn voor Wmo en jeugd. De uitvoering kan dan starten in 2021. Bij de specialistische zorg blijven we inzetten op vernieuwing en ambulantisering van het aanbod: van 'bedden' naar een breder palet aan hulp thuis, tijdelijke en lichtere vormen van verblijf, en vormen die meer aansluiten op een situatie zoals thuis. Dit geldt zowel voor volwassenen als voor jeugd.

Parallel nemen we besluiten over het versterken van de sociale basis: welzijn en preventie voor volwassenen en jeugd. Daarnaast blijven we in de uitvoering in 2020 sturen op wacht- en doorlooptijden, kwaliteit, handhaving en betaalbaarheid van de zorg vanuit de principes die we daarbij hanteren.

We werken met onze partners gericht aan Nijmegen Groen Gezond en In Beweging. Wij sluiten aan op de kracht en het talent van mensen. We sturen op een ongedeelde stad en zorgen ervoor dat zoveel mogelijk mensen mee kunnen doen. Dit doen we bijvoorbeeld door ondersteuning van lhbti-initiatieven zoals de Eurogames, de agenda rondom het VN-Verdrag voor personen met een beperking en we pakken de regie bij de inburgering van nieuwkomers in voorbereiding op de nieuwe Wet Inburgering.

We geven richting aan een positieve ontwikkeling van het leefklimaat in wijken en stadsdelen. Het gaat om het op peil houden van wat goed gaat in de wijken, het aanpakken van achterstanden in deelgebieden die achterblijven en het stimuleren van participatie en samenwerking met wijknetwerken

Ook leveren we een bijdrage aan de doorontwikkeling van het wijkgericht werken en de gebiedssturing in het sociaal domein. Dit betreft het neerzetten van procesregie op jeugd, het werken met de W2 stadsdeelagenda's welzijn en het neerzetten van nieuw beleid op de wijkaccommodaties .

In het kader van slimmer werken in de wijken kijken we bovendien naar de totale (gemeentelijke) inzet in de wijken met als doel onze sturing efficiënter en effectiever te maken.

Wat hebben we dit jaar bereikt

We hebben resultaat behaald in de langetermijnontwikkeling van Dukenburg, Neerbosch-Oost en Hatert
In Hatert is samen met wijkpartijen een goede start gemaakt met de integrale analyse. Die vormt de basis voor een langetermijnvisie voor de aanpak van hardnekkige problematiek en het upgraden van de wijk. In Neerbosch-Oost en Dukenburg is onze integrale langetermijnaanpak één van de onderleggers geweest voor de woondeal regio Arnhem-Nijmegen. Dukenburg gaat profiteren van ontwikkelingen in de Winkelsteeg, de aanpak van de HAN-locatie en (ver)bouw van winkelcentrum Weezenhof en Meijhorst.

We zijn gestart met de preventieaanpak Jeugd
In drie stadsdelen (Hatert, Nijmegen-Noord en Dukenburg) zijn we gestart met preventieprogramma's jeugd 0-12 jaar. Samen met onze welzijnsinstellingen, scholen, GGD en andere partners wordt op basis van een stadsdeelgerichte analyse een stadsdeelagenda opgesteld. Daarnaast worden de preventieve activiteiten en projecten steeds meer gericht op deze agenda. Wat we hier leren in de praktijk willen we op termijn ook in andere stadsdelen gaan toepassen. De preventieprogramma's jeugd 12+ zijn stadsbreed en hiervan is de conceptversie klaar. Ook zijn er voor de (meer stedelijke) thema's zoals voortijdig schoolverlaten, gezonde leefstijl, zinvolle dagbesteding en werk, mentale veerkracht en gedrag prioriteiten gesteld. De samenwerkende partijen, zoals bijvoorbeeld Bindkracht10 en het Regionaal Werkbedrijf, vertalen deze nu naar concrete interventies en activiteiten.

We verankerden het bevorderen van een gezonde leefomgeving in de omgevingsvisie 'Nijmegen in beweging 2020-2040'
Met de omgevingsvisie gaan we meer aandacht hebben voor het realiseren van een beweegvriendelijke omgeving. Dat doen we door het creëren van een netwerk van looproutes, meer groen en plekken voor spelen en ontmoeten. Om dit nog meer kracht bij te zetten doen we mee aan de city deal ruimte voor lopen, waarmee we lopen nog meer willen faciliteren en stimuleren.

We hebben extra aandacht gehad voor ontmoetingsactiviteiten en participatie
In het afgelopen jaar zijn er 150 subsidieaanvragen geweest voor bewonersinitiatieven. We hebben op verschillende manieren eigen initiatieven van bewoners ondersteund, onder andere via de wijknetwerken. Zo is het plein aan de Voorstenkamp nu een speelontmoetingsplek en is er in november gestart met TV-Dukenburg, een initiatief voor en door bewoners. Ook is er een start gemaakt met het realiseren van de natuurspeelplaats naast Het Octaaf in Neerbosch-Oost en worden er in Nijmegen-Noord verschillende bewonersinitiatieven ontwikkeld, waaronder de welkomsttas voor nieuwe bewoners.

We hebben het nieuwe wijkaccommodatiebeleid 'Ruimte voor ontmoeting' vastgesteld
Dit beleidskader is op 23 september vastgesteld. De focus van het beleid ligt niet meer op de accommodaties zélf (de stenen) maar op het nog beter stimuleren en faciliteren van inwonersinitiatieven. We zijn nu bezig met de voorbereidingen voor een uitwerking per stadsdeel. Verder hebben we ook in 2020 de bouwkundige kwaliteit van onze wijkvoorzieningen verbeterd, met name gericht op de brandveiligheid en toegankelijkheid. Ook zijn de wijkcentra Wijkatelier, De Biezantijn en Hater aangepast. Met deze initiatieven hebben we een belangrijke impuls gegeven aan de sociale agenda "ontmoeten en verbinden"

We hebben 'slimmer werken in de wijken' verkend
Vanuit de totale organisatie is er in 2020 een uitgebreide verkenning gedaan naar het wijkgericht werken. Dat omhelsde niet alleen een inzicht in de huidige situatie, maar ook scenario's hoe we de sturing en effectiviteit kunnen verbeteren. Uitgangspunt is dat alle relevante domeinen (ruimtelijke, sociaal en veiligheid) verantwoordelijk zijn voor wijkgericht werken én dat de bewoners in onze stad verbetering gaan merken. Deze verkenning is eind 2020 gepresenteerd aan het college van B en W en in 2021 wordt dit verder ontwikkeld. Dit met als doel om per 2022 met de nieuwe werkwijze te starten, gericht op kwalitatieve impuls en doelmatigheid. Wij verwachten de structurele taakstelling van €500.000 vanaf 2022 te halen.

De wachttijden bij de sociale wijkteams zijn verbeterd
De sociale wijkteams hebben de dienstverlening goed kunnen doen, ondanks de coronacrisis. Bij sommige gezinnen is in deze tijd extra hulp ingezet. Het aantal aanmeldingen is in 2020 ten opzichte van 2019 iets teruggelopen: van 10.182 aanmeldingen in 2019 naar 9.753 in 2020. Verder zijn in de tweede helft van 2020 de wachttijden voor inwoners verder teruggelopen. In het vierde kwartaal was de gemiddelde wachttijd 5,6 weken tegen 9,1 weken in hetzelfde kwartaal van 2019. Dit geeft een algemeen beeld. Er zijn fluctuaties per maand, per team en per onderdeel.

Het aantal afgeronde trajecten is met 10.186 in 2020 hoger dan in 2019 (9.664). Dit geeft inzicht in de "productie" van het Sociaal Wijkteam.

- 9% van de aanmeldingen is tussentijds geannuleerd;
- 15% leidt tot een verwijzing naar een andere organisatie (algemene voorziening, regieteam, veiligheidshuis, Wlz/Zvw);
- 63% van deze trajecten leidt tot toeleiding naar een maatwerkvoorziening Wmo;
- 13% leidt tot een oplossing binnen de eigen kracht/het netwerk van de cliënt;
- 9% leidt tot de toeleiding naar een individuele voorziening Jeugdwet.

In sommige gevallen is er sprake van verwijzing naar meerdere typen vervolgtrajecten, waardoor de som van de percentages groter is dan 100%. Deze percentages wijken niet, of minimaal, af ten opzichte van 2019.

Het aantal indicaties maatwerkvoorzieningen Wmo is in Q4 2020 nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van Q4 2019, (3.921 in Q4 2019 en 3.879 in Q4 2020). De indicatie die in deze periode het meeste is afgegeven is, net als in 2019, Hulp bij huishouden, maar deze is wel gestegen van 5.213 in Q4 2019 naar 6.080 in Q4 2020. De top 5 bij type

problematiek is: psychosociale problematiek, opvoeding, huisvesting, echtscheiding en financiële huishouding.

We hebben de besluitvorming brede basisteams Jeugd en Gezin afgerond en we hebben geïnvesteerd in expertise jeugd bij de huidige wijkteams
Eind november is de definitieve gunning voor de aanbesteding brede basisteams Jeugd en Gezin gepubliceerd. De implementatiefase is inmiddels gestart. In 2020 is voorafgaand hieraan al geïnvesteerd in het vormen van een stadsbreed team Jeugd. Zo bundelen we de expertise en toegang jeugd binnen de organisatie Sterker sociaal werk onder één aansturing en volgens één werkwijze. Er zijn diverse werkprocessen uitgewerkt en uitgevoerd met samenwerkingspartners, zoals Veilig Thuis en het voortgezet onderwijs. Ook is de expertise versterkt met trainingen op het gebied van veiligheid en casusregie/procesregie. Een doel was om de groeitrend van de kosten voor ambulante jeugd (met name reguliere begeleiding) om te buigen. In 2020 zien we, onder andere als gevolg van de coronacrisis, nog steeds een stijging in het gebruik van ambulante jeugdhulp, met name op het gebied van begeleiding en ggz. We hebben samen met het stadsbreed team Jeugd richtlijnen ontwikkeld voor de toekenning van begeleiding. De medewerkers van dit team hebben de mogelijkheid om op basis van overgang van onderneming mee te gaan naar het brede basisteam Jeugd en Gezin.

In de samenwerking rond het jonge kind van 0-4 jaar zijn nieuwe samenwerkingsafspraken gemaakt. Kern is dat het wijkteam (en straks breed basisteam) een spilfunctie heeft in de toegang naar kostbaar hulpaanbod zoals dagbehandeling.

Daarnaast heeft de gemeenteraad ook besloten toe te werken naar brede basisteams volwassenen met ingang van 1 januari 2022 en is de opdrachtverlening voor deze aanbesteding in december 2020 gepubliceerd. Parallel hieraan is in 2020 gestart met de voorbereiding van een pilot “indicatievrije dagbesteding” (samen met gemeente Berg en Dal). Ook is er een plan van aanpak opgesteld om GGZ in de wijk stads- en regiobreed te gaan organiseren in 2021 en 2022. Ook in regioverband is de Wet verplichte ggz geïmplementeerd.

We hebben het onderzoek over beschermingsbewindvoering afgerond
Dat leidt tot het opstellen van een convenant voor bewindvoerders. In het convenant worden afspraken gemaakt over de in- en uitstroom uit bewindvoering en de doorstroom naar schuldhulpverlening. Door inwoners met kwalitatief goede bewindvoering te ondersteunen zorgen we ervoor dat er rust komt in de financiën en voldoende ruimte om te voorzien in levensonderhoud. Verdere samenwerking tussen gemeenten, rechtbanken en beschermingsbewindvoerders is mogelijk door gebruik te maken van het adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind.

We zijn in 2020 verder gegaan met de campagne ‘Geldzorgen, Samen komen we eruit’ om mensen met (beginnende) geldzorgen op te roepen hulp te zoeken.
In 2020 gingen we door met de in 2019 gestarte Nijmeegse campagne ‘Geldzorgen? Samen komen we eruit’. In de campagne richtten we ons op mensen met geldzorgen en riepen we op hulp te zoeken. Centrale boodschap was: je bent niet de enige met geldzorgen. Op tijd advies vragen of hulp zoeken is niet makkelijk, maar het geeft wel rust en is dé manier om geldproblemen zelf op te lossen. Het is van groot belang, zeker in deze tijd, mensen met (beginnende) geldzorgen vroegtijdig te ondersteunen.

We hebben bouwstenen vastgesteld voor het traject Sociale Basis en een symposium ‘de kracht van diversiteit en inclusie’ georganiseerd
In 2020 zijn we gestart met het traject gericht op het versterken van de Sociale Basis. Met een groot aantal partners en vrijwilligers is er gekeken wat goed gaat op het gebied van welzijn, gezondheid en bewonersondersteuning en waar nog winst te behalen valt. Dit heeft geresulteerd in een aantal bouwstenen voor een nieuw kader voor de Sociale Basis. Dit kader werken we in 2021 verder uit, samen met de stad. Vervolgens leggen we dit aan de gemeenteraad voor.

In het kader van inclusie organiseerden we begin februari het symposium ‘De kracht van diversiteit en inclusie’, waarin we hebben benadrukt dat juist de verschillen tussen onze inwoners onze stad krachtig maakt. Daarnaast hebben we het Manifest ‘Iedereen doet Mee’ ondertekend waarin we als gemeente aangeven ons in te zetten voor

een inclusieve samenleving waarin iedereen mee mag en kan doen. Ook hebben we diverse sessies met ervaringsdeskundigen en belangenorganisaties op gebied van beperkingen georganiseerd. Zo haalden we inpunt op voor ons Actieprogramma inclusie in het kader van het VN-verdrag handicap. In 2022 organiseren we in Nijmegen de Eurogames, een grootschalig evenement gericht op de inclusie van LHBTi-ers in de sport. In de aanloop naar dit evenement zijn we in 2020 gestart om samen met de Provincie een programma van side-events op te zetten, dat zich ook richt op de inclusie van ouderen en mensen met een beperking. Verder hebben we samen met de regiogemeenten in het Rijk van Nijmegen een beleidskader voor de nieuwe Wet Inburgering opgesteld en, net als in de voorgaande jaren, extra ingezet op de huidige groep statushouders en inburgeraars die nog niet onder de nieuwe wet vallen.

Er zijn nieuwe partners in het preventieakkoord en we hebben een preventietafel opgezet
14 nieuwe partners hebben in 2020 het lokaal preventieakkoord Nijmegen ondertekend. In totaal zijn er nu 51 partners. We hebben een meet & greet georganiseerd wat onder andere heeft geresulteerd in de Ikpas Battle en toegankelijker aanbod van ondersteuning bij stoppen met roken, bijvoorbeeld op Nijmegenrookvrij.nl. Ook is er een start gemaakt met de pilot stoppen met roken voor minima. Samen met de regio en de VGZ is er een preventietafel opgezet waarbij het werkbaar maken van de Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI) een speerpunt is. De inzet van de gezondheidsmakelaars is geëvalueerd. De conclusie is de makelaars duidelijk van meerwaarde zijn en de samenwerking over het algemeen positief wordt beoordeeld.

We hebben de werkbegeleiding voor Stips verruimd, de dagbesteding ouderen uitgebreid en de Flexibele Respijtzorg Regeling ruimer aangeboden
Er is sinds de start een grote toename van het aantal vragen, het aantal bezoekers en de casuscomplexiteit bij de Stips. Medio 2020 hebben we de uren werkbegeleiding verruimd om de kwaliteit van de dienstverlening te garanderen. Dit wordt in 2021 gecontinueerd, zodat de begeleiding van vrijwilligers op peil blijft en er voldoende ruimte is voor ondersteunen en overnemen van complexe casussen. Ook hebben we met het oog op de kwaliteit van de dienstverlening en de privacy van bezoekers geïnvesteerd in de huisvesting van enkele Stips in 2020.

Alle groepen voor dagbesteding voor ouderen (ongeveer 20) zijn na de volledig sluiting in het voorjaar 2020 weer opgestart. Rekening houdend met de coronamaatregelen kunnen minder mensen tegelijk deelnemen aan dagbesteding dan normaal. Om alle ouderen de mogelijkheid te geven toch weer deel te nemen, is het aantal dagdelen per deelnemer per week beperkt. Daarnaast hebben we gezorgd voor een uitbreiding van de capaciteit: vanaf november 2020 zijn bij een aantal aanbieders extra dagdelen en/of locaties gestart. Tot slot hebben we als alternatief de Flexibele Respijtzorg Regeling voor mantelzorgers ruimer aangeboden. Hiermee konden mantelzorgers ontlast worden omdat er niet of minder gebruik gemaakt werd van de dagbesteding.

Tot slot hebben we extra geïnvesteerd in stichting Dierenambulance Nijmegen zodat de werving en ondersteuning van vrijwilligers kon worden ingezet. Hierdoor zijn in 2020 flinke stappen gezet in het verbeteren van de dienstverlening.

We hebben de contracten voor hulpmiddelen en het doelgroepenvervoer opnieuw aanbesteed
Sinds 1 juni 2020 is Welzorg b.v. de leverancier voor Hulpmiddelen in het Rijk van Nijmegen. Hulpmiddelen zijn met goede kwaliteit en tegen aanvaardbare kosten beschikbaar voor alle inwoners die daarop aangewezen zijn. Daarnaast wordt geïnvesteerd in goede service, tijdige levering en het noodzakelijke onderhoud van geleverde hulpmiddelen.

De nieuwe contracten voor doelgroepenvervoer zijn per 1 augustus 2020 ingegaan, en worden uitgevoerd door AVAN. Het gaat om vraagafhankelijk vervoer (Wmo vervoer) en het Routevervoer. Nijmegen heeft het Leerlingenvervoer sinds 1 augustus ook ondergebracht bij AVAN. Dit gaat vallen onder het Routevervoer. Door de grotere omvang kan er voordeliger worden ingekocht. Tegelijkertijd zien we een stijgend gebruik van vervoer bij AVAN, onder andere als gevolg van demografische ontwikkelingen. We zijn bezig met een breed marktonderzoek naar verschillende kosten beheersende maatregelen die ingezet zouden kunnen worden, uiteraard met behoud van kwaliteit van het vervoer. Daarnaast heeft ook het doelgroepen vervoer te maken gehad met de coronapandemie waardoor de vervoerders niet de beloofde ritten, met bijbehorende omzet, hebben kunnen vervoeren. We zijn

continue in gesprek met vervoerders om er voor te zorgen dat er ook na de pandemie een gezond doelgroepenvervoer bestaat. Dit kan er voor zorgen dat contracteisen, zoals investeringen op het gebied van duurzaamheid/zero emissie, vertraging oplopen.

De transformatie van specialistische jeugdhulp is steeds meer gericht op de versterking van gezinnen
We hebben extra ingezet op de werving van pleeggezinnen middels een stevige campagne rond de landelijke week van de pleegzorg; dit heeft tot nu toe 20 nieuwe aanmeldingen opgeleverd. We zijn gestart met innovatieve samenwerkingsprojecten. Denk hierbij aan buurtgezinnen en het inverbindingsteam met JIM (jouw ingebracht mentor), waarmee we het informele mentorschap rond en met gezinnen willen versterken en daarmee ook een cultuurverandering in het veld op gang brengen. In Nijmegen is veel animo om buurtgezin te worden, er zijn al 20 koppelingen gerealiseerd. Het aantal kinderen in residentiële jeugdhulp laat vanaf 2018 (406 kinderen) een dalende trend zien, naar 386 (2019) en 360 kinderen in 2020. Het aantal kinderen in ambulante intensieve behandeling schommelt tussen 763 (2018) naar 830 (2019) en 767 (2020). Het aantal kinderen in pleegzorg en gezinshuizen is licht afgenomen, van 225 kinderen in 2018 naar 180 in 2020.

In 2020 hebben we ingezet op een betere samenwerking tussen verwijzers en zorgaanbieders in het regionaal expertteam Overleg Passende Hulp. Waarbij ook gezinsvoogden terecht kunnen op het moment dat zij vastlopen bij het vinden van de juiste plek. We werken ook steeds meer bovenregionaal samen om de transformatie van de jeugdhulp te realiseren. In 2020 zijn we, in samenwerking met de andere Gelderse jeugdregio's, begonnen met het opzetten van een Bovenregionaal Expertisecentrum voor Gelderland (BOEG). De gemeente Nijmegen is trekker van deze ontwikkeling. Dit netwerk is bedoeld om passende hulp te realiseren voor kinderen en jongeren waarbij dat regionaal niet lukt door de complexiteit van de hulpvraag. BOEG biedt hoogspecialistische expertise, procesregie en organiseert nieuwe vormen van zorgvoorzieningen. Daarnaast hebben we afspraken gemaakt over de klinische High Intensive Care bedden van de jeugd-ggz en een team van Spoedeisende Zorg (SEZ) van de Jeugdbescherming Gelderland, en zijn we actief betrokken bij de verbeteragenda Jeugdbescherming en –reclassering. Ook proberen we gezamenlijk de JeugdzorgPlus anders te organiseren: kleinschaliger en dichterbij.

We hebben minder kinderen in jeugdbescherming en jeugdreclassering
In 2020 hebben we ingezet op meer preventieve jeugdbescherming. Aan de Jeugdbeschermingstafel worden ouders betrokken om gezamenlijk een gedragen en passende oplossing voor kinderen te realiseren, en waar mogelijk een kinderbeschermingsmaatregel te voorkomen. De veiligheid van het kind staat altijd centraal. Het aantal kinderen in jeugdbescherming en jeugdreclassering is de laatste jaren gedaald. In 2018 ging het om 566 kinderen, in 2020 om 473. We hebben geïnvesteerd in het samenwerken bij onveiligheid bij het stadsbreed team Jeugd van Sterker en onder andere de Jeugdbescherming Gelderland. Door de veiligheidsketen dichter en toegankelijker te maken, willen we voorkomen dat onveiligheid te laat gesignaleerd wordt.

De doorbraakaanpak is in de eerste fase succesvol
In 2020 hebben we vol ingezet op de doorbraakaanpak. Vanaf de start van het doorbraakteam sinds 1 maart 2019 zijn er in totaal nu 123 casussen aangemeld. Hiervan zijn er 77 opgepakt door het doorbraakteam, waarvan 30 in het eerste halfjaar van 2020. In totaal is er nu bij 40 casussen door het doorbraakteam een maatwerkplan uitgevoerd. De overige maatwerkplannen lopen nog of zijn met een advies of korte actie opgepakt buiten het kader van de doorbraakaanpak. Over de plannen van 2019 en 2020 berekenden wij een gemiddelde besparing van €24.000,- per plan. Aanmelders en inwoners die we spraken in de evaluatie zijn erg positief over het doorbraakteam en het resultaat na de interventie. Door het trainen van verschillende medewerkers wordt gewerkt aan het gemeentebreed uitrollen van de doorbraakaanpak.

Meldingen en adviezen Veilig Thuis blijven groeien
Bij Veilig Thuis is in 2020 een stijging van 19% te zien van het aantal meldingen ten opzichte van vorig jaar, van 2.376 in 2019 naar 2.839 in 2020. In 53 procent van de meldingen wordt binnen 5 dagen een veiligheidsbeoordeling uitgevoerd. Dit wil zeggen dat in 47% van de gevallen de wettelijk termijn niet wordt gehaald. Bij spoed en crisis gaat Veilig Thuis er altijd meteen op af. Er wordt steeds meer de dienst 'voorwaarden en vervolg' ingezet (overdracht naar wijkteam of andere partner) en minder vaak onderzoek gedaan. De onderzoeken die gedaan worden zijn daardoor steeds complexer en kosten meer tijd. Het aantal adviezen is in 2020 flink toegenomen ten opzichte van

2019 van 4.437 adviezen naar 6.453. Dit is een stijging van 45%.

We hebben het plan voor de nieuwe Hulsen vastgesteld en we hebben een begin gemaakt met de verbetering van de uitstroom uit maatschappelijke opvang
De maatschappelijke opvang heeft sterk in het teken gestaan van aanpassingen in verband met corona. Er zijn gelukkig ook mooie resultaten geboekt die los staan van de coronacrisis. Het plan voor de nieuwe Hulsen is vastgesteld. We hopen de sloop en nieuwbouw in 2021 te starten. Ook hebben we succesvol extra middelen van het Rijk weten binnen te halen om de opvang, maar ook de uitstroom uit de opvang (wonen), te verbeteren. Dit zijn onder andere middelen voor realisatie van de tijdelijke 24-uurs opvang op de Schependomlaan, maar ook de Skaeve Huse en uitbreiding Housing First. De taakstelling medische heroïne verstrekking is behaald.

We zijn gestart met nieuwe contracten voor beschermd wonen
We zijn gestart met volledig nieuwe producten voor beschermd wonen en beschermd thuis. We zien dat er langzaamaan steeds meer gebruik wordt gemaakt van het product *beschermd thuis*: mensen zijn voor hun noodzakelijke bescherming en 24-uurs zorg niet langer direct aangewezen op een gedwongen verhuizing. We hebben hiermee ook de ombouw van beschermd wonen plekken uit het beleids- en interventieplan kunnen afronden. Eerder dan verwacht werden de laatste intramurale plekken afgebouwd. De financiële taakstelling die wij verwachten in het kader van de landelijke herverdeling is hiermee ook opgevangen. Dit had weer tot gevolg dat de reserve Beschermd Wonen afgeschaft kon worden in 2020, we middelen konden toevoegen aan de algemene reserve (om de nog bestaande risico's af te dekken) en daarnaast een deel van de middelen uit hebben gekeerd aan alle regiogemeenten. Daarmee ondersteunen we hen bij de doordecentralisatie en het ambulantiseren van beschermd wonen.

Het regioplan voor de regionale samenwerking heeft vertraging opgelopen. Onder andere door de vele onduidelijkheden vanuit het Rijk (bijvoorbeeld over verdeelmodel en middelen) is het lastig gebleken om de samenwerking verder te concretiseren. Inmiddels zijn we goed op stoom en voor de zomer 2021 wordt het regioplan alsnog opgeleverd. Hierin staan de afspraken die de gemeenten in de regio Gelderland-Zuid maken om met ingang van 2022 samen het zorglandschap voor beschermd wonen vorm te geven, inclusief de financiering die hiermee gemoeid is.

Corona

Corona heeft het afgelopen jaar een flinke impact gehad op de inwoners van onze stad en haar wijken
Naast de directe gevolgen voor mensen die ziek zijn geweest of dierbaren hebben verloren, hebben de maatregelen vooral een negatief effect op het aantal sociale contacten, de structuur en de zin van het leven. Gelukkig zijn, vergeleken met het landelijke beeld, indicatoren als somberheid, eenzaamheid en vertrouwen in de overheid relatief stabiel. Wel neemt het aantal overlastincidenten toe en hebben we geconstateerd dat de samenwerking met buurtplatforms in participatietrajecten moeizamer gaat. Het was een bijzonder jaar waarbij de meeste werkzaamheden in de uitvoering, zij het in aangepaste vorm, niet stil zijn komen te liggen.

Corona heeft zowel in de positieve als negatieve zin effect gehad om de welzijns- en gezondheidsactiviteiten
Een belangrijk deel van het verenigingsleven, de vrijwillige initiatieven of de inzet van maatjes werd (tijdelijk) stopgezet. Ook onze wijkaccommodaties waren een groot deel van het jaar dicht. Daarmee konden ze niet de 'warme' huiskamers van de wijk zijn, zoals onze inzet is. Anderzijds zijn er vele nieuwe maatschappelijke initiatieven ontstaan om elkaar te blijven ontmoeten en bij te staan en heeft het professioneel gezondheid- en welzijnswerk alternatieve methoden gevonden om in contact te blijven met de deelnemers

Er is een fonds ingericht (€100.000) voor een activiteitenprogramma voor jongeren in de winterperiode
Activiteiten zijn gericht op het voorkomen van eenzaamheid, het welzijn van jongeren en het bieden van een perspectief. Uiteraard worden de coronamaatregelen hierbij in acht genomen. De organisaties bereiken met elkaar verschillende groepen jongeren. Er wordt een breed, divers en afwisselend programma neergezet, met spreiding over de periode en de wijken, over dagen en tijdstippen en met een mix van online en fysieke activiteiten. Denk hierbij aan sportactiviteiten kookworkshops, culturele activiteiten, minicolleges, online competities, films maken, enzovoort.

Een verwachte grote toestroom naar sociale wijkteams en hulpverlening is vooralsnog uitgebleven
Wel zien we een hoger ziekteverzuim bij onze instellingen, ook bij sociale wijkteams. Desondanks zijn de wachttijden voor inwoners korter geworden. De financiële problematiek neemt bij onze inwoners wel toe, maar we zien dat tot nu toe vooral terug in de bijstandsontwikkeling en het beroep doen op corona-gerelateerde (rijks)regelingen. Voor volgend jaar en verder verwachten we een groter effect als het gaat om schuldenproblematiek.

We hebben extra locaties gerealiseerd voor opvang
Corona heeft een zware druk gelegd op de inwoners die gebruik maken van de bestaande opvangvoorzieningen. Door de maatregelen waren er meer vierkante meters nodig. Hierdoor zijn extra gebouwen ingezet en is er geïmproviseerd om dit voor elkaar te krijgen. Dit had tot gevolg dat er soms sprake was van weerstand in buurten waar deze uitbreiding plaatsvond.

Corona heeft invloed op de multiproblemhuishoudens
Alle samenwerkingspartners in de wijk (hulpverlening, politie, corporaties, gemeente) hebben met veel flexibiliteit en creativiteit de multiproblemaanpak vormgegeven. In het begin van de coronacrisis waren er meer aanmeldingen van woonoverlast en kwamen veel signalen van corporaties en politie. Ook de verslavingsproblematiek lijkt toegenomen. Opvallend is dat multiproblemhuishoudens waarin psychiatrie een grote rol speelt in deze tijd of erg goed loopt of juist gigantisch uit de hand loopt.

Er is en wordt momenteel meer hulp ingezet in Regieteam-casussen
Met name kinderopvang of extra zorg achter de voordeur. Door de toename van complexere problematiek in de wijken zien we een meer dreigende huisuitzettingen, dit speelde echter al voor de coronacrisis. Nog steeds houden we met de Regieteams samen met de corporaties zo'n 95% van de dreigende huisuitzettingen tegen.

Onze zorgaanbieders zijn flexibel in coronatijden
Aanbieders van jeugdhulp, Wmo en beschermd wonen hebben, deels met alternatieve invulling van de zorg, zoveel mogelijk gedaan om de zorgcontinuïteit te waarborgen. Zo hebben ze de hulp goed kunnen voortzetten. Nieuwe ontwikkelingen, zoals de JIM-aanpak, buurtgezinnen en de pleegzorgcampagne zijn ondanks corona vol van start gegaan. Ook zien we binnen beschermd wonen steeds meer inzet van *beschermd thuis*. Deze ontwikkelingen dragen bij aan ons doel van lichte, kortdurende ondersteuning in de thuissituatie. De coronacrisis heeft echter ook grote invloed op deze transformatie. Zo is er in toenemende mate sprake van crisis binnen de jeugd ggz. Er is blijvende aandacht nodig voor alle inwoners tijdens de coronacrisis. De transformatie naar zoveel mogelijk ondersteuning thuis is een taai proces, waar we actief op blijven sturen.

Verbonden partijen en samenwerking

- Bindkracht10;
- Gecertificeerde Instellingen;
- Gecontracteerde en gesubsidieerde zorgaanbieders op het gebied van Beschermd Wonen, Jeugd, Huishoudelijke Hulp, Maatschappelijker Opvang en (klassieke) Wmo;
- Gemeenten in regio Rijk van Nijmegen & Gelderland-Zuid;
- GGD;
- Huisartsen;
- Kinderopvang;
- Maatschappelijker bewonersbedrijven (zoals BUUR, Wijkatelier, Wijkfabriek);
- Onderwijs;
- Politie en Justitie;
- Sterker Sociaal Werk;
- Veilig Thuis;
- Werkbedrijf Rijk van Nijmegen;
- Woningbouwcoöperaties;
- Diverse overige welzijnsorganisaties zoals het Zelfregiecentrum, MEE, Vluchtelingenwerk, enzovoort.

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Onderstaand worden de begrotingswijzigingen inzichtelijk gemaakt tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting.

Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg; bedragen x € 1 mln	Besl.niv.	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo
Stadsbegroting 2020-2023 primitief				9,7	236,1	226,4 N
Wzg				1,7	10,1	8,4 N
BW-01685 SW2019 Meldingen	Raad	18 dec '19	111/2019	0,1	4,5	4,5 N
BW-01686 SW2019 Technische wijzigingen	Raad	18 dec '19	111/2019	-0,0	-0,0	0,0 V
BW-01693 Gidsmiddelen Kansrijke Start	Raad	27 nov '19	92/2019	0,0	0,1	0,1 N
BW-01710 Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	24 jun '20	66/2020	1,4	1,0	0,4 V
BW-01712 Voortgangsmonitor Investeringen	Raad	24 jun '20	66/2020	0,0	-0,2	0,2 V
BW-01737 Zienswijze conceptsbegr. 2021 en BW veilig thuis 2020 en jaarrek. 2019 GGD	Raad	10 juni '20	48/2020	0,0	0,4	0,4 N
BW-01740 Eurogames 2020	Raad	16 dec '20	117/2020	0,0	0,1	0,1 N
BW-01741 2e Voortgangsmonitor Meldingen	Raad	16 dec '20	118/2020	-0,3	0,9	1,2 N
BW-01742 2e Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	16 dec '20	118/2020	0,4	2,3	1,9 N
BW-01747 Bestemmingsreserve Beschermd wonen	Raad	28 okt '20	95/2020	0,0	1,6	1,6 N
BW-01749 Nieuwe wet inburgering	Raad	25 nov '20	111/2020	0,0	-0,6	0,6 V
BW-01751 Projecten geweld hoort nergens thuis	Raad	16 dec '20	130/2020	0,1	0,1	0,0 V
Totaal Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg				**11,4**	**246,1**	**234,8 N**

De primitieve begroting bedroeg € 226,4 miljoen. Hier is € 8,4 miljoen aan toegevoegd, zodat de totale dynamische raming uitgekomen is op € 234,8 miljoen.

Lastenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is € 10,1 miljoen toegevoegd. De belangrijkste mutaties lichten we hieronder toe:

- voor het project Kansrijke Start hebben we een rijksbijdrage ontvangen van € 0,1 miljoen.
- voor de dekking van een tekort op Veilig Thuis is in 2020 een onttrekking gedaan aan de bestemmingsreserve beschermd wonen ter hoogte van € 0,4 miljoen; dit bedrag is aan het programma toegevoegd.
- het rijk heeft 'regenboogmiddelen' van € 0,1 miljoen ter beschikking gesteld ter dekking van een deel van organisatiekosten van de Eurogames 2022.
- de Raad heeft in oktober de bestemmingsreserve beschermd wonen opgeheven. Om een deel van de reserve uit te betalen aan de regiogemeenten is een bedrag van € 1,6 miljoen overgeheveld van de reserve naar het programma.
- met de 2e voortgangsmonitor 'verzamelvoorstel' zijn verschillende Rijksuitkeringen overgeheveld naar het programma. Het betreft onder andere het saldo met betrekking tot de loon- en prijsindex beschermd wonen (€ 0,6 miljoen) en extra Rijksgelden voor Vrouwenopvang/huiselijk geweld voor versterking Veilig Thuis en acute crisissituatie (€ 1,4 miljoen).
- ter dekking van de voorbereidingskosten van de nieuwe Wet Inburgering hebben we € 0,3 miljoen ontvangen van het rijk (welke door latere startdatum per 1-1-2022, overgeheveld zijn naar 2021).
- het rijk heeft in totaal € 0,3 miljoen beschikbaar gesteld vanuit het faciliteitenbesluit opvang asielzoekers 2018 en 2019 en voor maatschappelijke begeleidingsmiddelen en participatie statushouders 2019. Deze bedragen zijn vanwege noodzakelijke extra inzet in 2021 op de "en- ondertussengroep", overgeheveld.
- voor uitvoering van het project 'Geweld hoort nergens thuis' hebben we een Rijksuitkering ontvangen van € 0,1 miljoen (L/B).

Batenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is € 1,7 miljoen toegevoegd. De belangrijkste mutaties lichten we hieronder toe:

- voor uitvoering van het project 'Geweld hoort nergens thuis' hebben we een Rijksuitkering ontvangen van € 0,1 miljoen (L/B).

Corona

Voor € 0,3 miljoen wordt deze mutatie veroorzaakt door corona-effecten, te weten € 0,3 miljoen ontvangst vanuit het Rijk voor compensatie niet geïnde eigen bijdragen Wmo over de maanden april en mei 2020.

Een overzicht met links naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Programma's naar taakvelden

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de afwijking tussen de realisatie en de dynamische begroting.

Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	Begroting 2020 primitief	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020	bedragen x € 1 mln Verschil	
Lasten					
6.1 Samenkracht en burgerparticipati	36,0	37,7	37,9	-0,2	N
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	8,3	7,2	7,5	-0,3	N
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	38,7	40,5	39,7	0,8	V
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	28,4	28,0	34,6	-6,6	N
6.81 Geëscaleerde zorg18+	86,1	93,1	77,8	15,3	V
6.82 Geëscaleerde zorg18-	20,7	21,7	23,6	-1,9	N
7.1 Volksgezondheid	8,6	8,5	8,3	0,2	V
6.2 Wijkteams	9,4	9,4	9,3	0,1	V
	236,1	**246,1**	**238,7**	**7,4**	**V**
Baten					
6.1 Samenkracht en burgerparticipati	4,6	4,9	4,4	0,4	N
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1,4	0,2	0,5	-0,3	V
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	0,2	1,4	2,0	-0,6	V
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	0,0	0,0	0,0	0,0	V
6.81 Geëscaleerde zorg18+	3,4	3,8	4,1	-0,2	V
6.82 Geëscaleerde zorg18-	0,0	0,9	1,3	-0,4	V
7.1 Volksgezondheid	0,1	0,1	0,2	-0,1	V
6.2 Wijkteams	0,0	0,0	0,0	0,0	V
	9,7	**11,4**	**12,6**	**-1,2**	**V**
Totaal per programma	**226,4**	**234,8**	**226,1**	**8,7**	**V**

Verschil = Begroting na wijziging -/- Rekening (V=voordeel; N=nadeel)

Aan het programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg geven we per saldo € 226,1 miljoen uit. Het grootste deel hiervan gaat naar:

- geëscaleerde zorg 18+ (maatschappelijke opvang, vrouwenopvang/huiselijk geweld en Wmo Beschermd wonen)
- maatwerkdienstverlening 18+ (Wmo begeleiding en dagbesteding, huishoudelijke hulp en schuldhulpverlening)
- maatwerkdienstverlening 18- (ambulante trajecten en dagbesteding Jeugd, PGB Jeugd).

Ten opzichte van de dynamische begroting, is er € 8,7 miljoen (3,7%) minder uitgegeven.
Het betreft vooralsnog een voorlopig resultaat. Zorgaanbieders op de domeinen Wmo en Jeugd hebben de zorgdeclaraties nog niet volledig ingediend en moeten tevens hun productie over het jaar 2020 nog verantwoorden. Ook de PGB uitgaven zijn nog niet definitief; PGB-budgethouders kunnen de komende maanden nog declaraties indienen ten laste van 2020.
Het resultaat lichten we hieronder per taakveld kort toe.

Taakveld Samenkracht en Burgerparticipatie

Welzijn

Het onderdeel Welzijn heeft aan de lastenkant voordeel van bijna € 0,1 miljoen vanwege lagere uitgaven door corona (minder subsidietoekenningen, lagere overige kosten).
Het onderdeel Welzijn heeft aan de batenkant een voordeel van € 0,15 miljoen en dit wordt grotendeels veroorzaakt door terugvordering van Eigen Vermogen van enkele gesubsidieerde instellingen die opgeheven /gestopt zijn.

Corona

Er zijn ook extra kosten in het kader van Corona gemaakt en deze bedragen € 125.000. Dit zijn vnl. kosten voor uitbreiding van groepen in de dagbesteding voor ouderen (vanwege de 1,5 meter) en extra reiskosten voor de dagbesteding ouderen. Deze kosten zijn volledig gecompenseerd door de bijdrage van het rijk voor inhaalzorg WMO 2015.

Diversiteit

Het onderdeel diversiteit aan de lastenkant een voordeel van bijna € 0,1 miljoen vnl. veroorzaakt doordat er minder subsidies aangevraagd zijn vanwege corona.
Aan de batenkant treedt geen verschil op.

Corona

Er zijn wat diversiteit betreft geen extra kosten in het kader van corona gemaakt.

Jeugd (Zorgstructuur Onderwijs)

Het onderdeel Zorgstructuur Onderwijs heeft aan de lastenkant een nadeel van bijna € 0,2 miljoen door een taakstelling uit het Interventieplan die niet volledig gerealiseerd is. Aan de batenkant treedt nauwelijks verschil op.

Corona

In het kader van corona zijn voor jongerenactiviteiten en vrijwilligersorganisaties kosten gemaakt en deze bedragen € 67.000. Deze kosten zijn gecompenseerd door het rijk.

Onderwijs (Kinderopvang)

Corona

Het onderdeel Onderwijs heeft aan de batenkant een voordeel van € 0,2 miljoen vanwege lagere kosten voor toezicht op kinderopvang.

Wijkaccommodaties

Het onderdeel Wijkaccommodaties heeft aan de lastenkant een nadeel van € 0,4 miljoen door herverdeling van het meerjarenonderhoud programma (€ 0,4 miljoen hogere kosten), een voordeel van € 0,2 miljoen op inkoop kosten horeca, door sluiting accommodaties en een nadeel van € 0,2 miljoen op energie en schoonmaak.

Corona

Aan de batenkant is sprake van een nadeel van € 0,7 miljoen door lagere huuropbrengsten i.v.m. corona (€ 0,2 miljoen) en lagere opbrengsten uit horeca (€ 0,5 miljoen).

Taakveld Wijkteams

Aan de lastenkant hebben we, mede veroorzaakt door corona, niet het volledig beschikbare subsidiebudget uitgegeven waardoor er een voordeel van € 0,1 miljoen.
Aan de batenkant zijn er nauwelijks verschillen.

Corona

Er zijn wat taakveld Wijkteams betreft geen extra kosten in het kader van corona gemaakt.

Taakvelden Maatwerkvoorzieningen en Maatwerkdienstverlening 18+ (Wmo 2015)
Deze onderdelen betreffen het beleidsonderdeel Wmo en schuldhulpverlening. Deze taakvelden omvatten de materiële voorzieningen aan personen met een fysieke beperking, de dienstverlening aan individuele cliënten met een beperking (fysiek/psychisch) die zelfstandig wonen en die ondersteuning behoeven, en schuldhulpverlening.
Op het taakveld Maatwerkvoorzieningen komen we in 2020 uit met het budget. Er is wel een tekort op de lastenkant door overschrijding van € 0,1 miljoen op uitvoeringskosten, maar dit tekort wordt gecompenseerd met het voordeel aan de batenkant als gevolg van een hogere CAK ontvangst eigen bijdragen. Vanaf 2021 wordt er een structureel tekort verwacht op dit taakveld in verband met de sterk gestegen kostprijs per nieuw hulpmiddel.

Het taakveld Maatwerkdienstverlening 18+ laat per saldo een voordelig resultaat zien van € 1,4 miljoen. Aan de lastenkant is er een voordeel gerealiseerd van € 0,8 miljoen. Dit voordeel wordt voornamelijk verklaard door een voordelig resultaat op de huishoudelijke hulp van € 1,2 miljoen (inclusief een voordeel van € 0,3 miljoen op het PGB-budget), maar daarentegen een nadelig resultaat op 'ambulante trajecten' (begeleiding) van € 1,0 miljoen (inclusief een voordeel van € 0,1 miljoen op het PGB-budget) . Op de (arbeidsmatige) dagbesteding is een voordeel gerealiseerd van € 0,2 miljoen. Aan schuldhulpverlening is tevens minder uitgegeven; dit levert een voordelig resultaat op van € 0,1 miljoen. Tenslotte is er een voordelig resultaat geboekt van € 0,3 miljoen op de toegerekende ambtelijke uitvoeringskosten.
Aan de batenkant is er een voordeel gerealiseerd van € 0,6 miljoen. Met name de ontvangsten van het CAK voor de eigen bijdragen van cliënten zijn hoger dan begroot onder andere door extra ontvangen eigen bijdragen over voorgaande jaren.

Corona
Als gevolg van corona is in 2020 aan leveranciers van huishoudelijke hulp en van ambulante trajecten respectievelijk € 0,1 miljoen en € 0,2 miljoen betaald ter dekking van gederfde omzet en meerkosten.
In de maanden april en mei is er als gevolg van een landelijke maatregel geen eigen bijdrage geïncasseerd. Vanuit het Rijk is hiervoor ruim € 0,3 miljoen compensatie ontvangen.

Taakveld Maatwerkdienstverlening 18- (Jeugd)
Onder dit taakveld vallen vormen van jeugdhulp die als individuele voorziening worden aangemerkt. Het betreft dan jeugdhulp zoals ambulante begeleiding en behandeling, jeugd-GGZ, persoonlijke verzorging en persoonsgebonden budgetten. Hiervoor is een budget beschikbaar van € 28,0 miljoen. In 2020 is € 34,6 miljoen uitgegeven, wat resulteert in een nadelig resultaat van afgerond € 6,6 miljoen. Dit nadeel heeft te maken met de nog steeds hoge kosten voor ambulante jeugdzorg. We zien wel een lagere uitnutting van het PGB-budget, dit levert een voordeel op € 0,3 miljoen.

Corona
De totale coronakosten op dit taakveld bedragen afgerond € 0,8 miljoen. Het betreft hier kosten die voortvloeien uit de Tijdelijke Compensatieregeling omzetdaling coronakosten.

Taakveld Geëscaleerde zorg 18- (Jeugd)
Tot dit taakveld behoren maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen 18- met inbegrip van maatwerk dienstverleningsmaatregelen voor jeugdigen die in de desbetreffende opvangvoorzieningen verblijven. Hiervoor is een budget beschikbaar van € 20,8 miljoen. In 2020 is € 22,3 miljoen uitgegeven , wat resulteert in een nadelig resultaat van € 1,5 miljoen. Aan de lastenkant is een nadeel gerealiseerd van € 1,5 miljoen. Dit nadeel is voor het belangrijkste deel toe te schrijven aan kosten die voortvloeien uit de regionale vereveningsafspraken over specialistische jeugdhulp (€ 1,0 miljoen), kosten in verband met de Tijdelijke Compensatieregeling omzetdaling Coronakosten (€ 0,3 miljoen) en Jeugdhulp met verblijf (€ 0,2 miljoen).

Aan de batenkant is een voordeel gerealiseerd van € 0,4 miljoen. De belangrijkste verklaring hiervoor is de afwikkeling van kosten over voorgaande jaren. Het betreft zorgkosten die wij hebben betaald voor andere gemeenten en die wij vergoed hebben gekregen. Op batenniveau is geen sprake van een financieel corona-effect.

Corona
Als gevolg van corona is op dit taakveld in 2020 afgerond € 0,3 miljoen betaald als gevolg van de Tijdelijke Compensatieregeling omzetdaling coronakosten.

Taakveld Geëscaleerde zorg 18+

Tot dit taakveld behoren onder andere de beleidsonderdelen maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en huiselijke geweld en Wmo beschermd wonen. Nijmegen is voor deze taken centrumgemeente voor de regio's Rijk van Nijmegen en Rivierenland. Voor de uitvoering van deze taken is een budget beschikbaar van € 89,2 miljoen. In 2020 is daarvan € 73,7 miljoen (83%) ingezet, wat resulteert in een voordelig resultaat van € 15,5 miljoen.

Aan de lastenkant is een voordeel gerealiseerd van € 15,3 miljoen. De voornaamste verklaringen voor deze afwijking zijn:

- Wmo beschermd wonen: op de geleverde zorg (Zorg in Natura en PGB) is minder uitgegeven dan gecontracteerd c.q. begroot. De totale zorgdeclaraties vanuit de zorgaanbieders zijn achtergebleven ten opzichte van hetgeen gecontracteerd is. We verwachten dat de totale zorgdeclaraties (ZIN) € 41,3 miljoen bedragen. Dit is lager dan het 'gecontracteerde' bedrag van € 46,0 miljoen. Met name de nieuw ontwikkelde beschermd thuis producten en overige extramurale producten blijven achter. Daarnaast blijft ook de uitnutting van het PGB budget achter ten opzichte van de begroting; dit levert een voordeel op van € 1,4 miljoen. Het voordeel op Wmo beschermd wonen wordt mede veroorzaakt door de ingezette transformatiekoers van de afgelopen jaren. De afgelopen jaren zijn er minder (dure) intramurale plekken ingekocht (afbouw) en wordt door de zorgaanbieders daarvoor in de plaats (goedkopere) extramurale zorg geleverd. Dit is in lijn met de transformatiedoelstellingen beschreven in het beleidsplan 'samen dichtbij'. Vanaf 2018 hebben we –samen met de zorgaanbieders- ongeveer 150 plekken beschermd wonen weten af te bouwen. Een gemiddeld beschermd wonen plek kost € 57.000; dit levert op jaarbasis per saldo een resultaat op van € 8,6 miljoen.
  Tevens is er geanticipeerd op de korting die is voorzien met betrekking op de invoering van het landelijke objectieve verdeelmodel. Deze zou aanvankelijk per 1 januari 2021 gestalte krijgen, maar is tot 1 januari 2023 uitgesteld.
- Vrouwenopvang/huiselijk geweld: met de septembercirculaire zijn er door het Rijk extra middelen toegekend voor 'versterking Veilig thuis' en 'acute crisissituatie'. Deze extra structurele Rijksmiddelen ter hoogte van € 1,4 miljoen zijn in 2020 niet ingezet.
- Maatschappelijke opvang/Oggz en verslavingsbeleid: het resultaat op dit beleidsonderdeel valt ruim € 1 miljoen negatief uit. Het negatieve resultaat is voornamelijk veroorzaakt door Corona gerelateerde kosten ter hoogte van € 0,9 miljoen.

Aan de batenkant is een voordeel gerealiseerd van € 0,2 miljoen. De belangrijkste verklaring voor deze afwijking is de terugvordering van subsidies van voorgaande jaren. Bij de subsidievaststelling zijn enkele subsidies lager vastgesteld, waardoor er een terugvordering heeft plaatsgevonden.

Corona

De totale coronakosten op dit taakveld bedragen € 2,1 miljoen. Het betreft hier hoofdzakelijk gedeclareerde 'meerkosten' van zorgaanbieders voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen. In dit bedrag zijn tevens de kosten voor de tijdelijke noodvoorziening voor daklozen bij de Jan Massinkhal opgenomen. In de voortgangsmonitor is voor de verwachte coronakosten een pm-post opgenomen.

Op batenniveau is er geen sprake van een financieel corona-effect.

Taakveld Volksgezondheid

Aan de lastenkant hebben we € 0,2 miljoen minder uitgegeven. De voornaamste oorzaak hiervan is dat eerder geclaimde middelen voor Veilig Thuis (onderdeel van het uniforme deel van de GGD), in 2020 nog niet volledig nodig zijn. Daarnaast hebben we € 0,1 miljoen aan budget minder uitgegeven door het niet doorgaan van geplande activiteiten.

Aan de batenkant is er een voordeel van € 0,1 miljoen omdat we een hoger bedrag aan BTW terug konden vragen dan gebudgetteerd. Het betreft door de GGD betaalde BTW die wij als gemeente kunnen terugvorderen.

Corona-effecten:

Op dit taakveld zijn geen extra corona gerelateerde kosten gemaakt.

De uitgaven die de GGD gedaan heeft in het kader van Covid 19, worden rechtstreeks door het Rijk aan de GGD vergoed.

Indicatoren

Welzijn en Zorg	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Percentage kinderen (0 t/m 17 jaar) in uitkeringsgezin	10%	10%	10%	11%	10%	10%	10%	
gemiddelde benchmark	10%	10%	10%	11%	10%	10%	10%	
Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdhulp			10,5%	10,9%	11,0%	11,0%	11,6%	
gemiddelde benchmark			10,7%	11,6%	12,2%	12,9%	13,4%	
Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdbescherming			1,6%	1,4%	1,3%	1,3%	1,3%	
gemiddelde benchmark			1,6%	1,4%	1,4%	1,4%	1,5%	
Percentage jongeren (12 t/m 22 jaar) met jeugdreclassering			0,6%	0,6%	0,6%	0,5%	0,5%	
gemiddelde benchmark			0,5%	0,5%	0,6%	0,5%	0,5%	
Verhouding jeugdhulp met en zonder verblijf:								
aantal cliënten jeugdhulp zonder verblijf					4.135	4.262	4.487	4.398
aantal cliënten jeugdhulp met verblijf					496	539	505	502
Aantal WMO-cliënten met een maatwerkarrangement (per 10.000 inwoners)				710	720	720	750	
gemiddelde benchmark							785	
Aantal aanmeldingen sociale wijkteams			4.000	7.800	9.900	10.200	10.400	10.000
Aantal bezoeken Stips				13.500	15.000	18.000	23.100	
Percentage huishoudens dat gebruik maakt van 5 of meer gemeentelijke voorzieningen in het sociaal domein					3,5%		3,7%	
Percentage volwassenen dat zich ernstig eenzaam voelt				12%				
gemiddelde benchmark				12%				
Percentage volwassenen dat vindt dat men te weinig contact met anderen heeft	6%		10%		9%		12%	
Percentage volwassenen dat zich goed gezond voelt	80%		76%		78%		78%	
Percentage volwassenen dat zich in vrije tijd inzet voor samenleving (organisaties, de woonbuurt, mantelzorg, hulp aan anderen)	53%		52%		55%		54%	

Werk en Inkomen

Wat willen we bereiken

De onderstaande tekst is een letterlijke kopie uit de publicatie Stadsbegroting 2020-2023

Wat willen we op lange termijn bereiken?

We willen een bijdrage leveren aan de maatschappelijke participatie van onze inwoners, zodat zo veel mogelijk mensen volwaardig meedoen in de Nijmeegse samenleving. Of ze wel of geen baan hebben, of ze te maken hebben met schulden of leven in armoede: iedereen moet kunnen meedoen.

Werken en naar school gaan zijn de belangrijkste manieren om mee te doen in de samenleving en om uit de armoede te komen of blijven. We doen er ook de komende jaren alles aan om dit mogelijk te maken. Werken en leren kan op verschillende manieren, afhankelijk van de individuele situatie van de betreffende persoon. We vinden het belangrijk dat onze resultaten duurzaam zijn en dat we op alle mogelijke manieren activering stimuleren. We nemen er geen genoegen mee dat bijna 7.400 Nijmegenaren afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering, dat ongeveer 4.000 kinderen in Nijmegen opgroeien in armoede en dat duizenden Nijmegenaren (problematische) schulden hebben. We willen een activerend, duurzaam en sociaal armoedebeleid en een proactief, laagdrempelig en effectief schuldenbeleid. Op deze manier leveren we een bijdrage aan een economisch veerkrachtige en sociale stad.

Wat wilden we in 2020 bereiken

In 2020 doen we er alles aan om de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren. Wanneer er toch sprake is van werkloosheid, dan bieden we vanuit WerkBedrijf intensieve begeleiding en zetten we instrumenten in zoals loonkostensubsidies, jobcoaching, proefplaatsingen of (om)scholingen. Onze afdeling Zorg en Inkomen betaalt uitkeringen en handhaaft op rechtmatige besteding van bijstandsgelden. Het komend jaar hebben we specifiek aandacht voor mensen die (willen) werken in deeltijd.

Armoede- en schuldensituaties voorkomen we zo veel mogelijk, bijvoorbeeld door informatie en advies en door beginnende problematiek zo vroeg mogelijk te signaleren en op te pakken. Ontstaat er toch een schuld, dan zorgen we dat onze dienstverlening toegankelijk is in de wijk en effectief is. In elke wijk is een financieel expert. We dringen de bewindvoeringskosten terug, we voeren het project Vroegsignalering en de wanbetalersregeling uit en we dragen bij aan de doorbraakaanpak. Daarnaast verstrekken wij, samen met onder andere Stichting Leergeld, Bindkracht10, de Voedselbank, de Kledingbank en de Vincentius-vereniging, voorzieningen om armoede te verzachten en participatie te bevorderen.

Wat hebben we dit jaar bereikt

Het jaar 2020 startte met een gunstige uitgangspositie. Er was sprake van economische groei en daarmee groeiende werkgelegenheid. De COVID-19 crisis bracht daar al in maart verandering in. Sindsdien loopt landelijk de werkgelegenheid terug. Mensen verliezen hun baan of dreigen die te verliezen. Het aantal mensen met schulden neemt toe, vooral onder jongeren en ZZP'ers. Ten opzichte van landelijk vallen de gevolgen in Nijmegen relatief gezien (nog) mee. Maar iedereen die zijn of haar baan verliest of terecht komt in armoede, is er één teveel. Vooruitlopend op een mogelijke boeggolf in 2021 hebben we dan ook afgelopen jaar al diverse maatregelen genomen.

Werk

We hebben naast de regionale dienstverlening van het WerkBedrijf ook lokale accenten gelegd

Dit deden we begin december. De Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met WerkBedrijf komt voort uit het arbeidsmarktbeleidsplan. We hebben extra aandacht voor mensen die door de coronacrisis dit jaar in de bijstand terecht zijn gekomen en voor de mensen met een Tijdelijk Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (Tozo). Aan de hand van een lokale keuzekaart konden gemeenten lokale accenten aanbrengen. In de keuzekaart voor Nijmegen hebben we extra aandacht voor jongeren en ouderen opgenomen.

We zijn gestart met de Regionale Tafel Arbeidsmarkt
Om samenwerking in de regio te stimuleren en nieuwe projecten te ontwikkelen is de Regionale Tafel Arbeidsmarkt (RTA) ontstaan. Binnen deze regionale tafel werken ondernemers, onderwijs en overheid (gemeenten, UWV en Werkbedrijf) nauw samen met als doel om zoveel mogelijk mensen aan het werk te krijgen. Onder de regie van de RTA worden verschillende projecten opgezet en uitgevoerd vanuit verschillende financiële middelen vanuit het Rijk en de Provincie. Zo is er het regionale actieplan 'Perspectief op Werk' (PoW). Vanuit PoW zetten we in op verschillende projecten om kwetsbare werkzoekenden aan het werk te helpen zoals kansberoep projecten. Daarnaast is er het actieplan overbruggingsfase corona waarin wordt ingezet op om- en bijscholing aan de hand van scholingsvouchers. Ook stimuleren we vanuit PoW de overgang van het onderwijs naar de arbeidsmarkt door middel van het opzetten van hybride leeromgevingen. De coronacrisis heeft in 2020 invloed op de uitvoering van de projecten gehad. Een deel is vertraagd en pakken we verder op in 2021. Ook starten er in 2021 enkele nieuwe projecten onder regie van de RTA.

We verbeteren de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt
De samenwerking tussen onderwijs en de arbeidsmarkt werd op verschillende manieren vormgegeven. Door middel van het programma voortijdig schoolverlaten hebben gemeenten in het Rijk van Nijmegen en onderwijsbesturen afgesproken om de komende jaren extra te investeren in een aantal samenhangende maatregelen: samenwerken op instroom en doorstroom, versterken zorgteams op school, tijdelijke opvangvoorzieningen en blijvend contact na onderwijs. Daarnaast wordt er in de regionale tafel arbeidsmarkt (RTA) in verschillende projecten ingezet op de aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt met name op het gebied van het creëren van extra stage- en leerwerkplekken. Dit alles met als doel zoveel mogelijk jongeren de arbeidsmarkt te laten betreden met een diploma en zoveel mogelijk jongeren duurzaam aan het werk te helpen.

Inkomen
Het onderzoek naar de Proef met bijstand is afgerond; de intensieve groepsgewijze begeleiding zetten we door
De proef bevestigde dat de groep in de bijstand die moeilijk naar werk te bemiddelen is een zeer kwetsbare groep is. Verder liet de proef zien dat er problemen ontstaan met verrekeningen en toeslagen bij inkomsten uit deeltijdwerk en dat er bescheiden maar interessante positieve resultaten gehaald zijn door met name de intensieve groepsgewijze begeleiding. Om zoveel mogelijk mensen te helpen richting werk zetten we naar aanleiding van de uitkomst van de proef de groepsgewijze begeleiding in 2021 voort.

We bieden Nijmeegse bijstandsgerechtigden met inkomsten uit deeltijdwerk ondersteuning
In 2020 besloten we daarvoor aan te sluiten bij de VNG en de gemeenten Utrecht en Rotterdam op de ontwikkeling van het Huishoudboekje middels een 1-jarige pilot. De start van de pilot loopt vertraging op door onvoorziene technische complicaties. Er wordt hard gewerkt om op korte termijn te starten. Met het Huishoudboekje bieden we Nijmeegse bijstandsgerechtigden met inkomsten uit deeltijdwerk financiële stabiliteit en inkomenszekerheid.

We ondersteunen inwoners die niet voldoende inkomen hebben om te kunnen voorzien in hun levensonderhoud met een bijstandsuitkering
Op 1 januari 2021 ondersteunden we 7.398 mensen met een uitkering. Dit aantal lag hoger dan het aantal op 1 januari 2020. Toen telde ons bestand 7.125 uitkeringen (PW, IOAW, IOAZ, Bbz). We zagen met name een grote stijging in de maanden april tot en met juli, veroorzaakt door nieuwe PW-uitkeringen. Gedurende deze maanden was de instroom hoog en de uitstroom laag. Vanaf augustus is weer een daling ingezet, met name door een lagere instroom. De uitstroom naar werk was in 2020 lager dan in 2019 en 2018. Ook hierop had de coronacrisis invloed.

We zorgen voor adequate ondersteuning aan zelfstandig ondernemers in coronatijd
Hiervoor voerden we in 2020 de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) en verruimde maatregel woonkostentoeslag uit. Zzp'ers die door de coronacrisis hun inkomen zagen wegvallen konden een beroep doen op deze uitkering. Zo ook op de verruimde maatregel voor woonkostentoeslag. Met het uitvoeren van deze regelingen zorgden we ervoor dat zzp'ers in hun levensonderhoud konden blijven voorzien. In 2020 hebben we met de Tozo regeling 3.517 zzp'ers bereikt. Van de verruimde maatregel woonkostentoeslag hebben in 2020 62 zelfstandigen gebruik gemaakt.

Armoedebestrijding

We zijn gestart met een nieuwe busregeling voor mensen met een laag inkomen

In 2020 hebben 9590 mensen een busvoordeelabonnement aangeschaft. Het animo voor deze regeling is groot. Voor een eigen bijdrage van 15 euro konden deze mensen het hele jaar in daluren reizen in Nijmegen en enkele omliggende gemeenten. Dit vergrootte de participatiemogelijkheden van deze doelgroep. Vanwege corona is de geplande evaluatie naar de ervaringen en resultaten van deze nieuwe regeling uitgesteld naar 2021.

We verbeteren de toegang tot ons armoedebeleid en hebben extra aandacht voor specifieke doelgroepen

In september werd het nieuwe beleidskader 'Armoede Agenda Nijmegen 2020-2024' vastgesteld. Ruim 17.700 huishoudens in Nijmegen hebben een laag inkomen. Met de huidige minimaregelingen kunnen, volgens het Nibud, de meest voorkomende huishoudtypen in Nijmegen van dit inkomen rondkomen. Het is daarbij wel van belang dat inwoners gebruik maken van alle regelingen die lokaal en landelijk aangeboden worden en er geen schulden zijn. Met het nieuwe beleidskader gaan we door vanuit deze sterke basis en zetten we in op het vergroten van het bereik. Dit doen we onder andere door de toegang tot ons armoedebeleid te vereenvoudigen. Daarnaast hebben we aandacht voor specifieke doelgroepen zoals gezinnen en werkenden met een laag inkomen. Andere belangrijke speerpunten in de armoedeagenda zijn de aanpak van kinderarmoede en het terugdringen van de gevolgen van armoede op de gezondheid van inwoners met een laag inkomen.

We bevorderen het juist gebruik van landelijke toeslagen

Het landelijke toeslagensysteem van de Belastingdienst zorgde voor problemen bij onze inwoners. Om die reden startten we met een pilot Toeslagencheck door de Sociaal Raadslieden om het juist gebruik van landelijke toeslagen te bevorderen. In 2020 werden ruim 80 mensen geholpen via de Toeslagencheck. Deze pilot loopt door tot eind 2021, voor die tijd evalueren we de regeling en onderzoeken we of en hoe we hieraan vervolg geven.

Schuldhulpverlening

De resultaten op schuldhulpverlening zijn opgenomen in het programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg.

Corona

De coronacrisis heeft voor een deel van de inwoners van Nijmegen (grote) financiële gevolgen. Met regelingen zoals de Tozo, de verruimde woonkostentoeslag maar ook noodsubsidies aan de Vincentiusvereniging Nijmegen hebben we ervoor gezorgd dat mensen in ieder geval hun huis niet kwijt raakten en over voldoende eten konden beschikken. Ook werd door de sluiting van scholen duidelijk dat lang niet alle gezinnen beschikten over een computer of laptop. Samen met Stichting Leergeld hebben we ervoor gezorgd dat kinderen zo snel mogelijk over een laptop konden beschikken om zo in ieder geval het thuis onderwijs te kunnen volgen.

De coronacrisis had ook een grote impact op het domein werk. In de 35 arbeidsmarktregio's die Nederland telt is de werkeloosheidswet (afgekort WW) aanzienlijk gestegen. In Midden-Gelderland steeg de WW echter minder hard en de stijging in Rijk van Nijmegen is in vergelijking tot andere regio's beperkt gebleven. Dit komt met name doordat de branches Zorg en Welzijn zijn oververtegenwoordigd in Rijk van Nijmegen. De verwachting is echter dat de WW ook in onze regio zal toenemen. De invloed van de coronacrisis zagen we duidelijker terug in de uitstroom naar werk bij het WerkBedrijf Rijk van Nijmegen. Voor de coronacrisis waren er veel openstaande vacatures en was de arbeidsmarkt krap. Door de coronacrisis was er een afname van vacatures en vraag naar personeel in de meeste sectoren terwijl er meer kandidaten gebruik maken van de dienstverlening van WerkBedrijf. In totaal zijn er in 2020 door WerkBedrijf 634 kandidaten uitgestroomd naar betaald werk. Dit aantal ligt lager dan in 2019, toen waren dit er namelijk 737. In 2020 zijn 293 Nijmegenaren (tegenover 311 in 2019) actief geweest binnen 'Op weg naar werk' (voorheen arbeidsmatige dagbesteding). Eind 2020 waren 917 (tegenover 965 in 2019) SW-medewerkers bij WerkBedrijf in dienst.

Verbonden partijen en samenwerking

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen (MGR)onderdeel WerkBedrijf Regio Nijmegen

De belangrijkste verbonden partij is de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Rijk van Nijmegen (MGR). Een van de modules van de MGR is WerkBedrijf Regio Nijmegen, waarin alle professionaliteit op het gebied van arbeidstoeleiding (inclusief SW en arbeidsmatige dagbesteding) is gebundeld. Dit biedt efficiëntie en slagkracht en is daarnaast vooral

bedoeld om een betere dienstverlening te kunnen bieden aan werkzoekenden en ondernemers in de regio Rijk van Nijmegen.

Overige samenwerkingspartners
Andere samenwerkingspartners in de regio zijn het Regionaal Opleidingencentrum (ROC) Nijmegen, Leerwerkloket, gemeenten, de gemeentelijke afdeling Economische Zaken en het UWV. Samen met hen en WerkBedrijf geven wij invulling aan de uitvoering aan het regionale arbeidsmarktbeleidsplan 'Werk Voorop!' Deze partijen komen onder andere samen in de Regionale Tafel Arbeidsmarkt (RTA) om uitdagingen en kansen op de arbeidsmarkt te bespreken én aan te pakken. In 2021 komen we tot een gezamenlijke uitvoeringsagenda waarin we alle initiatieven bundelen, zodat we goed en tijdig afstemmen met elkaar en de samenwerking verder kunnen optimaliseren.

Het verstrekken van de uitkeringen, de handhaving en een deel van de taken op het gebied van schuldhulpverlening en armoedebestrijding worden daarnaast uitgevoerd door de gemeentelijke afdeling Zorg en Inkomen. In de experimenten Participatiewet werken we intensief samen met de Radboud Universiteit Nijmegen en de Hogeschool Arnhem Nijmegen. Op het gebied van armoedebestrijding en schuldhulpverlening wordt verder intensief samengewerkt met verschillende kleine en grote professionele en particuliere initiatieven in de stad. In de twee wetenschappelijke onderzoeken die lopen op het thema armoede werken we samen met o.a. het RadboudUMC en de Hogeschool van Amsterdam.

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Onderstaand worden de begrotingswijzigingen inzichtelijk gemaakt tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting.

Werk en Inkomen; bedragen x € 1 mln	Besl.niv.	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo
Stadsbegroting 2020-2023 primitief				107,9	184,3	76,3 N
Wzg				19,7	23,8	4,2 N
BW-01685 SW2019 Meldingen	Raad	18 dec '19	111/2019	0,0	0,2	0,2 N
BW-01710 Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	24 jun '20	66/2020	-3,1	-2,5	0,6 N
BW-01711 Voortgangsmonitor Meldingen	Raad	24 jun '20	66/2020	0,0	0,1	0,1 N
BW-01736 overhevelen middelen POW en VIA naar Werk en Ink,	Raad	08 jul '20	59/2020	0,0	1,2	1,2 N
BW-01741 2e Voortgangsmonitor Meldingen	Raad	16 dec '20	118/2020	22,8	24,6	1,8 N
BW-01742 2e Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	16 dec '20	118/2020	-0,0	0,3	0,3 N
Totaal Werk en Inkomen				**127,6**	**208,1**	**80,5 N**

De primitieve begroting bedroeg per saldo € 76,3 miljoen. Hier is € 4,2 miljoen aan toegevoegd, zodat de totale dynamische raming uitgekomen is op een saldo van € 80,5 miljoen.

Lastenzijde (stijging € 23,8 miljoen)
Ten opzichte van de primitieve begroting is € 22,8 miljoen toegevoegd bij het taakveld Inkomensregelingenlasten omdat we in de begrotingscijfers de nieuwe Tozo regeling hebben opgenomen tot en met het 5e voorschot. Bovendien is zijn de begrote lasten verhoogd met € 1,2 miljoen als gevolg van het Raadsbesluit over de toevoeging van deze middelen aan het programma voor de uitvoering van het project Perspectief op Werk en het VIA-project.
Bij het taakveld arbeidsparticipatie is een bedrag van € 1,7 miljoen toegevoegd vanwege de compensatie van het Rijk voor de gederfde inkomsten van SW bedrijven a.g.v. Corona. Technische wijzigingen hebben een daling veroorzaakt van € 3,1 miljoen. Hieronder is onder meer de BOB-regeling en ParticipatieWet opgenomen. Diverse overige begrotingswijzigingen hebben een stijging van de begrote lasten veroorzaakt van € 1,2 miljoen op dit programma. Hiermee is de begrote lastenstijging van € 23,8 miljoen op hoofdlijnen verklaard.

Corona
Voor € 24,5 miljoen wordt dit veroorzaakt door corona-effecten, te weten de invoering van de Tozo regeling en de compensatie van het Rijk voor de gederfde inkomsten voor SW bedrijven.

Batenzijde (stijging € 19,7 miljoen)
Ten opzichte van de primitieve begroting is € 22,8 miljoen toegevoegd bij het taakveld Inkomensregelingenlasten omdat we in de begrotingscijfers de nieuwe Tozo regeling hebben opgenomen. (Zie ook lasten)
Overige technische wijzigingen (zie ook onder de lastenzijde toegelicht) hebben een daling van de begroting baten veroorzaakt van € 3,1 miljoen.
Hiermee is de stijging van de begrote baten van € 23,8 miljoen verklaard.

Corona
Voor € 22,8 miljoen wordt dit veroorzaakt door corona-effecten, te weten de opvoering van de begrote baten van de TOZO-regeling.

Een overzicht met links naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Programma's naar taakvelden

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de afwijking tussen de realisatie en de dynamische begroting.

bedragen x € 1 mln

Werk en Inkomen	Begroting 2020 primitief	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020	Verschil
Lasten				
6.3 Inkomens regelingen	144,7	164,3	161,6	2,6 V
6.4 Begeleide participatie	25,7	27,2	24,5	2,7 V
6.5 Arbeidsparticipatie	13,8	16,6	14,9	1,7 V
	184,3	**208,1**	**201,0**	**7,1 V**
Baten				
6.3 Inkomens regelingen	107,9	127,6	135,4	-7,8 V
6.4 Begeleide participatie	0,0	0,0	0,0	0,0 V
6.5 Arbeidsparticipatie	0,0	0,0	0,0	0,0 N
	107,9	**127,6**	**135,4**	**-7,8 V**
Totaal per programma	**76,3**	**80,5**	**65,7**	**14,9 V**

Verschil = Begroting na wijziging -/- Rekening (V=voordeel; N=nadeel)

Aan het programma Werk en Inkomen geven we per saldo € 65,7 miljoen uit. De verdeling over de taakvelden is als volgt:

Taakveld Inkomens regelingen

Aan Inkomensregelingen geven we per saldo € 26,2 miljoen uit. De grootste kostenposten zijn de uitkeringen van € 109,8 miljoen, de TOZO regeling van € 20,0 miljoen en de bijzondere bijstand van € 15,9 miljoen. De uitvoeringskosten voor deze regelingen bedroegen € 13,2 miljoen. Onder de opbrengsten verantwoorden we onder meer de Rijksbijdrage Buig van € 107,5 miljoen, de Rijksbijdrage TOZO van € 22,8 miljoen en opbrengsten bijstandsdebiteuren van € 4,1 miljoen.

Taakveld Begeleide participatie

Per saldo geven we € 24,5 miljoen uit aan Begeleide participatie. Dit zijn de lasten voor de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening. Deze is ondergebracht bij MGR Werkbedrijf.

Taakveld Arbeidsparticipatie

Per saldo geven we € 14,9 miljoen uit aan Arbeidsparticipatie. Dit betreft vooral de participatiemiddelen van € 12,9

miljoen. Deze middelen worden door MGR Werkbedrijf ingezet om mensen in trajecten te begeleiden naar werk. Daarnaast is er nog € 1,4 miljoen ingezet voor de projecten zoals Perspectief op werk, de aanvullende aanpak en de Individuele Plaatsing en Steun- trajecten (IPS) bij MGR Werkbedrijf. Deze projecten lopen door in het jaar 2021.

Verschillenanalyse
Ten opzichte van de dynamische begroting is er € 14,9 miljoen (18%) minder uitgegeven.
Kort samenvattend kan het positieve resultaat van € 14,9 miljoen als volgt worden verklaard:

- De fors positieve ontwikkeling van het buigbudget, ten opzichte van een relatief matige stijging van het aantal bijstandsgerechtigden zorgt voor een voordelig saldo van € 7,4 miljoen.
- Het niet claimen van compensatie SW van het Rijk, alsmede de vrijvallende indexering op de WSW middelen verklaard een voordeel van € 2,7 miljoen.
- Het niet geheel uit kunnen voeren van het afgesproken programma WBRN als gevolg van COVID-19. Hierdoor is een voordeel ontstaan van € 0,9 miljoen.
- Financieel voordelig effect op de Tozo-regeling, veroorzaakt door de vergoeding voor uitvoeringskosten, welke niet zijn ingezet in 2020. Voordeel € 2,8 miljoen.
- Diverse overige voordelen/nadelen verklaren het restantverschil van in totaal € 1,1 miljoen. Hieronder valt onder meer het voordeel op de bijzondere bijstand (€ 0,4 miljoen) en de ID banen (€ 0,2 miljoen). Hieronder wordt de verschillenanalyse per taakveld uit verder nader toegelicht:

Taakveld Inkomensregelingen
Op dit taakveld ontstond per saldo een voordeel van € 10,4 miljoen. Aan de lastenzijde werd er € 2,6 miljoen minder uitgegeven en op de batenzijde werd € 7,8 miljoen meer ontvangen dan begroot.

De gemeente heeft in de begroting zowel aan de lasten- als batenzijde € 22,8 miljoen opgenomen voor de Tozo-regeling. Hiervan is € 20 miljoen aan uitkeringen verstrekt op grond van deze regeling, welke is verantwoord onder de lasten, waardoor er een voordeel ontstaat van € 2,8 miljoen ten opzichte van de begrotingscijfers 2020.

Onder de baten wordt niet alleen een vergoeding opgenomen met betrekking tot de verstrekte uitkeringen vanuit de TOZO-regelingen. De regeling kent ook een vergoeding voor uitvoeringskosten. In de TOZO-verantwoording is hiervoor een bedrag van € 2,8 miljoen opgenomen. In totaal wordt dus zo'n € 22,8 miljoen aan TOZO baten verantwoord, gelijk aan de begrote baten. Aangezien de TOZO-regeling vrijwel volledig is opgezet en uitgevoerd met personeel in dienst van de gemeente Nijmegen, is er voor de komende jaren nog een bedrag van zo'n € 2,5 miljoen beschikbaar. Deze middelen vallen nu vrij ten gunste van het resultaat. Bij de behandeling van de jaarrekening 2020 wordt dan ook voorgesteld een claim te leggen op de toe te voegen middelen aan de saldireserve ter hoogte van € 2,1 miljoen. Dit is bestemd voor de uitvoeringskosten ten behoeve van de afwikkeling van de TOZO dossiers 2020 en 2021.
Per saldo is er een voordeel ontstaan van € 2,8 miljoen op de Tozo-regeling ten opzichte van de begroting.

We behaalden een voordeel op de uitkeringslasten Buig van € 1,5 miljoen ten opzichte van de begroting. Er was namelijk minder inzet van loonkostensubsidies (€ 0,3 miljoen), het aantal IOAW-uitkeringsgerechtigden daalde (€ 0,4 miljoen) en we verstrekten minder uitkeringen P-Wet (€ 0,5 miljoen).
Aan baten Buig is € 6,1 miljoen meer ontvangen dan in de begroting stond opgenomen. De definitieve beschikking Buig over het jaar 2020 is vastgesteld op € 107,3 miljoen euro. Het Rijk heeft de definitieve bijdrage ten opzichte van het nadere voorlopige budget fors naar boven bijgesteld. Gezien deze positieve bijstelling blijven we uit de vangnetregeling. Wel is een nuancering ten aanzien van dit voordelige resultaat op zijn plaats: in het coalitieakkoord 2018-2022 is een bedrag van € 6 miljoen structureel toegevoegd om het tekort op Buig te kunnen opvangen.

Per saldo is het nadeel op Bedrijfsvoering € 0,5 miljoen. De uitvoeringslasten vielen € 0,8 miljoen hoger uit en is er € 0,3 miljoen meer aan opbrengsten gerealiseerd.

Ook deed men een groter beroep deed op de BBZ-regeling van € 0,5 miljoen en is er € 0,7 miljoen meer aan bijzondere bijstand verstrekt. In 2020 boekten we de voorschotten Tozo ten laste van de bijzondere bijstand. Deze worden gedekt

door de opbrengsten Tozo aan de batenzijde (€ 1,1 miljoen). Zonder de voorschotten Tozo is er een voordeel van ruim € 0,4 miljoen op bijzondere bijstand veroorzaakt door een onderbesteding van € 0,3 miljoen aan het busabonnement en € 0,1 miljoen aan de Meedoenregeling.

Taakveld Begeleide Participatie
Op dit taakveld ontstond een voordeel van € 2,7 miljoen aan de lastenzijde.
Dit voordeel is € 1,7 miljoen veroorzaakt door corona-effecten: in twee verschillende tranches stelde het Rijk extra middelen beschikbaar ter compensatie van gederfde inkomsten bij de Sociale Werkvoorziening. De MGR deed geen beroep op deze aanvullende middelen.
Bovendien werd het WSW-budget in de Meicirculaire 2020 met € 0,9 miljoen verhoogd als gevolg van indexeringen. Ook deze middelen waren niet benodigd voor de uitvoering van de WSW.

Taakveld Arbeidsparticipatie
Op dit taakveld ontstond een voordeel van € 1,7 miljoen.

De uitvoeringslasten vielen 0,5 miljoen lager uit.

Op Participatiemiddelen ontstond per saldo een voordeel van € 0,84 miljoen.
Het Rijk stelde € 14,6 miljoen beschikbaar aan Participatiemiddelen. Dit is inclusief € 0,8 miljoen aan extra middelen vanuit de Decembercirculaire 2020. Deze € 0,8 miljoen is nog niet verwerkt in de begroting. De MGR heeft deze wel bij de gemeente in rekening gebracht, waardoor een nadeel van € 0,8 miljoen ontstaat.
Het jaarrekeningresultaat 2020 van de MGR is fors. Het Nijmeegse aandeel in dit voordeel bedroeg € 2,35 miljoen. Vanwege de corona-crisis werd veel instrumentengeld niet ingezet. De MGR heeft verzocht om een deel van deze middelen (Nijmeegse aandeel € 0,71 miljoen) over te hevelen naar 2021. De raad heeft met deze budgetoverheveling ingestemd, waardoor het resultaat met dit bedrag werd verlaagd.

Daarnaast realiseerden we op de beschikbare budgetten voor de Id-banen een voordeel van € 0,17 miljoen en hielden we € 0,19 miljoen over op diverse overige budgetten.

Corona-effecten
De jaarrekening 2020 sloot voor wat betreft het programma Werk en Inkomen met positief resultaat van € 14,9 miljoen. Dit werd mede veroorzaakt doordat de MGR Rijk van Nijmegen vanwege de pandemie de Participatiemiddelen niet volledig kon inzetten. Ook hoefde de MGR geen beroep te doen op de compensatie van € 1,7 miljoen. Dit bedrag was afkomstig van het Rijk voor de gederfde inkomsten van SW-bedrijven. Het Rijk heeft vermoedelijk mede vanwege corona de Buig-uitkering fors naar boven bijgesteld.
Ook de nieuwe Tozo regeling werd in het kader van corona ingevoerd. De gemeente Nijmegen verstrekte zo'n € 20,0 miljoen aan Tozo-uitkeringen.

Mogelijk dat er in de komende jaren er alsnog een beroep zal moeten worden gedaan op deze nu vrijvallende middelen. De kans is aanwezig dat in de toekomst het effect van de COVID-19 pandemie op het programma Werk en Inkomen nog komt en de bijstandsaantallen weer fors gaan stijgen bijstandsaantallen en er een extra vraag en behoefte komt de bijstandsgerechtigden weer te begeleiden en toe te leiden naar werk.

Vanwege de coronacrisis werden de regels rondom het toekennen van woonkostentoeslag versoepeld. Dit bracht in 2020 extra kosten met zich mee. Er werd ruim € 0,1 miljoen extra verstrekt.

Indicatoren

Werk en Inkomen	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Netto arbeidsparticipatie	65,3	64,4	64,6	64,4	66,6	66,9	67,7	
gemiddelde benchmark	64,0	63,1	63,6	63,9	64,8	65,8	66,8	
percentage werkloze jongeren (16 t/m 22 jaar)	2%	2%	2%	2%	2%	2%	3%	
gemiddelde benchmark	2%	2%	2%	3%	3%	3%	2%	
Aantal personen met een bijstandsuitkeringen per 10.000 inwoners			646,0	665,1	676,6	639,8	617,4	
gemiddelde benchmark			595,5	607,5	611,8	585,5	561,2	
Aantal mensen dat uit de bijstand uitstroomt naar werk		761	755	668	868	933	732	610
Percentage mensen dat zes maanden na uitstroom uit de bijstand door werk niet opnieuw ingestroomd is					89%	89%		
Aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar			139,7	107,8	105,6	120,4	78,2	
gemiddelde benchmark			248,4	196,2	209,4	222,2	154,0	
Percentage huishoudens dat minimaal 4 jaar onder de lage-inkomensgrens zit		4,5%	5,2%	5,5%	5,6%	5,7%	5,7%	
gemiddelde benchmark		4,4%	5,0%	5,3%	5,2%	5,4%	5,4%	
Aantal Nijmegenaren dat gebruik maakt van 1 of meer inkomensondersteunende voorzieningen			15.994	17.125	18.345	18.544	19.126	
Aantal Nijmegenaren met inkomen tot 110% sociaal minimum	18.500	18.600	18.100	18.200	18.300	18.100	18.100	
Aantal Nijmegenaren met inkomen tot 130% sociaal minimum	27.300	27.300	26.500	26.500	26.500	26.400	26.100	

Onderwijs

Wat willen we bereiken

De onderstaande tekst is een letterlijke kopie uit de publicatie Stadsbegroting 2020-2023.

Wat willen we op lange termijn bereiken?

Alle kinderen en jongeren verdienen het om op te groeien in een kansrijke omgeving met kwalitatief goede kinderopvang en onderwijs en met een aanbod dat bij hen past. Samen met het gehele onderwijsveld voelen we ons verantwoordelijk om mensen optimale ontwikkelingskansen te bieden, zodat allen goed voorbereid op het leven het onderwijs verlaten.

Wij zetten samen met andere programma's het preventief jeugdbeleid en onderwijsbeleid gerichter en effectiever in, waardoor kinderen en hun ouders eerder bereikt worden en zwaardere problemen moeten worden voorkomen. Daarnaast investeren wij in de aansluiting van onderwijs op arbeidsmarkt.

Bureau Leerplicht werkt preventief, wij hebben een goede zorgstructuur op en rondom de kinderopvang en scholen en doorgaande ontwikkel- en zorglijnen met soepele overdrachten en overgangen. Hierbij sluiten wij aan bij het werkproces van de scholen en kinderopvanglocaties in de stad. Goede voorbeelden zijn de Kinderraadvergaderingen en de broedplaatsen van de innovatieagenda 'Ieder Talent Telt', waarin studenten, leerlingen, docenten, directeuren uit alle onderwijssoorten werken aan vernieuwing van het onderwijssysteem.

Wij zetten, aanvullend op de verantwoordelijkheid van kinderopvang en onderwijs, een plus op het onderwijsaanbod door het stimuleren van ontwikkelingskansen en het bestrijden van voortijdig schoolverlaten. Daarnaast maken we peuteropvang bereikbaar voor iedere peuter en ondersteunen wij laaggeletterden met volwasseneneducatie.

We streven naar kwalitatief goede onderwijsvoorzieningen en werken hiertoe samen met de schoolbesturen vanuit onze verschillende verantwoordelijkheden. Wij hechten belang aan duurzame schoolgebouwen met een menselijke maat, een evenwichtige spreiding, een goede toegankelijkheid en passend bij de demografische ontwikkelingen in stad en regio.

Wat wilden we in 2020 bereiken

In 2020 staan we voor een aantal uitdagingen die voortkomen uit nieuwe wettelijke taken vanuit de Rijksoverheid, voortzetting van reeds ingezette ontwikkelingen én ontwikkelingen die voortkomen uit het coalitieakkoord.

Het is een wettelijke taak om in 2020 het aanbod voor- en vroegschoolse educatie voor peuters met een (vermoeden van) taal- of ontwikkelingsachterstand uit te breiden van 12 naar 16 uur per week. Hiervoor worden we maar beperkt financieel gecompenseerd. We maken daarom keuzes binnen het bestaande budget. Ook de implementatie van het leerlingenvervoer in AVAN-doelgroepenvervoer en de besluitvorming over de te verwachten uitzetting van de kosten voor leerlingenvervoer spelen in 2020.

Om kinderen en hun ouders vroegtijdig te kunnen bereiken en daardoor zwaardere problemen te voorkomen is een andere manier van sturing, bekostiging en werken nodig. We werken aan een goede zorgstructuur op en rondom de kinderopvang en scholen en we werken aan doorgaande ontwikkel- en zorglijnen met soepele overdrachten en overgangen. We geven verder vorm aan de samenwerking rondom Passend Onderwijs en Jeugdhulp en de convenanten 'Samen voor het kind' en 'Samen voor de jongere'. Verder investeren wij in de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en sturen we op daling van het aantal voortijdige schoolverlaters.

In 2020 wordt gestart met de bouw van twee nieuwe basisscholen in De Stelt en Woenderskamp, waarbij we streven naar doordecentralisatie van deze locaties. Daarnaast worden besluiten genomen over huisvestingsaanvragen van twee niet doorgedecentraliseerde scholen.

Op dit moment verwachten we geen extra middelen nodig te hebben voor de realisatie van bovenstaande ambities, met uitzondering van de ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting.

Wat hebben we dit jaar bereikt

We coördineren de noodopvang tijdens de lock-down
In de periode van 16 maart tot 11 mei waren de kinderopvang en de scholen geheel gesloten vanwege corona. Het voortgezet onderwijs en het mbo was tot de zomervakantie beperkt open gesteld en vanaf 16 december is een twee lock-down in werking getreden. Vanaf de (plotselinge) bekendmaking van de lock-downs is nauw en intensief contact onderhouden met de kinderopvang en schoolbesturen om de noodopvang en communicatie te organiseren van kinderen met een ouder in een cruciaal beroep en kinderen in een kwetsbare situatie. De gemeente had hierin een regie- en een coördinerende rol. In Nijmegen hebben ouders veelvuldig gebruik gemaakt van de noodopvang. Van de noodopvang in avond en nacht en in de weekenden (24/7) is niet veel gebruik van gemaakt. De meeste noodopvang is met gesloten beurzen georganiseerd door de kinderopvang (kinderdagverblijven, peuteropvang, gastouders en buitenschoolse opvang). In gevallen waar dit niet mogelijk was heeft de gemeente de extra kosten gecompenseerd uit de Covid-19-middelen die het Rijk beschikbaar heeft gesteld.

Met het onderwijs is veelvuldig contact geweest over het welzijn van de leerlingen én wat er nodig is op het gebied van extra onderwijsactiviteiten of andersoortige inzet. Dit heeft mede geleid tot de inzet van buurtsportcoaches vanuit het programma Sport. De scholen plegen zelf via landelijke regelingen extra inzet om achterstanden te voorkomen.
De scholen hebben nauw bijgehouden welke leerlingen buiten beeld waren tijdens de lock down in het voorjaar en december, zodat Bureau Leerplicht haar preventieve taken kon vervullen conform de RIVM-richtlijnen. Er kwamen minder meldingen binnen dan in andere jaren. Scholen worstelden soms echt met het melden van verzuim, omdat veel verzuim gerelateerd was aan corona, quarantainemaatregelen of de bereidheid om naar school te gaan. De school onderzocht vermoedens van ongeoorloofd verzuim voordat een melding werd gemaakt, meestal in overleg met de leerplichtambtenaar.

De voorschoolse educatie is uitgebreid naar 16 uur
In het voorjaar is de nieuwe beleidsnotitie VVE-peuteropvang 2020-2022 vastgesteld. Het gaat hierbij om het voorschoolse educatie-aanbod en het aanbod op de vroegschool (de overgang naar groep 1 en 2 van het basisonderwijs). Op ruim 40 locaties verspreid over de stad krijgen peuters van 2 tot 4 jaar met een taal- en/of ontwikkelingsachterstand kwalitatief hoogwaardige voorschoolse educatie. Dit realiseren we samen met de aanbieders van VVE-peuteropvang. Met ingang is 1 augustus 2020 is het aanbod uitgebreid van 12 naar 16 uur per week. Door de inzet van de onderwijsachterstandsmiddelen ondersteunen wij deze peuteropvang om aan onze extra kwaliteitseisen te voldoen. Daarnaast stimuleren we ouders om peuters te laten deelnemen aan de VVE-peuteropvang. Ook ouders die niet aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag, stellen we in staat om hun peuters te plaatsen. We bereiken ruim 90% van de VVE-peuters. Tevens ondersteunen we de 20 basisscholen met de hoogste achterstandscores zodat ze kleuters met taalachterstanden bij de overgang van de voorschool naar de vroegschool een extra aanbod kunnen geven.

Er zijn vijf nieuwe scholen in gebruik genomen
Vanaf 2020 zijn er nieuwe scholen in gebruik, te weten: Het Rijks aan de Goffertweg (renovatie en uitbreiding) in combinatie met de Jorismavo aan de Ploegstraat, Kindcentrum Toon in Neerbosch Oost, Kindcentrum de Boomgaard in Nijmegen Noord en eind december is de VMBO locatie van het Citadel College aan de Dijkstraat in Nijmegen Noord gereed gekomen.

De tolerantie voor seksuele diversiteit blijft mooi op peil in het voortgezet onderwijs
Via het Emovo-onderzoek meten we de acceptatie van verschillen in seksuele voorkeur en gender in het voortgezet onderwijs. Uit dat onderzoek blijkt dat de acceptatie in Nijmegen, zeker in vergelijking met andere gemeenten in het werkgebied van de GGD Gelderland-Zuid, op peil is gebleven en op onderdelen licht is gestegen. De scholen zijn hierin ondersteund door de stimulerende aanpak van SchoolsOUT. De scholensluiting heeft het werk van SchoolsOUT voor beperkingen gesteld, maar juist in de week van CominingOut (begin oktober) waren alle scholen weer open.

We boeken goede resultaten in de aanpak laaggeletterdheid
Met het formele aanbod binnen het regionaal programma laaggeletterdheid bereiken we elk jaar meer mensen. In 2020 had het ROC ruim 400 cursisten NT1 en NT2. De kwaliteit van het formele aanbod is gemonitord via een landelijke monitor. Hieruit blijkt dat er goede resultaten worden behaald. Op de onderwerpen taalbeheersing, een plek in de samenleving en arbeidsvaardigheden scoort het Nijmeegse aanbod hoger dan het landelijk gemiddelde. De eerste stappen voor een infrastructuur rondom het signaleren en doorverwijzen van laaggeletterden zijn gezet. Het bereik is vergroot: met onze taaltrajecten hebben we zo'n 250 cursisten weten te bereiken, mede door onze grootscheepse campagne 'Daar heb je recht op' . Het aanbod is uitgebreid: 't Werkbedrijf en het ROC zijn gestart met het aanbieden van workshops 'basisvaardigheden' aan werkzoekenden en het taalaanbod 'Voel je Goed' is in samenwerking met de GGD uitgebreid met de wijken Lindenholt en Dukenburg. Het aantal organisaties dat actief laaggeletterdheid aanpakt is uitgebreid met grote bedrijven, waaronder de DAR.

Het leerlingenvervoer is ondergebracht bij AVAN
Met ingang van het schooljaar 2020-2021 is het leerlingenvervoer overgaan naar AVAN. De opstart van een schooljaar met een nieuwe vervoerder én in dit geval ook een nieuwe manier van contractmanagement is op zichzelf al uitdagend, zo ook bij AVAN. De uitdaging is versterkt door de corona maatregelen. Omdat het leerlingenvervoer pas recent in ondergebracht bij AVAN én in zo'n bijzonder schooljaar is gestart, is het te vroeg om een uitspraak te kunnen doen over de kwaliteit of ervaringen van ouders.

We hebben de regionale aanpak voortijdig schoolverlaten vastgesteld
Jaarlijks verlaten ongeveer 500 jongeren in het Rijk van Nijmegen het onderwijs zonder een startkwalificatie. Voor de zomer is overeenstemming bereikt over het regionale vsv-programma 2021-2024. Gemeenten in het Rijk van Nijmegen en onderwijsbesturen hebben afgesproken om de komende jaren extra te investeren in een aantal samenhangende maatregelen: samenwerken op instroom en doorstroom, versterken zorgteams op school, tijdelijke opvangvoorzieningen en blijvend contact na onderwijs. Hiermee willen we bereiken dat zoveel mogelijk jongeren de arbeidsmarkt betreden met een diploma en dat zoveel mogelijk jongeren die voortijdig schoolverlaten duurzaam aan het werk of terug naar school gaan.

Diverse ontwikkelingen rondom kansengelijkheid en ondersteuning in het Nijmeegse onderwijs
- Data (scholen, kinderopvang, preventie, jeugdhulp) zijn gekoppeld waardoor er per wijk een 'foto' is voor 0-4 jaar en 4-12 jaar
- De preventieve inzet van bureau leerplicht is gericht op minimale schooluitval en maximale ontplooiing van kinderen en jongeren. Om dit te bereiken werken we intensief samen met de ouders/verzorgers en leerling, het onderwijs, de jeugdhulpverlening en het regionaal Werkbedrijf.
- Binnen de Citydeal Kennismaken is inmiddels een stevige samenwerking neergezet tussen overheid en kennisinstellingen. Er lopen verschillende trajecten, zoals het onderzoek jeugd en kind, maar er is ook sprake van organisatorische verdieping. Door elkaar te leren kennen, ontwikkelen de betrokkenen een steeds beter begrip voor elkaars werkwijzen, belangen, en wederzijds toegevoegde waarde. Hiermee brengen we de kennisinstellingen nog dichter bij de Nijmeegse samenleving.
- Het ondersteuningsplan samenwerkingsverband Stromenland is vastgesteld, waarin wordt beschreven hoe het samenwerkingsverband samen met het onderwijs passend onderwijs voor elk kind in onze regio wil realiseren.
- De evaluatie gemengde scholenbeleid is gestart.
- Het initiatiefvoorstel 'Meer kansengelijkheid in het Nijmeegse onderwijs' heeft geleid tot vier moties op het gebied van huiswerkbegeleiding, gebruik van voor- en vroegschoolse educatie, ondersteuning van studenten die een kind hebben of verwachten én aandacht voor tegengaan van discriminatie.

Nieuwe onderwijshuisvestingaanvragen zijn in voorbereiding
De omgevingsvergunning van Kindcentrum de Verbinding in de Stelt Zuid is eind 2020 onherroepelijk geworden zodat de nieuwbouw van de school begin 2021 kan starten. Tot die tijd maakt de school gebruik van de tijdelijke huisvesting aan de Barbarastraat, die is in 2020 nog iets uitgebreid. Bovendien is er in 2020 gestart met gesprekken over huisvestingsaanvragen van twee niet doorgedecentraliseerde scholen en is er een haalbaarheidsonderzoek naar de tweede vestiging van de stadschool Meander gestart. Besluitvorming hierover wordt in 2021 verwacht.

In december is er samen met Helicon een locatiestudie gestart naar een nieuwe locatie voor Helicon in Nijmegen. In 2021 zal duidelijk worden wat de mogelijkheden zijn.

Corona

De coronacrisis had en heeft nog steeds een grote impact op het onderwijs. Scholen moesten overstappen naar online onderwijs, schoolexamens en toetsen gingen niet door of in aangepaste vorm, noodopvang moest geregeld worden en er waren veel minder stageplekken beschikbaar. Er zijn zorgen over kwetsbare leerlingen, over motivatieproblemen en de kwaliteit van het onderwijs naarmate de maatregelen voortduren. Tegelijkertijd zien we zowel bij jongeren als bij docenten ook veel flexibiliteit en veerkracht en constateren we dat er in korte tijd flinke onderwijsvernieuwingen zijn doorgevoerd.

Verbonden partijen en samenwerking

- Schoolbesturen;
- Kinderopvangaanbieders;
- Samenwerkingsverbanden;
- Zorg-, welzijn- en gezondheidsinstellingen;
- Ouders;
- Regiogemeenten

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Onderstaand worden de begrotingswijzigingen inzichtelijk gemaakt tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting.

Onderwijs ; bedragen x € 1 mln	Besl.niv.	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo
Stadsbegroting 2020-2023 primitief				7,1	34,0	26,9 N
Wzg				1,9	-0,2	2,1 V
BW-01686 SW2019 Technische wijzigingen	Raad	18 dec '19	111/2019	0,5	0,5	0,0 V
BW-01699 Baankansen PRO-VSO leerlingen	Raad	27 nov '19	96/2019	0,0	0,3	0,3 N
BW-01710 Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	24 jun '20	66/2020	0,0	-0,5	0,5 V
BW-01712 Voortgangsmonitor Investeringen	Raad	24 jun '20	66/2020	0,0	-2,1	2,1 V
BW-01741 2e Voortgangsmonitor Meldingen	Raad	16 dec '20	118/2020	0,0	0,1	0,1 N
BW-01742 2e Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	16 dec '20	118/2020	1,4	1,5	0,1 N
Totaal Onderwijs				**9,0**	**33,8**	**24,8 N**

De primitieve begroting bedroeg € 26,9 miljoen. Hierop is € 2,1 miljoen in mindering gebracht, zodat de totale dynamische raming uitgekomen is op € 24,8 miljoen.

Lastenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is de begroting per saldo met € 0,2 miljoen verlaagd. Toegevoegd is € 1,3 miljoen aan ESFsubsidies voor PRO/VSO-scholen en € 0,6 miljoen door aanpassingen in specifieke uitkeringen OAB, Voortijdig Schoolverlaten en Volwasseneducatie en € 0,5 miljoen aan taakmutaties. De begroting is verlaagd met € 1,9 miljoen in verband met verschuiving van de restantafschrijving tijdelijke huisvesting Citadel naar 2021. En er is een bedrag van € 0,7 miljoen overgeheveld naar het programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg voor de uitvoering van het project De School als Vindplaats.

Corona

Voor € 0,1 miljoen wordt dit veroorzaakt door corona-effecten, te weten kosten voor noodopvang voor kinderen.

Batenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is € 1,9 miljoen toegevoegd, bestaande uit € 1,3 miljoen aan ESFsubsidies voor PRO/VSO-scholen en € 0,6 miljoen door aanpassingen in specifieke uitkeringen OAB, Voortijdig Schoolverlaten en Volwasseneducatie.

Corona

De wijzigingen van de begrote baten houden geen verband met corona.

Een overzicht met links naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Programma's naar taakvelden

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de afwijking tussen de realisatie en de dynamische begroting.

Onderwijs	Begroting 2020 primitief	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020	bedragen x € 1 mln Verschil
Lasten				
4.1 Openbaar basisonderwijs	0,0	0,0	0,0	0,0 N
4.2 Onderwijshuisvesting	18,6	16,5	16,3	0,2 V
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzk.	15,4	17,4	16,3	1,1 V
	34,0	**33,8**	**32,5**	**1,3 V**
Baten				
4.2 Onderwijshuisvesting	0,0	0,0	0,0	0,0 N
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzk.	7,1	9,0	9,8	0,8 V
	7,1	**9,0**	**9,8**	**-0,8 V**
Totaal per programma	**26,9 N**	**24,8 N**	**22,8 N**	**2,1 V**

V=voordeel; N=nadeel

Aan het programma Onderwijs geven we per saldo € 22,8 miljoen uit. Zowel naar Onderwijshuisvesting en Onderwijsbeleid en leerlingzaken gaat € 16,3 miljoen. Voor Onderwijsbeleid en leerlingzaken staat hier € 9,8 miljoen aan baten tegenover.

Taakveld Onderwijshuisvesting

Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken op het gebied van onderwijshuisvesting voor openbaar en bijzonder onderwijs. We maken daarbij onderscheid in scholen die doorgedecentraliseerd zijn en scholen die niet-doorgedecentraliseerd zijn. In 2020 is een budget beschikbaar van € 16,5 miljoen. In 2020 is € 16,3 miljoen uitgegeven wat resulteert in een voordelig resultaat van € 0,2 miljoen. Dit is toe te schrijven aan een combinatie van een lagere maatwerkvergoeding aan doorgedecentraliseerde scholen (DDC) en hogere onderhoudskosten voor niet-doorgedecentraliseerde scholen (niet-DDC).

Corona: geen kosten.

Taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Tot dit taakveld behoren het lokaal onderwijsbeleid en de leerlingenvoorzieningen, zoals het Onderwijsachterstandenbeleid, het bestrijden van voortijdig schoolverlaten, leerlingenvervoer, volwasseneducatie en peuterwerk. In 2020 is per saldo € 8,4 miljoen beschikbaar. Hiervan is € 6,5 miljoen gerealiseerd. Dat leidt tot een voordeel van € 1,9 miljoen. Hiervan is reeds € 0,6 miljoen bij de voortgangsmonitor gemeld en had betrekking op de onderdelen Peuterwerk en Onderwijsachterstandenbeleid.
Aan de lastenkant is een voordeel gerealiseerd van € 1,1 miljoen. Dit voordeel is voor het belangrijkste deel toe te schrijven aan lagere subsidies aan het primair onderwijs (€ 0,6 miljoen) en Peuterwerk (€ 0,3 miljoen).

Aan de batenkant is een voordeel gerealiseerd van € 0,8 miljoen. De belangrijkste verklaring hiervoor is terugvordering van subsidies in het Peuterwerk (€ 0,4 miljoen) en Onderwijsachterstandenbeleid (€ 0,1 miljoen) en een hogere bijstelling van de doeluitkering (€ 0,2 miljoen) voor het Onderwijsachterstandenbeleid (PO/Peuterwerk) .

Corona
De coronakosten op dit taakveld bedragen € 0,1 miljoen. Het betreft hier kosten die voortvloeien uit de Noodopvang voor kinderen, waarvoor wij ook een bijdrage van het rijk hebben ontvangen.
Daarnaast is een compensatie van € 0,2 miljoen verstrekt aan vervoerders in het leerlingenvervoer voor omzetdaling voor niet-gereden ritten.

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Indicatoren

Onderwijs	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtigen		8,9	8,6	11,4	11,9	10,1	9,4	
gemiddelde benchmark		2,5	2,7	3,6	2,8	3,4	4,1	
Relatief verzuim per 1.000 leerplichtigen		37	39	36	27	21	19	
gemiddelde benchmark		34	31	31	25	22	24	
Percentage voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers) onder 12- t/m 22-jarigen	3,9%	3,1%	2,2%	1,9%	2,4%	2,8%	2,4%	
gemiddelde benchmark	4,2%	2,9%	2,5%	2,3%	2,7%	2,8%	2,6%	
Percentage leerlingen dat naar basisschool dichtbij gaat (maximaal 300 meter verder van het woonadres dan de dichtstbijzijnde school)		66%	65%	64%	63%	63%	62%	61%
Aandeel leerlingen in speciaal onderwijs		6,2%	6,1%	5,8%	5,9%	5,7%	5,9%	5,9%
Percentage van peuters met ontwikkelingsrisico dat gemeente bereikt met een toegespitst aanbod						95%	92%	
aantal scholen dat behoort tot de 15% van de Nederlandse scholen met een populatie die de meeste kans op onderwijsachterstand heeft (gemiddelde 2017-2019)							11	

Bereikbaarheid

Wat willen we bereiken

De onderstaande tekst is een letterlijke kopie uit de publicatie Stadsbegroting 2020-2023

Wat willen we op lange termijn bereiken?

Onze ambities voor het mobiliteitsbeleid zijn in 2019 vastgelegd in het ambitiedocument 'Nijmegen Goed op Weg', dat in september in de raad is besproken. In Nijmegen blijft het aantal inwoners en het aantal banen naar verwachting flink groeien en daarmee ook het aantal verplaatsingen. Hierdoor komen zowel de bereikbaarheid als de leefbaarheid onder druk te staan. We streven ernaar dat mobiliteit een bijdrage levert aan de vier grote opgaven van Nijmegen: aantrekkelijke stad, duurzame stad, economisch veerkrachtige stad en sociale & gezonde stad. Dat betekent dat we prioriteit geven aan actieve en duurzame mobiliteit (voetgangers, fietsers en openbaar vervoer).

Fietsen levert een constante bijdrage aan gezondheid, duurzaamheid, leefbaarheid en bereikbaarheid. We streven naar een verdere afname van het aandeel van autoverkeer in korte ritten in de stad. Voor korte ritten is fietsen of lopen meestal een goed alternatief.

We willen de kwaliteit en aantrekkelijkheid van het openbaar vervoer in onze stad verbeteren, zodat meer reizigers er gebruik van maken. Onderdeel hiervan zijn het aanbieden van hoogwaardig openbaar vervoer (HOV) tussen knooppunten, de opwaardering van station Heyendaal en het creëren van een westelijke entree voor het centraal station. Daarmee stimuleren we het gebruik van duurzame vervoerswijzen. Ook vanuit sociaal oogpunt is het belangrijk dat reizigers die minder mobiel zijn of geen auto hebben, zich goed kunnen verplaatsen.

Voor het autoverkeer ligt de nadruk op het verbeteren van de bereikbaarheid. We doen dit door automobilisten te stimuleren de spits te mijden en alternatieven aan te bieden. De focus ligt op het optimaal benutten van ons bestaande wegennet. We streven ernaar dat mensen per verplaatsing een goede keuze maken voor een vervoermiddel en daarbij zoveel mogelijk gebruik maken van elektrische deelvoertuigen. We zetten in op een verantwoord en acceptabel evenwicht tussen de vraag naar en het aanbod van parkeerplaatsen. We streven naar een passend parkeeraanbod voor bewoners, forenzen, ondernemers en bezoekers van onze stad. De komende jaren willen we het parkeeraanbod voor bezoekers in het centrum laten dalen en het parkeren op afstand promoten. We bieden aan de rand van de stad of in de regio goede parkeervoorzieningen aan met aantrekkelijk aansluitend vervoer. De stadslogistiek willen we schoner en slimmer laten organiseren. Samen met de grote werkgelegenheidsgebieden gaan we in overleg welke problemen zij ervaren en hoe we die samen kunnen aanpakken.

Een aantrekkelijke stad is ook een veilige stad. Landelijk zien we een stagnatie in de afname van het aantal ernstige verkeersongevallen. Met name de toename van het aantal gewonden onder kwetsbare verkeersdeelnemers baart zorgen. De ontwikkeling in Nijmegen is (vergeleken met andere sterk stedelijke gemeenten) relatief gunstig: er is hier sprake van een stagnatie van het aantal ernstige letselongevallen. We blijven streven naar een afname van deze ongevallen in de stad.

Voor iedereen streven we naar mobiliteitsgeluk: mensen moeten voldoende geschikte verplaatsingsmogelijkheden hebben om aan het maatschappelijke en sociale leven te kunnen deelnemen.

We beheren en onderhouden de wegen, civiele bouwwerken, openbare verlichting, verkeersregelinstallaties en verkeersvoorzieningen. Door risicogestuurd beheer streven we naar integrale inzet van middelen en veilige assets in de openbare ruimte.

Wat wilden we in 2020 bereiken

In het ambitiedocument 'Nijmegen Goed op Weg' is een aantal nader uit te werken projecten of thema’s benoemd. We noemen de uitwerking van de parkeernota, de visie op dynamisch verkeersmanagement, het regionaal uitvoeringsprogramma Slim & Schoon Onderweg, voorbereiding van besluitvorming over een milieuzone en zero-

emissie, het meerjarenprogramma HOV en fiets en voorbereiden van de planvorming voor station Nijmegen Centraal en Nijmegen Heyendaal.

De provincie heeft met de regio de ambitie om Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) te realiseren op een aantal corridors; voor Nijmegen zijn dit er acht. In 2020 willen we weten welke corridors HOV-corridors worden en hoe dit er uit komt te zien. In december 2023 gaat de nieuwe openbaarvervoerconcessie van de Provincie Gelderland in. Wij willen bereiken dat hierbij ook rekening wordt gehouden met ons uitgangspunt dat we elke wijk rechtstreeks willen verbinden met de binnenstad en dat het busvervoer duurzaam is.
We willen achterhalen of flexibel openbaar vervoer binnen bepaalde wijken of voor bepaalde doelgroepen een aanvulling kan zijn op het bestaande vervoersaanbod. Tevens willen we een toekomstvaste verdeling van de bussen door de binnenstad.
Vanaf 2020 willen we een bezuiniging bereiken van € 50.000 op het nachtvervoer van de Vierdaagse.

In 2020 stellen we een nieuwe parkeernota op, die voor de komende jaren het beleid rondom parkeren beschrijft. In deze nota gaan we in op aspecten als blauwe zones, reguleringsgebieden en transferia. De Nota Parkeernormen wordt niet herschreven, maar zal beleidsmatig haar beslag krijgen in de nieuwe Parkeernota en juridisch in de Beleidsregels Parkeren. Het beleid over fietsparkeren wordt ook verwerkt in de nieuwe Parkeernota.

Nieuw in het beleid is de aandacht voor de voetganger. Deze vervoerswijze is in eerder beleid onderbelicht gebleven. Op de korte afstanden willen we lopen stimuleren. Dit doen we door het in kaart brengen van looproutes en deze routes de komende jaren te optimaliseren. Dit draagt ook bij aan het vergroten van zelfredzaamheid in de samenleving.

Wat hebben we dit jaar bereikt

2020 was ook voor mobiliteit een bijzonder jaar. Het landelijke Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KiM) heeft onderzoek gedaan naar de effecten van corona. Een aantal conclusies:
Ongeveer 44% van de werkende mensen is als gevolg van de coronacrisis gestart met, of juist meer gaan thuiswerken. Voor vergaderen op afstand geldt dit voor zo'n 30%;
Mensen gaan minder naar buiten. Het aandeel mensen dat op een gemiddelde dag niet naar buiten gaat is toegenomen van ongeveer 20% naar ongeveer 50%. Het aantal verplaatsingen en de totale afgelegde afstand is ten opzichte van vóór de corona crisis afgenomen met respectievelijk ca. 55% en 68%. Het aantal OV-gebruikers kelderde. Een groot deel van de Nederlanders stelt dat ze na de coronacrisis waarschijnlijk weer gaan reizen zoals ze deden. Volgens het onderzoek van KiM geldt dit voor ongeveer 80% van de mensen.

De crisis heeft ook impact gehad op de mobiliteit in onze stad. In Nijmegen hebben we dit afgelopen jaar ook allemaal gezien: bussen met een handjevol reizigers, lege parkeergarages in het centrum (die weer volstroomden na de eerste lockdown omdat mensen terughoudender gebruik maken van het OV) en een verlaten campus. Desondanks is er een toename van het fietsgebruik waargenomen. De pieken tijdens de spitsen zijn minder geworden, maar de verdeling over de gehele dag laten een toename zien.

In de begroting 2020 noemen we een groot aantal bereikbaarheidsprojecten. Voor het overgrote deel zijn deze gerealiseerd of zijn er grote stappen gezet. Tegelijkertijd was 2020 ook een jaar waarin we door corona ook veel andere zaken hebben opgepakt, waardoor sommige reguliere werkzaamheden, zoals het Uitvoeringsprogramma van het Ambitiedocument 'Nijmegen Goed op Weg', zijn blijven liggen. Drie sprekende voorbeelden van wat vanwege Corona juist wèl is opgepakt zijn:

- Omdat we de terrassen in het centrum opnieuw moesten inrichten, is de (fiets)parkeersituatie ook gewijzigd. We hebben intensief met ondernemers gesproken en naar passende oplossingen gezocht;
- We hebben met de GGD en met scholen meegedacht over bereikbaarheidsvraagstukken, zoals bijvoorbeeld bij het XL-testpaviljoen op het transferium;
- Bij de inrichting van onze openbare ruimte waren er continu nieuwe vraagstukken. Met ondernemers, bewoners en andere overheden zijn we hierover in gesprek gebleven.

Ambitiedocument 'Nijmegen Goed op Weg'

Ons Ambitiedocument ‘Nijmegen Goed op Weg’ is vastgesteld en in 2020 is daarnaast de Omgevingsvisie vastgesteld. Beide documenten zijn één-op-één op elkaar afgestemd en hoewel het Ambitiedocument eerder is vastgesteld, kunnen we dit beschouwen als een uitvoeringskader onder de Omgevingsvisie. In het Ambitiedocument staan uitdagingen voor de stad, die verdere uitwerking vragen. Deze uitdagingen sluiten aan op onze stadsbegroting 2020. Zoals bijvoorbeeld:

- Goed werkende knooppunten. In 2020 is veel energie gestoken in de stationsomgeving Nijmegen CS en de ontwikkelingen rondom station Heyendaal. Voor beide locaties staan grote verbeteringen op het programma. Die zijn belangrijk omdat we vooral nabij station Nijmegen CS de woningbouw intensiveren. Daarmee sluiten we aan op de ambities van de stad, recent vastgelegd in de Omgevingsvisie.
- Duurzame mobiliteit. Met de regio werken we actief samen in en aan Slim en Schoon Onderweg (één van de zes regionale sporen) en hebben we daarnaast ons lokale uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit vastgesteld.
- Diverse programma’s met een sterk uitvoeringstechnisch karakter die nodig zijn voor de ontwikkeling van onze stad. De Parkeernota is vastgesteld, we hebben slagen gemaakt op verkeersveiligheid en onze programma’s voor deelmobiliteit en elektrische laadinfra zijn in vergevorderd stadium. In 2020 zijn we begonnen aan een dynamische koers voor verkeersmanagement die we in 2021 willen laten vaststellen.

In het ambitiedocument 'Nijmegen Goed op Weg' is een aantal nader uit te werken projecten of thema’s benoemd. We noemen de uitwerking van de parkeernota, de visie op dynamisch verkeersmanagement, het regionaal uitvoeringsprogramma Slim & Schoon Onderweg, voorbereiding van besluitvorming over een milieuzone en zero-emissie, het meerjarenprogramma HOV en fiets en voorbereiden van de planvorming voor station Nijmegen Centraal en Nijmegen Heyendaal.

De provincie heeft met de regio de ambitie om Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV) te realiseren op een aantal corridors; voor Nijmegen zijn dit er acht. In 2020 willen we weten welke corridors HOV-corridors worden en hoe dit er uit komt te zien. In december 2023 gaat de nieuwe openbaarvervoerconcessie van de Provincie Gelderland in. Wij willen bereiken dat hierbij ook rekening wordt gehouden met ons uitgangspunt dat we elke wijk rechtstreeks willen verbinden met de binnenstad en dat het busvervoer duurzaam is.
We willen achterhalen of flexibel openbaar vervoer binnen bepaalde wijken of voor bepaalde doelgroepen een aanvulling kan zijn op het bestaande vervoersaanbod. Tevens willen we een toekomst vaste verdeling van de bussen door de binnenstad.
Vanaf 2020 willen we een bezuiniging bereiken van € 50.000 op het nachtvervoer van de Vierdaagse.

In 2020 stellen we een nieuwe parkeernota op, die voor de komende jaren het beleid rondom parkeren beschrijft. In deze nota gaan we in op aspecten als blauwe zones, reguleringsgebieden en transferia. De Nota Parkeernormen wordt niet herschreven, maar zal beleidsmatig haar beslag krijgen in de nieuwe Parkeernota en juridisch in de Beleidsregels Parkeren. Het beleid over fietsparkeren wordt ook verwerkt in de nieuwe Parkeernota.

Nieuw in het beleid is de aandacht voor de voetganger. Deze vervoerswijze is in eerder beleid onderbelicht gebleven. Op de korte afstanden willen we lopen stimuleren. Dit doen we door het in kaart brengen van looproutes en deze routes de komende jaren te optimaliseren. Dit draagt ook bij aan het vergroten van zelfredzaamheid in de samenleving.

Hieronder gaan we wat uitgebreider in op een aantal concrete projecten:

Projecten

Aanpak stations CS en Heyendaal

In ons Ambitiedocument mobiliteit benoemen we het belang van onze knooppunten. Onze knooppunten zijn essentieel voor de bereikbaarheid van onze stad en regio. Daarnaast zijn het de ideale gebieden waarin we onze woningbouw kunnen intensiveren.

Nijmegen Centraal Station
Het meest in het oog springende knooppunt is Station Nijmegen Centraal. Zowel aan de westzijde als aan de centrumzijde hebben we een grote ambitie. Niet alleen vanuit bereikbaarheidsperspectief liggen daar ambities, maar ook vanuit andere disciplines (wonen, beeldkwaliteit, economie, etc.). In 2020 zijn er grote stappen gezet met Nijmegen CS. Er is gewerkt aan een technisch ontwerp voor beide stationszijden, en er is commitment bij onze partners (provincie, ministerie, ProRail, NS) om het programma komende jaren te realiseren.

Station Heyendaal
Ook over station Heyendaal zijn wij in gesprek met de provincie Gelderland en ProRail. Er is een variantenstudie gemaakt en in 2020 is afgesproken dat de gemeente Nijmegen opdrachtgever wordt voor ProRail om deze variantenstudie om te gaan zetten in een definitief ontwerp. ProRail heeft een projectplan gemaakt en heeft eerste concrete stappen gezet voor het vervolg (aanbesteding ingenieursbureau). In 2021 werken we verder aan dit project, ook in relatie tot de overige ontwikkelingen op de campus.

Lent, Goffert en Dukenburg
Naast CS en Heyendaal kent Nijmegen nog drie andere stations. Ook in die stationsomgevingen spelen vraagstukken. Rondom de station Goffert werken we aan project Winkelsteeg en we borgen deze samenhang. Als we de vlek naast station Lent gaan ontwikkelen moeten we goed nadenken over bijvoorbeeld de fietsparkeervoorzieningen. De herontwikkeling van winkelcentrum Dukenburg houdt nauw verband met het naastgelegen (bus)station.

Waalsprong: Aanleg Dorpensingel
Doel is de verkeersstructuur tussen Lent en Bemmel te verbeteren. Daarbij wordt een nieuwe weg aangelegd tussen de Prins Mauritssingel en Bemmel en worden verkeersremmende maatregelen voor de bestaande verbinding getroffen. De voortgang van dit project is terug te vinden in de Stadsrekening 2020 Stedelijke ontwikkeling & Wonen.

Waalsprong: SpitsKnip Griftdijk
De doelstelling van de spitsknip is er op gericht om enerzijds de gebiedsontsluitingsfunctie van de Griftdijk Noord te kunnen blijven garanderen (bereikbaarheid), maar anderzijds de overlast in de vorm van geluid en congestie (spits) te beheersen (leefbaarheid).
In 2018 is de spitsknip in werking gegaan en bleek al snel dat er veel waarschuwingen en bekeuringen verstuurd moesten worden. Vooral de waarschuwingen die per brief gaan kosten veel geld en moeite. Ook in 2019 was dit nog een groot aandachtspunt, zo gingen er in dat jaar nog ruim 24.000 waarschuwingen de deur uit en werden er zo'n 3.800 bekeuringen verstuurd. 2020 laat een forse daling van deze aantallen zien, zo zijn de waarschuwingen meer dan gehalveerd tot bijna 10.000 en ook de bekeuringen zijn sterk afgenomen naar 1.500. Hierbij opgemerkt dat het aantal passages (intensiteiten) in 2020, ondanks de Corona-maatregelen, nagenoeg gelijk zijn gebleven aan het jaar daarvoor. De forse dalingen zijn dus niet te wijten aan minder passages.

Werkzaamheden Waalbrug: Spitsmijden beperkt de overlast
De werkzaamheden aan de Waalbrug zijn in het voorjaar van 2019 gestart. De uitvoering wordt in twee fasen verdeeld: fase 1 (betondek) is afgerond in najaar 2020, voor de planning en uitvoering van fase 2 (conservering en Nijmeegse aanvullingen waaronder tweerichtingsfietspaden aan beide zijden) worden nadere afspraken gemaakt met Rijkswaterstaat.

We hebben in overleg met Rijkswaterstaat, provincie en de regio zwaar ingezet op het verleiden van de weggebruikers om in de spitsen de Waalbrug en de Oversteek te mijden om zo het effect op de bereikbaarheid van de stad te beperken. Voor het project SLIMspitsen hebben zich 5064 deelnemers aangemeld, 3382 deelnemers hebben effectief bijgedragen aan het aantal van 218.572 spitsmijdingen en is de doelstelling van gemiddeld 2500-3000 per week gedurende de projectperiode gerealiseerd. Daarmee is de verkeershinder relatief beperkt gebleven. Daarbij heeft corona vanaf maart 2020 gezorgd voor een verdere beperking van verkeershinder. Inmiddels zijn alle rijstroken voor autoverkeer weer beschikbaar. Na Q1 2021 zal ook het vrachtautoverbod worden opgeheven.

Aanpak Graafseweg
We hebben in 2019 onderzocht hoe we in aansluiting op het mobiliteitsbeleid de verkeersruimte anders kunnen indelen op de Graafseweg om de leefbaarheid, veiligheid en bereikbaarheid te verbeteren. Met een motie heeft de gemeenteraad gevraagd om aanvullend enkele ontwerpvarianten in beeld te brengen voor het wegvak Rozenstraat – Wolfskuilseweg. In juli 2020 heeft de raad besloten dat het wegvak Rozenstraat – Wolfskuilseweg wordt uitgevoerd met 2x1 rijstroken plus een busbaan stad inwaarts. In de begroting is voor het gehele traject geld gereserveerd. Vanaf het najaar zijn we samen met de bewoners de ontwerpen aan het uitwerken. De voorbereidingen voor de aanbesteding zijn gestart. Het werk wordt gefaseerd uitgevoerd, tussen Q2 en Q4 2021.

Stimuleren duurzame mobiliteit
Slim en Schoon Onderweg en Uitvoeringsprogramma Luchtkwaliteit
Afgelopen jaar hebben wij in verschillende projecten gewerkt aan duurzamer vervoer. Lokaal, maar ook binnen de regionale samenwerking van Slim en Schoon Onderweg. Om onze doelstellingen voor luchtkwaliteit te kunnen behalen, is het uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit opgesteld, waar de invoering van Zero Emissie Zones onderdeel van uitmaakt. We hebben de invoering van de Zero Emissie Zones voorbereid. Er zijn 10 e-hubs met elektrisch deelvervoer in Nijmegen gerealiseerd. De ervaringen uit deze e-hubs, nemen we mee in het opstellen van ons programma op deelmobiliteit dat in 2021 afgemaakt wordt. De voorbereidingen voor het opstellen van dit programma zijn getroffen. In de eerste helft van 2021 wordt het programma vastgesteld.

Nijmegen doet mee aan een gezamenlijke aanbesteding van laadpalen voor elektrische auto's. Op basis van concrete aanvragen hebben wij nieuwe laadpalen bijgeplaatst. Ook hebben we de voorbereidingen getroffen om een programma op laadinfrastructuur op te stellen. In de eerste helft van 2021 wordt dit programma opgesteld.

Om de milieuhinder van bromfietsen en snorfietsen te beperken, hebben we een subsidieregeling voor de sloop en oude brommers en snorfietsen ontwikkeld en op 1 december open gesteld. Hier wordt goed gebruik van gemaakt.

Campus Heyendaal
We zijn in goed overleg met onze partners op campus Heyendaal over een groene en autoluwe campus. Met de Hogeschool Arnhem Nijmegen, de Radboud Universiteit, het ROC, een aantal overheden, de OV-aanbieders, de studentenvakbond en het Radboud UMC zijn we al jarenlang in goed overleg. De afgelopen jaren hebben we grote verbeteringen gerealiseerd door slimmer na te denken over het gebruik van de infrastructuur dan over de infrastructuur an sich. In de tweede helft van 2020 is met de campuspartners een ambitieprogramma gemaakt. In het eerste kwartaal van 2021 gaan we hier verder over in gesprek met de omringende wijken en andere stakeholders.

Logistieke hubs
Samen met het Kennis DC Logistiek van de HAN hebben we de Denktank Stadslogistiek Nijmegen opgericht. Hiermee gaan we met een groot aantal logistieke dienstverleners aan de slag om te komen tot een netwerk van logistieke hubs waar vandaan goederen gebundeld naar de eindbestemming gebracht kunnen worden. Er zijn vier werkgroepen: particuliere pakketten, MKB, facilitaire stromen en rol van de gemeente. Deze werkgroepen leveren in 2021 hun resultaat op, waarna we stapsgewijs toewerken naar het intensiveren van de hubs. Als gemeente willen we dat onze leveranciers ook gebruik maken van een goederenhub.

Werkgeversaanpak
Vanuit de regio Arnhem Nijmegen werkt de Mobiliteitsmakelaar aan de werkgeversaanpak. Hij helpt werkgevers bij het verduurzamen van de mobiliteit van hun medewerkers, door middel van onderzoek (postcodeanalyses, enquêtes), advies over subsidies en probeeracties (zoals ebike-probeeractie, samenrijden bevorderen, OV-acties). In 2020 is een aantal van deze acties uitgevoerd, zoals op de campus Heijendaal, Novio Tech Campus, Industriegebied Nijmegen Zuid en enkele losse grotere werkgevers. Ook is – in samenwerking met Groen, Gezond en In Beweging – een beweeg challenge gedaan bij Nijmeegse werkgevers, waar 1.000 deelnemers 110.000 kilometer hebben gefietst en gewandeld voor een goed doel.

De fiets
Het gebruik van de fiets is in 2020 ongeveer gelijk gebleven t.o.v. 2019. Dit is in zekere zin opvallend, omdat veel mensen afgelopen jaar vanwege corona thuis moesten werken en onderwijs kregen. Dus ondanks het corona-effect kan gesteld worden dat het beleid van de afgelopen jaren om de fiets te stimuleren effect heeft gehad.
In 2020 zijn de fietsprojecten St.Annastraat, Schependomlaan – Korte Bredestraat en Ubbergseweg afgerond. Ook zijn de fietspaden rondom de Waalbrug verbeterd. Verder zijn wij met voorbereidingen begonnen voor de herinrichting van een deel van de Heyendaalseweg. Met deze projecten willen we het comfort en de veiligheid voor fietsers verbeteren, waardoor de toenemende hoeveelheid fietsverkeer beter kan worden gefaciliteerd.

Het openbaar vervoer
Als gevolg van corona is het aantal reizigerskilometers met de bus fors gedaald; in de Regio Arnhem Nijmegen met 46%. Lijn 1 naar Malden, lijn 7 naar het Afrika Museum en lijn 125 naar de P&R Noord zijn als gevolg hiervan tijdelijk opgeheven.

Afgelopen jaar zijn verbetering voor het buslijnennet doorgevoerd. Voor de bediening van de wijk Aldenhof is een oplossing gevonden, deze wordt nu twee keer per uur bediend door lijn 331. Nu de rijstroken op de Waalbrug weer beschikbaar zijn, worden de bussen over de Waalkade en de Singels verdeeld. Daardoor is de druk van bussen op de Waalkade afgenomen. Zowel bushaltes op de Griftdijk als op de Singels zijn verbeterd, zodat bussen hier goed kunnen halteren en reizigers kunnen wachten.

In 2019 hebben wij samen met de provincie Gelderland en de Regio Arnhem Nijmegen een eerste set aan potentiële hoogwaardige openbaar vervoer lijn (HOV-lijnen) verkend, richting Druten, Arnhem, Heyendaal en Dukenburg. Dit heeft een vervolg gekregen in 2020, waarbij een tweede set aan lijnen is verkend, richting Beuningen, Groesbeek, Kleef, Gennep en Uden. Tevens hebben wij samen met de provincie Gelderland en de Regio Arnhem Nijmegen verkend welke mogelijkheden er zijn voor een vraagafhankelijk openbaar vervoersysteem, waarbij gekeken is naar een mogelijke combinatie met WMO-vervoer. Ook is in 2020 het goedkope busabonnement voor ouderen omgezet naar een busvoordeelabonnement voor inwoners met een laag inkomen.

Verbeteren verkeersveiligheid
Landelijk staat verkeersveiligheid op de agenda. Na een jarenlange afname van verkeersongevallen is er de afgelopen jaren weer een toename te zien. Het rijk steekt daarom meer geld en energie in het terugdringen van deze ongevallen. Provincies en gemeenten zijn gevraagd een risicoanalyse uit te voeren om plekken met verhoogd risico in kaart te brengen. Dat hebben wij ook gedaan. Uit deze analyse blijkt dat het op verkeersveiligheidsgebied vrij goed gaat in Nijmegen. We zien (nog) geen stijging van het aantal ongevallen en zelfs een licht afnemende trend. Desalniettemin gaan we de analyse gebruiken voor een uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid die op hoofdlijn al gedeeld is met de raad. Daarnaast proberen we op een slimme manier onze stad veiliger te maken. Door bijvoorbeeld – op het moment dat er toch wegwerkzaamheden plaatsvinden – goed af te wegen wat wij vanuit het gebied van onder andere verkeersveiligheid eigenlijk verstandig achten.

Een aantal voorbeelden van activiteiten die wij in het kader van verkeersveiligheid hebben uitgevoerd:

- In 2020 zijn de Waalkade (oost) en de Vossenpelssestraat (zuid) afgeschaald van 50 naar 30 km/u. Op de kruispunten tussen Energieweg en Wolfskuilseweg / Kanaalstraat zijn de kruisende fietspaden aangepast. Bij verschillende onderhoudswerkzaamheden in woonwijken en rondom scholen zijn extra snelheidsremmende maatregelen aangebracht.
- We hebben in regionaal verband deelgenomen aan verschillende verkeerseducatieprojecten en verkeersveiligheidscampagnes.
- We hebben een aanvraag gedaan voor een rijkssubsidie om diverse verkeersveiligheidsmaatregelen te kunnen realiseren. Deze is eind 2020 gehonoreerd. Uitvoering vindt plaats in 2021.

Parkeren

Parkeernota 'Parkeren in Nijmegen 2020-2030"

Om de woningbouwambities van de stad te realiseren, was een nieuwe parkeernota nodig. De ontwikkelingen in het Waalfront, Hof van Holland en het stationsgebied zouden niet (betaalbaar) gerealiseerd kunnen worden onder het oude parkeerregime. We zijn daarom in 2019 gestart met een nieuwe parkeernota die aansluit bij het Ambitiedocument Nijmegen Goed op Weg. De parkeernota is in november 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. De nota laat zien wat we als stad willen met parkeren tot 2030. Hiermee borduren wij voort op de huidige parkeervisie die heeft geleid tot hogere tevredenheid onder bezoekers en bewoners over parkeren en tarieven. De parkeernota is na een proces van schriftelijk inspraak in april en digitale inspraak in september met zeven digitale bijeenkomsten aan de gemeenteraad aangeboden. Honderden Nijmegenaren hebben meegedacht over de parkeernota "Parkeren in Nijmegen 2020-2021. Het resultaat is een uitgebreide parkeernota welke met vier amendementen door de gemeenteraad zelf nog op punten is aangescherpt.

Een aantrekkelijke leefomgeving

Aandacht voor de voetganger

We hebben in 2020 in lijn met onze mobiliteitsvisie besloten om specifieke aandacht te schenken aan de voetganger. Met een achttal grote gemeenten en andere partners nemen we deel aan de CityDeal 'Ruimte voor lopen' van het ministerie BZK. De CityDeal beoogt om samen te onderzoeken hoe de ideale voetgangersstad eruit moet zien en hoe we mensen kunnen verleiden tot lopen. Lopen is in de toekomstige stad een belangrijke en gezonde vorm van mobiliteit.

Schoon

In 2020 zijn er veel inspanningen gepleegd op de aanpak van het zwerfafval in samenwerking met onze inwoners, Dar, bedrijven, scholen en verenigingen. Samen met Dar en Rijkswaterstaat is een pilot gestart om het zwerfvuil op de Waalstranden te verminderen en is er veel aandacht geweest voor communicatie & voorlichting over afval & zwerfvuil. Ook de inzet van afvalcoaches blijkt hierin veelal een nuttig instrument en hebben we om die reden ook een meer structureel karakter te gegeven door deze als vast onderdeel in de overeenkomst met Dar op te nemen. Ook is de inzet van de assistent wijkvegers uitgebreid naar een aantal andere wijken. Er is er sprake van minder zwerfvuil in de wijk en zijn de reinigingsactiviteiten ook meer zichtbaar gemaakt. Hierdoor is de burgertevredenheid toegenomen en heeft deze inzet ook een positieve uitwerking gehad op het afvalgedrag in de wijk.

Wegen, straten, pleinen

In 2020 hebben we (groot) onderhoud gepleegd aan verschillende asfaltwegen in de stad. Op veel locaties is een nieuwe deklaag aangebracht. Het grootste onderhoudsproject was het vervangen van het geluidreducerende asfalt van de Prins Mauritssingel, stad inwaarts, tussen de gemeentegrens en het Keizer Augustusplein. Daarnaast is er groot onderhoud gepleegd aan de Couwenbergstraat, Muntweg, Staddijk, Griftdijk (deels), St. Annastraat (deels), Sophiaweg en van Rosenburgweg (i.c.m. werk provincie).

Ook is in diverse straten het onderhoud integraal aangepakt. Hierbij is het versleten asfalt vervangen door gebakken klinkers. waarbij gelijktijdig ook de riolering, het groen en/of de verlichting is vervangen. Het gaat om de Plutostraat, Perzikstraat, Kastanjelaan, Topaasstraat (deels), van Peltlaan (deels), Tijgerstraat (deels) en de Emmalaan. De meeste projecten zijn inmiddels voorbereid en starten binnenkort met de uitvoering.

Gladheid

Met ons beleid "Grip op Gladheid" regelen we de gladheidsbestrijding op de hoofdwegen en snel-fietspaden. We zorgen zo voor een goed bereikbare stad. We hebben in 2020 gebruik gemaakt van de infrarood-metingen die de koudste plekken in onze gemeente inzichtelijk maken, nieuwe meetstations op strategische locaties geplaatst en een effectiever, efficiënter routeplan opgesteld.

Corona

Impact van corona op de parkeerinkomsten

Corona heeft een grote impact gehad op de parkeerinkomsten. Tijdens de eerste golf bleven bezoekers weg uit het centrum. Na de eerste golf herstelde zich dat, ook omdat mensen (in onze beleving) liever met de auto naar het

centrum gingen dan met het openbaar vervoer. In de tweede coronagolf trad hetzelfde effect op als in de eerste. Al met al realiseerden we hierdoor fors minder parkeeropbrengsten (22%). Het gaat om 22% minder inkomsten (3,845 mln minder tov begroot 17,632 mln).

Vanuit parkeren hebben we intensief meegedacht met centrumondernemers. Het dak van de Molenpoortgarage is geopend voor vergunninghouders, zodat parkeervakken op straat konden worden gebruikt voor 1,5meter-terrassen. Dit leverde ons kosten op, omdat wij deze garage ook moeten beheren.
De fietsparkeervoorzieningen aan de Bisschop Hamerstraat zijn versneld uitgebreid, waarmee we het eenvoudiger maakte om met de fiets naar het centrum te komen. In onze beheerde fietsenstalling onder Plein 1944 moesten we onze personele inzet verdubbelen om de 1,5 meter te borgen.

Gebruik van inzamelingcontainers
Als gevolg van corona was de druk op de openbare ruimte en de daarin aanwezige inzamelvoorzieningen groter dan in voorgaande jaren. Dit heeft met name in de eerste helft van het jaar nogal eens geleid tot overlopende verzamelcontainers zoals de glasbakken. Dar heeft daar uiteindelijk adequaat op ingespeeld door deze containers vaker te ledigen.

Verbonden partijen en samenwerking

Een schone openbare ruimte en reiniging
Een schone stad is een aantrekkelijke stad. Daarom werken we met verschillende partijen samen om zwerfafval zo veel mogelijk te voorkomen. Voor Nijmegen verzorgt Dar naast het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval (opgenomen in taakveld 7.3 Afval in programma Openbare Ruimte) ook het reinigen van de openbare ruimte en de gladheidsbeheersing.

Mobiliteit
We werken intensief met de regio Arnhem Nijmegen samen om een regionale bereikbaarheidsaanpak op te stellen en uit te voeren. De provincie Gelderland en het Rijk zijn daarin ook belangrijke partners.

Verder werken we samen met ondernemers, inwoners, onderwijsinstellingen, aanbieders van mobiliteitsdiensten en belangenvertegenwoordigers. Voor de uitwerking van ons ambitiedocument 'Nijmegen Goed op Weg' bespreken we met hen welke behoeften er bestaan en hoe we gezamenlijk tot maatregelen kunnen komen.

De provincie Gelderland is als concessieverlener verantwoordelijk voor het openbaar vervoer in de regio. Hermes is verantwoordelijk voor de uitvoering van het busvervoer en NS en Arriva voor het regionale spoorvervoer rond Nijmegen.

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Onderstaand worden de begrotingswijzigingen inzichtelijk gemaakt tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting.

Bereikbaarheid; bedragen x € 1 mln	Besl.niv.	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo
Stadsbegroting 2020-2023 primitief				22,0	48,2	26,2 N
Wzg				3,4	1,7	1,7 V
BW-01686 SW2019 Technische wijzigingen	Raad	18 dec '19	111/2019	0,0	0,2	0,2 N
BW-01710 Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	24 jun '20	66/2020	2,4	1,9	0,5 V
BW-01712 Voortgangsmonitor Investeringen	Raad	24 jun '20	66/2020	0,0	-0,3	0,3 V
BW-01742 2e Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	16 dec '20	118/2020	1,0	-0,0	1,0 V
Totaal Bereikbaarheid				**25,4**	**49,9**	**24,5 N**

De primitieve begroting bedroeg € 26,2 miljoen. Hierop is € 1,7 miljoen in mindering gebracht, zodat de totale dynamische raming uitkomt op € 24,5 miljoen.

Lastenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is het budget € 1,7 miljoen verhoogd. Dit heeft vooral te maken met verwachte kosten van projecten waarvoor we ook subsidie ontvangen. Aan de andere kant is het budget met € 0,3 miljoen verlaagd in verband met lagere rentelasten.

Corona

Er zijn geen corona-gerelateerde begrotingswijzigingen aan de lastenzijde van dit programma.

Batenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is € 3,4 miljoen toegevoegd. Dit heeft voornamelijk te maken met ontvangen subsidies voor diverse mobiliteitsprojecten, zoals Slim & schoon onderweg, Slim spitsen, HOV-haltes.

Corona

Er zijn geen corona-gerelateerde begrotingswijzigingen aan de batenzijde van dit programma.

Een overzicht met links naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Programma's naar taakvelden

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de afwijking tussen de realisatie en de dynamische begroting.

bedragen x € 1 mln

Bereikbaarheid	Begroting 2020 primitief	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020	Verschil	
Lasten					
0.63 Parkeerbelasting	0,0	0,0	0,0	0,0	V
2.1 Verkeer en vervoer	34,9	36,7	35,2	1,6	V
2.2 Parkeren	11,3	11,0	11,4	-0,4	N
2.4 Economische Havens en waterwegen	1,1	1,0	1,0	0,1	V
2.5 Openbaar vervoer	1,0	1,1	0,9	0,2	V
	48,2	**49,9**	**48,4**	**1,5**	**V**
Baten					
0.63 Parkeerbelasting	17,6	17,6	13,8	3,8	N
2.1 Verkeer en vervoer	2,9	6,0	5,3	0,7	N
2.2 Parkeren	0,2	0,3	0,4	0,0	V
2.4 Economische Havens en waterwegen	0,7	0,7	0,7	0,1	N
2.5 Openbaar vervoer	0,5	0,7	0,7	0,0	V
	22,0	**25,4**	**20,8**	**4,6**	**N**
Totaal per programma	**26,2**	**24,5**	**27,6**	**-3,1**	**N**

Verschil = Begroting na wijziging -/- Rekening (V=voordeel; N=nadeel)

Aan het programma Bereikbaarheid geven we per saldo € 27,6 miljoen uit. Het grootste deel hiervan gaat naar uitgaven voor verkeer en vervoer en parkeren.

Lastenzijde

Ten opzichte van de dynamische begroting is er € 1,5 miljoen (3%) minder uitgegeven.
Oorzaken van deze afwijking zijn: bij verkeer en vervoer is minder uitgegeven aan het uitvoeringsprogramma Openbare Ruimte en aan mobiliteitsprojecten. Daarnaast zijn de lasten € 1,3 miljoen lager dan begroot vanwege vertraging in de uitvoering van de subsidieprojecten Slim en Schoon Onderweg. We voeren de subsidie (lasten/baten) opnieuw op in de begroting van 2021.

Daarnaast zien we € 0,4 miljoen hogere kosten bij parkeren wegens kosten inrichting en toezicht corona teststraten. Kosten van toezicht teststraten ad € 0,2 miljoen zijn van de GGD terug ontvangen en aan de batenkant als opbrengst opgenomen.
Een aantal projecten voor openbaar vervoer hebben geen doorgang gevonden. Dit leidt tot een voordelig resultaat van € 2 ton.

Corona-effecten
In het programma zit een nadeel van € 0,4 miljoen dat wordt veroorzaakt door gemaakte kosten voor inrichting en toezicht corona teststraten.
We hebben € 0,2 miljoen hiervan in rekening gebracht bij de GGD (zie batenzijde).

Effecten niet als gevolg van corona
Van dit voordeel wordt € 1,8 miljoen veroorzaakt door niet-corona-effecten. Hoofdzakelijk doordat een aantal projecten geen doorgang heeft kunnen vinden. De subsidieprojecten zullen in 2021 worden opgeraamd (lasten en baten).

Hiervan is niets bij de voortgangsmonitor gemeld omdat tot laat in het jaar onduidelijk was of de projecten doorgang zouden vinden.

Batenzijde
Ten opzichte van de dynamische begroting is er € 4,6 miljoen (18%) minder baten gerealiseerd. Oorzaken van deze afwijking zijn hoofdzakelijk de lagere opbrengst Parkeergelden tot een bedrag van 4 miljoen.
€ 0,2 miljoen is door de GGD vergoed voor gemaakte kosten van toezicht in de teststraten.
Daarnaast zijn de baten lager dan begroot vanwege vertraging in de uitvoering van de subsidieprojecten Slim en Schoon Onderweg. (zie ook verklaring lasten). We voeren de subsidie (lasten/baten) opnieuw op in de begroting van 2021.

Corona-effecten
Van dit nadeel wordt € 3,8 miljoen veroorzaakt door corona-effecten: € 4 miljoen aan lagere parkeerinkomsten en een bijdrage van de GGD van € 0,2 miljoen. Hiervan is reeds € 3 miljoen gemeld in de voortgangsmonitor als lagere parkeeropbrengsten.

Effecten niet als gevolg van corona
Van dit nadeel wordt € 0,8 miljoen veroorzaakt door niet-corona-effecten.

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Indicatoren

Bereikbaarheid	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Rapportcijfers voor bereikbaarheid en parkeermogelijkheden:								
Rapportcijfer ondernemers voor bereikbaarheid gehele stad		6,9		6,7		6,1		
AUTO								
Rapportcijfer bewoners voor bereikbaarheid van stad per auto	6,4		6,9		6,9		6,5	
Rapportcijfer bewoners voor bereikbaarheid binnen stad per auto	5,9		6,2		6,2		6,0	
Rapportcijfer ondernemers voor bereikbaarheid bedrijfslocatie per		7,1		7,2		6,7		

auto							
rapportcijfer ondernemers voor bereikbaarheid bedrijfslocatie voor vrachtverkeer		6,5		6,1		6,2	
Rapportcijfers bezoekers stadscentrum voor bereikbaarheid van binnenstad per auto		6,9		6,9		6,9	6,9
Rapportcijfer bezoekers stadscentrum voor autoparkeergelegenheid		6,7		6,8		6,8	7,0
FIETS							
Rapportcijfer bewoners voor bereikbaarheid binnen stad per fiets	7,8		8,0		8,1		8,1
Rapportcijfer ondernemers voor bereikbaarheid bedrijfslocatie per fiets		7,9		8,1		8,2	
Rapportcijfers bezoekers stadscentrum voor bereikbaarheid van binnenstad per fiets		7,8		7,7		8,2	8,0
Rapportcijfer bezoekers stadscentrum voor fietsenstallingsmogelijkheden		7,3		7,2		7,5	7,3
BUS							
Rapportcijfer bewoners voor bereikbaarheid binnen stad per bus	7,1		7,5		7,4		7,2
Rapportcijfer ondernemers voor bereikbaarheid bedrijfslocatie per OV		7,0		7,0		7,4	
Rapportcijfers bezoekers stadscentrum voor bereikbaarheid van binnenstad per OV		7,6		7,6		7,9	7,7
Aantal letselslachtoffers per jaar:							
voetganger			1	7	4	10	5
fiets			31	18	30	21	21
e-bike/bromfiets			24	34	21	26	18
auto/motor			13	24	19	27	14
overig			50	37	8	3	3
totaal			119	120	82	87	61
aantal geregistreerde verkeersongevallen per 1.000 inwoners	5,7	6,2	7,2	8,3	7,3	6,6	6,0
gemiddelde benchmark	6,9	6,5	8,0	8,8	8,7	8,8	8,7

Wonen en stedelijke ontwikkeling

Wat willen we bereiken

De onderstaande tekst is een letterlijke kopie uit de publicatie Stadsbegroting 2020-2023

Wat willen we op lange termijn bereiken?

We willen dat Nijmegen op de lange termijn een aantrekkelijke stad blijft om te wonen, werken, studeren, investeren, recreëren, bezoeken en een bedrijf te vestigen. Een aantrekkelijke stad is ook een duurzame, een sociale en een economisch veerkrachtige stad. Deze vier speerpunten uit het Coalitieakkoord zijn leidraad. We streven naar een goed samengaan van kwaliteit, functionaliteit, duurzaamheid, haalbaarheid, cultuurhistorie en toegankelijkheid.

Nijmegen blijft de komende jaren groeien. Wij groeien in inwoneraantal sneller dan vergelijkbare steden, de provincie en Nederland. Dit biedt kansen en uitdagingen. We hebben een forse woningbouwopgave van circa 1.200 woningen per jaar, voornamelijk te realiseren in de Waalsprong en het Waalfront. Om huishoudens uit alle inkomensgroepen goed te kunnen bedienen, zijn daarbij meer huurwoningen in het sociale en middeldure segment nodig. In deze segmenten willen we respectievelijk 400 en 500 woningen extra toevoegen, gedeeltelijk in nieuwe projecten.

Een aantrekkelijke stad blijven betekent ook aandacht voor de bestaande stad. We richten ons op een levendige en leefbare binnenstad, een goed (maatschappelijk) voorzieningenniveau, een bloeiende culturele sector en vitale, gezonde, duurzame, gevarieerde en gemengde wijken. In deze bestuursperiode willen we op dat gebied het volgende bereiken:

- We werken een aanpak uit om woningen in Nijmegen aardgasvrij te maken
- We knappen het Valkhofkwartier op en richten het opnieuw in.
- We maken plannen voor de transformatie van het Stationsgebied.
- We maken een toekomstplan om Dukenburg vitaal en toekomstbestendig te houden en voeren dat uit.
- We zorgen voor een groter aanbod van woningen voor de doelgroepen die daar het meeste behoefte aan hebben, door productie van bouwrijpe grond en ontwikkeling van stedenbouwkundige plannen.
- We bieden fysieke ruimte voor realisatie van culturele en maatschappelijke voorzieningen, scholen, kantoren, bedrijfshuisvesting en andere werkgelegenheidslocaties.
- We realiseren structuurbepalende, stedelijke ontwikkelingsprojecten zoals de Waalsprong, het Waalfront, Valkhofkwartier, VlaamsKwartier en de transformatie van het Stationsgebied. Deze gebiedsontwikkelingen zijn van groot belang voor de langetermijnontwikkeling van de stad.

De invoering van de Omgevingswet in 2021 benutten we om ruimtelijke ontwikkeling goed te verbinden met sociale en economische ontwikkeling.

Het maatschappelijk vastgoed in Nijmegen ondersteunt en faciliteert de gemeentelijke doelen en ambities en draagt bij aan een aantrekkelijke stad. We willen voorzieningen aanbieden die de stad nu en in de toekomst nodig heeft. De voorzieningen moeten veilig, toegankelijk, duurzaam en goed gespreid over de stad zijn en aansluiten bij de behoeften van zo veel mogelijk gebruikers.

Wat wilden we in 2020 bereiken

Nijmegen blijft de komende jaren groeien. Wij groeien in inwonertal sneller dan vergelijkbare steden. Dit biedt kansen en uitdagingen. We hebben een forse woningbouwopgave van circa 1.200 woningen per jaar, voornamelijk te realiseren in de Waalsprong en het Waalfront. Om huishoudens uit alle inkomensgroepen goed te kunnen bedienen, zijn daarbij meer huurwoningen in het sociale en middeldure segment nodig.

In 2020 lanceren wij de Omgevingsvisie 1.0. Dit wordt het integrale kader voor de ruimtelijke ontwikkeling van de stad voor de komende periode. We verbinden sectoraal beleid op het terrein van stedelijke ontwikkeling, wonen, groen, openbare ruimte, mobiliteit en duurzaamheid tot een samenhangende visie op de stedelijke ontwikkeling van onze stad, die ook bijdraagt aan de realisatie van sociale en economische doelen. Dat doen we in samenspraak met de stad.

In 2020 gaan we verder met de realisatie van structuurbepalende, stedelijke ontwikkelingsprojecten, zoals de Waalsprong, het Waalfront, het Valkhofkwartier, VlaamsKwartier en de transformatie van het Stationsgebied. Daarnaast gaan we in 2020 door met het scheppen van fysieke ruimte voor de realisatie van culturele en maatschappelijke voorzieningen en de verdere uitvoering van het project Nijmegen Aardgasvrij.

Wat hebben we dit jaar bereikt

Ruimtelijke ontwikkeling

In 2020 hebben wij onze ambities en doelen vastgelegd in de Omgevingsvisie. Onze ambities zijn onder andere om een aantrekkelijke stad te zijn en te blijven om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen. En dat we een stad zijn met een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners.

De komende jaren worden de meeste woningen in de Waalsprong en in het Waalfront gebouwd (conform de vastgestelde exploitaties). Vanuit het perspectief van de Omgevingsvisie verleggen we de focus naar de bestaande stad. Belangrijke gebieden om de woningbouwopgave en de gewenste versnelling in te vullen zijn: de binnenstad en stationsomgeving, de Kanaalzone zuid en rondom OV-knooppunten. Plannen hiervoor zijn in ontwikkeling. De binnenstad/stationsomgeving en de Kanaalzone zuid zijn ook opgenomen in de Woondeal Arnhem-Nijmegen (Woondeal) en in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI), die in 2020 is gesloten respectievelijk vastgesteld.

Het doel van de Woondeal is om tot een gezamenlijke inzet van instrumentarium en middelen te komen om opgaven op het gebied van wonen op te pakken. Het is een meerjarige samenwerking met het Rijk, provincie en regiogemeenten samen invulling te geven aan de opgaven op de woningmarkt.

In 2020 hebben we niet alleen onze ambities en doelen vastgelegd in de Omgevingsvisie maar hebben wij ook het woonbeleid geactualiseerd en vastgelegd in de Uitvoeringsagenda Wonen 2020-2025 ' Mix op maat'. Om in de behoefte te voldoen zetten we conform het nieuwe beleid op stedelijk niveau in op circa 15% middeldure en 30% sociale huurwoningen in de plancapaciteit. Met de corporaties zijn eerder al afspraken gemaakt over het vergroten van hun sociale voorraad tot 2025.

In 2020 hebben we op basis van het nieuwe vastgestelde beleid met hen en de huurdersorganisaties afspraken Samenwerkingsagenda Wonen over vergroting van de sociale en middeldure huurvoorraad tot 2030 gemaakt. Tot 2025 gaat het veelal om concrete harde plannen. Na 2025 zijn gebieden en locaties in beeld. Hierover concretiseren we de plannen de komende jaren.

Ook zijn we in 2020 volop bezig geweest met de verdere implementatie van de nieuwe Omgevingswet, die naar verwachting op 1 januari 2022 in werking zal gaan treden.

Planexploitaties - algemeen

Net zoals in 2019 werd de ontwikkeling in 2020 gekenmerkt door een grotere vraag dan aanbod. Dat betekent dat er meer woningen nodig zijn. Het aantal transacties blijft, scherper nog dan vorig jaar, dalen in alle categorieën koopwoningen en de gemiddelde koopsom blijft verder door stijgen.

Woningbouw

In 2020 is grond voor ongeveer 1250 kavels uitgegeven, waarvan 932 in de Waalsprong. Wel lager dan vorig jaar verwacht, maar wel hoger dan de gerealiseerde uitgifte in 2019 en de jaren daarvoor.
In het verlengde van de gesloten Woondeal is in 2020 voor de Stationsomgeving de subsidieaanvraag voor de Woningbouwimpuls door het ministerie van Binnenlandse Zaken gehonoreerd. Voor de eerste fase Winkelsteeg (onderdeel Kanaalzone zuid) is een aanvraag in behandeling.

Bedrijventerreinen

In 2020 is 5 hectare bedrijventerrein verkocht op Bijsterhuizen. In 2020 is dus meer verkocht dan het verwachte jaar gemiddelde van 4,3 hectare.

Detailhandel
Wat de impact van de Coronacrisis op de detailhandel van de binnenstad exact zal zijn, is nog moeilijk te voorspellen en zal pas in 2021 duidelijk worden. De toekomst van de voorzieningenstructuur in de binnenstad en kernen, hangt voor een belangrijk deel af van macro-economische ontwikkelingen. Het huidige leegstandspercentage in de binnenstad blijft, ondanks de economische beperkingen, ook in 2020 laag.

Nijmegen heeft een fijnmazig netwerk aan winkelcentra en diverse buurt- en wijkcentra. Het streven is handhaving dan wel versterking van deze evenwichtig opgebouwde voorzieningenstructuur. In de komende periode werken we aan de realisatie van het wijkwinkelcentrum in Hof van Holland in Nijmegen-Noord. In 2020 is voor winkelcentrum Dukenburg een gemeenschappelijke koers bepaald, die nu verder wordt uitgewerkt. En in 2020 is gestart met de bouw van het vernieuwde winkelcentrum Meijhorst.

Inzoomend op enkele grondexploitaties:

Waalsprong
In 2020 zijn diverse plannen verder uitgewerkt, met name in Hof van Holland en Woenderskamp. In totaal kunnen in 2021 circa 1.355 kavels worden afgezet. Hiermee wordt dus een flinke versnelling van de productie bereikt. Na 2021 verwachten we in 2022 nog een hoog aantal en daarna een niveau van 400 à 500 per jaar. Vanaf 2026 wordt de Waalsprong dan afgerond met een afnemend aantal woningen.

Met betrekking tot de sociale huur zijn er aanvullende afspraken gemaakt met de corporaties. Hierbij is een oplossing gezocht voor de vergroting van differentiatie in huurprijzen (o.a. als gevolg van passend toewijzen) en bijbehorende woningen die door de corporaties worden gerealiseerd. Hierbij wordt een relatie gelegd tussen de huurprijs en de oppervlaktes.

Valkhofkwartier
In 2018 is met de Stichting Donjon overeenstemming bereikt over het beëindigen van de ontwikkel- en realisatieovereenkomst uit 2013. De gemeente en de stichting zijn daarvoor een vaststellingsovereenkomst aangegaan. Hiermee is de samenwerking rondom de bouw van de Donjon en de herinrichting van het Valkhofpark beëindigd en kan de gemeente aan de slag met de herinrichting van het Valkhofpark. In 2020 zijn de plannen voor de grootschalige restauratie van het park berekend. Het Rijk heeft vervolgens op basis van onze subsidieaanvraag financiële middelen hiervoor beschikbaar gesteld. Met de provincie wordt nog bekeken wat hun bijdrage kan zijn in relatie tot een eventueel ambitieuzere restauratie van het park.

In 2020 is gebleken dat het project herinrichting van Kop Burchtstraat financieel haalbaar is. Zodra de provinciale subsidie aan dit project wordt toegekend kan in 2021 gestart worden met de uitvoering.

Stationsomgeving
Het station Nijmegen maakt onderdeel uit van de integrale gebiedsontwikkeling stationsomgeving, dat één van de 14 landelijke strategische locaties is in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is opgenomen. Om die reden zijn - na de gemeentelijke presentatie van het bidbook ‘Thuis in de hub’ - het Ministerie van IenW, Ministerie van BZK, Provincie Gelderland, NS en gemeente Nijmegen een samenwerking aangegaan om uitvoering te geven aan de integrale gebiedsontwikkeling. Daarvoor zijn op de tafel van het Bestuurlijk overleg MIRT in het najaar 2020 afspraken gemaakt over de rijks-en regionale bijdrage, een belangrijke mijlpaal is genomen.

Met het verwerven van aanzienlijke rijksmiddelen en naar verwachting ook behoorlijke provinciale bijdragen geraken de plannen voor het stationsgebied in een nieuwe fase, te weten van planontwikkeling naar planvoorbereiding- en realisatie. Daarom zullen we voor de integrale gebiedsontwikkeling van het stationsgebied in 2021 een nieuwe planexploitatie openen. Hieronder vindt een opsomming van projecten met een korte toelichting die onder de stationsomgeving vallen:

- De verbetering van de stationsomgeving aan de oostzijde met verbinding naar de binnenstad

Samen met de partners NS, ProRail, Provincie Gelderland, wordt een eindbeeld opgesteld, waarin de verschillende ontwikkelingen worden geïntegreerd. Het betreft onderdelen zoals een verbouwing van de stationshal, een andere inrichting van het fietsparkeren, het opknappen van het stationsplein, de inrichting van de openbare ruimte voor voetgangers en het wijzigen van het bus-bufferen. De versterking van de verbinding met de binnenstad.
In de integrale aanpak voor het stationsgebied Nijmegen komen de beleidsdoelstellingen van zowel de nationale, regionale als lokale overheden samen. Om die reden maken Rijk, provincie en regio nu afspraken over de ontwikkeling en financiering van dit plan. Op 26 november 2020 heeft daarom besluitvorming plaatsgevonden in het BO MIRT. Dit is een zeer belangrijke mijlpaal.

- De renovatie van het spoor, het emplacement, de uitbreiding van de perrons en het verbeteren van de transferfunctie op de locatie voor het realiseren van het programma Hoog frequent Spoor (PHS)
  Dit project betreft de renovatie van het spoor, het emplacement, de uitbreiding van de perrons (het zogeheten reisdomein) en het verbeteren van de overstapfunctie op de locatie (het zogeheten transferdomein) voor het realiseren van het programma Hoog frequent Spoor (PHS). Door middel van PHS zal 'spoorboekloos' kunnen worden gereisd tussen Nijmegen en Schiphol Amsterdam. Opdrachtgever is het ministerie van I&M. Start uitvoering project is voorzien in 2024.

- De gebiedsontwikkeling ten westen van het station op de voormalige locaties aan de Fuchsiastraat en de UWV locatie aan de Koninginnelaan grenzend aan de westentree, vormen het zuidelijke deel van het "Westerkwartier". Het noordelijke nog te ontwikkelen deel van het Westerkwartier beslaat de gebieden P&R locatie en Vissers Meubelen.

Onderwijshuisvesting
Belangrijkste resultaten van 2020 zijn:
- Met woningcorporatie Woonwaarts is in 2020 overeenstemming bereikt over de bouw van 23 sociale huurappartementen op de locatie Molukkenstraat 1 (voormalige basisschool De Buut). Naast de realisatie van de huurappartementen worden 3 kavels verkocht ten behoeve van grondgebonden koopwoningen.

- Voor de locatie Elzenstraat/Vlierestraat (voormalig schoolgebouw Montessoricollege) wordt met woningcorporatie Woonwaarts een herontwikkelingsplan voor 40 zorgwoningen uitgewerkt. Daarnaast wordt gekeken naar mogelijkheden voor appartementen/woningen als CPO (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap).

- Het pand Streekweg 21 is in 2020 volledig gesloopt. De locatie leent zich goed voor het realiseren van bijzondere woonconcepten (bijvoorbeeld ecologische vrije kavels) en CPO (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap). In 2021 wordt een openbare verkoopprocedure van deze locatie voorbereid.

- Voor een gedeelte (restkavel) van de locatie Krekelstraat 8 (vm. Mondial College) is een plan uitgewerkt voor tussen de 6 en 12 woningen als CPO (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap).

- De nieuwbouw van Basisschool 't Octaaf aan de Symfoniestraat 208-210 is in 2020 gereedgekomen en is door de school in gebruik genomen onder de nieuwe naam Basisschool Toon. Op de vrijkomende schoollocatie aan de Fanfarestraat 51-53 zal woningbouw gaan plaatsvinden.

Nadere informatie hierover is te raadplegen in de Voortgangsrapportage Grote Projecten, die te raadplegen is via https://pcportal.nijmegen.nl/.

Wonen & bouwen
Een kleine 700 nieuwe woningen zijn in 2020 opgeleverd. Het zijn 350 huurwoningen, waarvan 300 tot de liberalisatiegrens en 50 middelduur en duur. En 350 koopwoningen.
In 2020 had de woningvoorraad van de corporaties van bijna 30.000 woningen gemiddeld een energielabel B. Daarmee hebben de corporaties voldaan aan een afspraak uit 2018.

In 2020 hebben we voor zowel seniorenwoningen als voor de uitstroom uit GGZ en maatschappelijke opvang vraag en aanbod, nu en in de toekomst, in beeld gebracht. Hiermee hebben we een instrument om te sturen op ontwikkelingen in de stad en de voortgang te monitoren**.**

Verder hebben we invulling gegeven aan de uitvoering van het convenant Weer Thuis. In dit convenant, afgesloten tussen gemeenten van Rijk van Nijmegen, woningcorporaties en zorgaanbieders staan de uitgangspunten voor de gezamenlijke aanpak van de ambulantisering op het gebied van 'wonen'. Belangrijk extra instrument is de invoering per 1 januari 2020 van een regionale werkgroep Bijzondere Bemiddeling van de corporaties, waardoor uitstromers uit Beschermd Wonen, Maatschappelijk Opvang en jeugdzorg meer regionaal gehuisvest kunnen worden.
In het convenant Weer Thuis was afgesproken dat we op een drietal terreinen verder zouden werken: verbetering van cijfers over verwachte uitstromers uit instellingen, verbetering van de samenwerking tussen ketenpartners en ten derde meer vernieuwende projecten realiseren. Uit evaluatie bleek dat met name punt 2 en 3 verdere uitwerking nodig hadden is. Dat heeft in december geleid tot een bestuurlijke afspraak in het Rijk van Nijmegen, waarin elke gemeente zich inzet om een specifieke woonvorm voor uitstromers te ontwikkelen. De (inter) gemeentelijke overleggen tussen wonen en zorg zijn in 2020 geïntensiveerd, zowel ambtelijk als bestuurlijk.

In 2020 hebben we twee keer overlegd over studentenhuisvesting met de instellingen voor hoger onderwijs en SSH&. De ontwikkelingen in vraag en aanbod zijn hier het centrale agendapunt. In 2020 werd dit punt vooral getekend door de impact van corona op het onderwijs, het vertrek van internationale studenten en zorgen over het welzijn van (eerstejaars) studenten. Eind 2020 zijn op basis van de Landelijke Studenten Monitor de afspraken met de SSH& herijkt. Tot 2030 bouwt SSH& minimaal 1.000 eenheden extra. Het project Nestor (het oude transitorium op de campus) is met 156 eenheden in 2020 zo goed als klaar. In januari 2021 komen de eerste bewoners.

Het kamerverhuurbeleid is door recente ontwikkeling van jurisprudentie een weerbarstig dossier geworden.
In maart 2020 heeft ons college moeten besluiten om te stoppen met het handhaven van illegale kamerverhuur om claims te voorkomen. Door rechterlijke uitspraken was de juridische basis onder het beleid te wankel geworden. In afwachting van een uitspraak van de Raad van State is in 2020 gestart met de ontwikkeling van een extra spoor om ons beleid, gericht op het tegengaan van overlast en illegaliteit, juridisch te borgen.

De stichting Huurteams Nijmegen (Huurteams) zijn ook in 2020 actief geweest. Het doel van de Huurteams is het bijstaan van met name studerende huurders met een te hoge huurprijs, all-inprijzen, onderhoudsproblemen of hoge servicekosten. In 2019 hadden ze 514 zaken, maar behandeling bij de Huurcommissie loopt achter door capaciteitsgebrek. Daardoor kunnen de Huurteams voor minder huurvermindering zorgen dan mogelijk is. Capaciteitsgebrek bij de Huurcommissies is overigens een landelijk probleem. Cijfers over 2020 volgen in het jaarverslag van de Huurteams in de eerste helft van 2021.

Gemeentelijke panden

Wettelijke Vereisten
In 2020 zijn diverse toegankelijkheid- en brandveiligheidsaanpassingen verricht. Het onderzoek naar loden leidingen is dit jaar afgerond. De asbestinventarisatie ten behoeve van sanering is voorbereid en zal in 2021 zijn weerslag krijgen.

Verduurzaming
In onze vastgoedobjecten zijn in 2019 energiescans uitgevoerd. De uitkomsten van de scans zijn in 2020 verwerkt in het meerjarig onderhoudsplan. Aan de hand daarvan zal de verduurzaming via het onderhoud verder vorm worden gegeven. Voor zaken die niet in het onderhoud kunnen worden verwerkt zijn scenario's uitgewerkt.

Onderhoudsbudget
De onderhoudsbijdrage is structureel naar 7,2 miljoen verhoogd. Op deze wijze is het mogelijk om het onderhoudsniveau van de vastgoedobjecten voldoende op peil te houden.

Grote Bouwprojecten in 2020

- De renovatie van concertgebouw De Vereeniging is afgerond.
- De werkzaamheden voor de realisatie aan de binnenzijde van het Bastion zijn in 2020 voorbereid. In 2021 zal een loods- en een verenigingsruimte worden gerealiseerd.
- Er is gestart met de restauratiewerkzaamheden middeleeuwse schilderingen in de Nicolaaskapel in het Valkhof.
- Bij De Hulsen heeft de raad ingestemd met aankoop en realisatie van vervangende nieuwbouw.
- Met het Museum het Valkhof-Kam is overeenstemming bereikt over de koop- en huurovereenkomst.
- Er is gestart met de uitvoering van de sportvoorziening in Stelt-Zuid.
- Sporthal Plus in Hof van Holland is in voorbereiding genomen.

Verkoop vastgoedobjecten

Een twaalftal vastgoedobjecten en een terrein zijn verkocht met een rendement van 2,85 miljoen euro. Deze verkoopopbrengst komt ten gunste aan de taakstelling van 10 miljoen te realiseren uit verkoopopbrengsten.

Corona

Corona zorgde voor veel onzekerheid bij de planexploitatie

Tot op heden zijn de effecten van corona op de uitgifte van gronden niet of nauwelijks aanwezig. Hoe de economie en vastgoedmarkt zich de komende periode gaan ontwikkelen is onduidelijk en is lastig te voorspellen. Door het vaccinatieprogramma verwachten we economisch herstel.

Bij de vaststelling van de nieuwe parameters voor de planexploitaties is rekening gehouden met deze crisis, deze parameters zijn reeds bij de laatste Stadsbegroting aangepast. In de stadsbegroting 2021-2024 is het financieel effect ingeschat tussen de € 0 en € 7,5 miljoen, waarbij wij een risico van € 7,5 miljoen hebben opgenomen voor de herziening van de grondexploitaties 2020. Met de uitkomst van de herziening vgp 2021 is gebleken dat het risico nu naar € 0 kan, omdat de herziening van de planexploitaties ervoor hebben gezorgd dat het negatieve financiële effect van de aanpassing van de parameters wordt gecompenseerd.

In het kader van de accountantscontrole voor de Stadsrekening 2020 is onderzocht of de parameters per balansdatum nog actueel zijn, dit gelet op de nieuwste inzichten en ontwikkelingen over het coronavirus op de vastgoedsector. De vastgestelde parameters zijn aan de voorzichtige kant, maar vallen binnen de bandbreedte van wat realistisch is. Op verzoek van de accountant zijn de parameters voor de grondopbrengsten aangepast. De parameters zijn te voorzichtig bevonden en zijn naar boven bijgesteld. Deze aanpassing is verwerkt in de Stadsrekening.

Corona en onze huurders

Het Corona-virus heeft het hele jaar 2020 anders laten verlopen dan we het hadden voorzien. Een groot aantal huurders is in de problemen gekomen. Een deel van onze werkzaamheden bestond uit het helpen van onze huurders door het bieden van steunmaatregelen. Er is door ongeveer 60 van onze permanente huurders een verzoek ingediend om een deel van de huur later te betalen of om voor een deel van de huur kwijtschelding te krijgen. De gesprekken over deze betalingsregelingen en kwijtschelding zijn in volle gang. Nadat alle betalingsregelingen met de huurders zijn afgesproken, zal er een totaaloverzicht aan ons College in het tweede kwartaal van 2021 worden aangeboden.

Corona en werkzaamheden ODRN

Het coronavirus heeft invloed gehad op de toezichtswerkzaamheden van de ODRN, waaronder op controles van kamerverhuurpanden. De ODRN zal hier in de jaarstukken over 2020 aandacht aan besteden.

Verbonden partijen en samenwerking

Ontwikkelingsbedrijf Waalfront

OB Waalfront (OBW) is een commanditaire vennootschap met een beherend vennoot waarin de gemeente samen met BPD (voorheen Bouwfonds) op 50-50 basis, participeert. OBW heeft tot taak het stadsdeel Waalfront risicodragend te ontwikkelen en te realiseren door middel van verwerving van gronden en panden, bouw- en woonrijp maken, het (doen) realiseren van voorzieningen en de uitgifte van gronden ten behoeve van woningbouw en bijbehorende voorzieningen. Deze samenwerking met een verhouding 50/50 houdt in dat besluitvorming in gezamenlijkheid

plaatsvindt, als ook dat financiering en risico in gezamenlijkheid worden gedeeld. De gemeente heeft daarmee niet de mogelijkheid zelfstandig c.q. eenzijdig besluiten te nemen in de gebiedsontwikkeling.

Grondexploitatie (GREX)
De GREX 2020 is op 28 oktober 2020 definitief vastgesteld. Inmiddels wordt er gewerkt aan een concept-grex 2021 deze wordt begin 2021 ter besluitvorming aangeboden. Hiermee wordt het ontwikkelingskader voor de komende tijd weer vastgesteld.

Het totale woningprogramma bestaat in de GREX 2020 uit ca. 2.200 stuks, waarvan 534 gestapelde woningen op de Handelskade liggen, Batavia (Koningsdaal) in totaal naar verwachting 270 grondgebonden en 185 gestapelde woningen krijgt (455 woningen totaal) en het Dijk- en Waalkwartier (incl. terrein Honig) bij voltooiing uit circa 1.200 woningen bestaat (circa 1020 gestapeld, 180 grondgebonden). Van dit totaal zal 40% goedkope woningen worden gerealiseerd.

De planexploitatie bestaat uit een aantal deelgebieden. Deze worden hieronder nader toegelicht.

Handelskade
Alle woningen en voorzieningen zijn in 2018 opgeleverd. De inrichting van de woonomgeving Handelskade is half 2016 na de eerste bewoning van De Lunet gestart. De resterende openbare ruimte is eind 2018 opgeleverd.
De laatste schouw is uitgevoerd en restpunten worden nog afgewikkeld. Hiermee is het deelgebied Handelskade gereed.

Batavia (werknaam Koningsdaal-Noord)
Vanaf eind 2016 zijn we gestart met het in ontwikkeling nemen van het gebied Koningsdaal-Noord en dit gebied verder uit te gaan werken in concrete bouwplannen en inrichtingsplannen voor de openbare ruimte. Grote delen van dit plandeel zijn reeds opgeleverd (complex sociale woningbouw De Gemeenschap en de vrije sectorwoningen in blok 3 en 4). De 3 woningbouwblokken grenzend aan de Waal worden begin 2021 opgeleverd. Op basis van de huidige planning is het mogelijk dat we van 2020 tot en met 2022 deze vlekken in Batavia (Koningsdaal Noord) voor wat betreft bebouwing en de aanleg van het park kunnen invullen. Dan zou eind 2022 de buurt Batavia volledig woonrijp zijn opgeleverd inclusief het park Fort Krayenhoff.

Dijkkwartier Oost
Nadat er finale duidelijkheid is gegeven over de aansluiting van het tracé Laan van Oost Indië richting de Weurtseweg (de zogenaamde schuine variant) is het stedenbouwkundig plan en het beeldkwaliteitsplan Dijkkwartier Oost vastgesteld. Daarnaast is hier het bestemmingsplan inmiddels onherroepelijk geworden en zal in het eerste kwartaal van 2021 gestart worden met de bouw.

Waalkwartier (gebied Honig/slachthuis)
Een deel van het gebied (gebied vanaf voormalig het park Fort Krayenhoff tot aan gebouw Oscar Leeuw) is op dit moment beschikbaar, maar wordt gebruikt als parkeerterrein voor het Honigcomplex. Op termijn zal ook dit

ontwikkeld worden ten behoeve van voornamelijk woningbouw. Voor dit deel moet het bestemmingsplan aangepast worden en komt er een aanpassing van de waterkering in overleg met het waterschap. Het ontwerp-bestemmingsplan Waalkwartier is op 8 december 2020 vastgesteld.

Groene eiland (landtong aan de Waal en de Haven en de Loopbrug)
Dit gebied zal overwegend zijn groene karakter behouden bij de verdere uitwerking van de plannen. Herinrichting is aan de orde. Naast verbinding met de Handelskade door middel van een loopbrug en een wandelroute richting de Oversteek, ligt er de doelstelling om op het eiland te streven naar een publiek aantrekkende functie met aanvullend overwegend een groene invulling. Begin 2021 kan het voorlopig inrichtingsplan voor dit gebied in de AvA Waalfront worden vastgesteld, er van uitgaande dat er overeenstemming is over prijs-kwaliteit en het toekomstige beheer- en onderhoud. Daarna kan het plan richting de gemeenteraad voor wensen en bedenkingen. Definitieve vaststelling zou dan in het derde kwartaal van 2021 kunnen plaatsvinden.

Bijsterhuizen

Deze gemeenschappelijke regeling (GR) is een samenwerking tussen de gemeente Nijmegen en de gemeente Wijchen. Het doel van deze GR is het bevorderen van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid in de regio Nijmegen door middel van het gezamenlijk ontwikkelen en exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig intergemeentelijk bedrijventerrein op de locatie Bijsterhuizen op grondgebied van Nijmegen en Wijchen. De bij de GR thans nog voor uitgifte beschikbare terreinen liggen volledig op het grondgebied van de gemeente Wijchen.

De planexploitatie heeft en houdt met de huidige inzichten een positief financieel resultaat. De verkoop van bedrijfsterrein verloopt voorspoedig en Bijsterhuizen staat volop in de belangstelling. Er wordt met diverse partijen onderhandeld over verkoop van grond.

De gemeente Nijmegen levert geen financiële bijdrage aan de GR. De GR draait een grondexploitatie met een positief financieel resultaat. Mogelijke tussentijdse winstuitkeringen, zoals de in dit jaar uitgekeerde som van € 1,5 miljoen per partij, zijn afhankelijk gemaakt van het resultaat en worden tussen de twee gemeente verdeeld. Winstuitkeringen worden ten gunste van de saldireserve gebracht. Financiële risico's die het batig saldo in gevaar brengen worden niet verwacht voor deze GR.

Indigo (warmtenet)

Indigo BV is medio 2012 opgericht. De gemeente Nijmegen participeert in Indigo voor 5%. De overige 95% van de aandelen is in bezit van Alliander. Indigo BV heeft tot taak het realiseren en exploiteren van de "aorta", de hoofdleiding van het warmtenet. Deze leiding zal de ARN verbinden met het Waalfront en de Waalsprong. De feitelijke aanleg van de hoofdleiding is afgerond. De boring onder de Waal naar de Waalsprong is succesvol gerealiseerd. Dat geldt ook voor de uitleg naar het Waalfront.

De warmtelevering zal plaatsvinden door Nuon Energy aan wie een concessie voor de warmtelevering voor ca. 14.000 woningen is gegund. De financiële risico's voor de gemeente zijn beperkt tot het gestorte aandelenkapitaal van € 300.000,-. Om de aanleg van de hoofdleiding mogelijk te maken heeft de gemeente € 3,5 miljoen subsidie verstrekt. De provincie Gelderland heeft voorts nog een achtergestelde lening verstrekt ter hoogte van € 4 miljoen. Op deze lening wordt jaarlijks afgelost.

Thans wordt besproken of Indigo ook het vehikel kan zijn voor de verdere doorkoppeling van het warmtenet in andere delen van Nijmegen buiten het concessiegebied Waalfront en Waalsprong. Voor het opnieuw aangaan van joint venture tussen gemeente en Alliander c.q. Firan BV door middel van de entiteit Indigo is het nu nodig dat de statuten worden aangepast om te voldoen aan de regels van "inbesteding". Indigo 2 zal worden benut om de warmtelevering te faciliteren naar de BZK pilot wijk Dukenburg. Tevens verkennen we of Indigo 2 ook voor realisatie van warmtenetten naar andere delen van de stad benut kan worden. Voor de oprichting van Indigo 2 zal een separaat raadsbesluit worden voorbereid.

Land over de Waal
Deze BV wordt aangehouden voor administratieve doeleinden.

Wat heeft het gekost
Begrotingswijzigingen
Onderstaand worden de begrotingswijzigingen inzichtelijk gemaakt tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting.

Wonen en Stedelijke Ontwikkeling; bedragen x € 1 mln	Besl.niv.	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo
Stadsbegroting 2020-2023 primitief				129,2	132,5	3,4 N
Wzg				0,5	6,6	6,1 N
BW-01686 SW2019 Technische wijzigingen	Raad	18 dec '19	111/2019	0,0	-0,1	0,1 V
BW-01704 Huisvesting GGD	Raad	18 dec '19	110/2019	-0,4	-0,3	0,2 N
BW-01710 Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	24 jun '20	66/2020	0,5	0,1	0,4 V
BW-01711 Voortgangsmonitor Meldingen	Raad	24 jun '20	66/2020	0,0	1,5	1,5 N
BW-01712 Voortgangsmonitor Investeringen	Raad	24 jun '20	66/2020	0,0	-0,6	0,6 V
BW-01715 VGP	Raad	04 mrt '20	11/2020	0,0	2,4	2,4 N
BW-01730 Raadsvoorstel en zienswijzebrief 1e BW ODRN 2020	Raad	01 apr '20	23/2020	0,5	0,5	0,0 V
BW-01741 2e Voortgangsmonitor Meldingen	Raad	16 dec '20	118/2020	0,0	0,0	0,0 N
BW-01742 2e Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	16 dec '20	118/2020	-0,1	3,0	3,1 N
Totaal Wonen en Stedelijke Ontwikkeling				**129,6**	**139,1**	**9,5 N**

De primitieve begroting bedroeg € 3,4 miljoen. Hier is € 6,1 miljoen aan toegevoegd, zodat de totale dynamische raming uitgekomen is op € 9,5 miljoen.

Lastenzijde
Ten opzichte van de primitieve begroting is € 6,6 miljoen toegevoegd aan het programma.
De wijziging laat zich op hoofdlijnen verklaren door:
Taakveld Ruimtelijke ordening: Implementatie Omgevingswet € 0,6 (1e voortgangsmonitor).;
Taakveld Grondexploitatie: VGP € 2,4 miljoen; investeringen -/- € 0,5 miljoen (1e voortgangsmonitor); bommen en granaten € 1,2 miljoen (2e voortgangsmonitor).
Taakveld Wonen en bouwen: Tekorten en ontwikkelprogramma ODRN € 0,6 miljoen (voortgangsmonitor); GGD consultatiebureau Noord - verbouwing € 0,4 miljoen (1e voortgangsmonitor); ODRN € 0,5 miljoen (raadsvoorstel werkplan ODRN); correctie uitvoeringskosten 1,7 miljoen (2e voortgangsmonitor).
Overige kleinere wijzigingen per saldo -/- 0,4 miljoen

Corona
De wijzigingen van de begrote lasten houden geen verband met corona.

Batenzijde
Ten opzichte van de primitieve begroting is € 0,5 miljoen toegevoegd aan het programma.
De wijziging laat zich op hoofdlijnen verklaren door:
Taakveld Wonen en bouwen: hogere leges € 0,5 miljoen (raadsvoorstel werkplan ODRN)

Corona
De wijzigingen van de begrote baten houden geen verband met corona.

Een overzicht met links naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Programma's naar taakvelden

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de afwijking tussen de realisatie en de dynamische begroting.

Wonen en stedelijke ontwikkeling	Begroting 2020 primitief	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020	bedragen x € 1 mln Verschil	
Lasten					
8.1 Ruimtelijke ordening	2,4	3,2	3,0	0,2	V
8.2 Grondexploitatie	115,1	118,0	98,5	19,5	V
8.3 Wonen en bouwen	15,1	18,0	19,2	-1,2	N
	132,5	**139,1**	**120,7**	**18,4**	**V**
Baten					
8.1 Ruimtelijke ordening	0,5	0,5	0,5	0,0	N
8.2 Grondexploitatie	114,0	114,0	94,3	19,8	N
8.3 Wonen en bouwen	14,6	15,1	14,5	0,6	N
	129,2	**129,6**	**109,2**	**20,4**	**N**
Totaal per programma	**3,4**	**9,5**	**11,5**	**-2,0**	**N**

Verschil = Begroting na wijziging -/- Rekening (V=voordeel; N=nadeel)

Aan het programma Wonen en stedelijke ontwikkeling geven we per saldo € 11,5 miljoen uit. Het grootste deel hiervan gaat naar het taakveld Wonen en bouwen.

Lastenzijde

Ten opzichte van de dynamische begroting is er € 18,4 miljoen (13%) minder uitgegeven.
Bij de grondexploitatie zien we € 19,5 miljoen minder lasten dan begroot. In de Waalsprong (m.n. Woenderskamp en Hof van Holland) zijn vertragingen opgetreden; het gaat om complexe gebiedsontwikkelingen die meer tijd vergen dan normaal om samen met de externe ontwikkelaars tot een maakbaar haalbaar en betaalbaar plan te komen.
Ook in de bestaande stad zijn projecten vertraagd.
Doordat er aanzienlijk meer vergunningen zijn afgegeven dan geraamd, zien we hier een overschrijding (€ 0,5 miljoen); deze worden grotendeels gedekt door de hogere legesinkomsten aan de batenzijde.
Verder heeft er een herverdeling van de onderhoudskosten voor de panden plaatsgevonden (€ 0,5 miljoen).

Batenzijde

Ten opzichte van de dynamische begroting is er € 20,4 miljoen (19%) minder baten gerealiseerd.
Oorzaken van deze afwijking zijn minder inkomsten grondexploitatie (€ 19,8 miljoen) met name veroorzaakt doordat we in de Waalsprong minder woningen hebben verkocht dan geraamd.
We hebben in 2020 een meeropbrengst leges bouwen en wonen gerealiseerd (€ 0,4 miljoen). Daarnaast zijn er in 2020 minder baten uit verkoop gemeentelijk vastgoed (€ 1,0 miljoen) ontvangen. Door uw raad is besloten om over de periode 2020 t/m 2023 in totaliteit € 10 miljoen aan verkoopopbrengsten te genereren.

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Indicatoren

Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gemiddelde WOZ-waarde woningen (x 1.000 euro)	201	191	184	188	194	205	233	252
gemiddelde benchmark	194	184	179	181	186	198		234
Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	8,5	14,3	8,7	17,7	17,5	13,7		
gemiddelde benchmark	9,0	6,7	7,7	8,2	9,3	9,5		
Ontwikkeling aantal woningen	76.518	77.248	78.678	79.593	78.200	79.473	80.710	81.717
Ontwikkeling aantal sociale huurwoningen	28.655	29.026	29.050	29.669	29.602	29.608	29.829	
Ontwikkeling aantal middeldure huurwoningen (huurprijs tussen aftoppingsgrens en €900)			12.811			15.557		
Ontwikkeling aantal middeldure huurwoningen (huurprijs tussen liberalisatiegrens en €900)			3.740			4.570		
Ontwikkeling aantal goedkope koopwoningen			15.806	15.262	14.182	12.757	12.118	
Ontwikkeling aantal aangepaste corporatiewoningen				3.609	3.541	3.483	3.477	
Ontwikkeling totaal aantal aangepaste woningen			7.740			7.300		
Ontwikkeling aantal wooneenheden SSH&	5.551	5.703	6.186	6.291	6.280	6.343	6.470	
Raming ontwikkeling aantal overige wooneenheden/kamers voor studenten	12.500	12.800	12.900	13.000	12.800	12.500		
Aantal corporatiewoningen toegewezen aan huishoudens < €36.000	1.356	1.618	1.322	1.419	1.531	1.440	1.541	
Aantal corporatiewoningen toegewezen aan starters	913	1.076	884	1.012	745	602	749	
Aantal koopwoningen naar starters in de voorgaande twee jaar			790			1.700		
Gemiddelde slaagkans op sociale huurwoning, voor (her)starters (in %)	9,3%	9,6%	7,5%	8,0%	7,1%	5,3%	5,4%	
Gemiddelde slaagkans op sociale huurwoning, voor doorstromers (in %)	13,2%	16,0%	11,1%	11,7%	10,7%	8,7%	9,2%	
Gemiddelde slaagkans op sociale huurwoning, totaal (in %)	10,8%	12,0%	8,9%	9,5%	9,4%	7,6%	7,7%	
Ontwikkeling aantal afgegeven omzettingsvergunningen (voor verkamerde panden)	1.138	1.171	1.215	1.240	1.272	1.813	1.866	
Demografische druk	53,3	53,9	54,0	53,6	53,4	53,8	54,0	
gemiddelde benchmark	55,7	56,1	56,6	56,6	56,8	57,1	57,1	

Openbare ruimte

Wat willen we bereiken

De onderstaande tekst is een letterlijke kopie uit de publicatie Stadsbegroting 2020-2023

Wat willen we op lange termijn bereiken?

We dragen zorg voor het gebruik, beheer en onderhoud van de stad van vandaag en morgen. We leveren hiermee een bijdrage aan de grote opgaven van Nijmegen zoals beschreven in het coalitieakkoord. We werken aan een aantrekkelijke openbare ruimte voor iedereen. Een leefomgeving waar mensen elkaar ontmoeten, zich thuis voelen en die zij met plezier gebruiken. Centraal in het beleid voor Openbare Ruimte staat de overtuiging dat we 'ruimte willen geven' aan bewoners en hen graag betrekken en verantwoordelijkheid geven bij het gebruik, beheer en onderhoud van de stad. Wij geven ruimte aan initiatieven en participatie, zonder daarbij techniek en veiligheid uit het oog te verliezen. Met het oog op duurzaamheid werken we in lijn met de Rijksdoelstellingen toe naar 75% hergebruik van huishoudelijk afval in 2020, en naar 90% in 2025. In ons streven naar een toekomstbestendige openbare ruimte voor iedereen, combineren we dit maatschappelijk beheer met 'big data' en risicosturing.

De drie grote thema’s op het gebied van duurzaamheid zijn de energietransitie (energieneutrale stad in 2045), ontwikkeling van de circulaire economie (o.a. circulair inkopen) en klimaatadaptatie (een stad die 'klimaatproof' is in 2050). We pakken deze thema’s in samenwerking met partners uit de regio aan, met de doelstelling inclusief te zijn en participatie te bevorderen.

Wat wilden we in 2020 bereiken

We werken aan een aantrekkelijke openbare ruimte voor iedereen. Een leefomgeving waar mensen elkaar ontmoeten, zich thuis voelen en die zij met plezier gebruiken. We geven voorrang aan de toegankelijkheid van looproutes en dragen zo bij aan een openbare ruimte voor iedereen. Hierdoor vergroten we zelfredzaamheid en deelname aan de samenleving.

Het huishoudelijk afval dat we inzamelen, proberen we optimaal te scheiden en zoveel mogelijk te hergebruiken. De Rijksdoelstelling voor afvalscheiding is om het hergebruik van huishoudelijk afval te vergroten van 75% in 2020 tot 90% in 2025. Dit laatste is een serieuze uitdaging en vraagt van onze inwoners een grotere betrokkenheid en verantwoordelijkheid bij het beter scheiden van afval. We komen met maatregelen om de kwaliteit en bruikbaarheid van GFT en plastic te verhogen. We zijn van plan om in 2020 te starten met het gescheiden inzamelen en recyclen van luiers en incontinentiemateriaal. We streven samen met de organisatoren van grote evenementen naar minder afval en een betere verwerking ervan. We werken met verschillende partijen samen om zwerfafval zo veel mogelijk te voorkomen.

We ontwikkelen nieuw groenbeleid voor de stad. Hierin geven we invulling aan de uitdagingen van vandaag en morgen. We leggen voor de stad een stevige groenstructuur op kaart vast. Deze groenstructuur maakt uitwerking mogelijk voor behoud, inpassing en versteviging van onze parken, bomen en plantsoenen. De kracht van het groen kunnen we inzetten voor de aanpak van klimaatadaptatie, voor moestuinen en voedselbossen, voor buitenspelen, sporten en sociale interactie. We zoeken daarvoor samenwerking met diverse kennisinstellingen en educatieve organisaties in de stad.

Klimaatveranderingen hebben een steeds grotere invloed. We hebben een regionale strategie voor klimaatadaptatie vastgesteld en gaan deze nu vertalen naar maatregelen voor onze stad. Door overtollige verharding in de stad te verwijderen (Operatie Steenbreek) zorgen we voor betere opname van regenwater in de bodem en meer ruimte om de stad te vergroenen. Met de roetreductienorm wil de gemeente de luchtkwaliteit verbeteren en daarmee de gezondheid van bewoners beschermen. In 2022 moet de lucht in Nijmegen 40 procent minder roet bevatten dan in 2014.

We betrekken inwoners intensiever bij het vormgeven en onderhouden van hun eigen omgeving. Via de website MijnWijkplan kunnen inwoners ideeën indienen en stemmen op andere initiatieven, en zij kunnen verbeterpunten melden in de Meld & Herstel app Ook bij inrichtingsprojecten betrekken we de inwoners van onze stad.

Wat hebben we dit jaar bereikt

Toegankelijkheid openbare ruimte

In 2020 was de openbare ruimte vaak heel belangrijk voor iedereen in de stad: om er comfortabel te kunnen bewegen, plezierig te recreëren of om elkaar te ontmoeten. Speerpunten in ons beheer zijn toegankelijkheid, groen en participatie. De route van het station naar het centrum hebben we nu geheel ingericht voor mensen met een handicap door middel van brede geleide lijnen en betere afritjes op de Esplanade. Ondanks de beperkingen door corona hebben we toch nog levendige participatie projecten weten te realiseren. Zo is bijvoorbeeld een plein aan de Alligatorstraat omgevormd tot een fijn gebruiksgazon en zijn de vrijgekomen tegels gebruikt voor een verhoogde moestuin in Brakkenstein. De nieuwe wijktuin De Groene Schakel biedt vanaf dit jaar ruimte aan hoogbouwbewoners van Grootstal en Hatertse Hei. Verder is de ‘kwiekroute’ voor ouderen rondom de Archipelstraat gerealiseerd. We hebben dit jaar ook weer een aantal woonstraten opgeknapt met gebakken klinkers in plaats van asfalt. Waar nodig is het riool, verlichting en het groen ook meteen vernieuwd. De Annastraat is hoogwaardig heringericht met in de vormgeving een knipoog naar de vierdaagse en de iconische rol van de “Via Gladiola” in de verkeerslichten voor voetgangers en in de verlichtingsarmaturen. De opening vond plaats op het moment dat de vierdaagsedeelnemers er normaal gesproken overheen gelopen hadden.

Klimaatadaptatie

Om het doel te halen om in 2050 een klimaatbestendige stad te zijn, is in 2020 gewerkt aan de vertaling van de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) naar een uitvoeringsprogramma. We zijn gestart om ook lokaal de belangrijkste knelpunten en maatregelen op een rij te zetten. Ondertussen hebben we in 2020 veel concrete resultaten geboekt. Met de nieuwe subsidieregeling zijn bijvoorbeeld 173 regenpijpen afgekoppeld van het riool. Ook van de subsidieregeling voor groendaken blijken inwoners met 125 aanvragen goed gebruik te maken. Deze subsidieregeling is daarom verlengd. Met de campagne Operatie Steenbreek maakten we ook dit jaar werk van het klimaatbestendig maken van de stad. Via deze campagne, die De Bastei in onze opdracht uitvoert, zijn bijna 99.000 straatstenen en tegels verwijderd. Ruim een vijfde daarvan komt uit particuliere tuinen en schoolpleinen. In de openbare ruimte is er meer groen gekomen in de Schependomlaan en de St Annastraat. En samen met de bewoners zorgden we voor het vergroenen van een stenig plein in de Hazenkamp door 8.000 tegels te verwijderen. De afkoppelactie Pijpenkappuh in Neerbosch-Oost was ook een succes: 10 huishoudens hebben in totaal 17 regenpijpen afgekoppeld van het riool. Op de wachtlijst voor het afkoppelen in andere delen van Nijmegen staan inmiddels aanvragen van 152 huishoudens voor 245 regenpijpen. Deze actie is door de coronamaatregelen uitgesteld tot 2021 uit. Op verschillende locaties, zoals op de Hengstdalseweg, troffen we maatregelen om in de toekomst de kans op overlast door hevige regenval te minimaliseren. Ook de verrichte onderzoeken hebben meer inzicht opgeleverd in het functioneren van het rioolstelsel, zodat we gerichter maatregelen ter verbetering kunnen nemen.

Water en riolering

In 2020 zijn we gestart met het opstellen van het ontwikkelingsperspectief water voor het stadsdeel Nijmegen-Noord. Het ontwikkelingsperspectief water voor Dukenburg/Lindenholt is bijna afgerond. Hiermee geven we inzichtin de mogelijkheden voor verduurzaming van de watersystemen in het projectgebied tot 2050. In 2020 werkten we samen met Dar aan het project ‘Slimme kolken’, waarbij we via diverse sensoren de onderhoudsbehoefte realtime in de gaten kunnen houden. In 2020 hebben we met succes innovatieve technieken toegepast in het beheer van de openbare ruimte. Zo zijn riolen geïnspecteerd met een vliegende drone en een aantal duikers (verbindingsbuizen tussen watergangen) met een onderwaterdrone. Door samenwerking aan te gaan met vrijwilligers is er maatwerk ontstaan voor het beheer van waterpoelen in de stad. Door de kennis uit de stad in te zetten, kunnen we de ecologisch kwaliteit van deze bijzondere plekjes in de stad nog beter waarborgen.

Bomen, groen en biodiversiteit

In 2020 hebben we veel gedaan op het gebied van groen. Met de natuurmonitoringsorganisaties op de Radboud Campus en IVN Natuureducatie is een kaart opgesteld met daarop onze natuurparels en verbindingsroutes. Deze Natuurparelkaart vormt de basis voor de Hoofdgroenstructuurkaart, die later in 2021 in het Biodiversiteitsplan wordt

opgenomen. We zijn gestart met de renovatie van Park Brakkenstein. Dit heeft vertraging opgelopen door de afstemming van groen en cultuur-historische belangen. Bij de reconstructie van de Sint Annastraat hebben we een nieuwe bomenlaan gerealiseerd. In 2020 zijn we gestart met het opstellen van een nieuw Bomenplan, dat medio 2021 wordt afgerond. Hiermee leggen we een nieuwe bomenstructuur vast, zetten we in op een betere bescherming van bomen.

Met de vastgestelde Nota maaibeheer steken we ons maaibeheer meer ecologisch in door minder frequent te maaien. Op 100 plekken hebben we de plantenvegetatie gemonitord en op50 plekken de nectarindex bepaald. Ook voerden we een vlinder- en libellenmonitoring uit. Op diverse plekken zijn kleinschalige stadslandbouwprojecten geïnitieerd. Samen met bewoners en organisaties verwijderden we ook dit jaar veel Reuzenbereklauw. Door stormen zijn vele bomen in de stad beschadigd of geveld. De opruim- en herplantwerkzaamheden deden een groot beroep op inzet en middelen, waardoor we minder nieuwe bomen konden aanplanten. Tevens hebben we aan het eind van het jaar een stadsecoloog aangesteld. Zij zet zich in voor de biodiversiteit in de stad. Met de stadsecoloog geven we het groen in Nijmegen een stem en gezicht, zodat meer inwoners zich bewust worden van de groene rijkdom van de stad en het belang daarvan.

Verduurzaming en energietransitie bedrijven

Met het project ‘Zon op bedrijfsdak’ gaven we invulling gegeven aan een raadsmotie door een bijeenkomst te organiseren met de top 20 bedrijven in Nijmegen samen met burgemeester en wethouders. Alle inspanningen leidden tot een 17-tal subsidie aanvragen voor grote zonneprojecten op berdrijfsdaken voor in totaal circa 6 MW. Het Activiteitenbesluit milieubeheer verplicht bedrijven en instellingen om alle energiebesparende maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder uit te voeren. Dit geldt voor bedrijven en instellingen, die per jaar vanaf 50.000 kWh of 25.000 m3 aardgas of een equivalent daarvan verbruiken. In dit kader zijn er afgelopen jaar 108 bedrijven gecontroleerd. Daarnaast zijn 14 type-c bedrijven (vergunningplichtig) bekeken en voor 7 bedrijven bleek het relevant om voorschriften te actualiseren.

Met Power2 Nijmegen blijven we actief om bedrijven te stimuleren om te verduurzamen. Via het ‘Aanjaagfonds Energietransitie voor bedrijven’ ondersteunen we onderzoeken of projecten die Nijmegen helpen om in 2045 energieneutraal te zijn. In 2020 hebben we vier initiatieven ondersteund met dit fonds. Om ’coronaproof’ een podium te bieden, maakte Power2Nijmegen in 2020 nieuwsberichtenover onze relaties in crisistijd. Deze nieuwsberichten zijn onder de naam ‘Powernaps’ gedeeld via de Power2Nijmegen website, social mediakanalen en de nieuwsbrieven.

Duurzame initiatieven in de stad

We zetten het project Aardgasvrij Nijmegen in 2020 voort. Bij het programma Wonen en stedelijke ontwikkeling wordt dit nader uitgewerkt. In 2020 legden we samen met 16 gemeenten, 3 waterschappen, de provincie en ruim 450 stakeholders de basis voor de Regionale Energie Strategie (RES). De concept RES is in september 2020 door alle deelnemende overheden vastgesteld en is vervolgens verder aangescherpt richting de RES 1.0.

Voortbouwend op de dynamiek van Nijmegen European Green Capital 2018 stimuleerden we in 2020 opnieuw duurzame wijkinitiatieven via de stichting Green Challenges. De afgelopen twee jaar zijn in totaal 17 Mijn Groene Wijk initiatieven gerealiseerd. In het najaar van 2020 verstrekten we de opdracht voor een vervolg van deze aanpak. Op 6 november 2020 organiseerden we de derde editie van Groene Vrijdag. Deze keer grotendeels digitaal, maar toch ook met brede betrokkenheid vanuit de stad. Onder andere met de start van het Wij-bos en de productie en distributie van duurzame Groene Vrijdagsoep voor de voedselbank en stichting Straatmensen. Daarnaast droegen we in 2020 bij aan het netwerk en de publieksactiviteiten van Kleurrijk Groen, besteedden we aandacht aan de Sustainable Development Goals, organiseerden we vier Duurzaamheidscafés en enkele publieksactiviteiten, zoals Het Grote Straatberaad van Warming Up.

Niet alleen in de stad, maar ook internationaal bleven we actief betrokken in het netwerk van European Green Capital steden door deel te nemen aan (online) bijeenkomsten gericht op het opbouwen en delen van kennis. Gemeente Nijmegen is verkozen in het bestuur van ICLEI Europe, de Europese afdeling van het wereldwijde netwerk van duurzame steden en regio’s. Met het ondertekenen van de Mannheim Message van ICLEI schaarden we ons in 2020

achter de lokale respons op de Europese Green Deal, inclusief het gezamenlijke aanbod om lokaal te helpen bij de implementatie van de Green Deal.

Circulaire economie
De ontwikkeling van een circulaire economie zonder afval en zonder de natuurlijke hulpbronnen uit te putten, staat landelijk en Europees nog in de kinderschoenen. De regio Arnhem Nijmegen liet ook het afgelopen jaar zien dat daar waar we invloed hebben resultaten geboekt kunnen worden. Het onderwerp staat centraal op de agenda van de Groene Metropoolregio, waarin onze ambities zijn vastgelegd voor bijvoorbeeld circulaire inkoop, circulaire Grond Weg en Waterbouw en eisen van 25% circulariteit in nieuwbouw. Samen met The Economic Board zorgen we voor lobby, financiering en bredere clustervorming met universiteiten, hogescholen, ROc's, bedrijven en investeerders en fondsen.

Circulaire initiatieven kunnen alleen in samenwerking met bedrijven, financiers, kennisinstellingen, regiogemeenten en actieve burgers op gang gebracht worden, zeker nu nog wettelijke en fiscale condities ontbreken. In het Rijk van Nijmegen is de Circulaire Raad opgericht met Dar, ARN, Rabobank, RU, RadboudUMC, HAN en De Klok Bouw. Dankzij de Investeringsagenda van The Economic Board en de provincie Gelderland zijn in 2020 drie business cases tot stand gekomen, waaronder het Kenniscentrum Circulair Bouwen aan de Hubertusstraat in Nijmegen en een Electronicahub bij Dar. Hier worden elektrische apparaten gesorteerd, gedemonteerd en gerecycled. Daarnaast is er met subsidie van het rijk een ambachtscentrum gestart voor het recyclen en upcyclen van sloop- en bouwhout van Dar en Het Goed. In december 2020 heeft tenslotte de derde editie van het Circulair Festival plaatsgevonden. De winnaar van de prijsvraag Cirkel 2020 is architectenbureau ORGA uit Nijmegen.

Afvalinzameling
De resultaten van de afvalscheiding over 2020 zijn nog niet definitief bekend. Duidelijk is wel dat als gevolg van corona het totale afvalaanbod hoger ligt dan in voorgaande jaren. De verwachting is dat dit geen negatieve consequenties heeft gehad op de mate van hergebruik en op een niveau van 72% zal liggen. Een volgende stap voor verdere afvalscheiding moet komen uit de gescheiden inzameling en verwerking van luiers. Met het definitieve besluit van ARN medio 2020 om de innovatieve proefinstallatie voor de verwerking van luiers op te schalen, komt deze stap nu ook binnen bereik. De gemeenten uit de regio Nijmegen kunnen naar verwachting vanaf medio 2021 luiers ter verwerking aanleveren. In samenwerking met Dar begonnen de regiogemeenten in 2020 met de concrete uitwerking van de inzamelstructuur voor deze stroom. Verder is samen met Dar en de regiogemeenten het project "Verbetering kwaliteit grondstoffen" opgezet. Doel is de kwaliteit van ingezamelde herbruikbare stromen te verbeteren door een maatwerkgerichte aanpak, die per gemeente of stadsdeel én per afvalstroom kan verschillen. Het project richt zich primair op de stromen GFT, textiel en plastic+ en zal vanaf 2021 worden uitgevoerd.

Met het oog op een efficiëntere inzameling van bedrijfsafvalstromen in de binnenstad onderzochten we samen met het Huis voor de Binnenstad de haalbaarheid van de gescheiden inzameling van swill (organisch afval uit de horeca). De uitkomsten van dit onderzoek kunnen leiden tot een pilot in 2021. De(on)mogelijkheden van de gescheiden inzameling van swill vormen een belangrijke schakel in een algehele verbeterde inzamelstructuur van bedrijfsafval in de binnenstad.

Duurzame ruimtelijke ontwikkeling
We sloten in 2020 een Woondeal met het Rijk, waarin we de ambitie hebben vastgelegd om 25% circulair te bouwen, oplopend naar 50% in 2030. Daarnaast ondertekenden we in 2020 de Citydeal Circulair en Conceptueel Bouwen. Deze afspraken helpen ons om circulair bouwen toe te passen in de praktijk.

In 2020 is de evaluatie van de Malderburchtstraat afgerond. Met deze nieuwe aanpak behaalden we 54% circulariteit en een reductie van 48% aan CO2 emissie . Een mooi resultaat, waarmee we ruimschoots de landelijke beleidsdoelen overstijgen. In 2020 hebben we een start gemaakt om deze methode bij zes nieuwe werken toe te passen. We zien dat dit leidt tot co-creatie van bewoners, aannemer(s) en gemeente. Daarnaast startten we een samenwerking met 15 gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen voor verduurzaming van GWW. Hierdoor kunnen we meer schaalgrootte en versnelling maken.

Luchtkwaliteit
Afgelopen jaar werkten wij in verschillende projecten aan de verbetering van de luchtkwaliteit en minder uitstoot. We stelden in 2020 het uitvoeringsprogramma "Op weg naar een gezonde luchtkwaliteit" vast met zo'n dertig maatregelen om de luchtkwaliteit in Nijmegen de komende 10 jaar verder te verhogen. Hierin zijn ook de nieuwe doelstellingen voor luchtkwaliteit opgenomen, die onderdeel zijn van het landelijke schone lucht akkoord. Met een aantal maatregelen uit het uitvoeringsprogramma zijn we direct aan de slag gegaan, zoals de voorbereiding van de Zero Emissie Zones, een subsidieregeling voor de sloop en oude brommers en snorfietsen en de realisatie van tien e-hubs met elektrisch deelvervoer in Nijmegen. Specifieke aandacht ging uit naar Nijmegen-West. Discussie rond mogelijke verruiming van de vergunning voor uitstoot van benzeen bij de Asfalt Productie-eenheid Nijmegen, heeft geleid tot zorgen in de omliggende wijken. We zijn daarom gestart met een proces om de informatieverschaffing en overlegstructuren rond het industrieterrein te verbeteren.

Op het gebied van schone scheepvaart zetten we het meerjarige Europese project CLINSH voort. Daarin worden diverse binnenvaarttechnieken beproefd en geëvalueerd op hun effect op uitstoot en luchtkwaliteit. Daarnaast is in samenwerking met ENGIE, BCTN en andere partners gestart met het project Energy Transhipment Hub. Dit is een innovatief project, waarbij een laadstation voor batterijcontainers voor het elektrisch varen ontwikkeld, gerealiseerd en uitgevoerd gaat worden.

Duurzame inkoop materialen en diensten
In augustus 2019 stelden we het inkoopbeleid vast. Daarin zijn de volgende thema's opgenomen: social return on investment (SROI), fit en gezond, Internationale Sociale Voorwaarden, klimaatbewust inkopen, energie-neutrale organisatie, circulariteit, bouwwerken, maatschappelijke waarde en het MVI Actieplan. Bij de inkoop passen we standaard de minimaal landelijke duurzaamheidscriteria van RVO/PIANOO (expertisecentrum voor aanbesteding) toe. Samen met de marktpartijen bekijken we daarnaast of zij meer kunnen en willen bieden dan deze minimale eisen. Deze werkwijze hebben we ook in 2020 gehanteerd.

Waardecreatie door bodemdiensten
Met de omgevingswet wordt het duurzaam bodembeheer verder vorm gegeven. In plaats van een sectorale benadering van de bodem, richten we ons op waardecreatie. Dit doen we door te zoeken naar combinaties van gebiedsontwikkeling en het duurzaam inzetten van bodemdiensten. Het afgelopen jaar stond in het teken van de betekenis van de Omgevingsvisie voor de ondergrond. Het is van belang om de ondergrondse ordening meer in samenhang te zien met bovengrondse ontwikkelingen in de stad. Ook bij de in 2020 voorbereide actualisatie van de nota bodembeheer is die verbreding zichtbaar. Deze nota beschrijft het beleid voor het toepassen van grond in Nijmegen. Dit beperkt zich niet alleen tot chemische verontreiniging zoals in vorige nota's, maar vraagt ook aandacht voor de problematiek van de verspreiding van invasieve plantensoorten en het beter benutten van de ecologische rijkdom van de toplaag. Met betrekking tot de chemische bodemkwaliteit hebben we veel aandacht gegeven aan de meest weerbarstige spoedlocaties, zodat (afgedwongen kan worden om) verontreiniging daar te saneren of beheersen, zoals dat in het Convenant bodem en ondergrond 2016-2020 is afgesproken.

Corona
Wij hebben in tegenstelling tot andere steden niet gekozen voor een tijdelijke herinrichting van de openbare ruimte vanwege een "1,5 meter maatschappij" door de coronacrisis. De binnenstad van Nijmegen is over het algemeen ruim genoeg. Daarbij was ons uitgangspunt dat de bezoekers van de stad vooral zelf verantwoordelijk zijn voor 1,5 meter onderlinge afstand én ook om drukte te vermijden. Deze strategie sloot aan op de uitgangspunten van onze crisisorganisatie en kwam tot stand in nauwe samenwerking met de ondernemers van de binnenstad. We hebben de terrassen in goed overleg met de horeca tijdelijk verruimd, met aandacht voor zo ruim mogelijke looproutes. Met de markt onderhielden we intensief contact om deze ook zo ruimtelijk mogelijk te plaatsen. Initiatieven van marktondernemers en andere ondernemers om klantenstromen te leiden hebben we ondersteund. Ook maakten we tijdelijke toiletvoorzieningen op Plein 44 mogelijk na sluiting van de horeca. We volgden de publiekstromen en drukte in de binnenstad continu nauwgezet met onze passanten-sensoren en via onze toezichthouders. Voor wanneer het écht te druk zou worden, hadden we van meet af aan we een escalatie model achter de hand om bezoek aan de stad

acuut te ontmoedigen of zelfs het kern-winkelcentrum voor meer bezoek af te sluiten. We hoefden dit gelukkig niet in te zetten.

Verbonden partijen en samenwerking

Dar NV

Dar verzorgt voor de gemeente Nijmegen de afvalinzameling en reiniging. Ook andere uitvoerende taken op het gebied van integraal beheer van de openbare ruimte (IBOR) zijn ondergebracht bij Dar. In samenwerking met Werkbedrijf Nijmegen krijgt Dar ook een belangrijke rol voor onze gemeente op het gebied van 'social return' (werkervaring en de toeleiding van inwoners naar de arbeidsmarkt). In 2020 zijn alle diensten en afspraken vastgelegd in een nieuw contract met Dar NV.

MARN

Via de MARN is de continuïteit van de verwerking van brandbaar restafval en GFT bij ARN BV gewaarborgd. Daarbij ontstaan bovendien nuttige bijproducten zoals warmte voor het warmtenet, duurzame energie, biogas en compost. Daarmee draagt MARN bij aan een duurzaam afvalbeheer. Tevens kan de gemeente Nijmegen via het aandeelhouderschap van MARN sturen op de verdere strategische ontwikkeling van ARN.

ODRN

Het doel van de gevormde Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) is om hogere kwaliteit van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) te bereiken tegen lagere kosten: sneller, beter, goedkoper. Om dit te bereiken zijn verschillende VTH-taken van de 6 gemeenten in de regio Nijmegen en de Provincie Gelderland gebundeld in de ODRN. De ODRN voert een gemêleerd takenpakket uit dat onder andere bestaat uit vergunningverlening en handhaving op milieugebied. Daarmee bevorderen wij de kwaliteit van de leefomgeving.

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Onderstaand worden de begrotingswijzigingen inzichtelijk gemaakt tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting.

Openbare ruimte; bedragen x € 1 mln	Besl.niv.	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo
Stadsbegroting 2020-2023 primitief				24,0	43,2	19,2 N
Wzg				0,4	5,8	5,4 N
BW-01685 SW2019 Meldingen	Raad	18 dec '19	111/2019	0,0	1,3	1,3 N
BW-01686 SW2019 Technische wijzigingen	Raad	18 dec '19	111/2019	0,2	0,7	0,5 N
BW-01710 Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	24 jun '20	66/2020	0,1	0,9	0,8 N
BW-01711 Voortgangsmonitor Meldingen	Raad	24 jun '20	66/2020	0,0	4,2	4,2 N
BW-01712 Voortgangsmonitor Investeringen	Raad	24 jun '20	66/2020	0,0	-0,1	0,1 V
BW-01741 2e Voortgangsmonitor Meldingen	Raad	16 dec '20	118/2020	0,0	0,0	0,0 N
BW-01742 2e Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	16 dec '20	118/2020	0,1	-1,2	1,3 V
Totaal Openbare ruimte				**24,4**	**49,0**	**24,6 N**

De primitieve begroting bedroeg € 19,2 miljoen. Hier is € 5,4 miljoen aan toegevoegd, zodat de totale dynamische raming uitgekomen is op € 24,6 miljoen.

Lastenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is € 5,8 miljoen toegevoegd aan het programma openbare ruimte, waarvan € 3,5 miljoen voor het aardgasvrij maken; € 0,6 miljoen voor inzamelkosten plasticafval; € 1,9 miljoen voor correctie uitvoeringskosten welke gemeentebreed geen budgettair effect heeft;

Batenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is € 0,4 miljoen toegevoegd aan het programma openbare ruimte voor ontvangen doeluitkering gevelisolatie ad € 0,3 miljoen en € 0,1 miljoen aan provinciale bijdrage voor uitvoering overig energiebeleid: diverse projecten (Duurzaam GWW, Bewustwording gebouwde omgeving, Duurzaam en circulair inkopen, een gedeelte van de Regionale Energiestrategie en Duurzame bedrijventerreinen)

Noch voor de lasten noch voor de baten is een effect door corona opgetreden.

Een overzicht met links naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Programma's naar taakvelden

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de afwijking tussen de realisatie en de dynamische begroting.

bedragen x € 1 mln

Openbare ruimte	Begroting 2020 primitief	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020	Verschil	
Lasten					
5.7 Openbaar groen en recreatie	11,7	12,8	12,5	0,3	V
7.2 Riolering	11,7	11,6	11,5	0,1	V
7.3 Afval	11,1	12,1	12,5	-0,4	N
7.4 Milieubeheer	8,6	12,4	10,3	2,1	V
7.5 Begraafplaatsen	0,0	0,0	0,0	0,0	V
	43,2	**48,9**	**46,8**	**2,1**	**V**
Baten					
5.7 Openbaar groen en recreatie	0,6	0,6	0,4	0,3	N
7.2 Riolering	16,7	16,7	16,5	0,2	N
7.3 Afval	6,2	6,2	5,7	0,5	N
7.4 Milieubeheer	0,3	0,7	1,1	-0,4	V
7.5 Begraafplaatsen	0,0	0,0	0,0	0,0	V
	23,9	**24,3**	**23,7**	**0,5**	**N**
Totaal per programma	**19,3**	**24,7**	**23,1**	**1,6**	**V**

Verschil = Begroting na wijziging -/- Rekening (V=voordeel; N=nadeel)

Aan het programma Openbare Ruimte geven we per saldo ruim € 23 miljoen uit. Het grootste deel hiervan gaat naar openbaar groen € 6 miljoen; voor recreatie (speelvoorzieningen e.d.) geven we ook € 6 miljoen uit; daarnaast € 7 miljoen voor inzameling, afvoer en verwerking afval. Ten slotte geven we aan milieubeheer (onder andere kosten aardgasvrij maken) € 10 miljoen uit.

Lastenzijde

Ten opzichte van de dynamische begroting is er € 2,1 miljoen (5%) minder uitgegeven. Deze afwijking laat zich voor € 2,0 miljoen verklaren door een voordeel op Nijmegen aardgasvrij. De uitvoering van Nijmegen aardgasvrij verloopt via de grondexploitatie. Via een specifieke uitkering hebben we in 2020 extra rijksmiddelen voor het aardgasvrij maken ontvangen. Deze extra rijksmiddelen zijn ultimo 2020 niet volledig ingezet. Wij willen voorstellen het voordeel via de tweede winstbestemming door te schuiven naar 2021.

Bij de speeltuinen en kinderboerderijen hebben we € 0,2 miljoen minder kosten gemaakt door sluiting in verband van corona.

Corona-effecten

Van dit voordeel wordt € 0,2 miljoen veroorzaakt door corona-effecten. Deze is gemeld in de voortgangsmonitor en bestaat uit minder gemaakte kosten bij speeltuinen en kinderboerderijen.

Effecten niet als gevolg van corona
n.v.t.

Batenzijde
Ten opzichte van de dynamische begroting is er € 0,5 miljoen (2%) minder baten gerealiseerd. Oorzaken van deze afwijking zijn een lagere opbrengst plastic afval en lagere opbrengsten uit entree en horeca bij de speeltuinen.

Corona-effecten
Van dit voordeel wordt € 0,3 miljoen veroorzaakt door corona-effecten. Dit is reeds gemeld in de voortgangsmonitor en bestaat uit lagere opbrengsten speeltuinen Brakkefort en Leemkuil.

Effecten niet als gevolg van corona
Het overige effect wordt m.n. veroorzaakt door lagere opbrengst plastic afval.

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Indicatoren

Openbare Ruimte	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Waardering bewoners openbare ruimte (samenvattende schaalscore)	6,8		6,8		7,0		7,0	
Percentage tijdig afgehandelde meldingen Meld & Herstel					86%	84%	80%	
Percentage bewoners dat in de buurt veel overlast van één of meer vormen van fysieke verloedering ervaart	22%	23%	23%	26%	21%		23%	
gemiddelde benchmark	28%	27%	27%	26%	26%		26%	
Percentage van het gemeentelijk oppervlak dat bestaat uit:								
openbaar groen						32%	32%	
water						10%	10%	
particulier erf (tuin)						25%	25%	
bebouwd / verhard						33%	33%	
Aantal bewonersideeën ingediend op ‘mijn wijkplan’						150	130	
Aantal uitgevoerde bewonersideeën						68	40	

Cultuur en Cultureel Erfgoed

Wat willen we bereiken

De onderstaande tekst is een letterlijke kopie uit de publicatie Stadsbegroting 2020-2023

Wat willen we op lange termijn bereiken?

De aanwezigheid van cultuur en erfgoed draagt bij aan de aantrekkelijkheid van onze stad. Nijmegen is de oudste stad van Nederland. Ons verleden vormt een stevig fundament voor ontwikkelingen en vernieuwingen in de stad en is integraal onderdeel van ons culturele klimaat. Kennis van en aandacht voor de rijke cultuurgeschiedenis van de stad vergroot de onderlinge verbondenheid van inwoners en de betrokkenheid bij hun directe omgeving. Onze sterke cultuurhistorische identiteit en culturele voorzieningen maken van Nijmegen een fijne plek om te wonen, te werken en te recreëren.

We zorgen goed voor ons erfgoed en zetten, waar mogelijk, cultuurhistorie in als inspiratiebron in ruimtelijke ontwikkelingsprojecten. Zo maken we het verleden tastbaar en beleefbaar. Investeren in erfgoed loont. Die investeringen stralen af op bewoners, bezoekers en ondernemers. Het leidt tot extra investeringen van derden, tot stabiele of hogere vastgoedprijzen, meer toeristen en dus meer toeristische uitgaven.

Cultuur en erfgoed vormen een belangrijke sociaaleconomische locatiefactor. Ook leveren cultuur en erfgoed een positieve bijdrage aan de onderlinge verbondenheid van Nijmegenaren en hun betrokkenheid bij de directe omgeving. Meer dan in het verleden leidt deze betrokkenheid ertoe dat inwoners zelf initiatieven ontplooien. In die gevallen proberen wij actief mee te denken en te stimuleren. Door onze inzet voor een goede culturele infrastructuur zorgen we voor een cultureel klimaat in de stad dat aantrekkelijk is voor bewoners en bezoekers en uitnodigend is voor ondernemers. De cultuurparticipatie in Nijmegen is relatief hoog, zowel actief als passief, maar we bereiken nog niet iedereen. We streven ernaar om alle bewoners in de stad actief te betrekken bij culturele activiteiten. Met behulp van cultuureducatie willen we jongeren enthousiast maken voor cultuur en erfgoed. Ook is diversiteit in het culturele veld een belangrijke opgave.

Wat wilden we in 2020 bereiken

Cultuur en cultureel erfgoed leveren een belangrijke bijdrage aan de opgave ‘Aantrekkelijke stad’ en aan het behouden en versterken van de eigenheid en identiteit van Nijmegen. Voor 2020 hebben we een aantal ambities.

Cultuurvisie Groei

In 2019 is onze nieuwe cultuurvisie “Groei.” vastgesteld. Onze koers voor de komende jaren is werken aan het behoud en versterking van het cultureel ecosysteem, we vragen aan de culturele sector in te zetten op een brede cultuurparticipatie en te gaan voor artistieke kwaliteit en een divers publiek. Daarnaast geven we ruimte aan topcultuur, nieuw talent en aan culturele diversiteit. We willen de cultuur in Nijmegen versterken zodat de samenhang én diversiteit van zowel het publiek als de cultuursector meer ruimte krijgen. We streven naar verbreding en vernieuwing van het aanbod, een krachtige en zelfbewuste culturele sector en cultuur voor en door iedereen. De nieuwe visie is per 2020 van kracht. Dit jaar zien wij als een ontwikkeljaar waarin we starten met het uitwerken van de cultuurvisie langs onderstaande programmalijnen:

1. Kunst en cultuur voor en door iedereen;
2. Aantrekkingskracht van Nijmegen vergroten door middel van cultuur;
3. Ruimte voor innovatie en creativiteit.

Cultureel Vastgoed

We ondersteunen en faciliteren onze culturele instellingen met het gemeentelijk vastgoed en dragen daarmee bij aan de aantrekkelijke stad.

025 Arnhem Nijmegen

Samen met de gemeente Arnhem en de provincie vormen we de stedelijke regio 025. We gaan verder met de ontwikkeling van de stedelijk culturele regio en werken vanuit de regionale context mee aan een sterk en duurzaam landelijk cultuurbeleid op weg naar de nieuwe cultuurbeleidsperiode 2021-2024 van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

Archeologische keten
Met de provincie Gelderland gaan we aan de slag met de uitvoering van het masterplan van Museum Het Valkhof en de verbouwing en uitbreiding van het gezamenlijk archeologisch depot. Op beide locaties wordt het archeologische verhaal van Gelderland en Nijmegen opgeslagen, bestudeerd en gepresenteerd. Hiermee dragen we bij aan de verbetering van de archeologische keten van opgraving tot presentatie.

Erfgoed beleven
We vinden het belangrijk om bewoners bij ons erfgoed te betrekken en draagvlak te creëren voor instandhouding van ons erfgoed. Ook maakt beleefbaar erfgoed de stad aantrekkelijk voor haar bezoekers. In 2019/2020 ligt vanuit Verleden Verbeeld de focus op 75 jaar vrijheid : in 2019 tijdens de 75-jarige herdenking van het bombardement en van Operatie Market Garden. In 2020 besteden we –vooral gericht op jongeren- aandacht aan de waarde van vrijheid (Rijnlandoffensief 8 februari 2020). In 2020 zetten we verder in op het binnenhalen van de Unesco nominatie voor het neder-Germaanse deel van de Limes in 2021 en maken we, mede vanuit het programma Verleden Verbeeld, een start met het beleefbaar maken van en het betrekken van het publiek bij de Limes.

Erfgoed behouden en ontwikkelen
We werken aan behoud en ontwikkeling van ons erfgoed, om erfgoed te behouden voor de huidige en toekomstige generaties en bij te laten dragen aan een aantrekkelijk woon- en leefklimaat. We implementeren hiervoor onder meer onze Erfgoedkoers voor Waalsprong en -front en nemen erfgoed mee in de omgevingsvisie.

Wat hebben we dit jaar bereikt

Met de Cultuurvisie Groei. is de basis gelegd voor de toekomstige jaren
Bij de start van 2020 hebben wij de nieuwe subsidieregelingen vastgesteld. We hebben hierbij voor het eerst gewerkt met een externe adviescommissie. Deze commissie heeft de subsidieaanvragen beoordeeld van:

- de Basis (de 6 grote culturele instellingen van onze stad
- de Meerjarige Culturele Programma's
- de Culturele Projecten

In totaal heeft zij een drietal adviesrapporten opgeleverd; 'Smaakt naar meer!', 'Smaakt naar Hiphop!' en 'Smaakmakers.' In de rapporten worden diverse aanbevelingen gedaan voor ons als gemeente en aan het culturele veld zelf. Daarnaast is er in totaal over 87 subsidieaanvragen een advies uitgebracht. Op basis hiervan hebben wij 55 subsidies verleend.

Er zijn in 2020 verschillende nieuwe kunstwerken in Nijmegen te bekijken zoals: Romeinse masker van Andreas Hetfeld op 't Eiland, de Kaaisjouwer van Margriet Hovens bij de Lindenberghaven, De Waterwolf van Spacecowboys op de Waalkade, Een kunstwerk over de Piersonrellen langs de wandelroute "Walk of the town' en een muurschildering van jong talent Fiona Lutjenhuis op de muur boven de spoortunnel.

Iedere 4 jaar kennen we de Karel de Grote Oeuvreprijs en iedere 2 jaar de Cultuur Stimuleringsprijs Stad Nijmegen toe. De prijzen bestaan uit een geldbedrag en een beeldje. In 2020 is op voordracht van de adviescommissie aan tekenaar Ben Luderer de Oeuvreprijs toegekend. Zangeres Linde Schöne ontving de Stimuleringsprijs. De feestelijke uitreiking is verplaatst naar het najaar van 2021.

We ondersteunen en faciliteren culturele instellingen met vastgoed
In 2020 zijn diverse zaken uitgevoerd met betrekking tot cultureel vastgoed om onze stad nog aantrekkelijker te maken. Zo zijn we gestart met het opstellen van een masterplan en het aanbesteden van de trekkenwand van de Schouwburg. Ter versterking van het festivalklimaat zijn de 4 (grote) festivalorganisaties zijn verhuisd naar het

festivalhuis (voormalige stadskantoor aan de Mariënburg). En we zijn op zoek naar een plek voor permanente ateliers, om kunstenaars voor onze stad te behouden.

025 Arnhem Nijmegen wordt uitgebreid naar de regio
Samen met de gemeente Arnhem, de provincie en de culturele instellingen vormen we sinds 2017 op de stedelijke cultuurregio 025. Met 025 verbinden we de culturele netwerken in de regio en dragen we bij aan de opgave van de vitale en ontspannen regio. We streven ernaar om tot een breed en divers cultuuraanbod te komen dat zo optimaal mogelijk aansluit bij de wensen en behoeften van bestaand en nieuw publiek. In 2020 is een 'makelaar' aangesteld die de diverse regionale initiatieven aan elkaar verbindt. Daarnaast wordt 025 ingebed in de Groene Metropoolregio. Dit is een samenwerking tussen 18 gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen op basis van een vastgestelde visie en aan de hand van 5 grote opgaven.

We versterken de archeologische keten samen met de provincie Gelderland
De archeologische keten wordt gevormd door activiteiten: van vindplaats tot restauratie, opslag, onderzoek en tentoonstelling. Deze vinden plaats op drie locaties: Museum het Valkhof, het archeologisch depot aan de Nieuwe Dukenburgseweg en Museum Kam. We investeren in deze locaties om een bijdrage te leveren aan de verbetering van de archeologische keten van opgraving tot presentatie. Zo is in 2020 de renovatie en verbouwing van Museum Kam voorbereid. Deze gaat in 2021 van start.

Daarnaast is het masterplan van Museum het Valkhof is vertaald in een programma van eisen. Voor de museale herinrichting is het museum de trekker. Ze brengt hiervoor zelf het benodigde budget van € 3 miljoen bijeen. Museum Het Valkhof wordt met de nieuwe inrichting van Kelfkensbos het middelpunt en de start van het Valkhofkwartier. In 2024 verwachten we het gehele vernieuwde museumgebouw te kunnen heropenen.

Verder zijn we met de provincie Gelderland aan de slag met de verbouwing en uitbreiding van het gezamenlijk archeologisch depot. Het depot komt aan de Nieuwe Dukenburgseweg. Voor de bouw is ongeveer 8,3 miljoen begroot. De provincie Gelderland draagt € 4,3 miljoen bij. Het plan voor de realisatie wordt nu ontwikkeld. De oplevering is gepland voor eind 2023.

Veel archeologisch onderzoek dat voor 2007 is uitgevoerd, ligt op geslagen in het depot. Kratten vol materiaal zijn niet onderzocht en er is niet over gerapporteerd. Bovendien is de conserveringstoestand onbekend en bestaat het risico dat het materiaal voorgoed verloren gaat. In 2020 is een quickscan uitgevoerd waarbij al het materiaal en bijbehorende analoge opgravingsdocumentatie is gedigitaliseerd en geïnventariseerd. Op basis hiervan wordt in 2021 een selectie gemaakt welke opgravingen van belang zijn voor de ontsluiting ter vergroting van kennis over ons archeologisch verleden.

In 2020 hebben we erfgoed behouden, ontwikkeld en beleefd
De Erfgoedstrategie met de pijlers wettelijke taken, publieksbereik, erfgoedaanjager en Masterplan Limes is in 2020 vastgesteld.

Behouden
Het archief investeerde in digitale dienstverlening met de doorontwikkeling van het e-depot van voor het veilig en duurzaam beheren van informatie. De geplande herinrichting van de studiezaal is van eind 2020 naar het eerste kwartaal van 2021 verschoven.

Aan de Bosweg werd een restant van het aquaduct gevonden. Dit is een geweldige vondst, waaraan we binnen de grenzen van de 1,5 m samenleving maximaal aandacht hebben geschonken. De kosten voor de opgraving kwamen voor onze rekening (maximaal ca. 33.000 euro), omdat het terrein niet binnen een archeologisch beschermd gebied lag.

In augustus startte de restauratie van de gewelf-en muurschilderingen (1543-1544) in de Sint Nicolaaskapel. Deze verkeerden, mede door eerdere reparaties en overschilderingen, in slechte staat. Het werk wordt uitgevoerd door het

Restauratieatelier Limburg (SRAL) en is naar verwachting in het voorjaar van 2021 gereed. Daarnaast is de orgelkast van het grote Königorgel in de Sint Stevenskerk gerepareerd en in oude pracht hersteld.

Op 9 januari 2020 is het nominatiedossier over de Neder-Germaanse Limes – de voormalige grens van het Romeinse Rijk – aangeboden aan UNESCO. Dit dossier is samen met de Duitse deelstaten Noordrijn-Westfalen en Rijnland-Palts en de provincies Zuid-Holland, Utrecht en Gelderland opgesteld. In juli 2021 wordt besloten of dit op de Werelderfgoedlijst wordt geplaatst.

Ontwikkelen
We zorgen ervoor dat de cultuurhistorische waarde voor Nijmegen bewaard blijft, door dit op te nemen in de ambitiedocumenten, beeldkwaliteitsplannen, ruimtelijke plannen. Zo is er meegewerkt aan ontwikkelingen in het Waalfront/ NYMA, Vlaams Kwartier, voormalige V&D, Winkelsteeg, Veur-Lent, NS station en stationsomgeving.

Beleven
Samen met de provincie Gelderland, Gelderland Herdenkt en het vfonds organiseerde de gemeente Nijmegen in februari 2020 Free Future. In dit Gelders jongerenprogramma stond vrijheid centraal. Aan het college namen vanuit het voortgezet onderwijs, MBO, HBO en WO 1700 jongeren deel. Het Into the Future festival trok ruim 3600 bezoekers. Free Future was goed vertegenwoordigd op social media en heeft veel aandacht gekregen van jongeren, mede door het ambassadeurschap van Emma Wortelboer (BNN/Vara presentatrice).

Daarnaast heeft de nieuwe eigenaar van het oude Canisius College het pand opengesteld voor rondleidingen. 6 VWO klassen en ongeveer 250 leerlingen van 3 basisscholen hebben het bezocht. Ook wil de gemeente het erfgoedverhaal van de Waalsprong zichtbaar en beleefbaar maken. Daarom is het Handboek erfgoedbeleving van de Waalsprong opgesteld. Dit biedt inspiratie en een aanzet voor ontwikkelingen en visualisaties van de bijzondere historie van Nijmegen Noord.

Corona

Corona zorgt voor een extreme daling van de bezoekersaantallen
Door corona zijn, na het topjaar in 2019, de bezoekersaantallen fors minder. De 3 podia Doornroosje, Lindenberg en Schouwburg en Vereeniging kenden allemaal een bezoekersdaling van ongeveer -75%. Bij LUX bleef het beperkt tot -50%. Dit is in lijn met de landelijke cijfers. Dit betekent een groot tekort aan publieksinkomsten. Ook festivals konden niet doorgaan en veel ZZP-ers kwamen zonder werk te zitten. Om dit op te vangen kwamen het rijk, provincie en gemeenten met algemene en cultuurspecifieke steunmaatregelen.

Corona zorgt voor vernieuwende activiteiten
De culturele instellingen hebben diverse scenario's ontwikkeld om met de steeds wisselende coronamaatregelen om te gaan. Veel activiteiten zijn digitaal door gegaan zoals het Go Short en het InScience festival. Ook het 20 jarig bestaan van LUX werd op een hybride (fysiek gecombineerd met digitale livestream) manier gevierd. De biebboys zijn met hun digitale activiteiten voor veel kinderen een begrip geworden. Doornroosje haalde (internationale) pers door als eerste een concert op 30 stoelen te organiseren. Ook is er ingespeeld op kansen om op een andere manier inkomsten te genereren, bijvoorbeeld het inzetten van de Vereeniging als collegezaal voor de Radboud Universiteit.

In mei 2020 hebben we activiteiten van kunstenaars en kleinere organisaties via een coronacultuur subsidie ondersteund. Er waren prachtige en creatieve initiatieven, zoals een voorstelling over het geven van troost op afstand voor kwetsbare ouderen in zorginstellingen en ‘Radio Macaroni’ die een culturele livestream verzorgde. In juni 2020 is met steun vanuit de provincie het anderhalve meter steunfonds opengesteld. Dit leverde bijzondere projecten op zoals een vakantiedoeboek voor jongeren met een beperking, een summerschool voor jonge beginnende bands en een drive-in theater voor kwetsbare bezoekers.

Corona heeft ook effect op het beleving van het erfgoed
Vanwege Corona zijn de Open Monumentendag en de editie van 024geschiedenis online georganiseerd. De deelnemers en organisatoren hebben een flexibele houding getoond en veel geleerd op digitaal gebied. Hiermee zijn nieuwe mogelijkheden voor het ontsluiten van Nijmeegse verhalen verkend en succesvol uitgevoerd.

Door de coronamaatregelen is de studiezaal van het Regionaal Archief niet of beperkt open is geweest. Dit gaf een extra impuls aan de verschuiving naar digitale dienstverlening, onder meer op www.geschiedenislokaal024.nl. Er is meer informatie op de website beschikbaar gekomen en de zoekfunctie en toegankelijkheid zijn verbeterd. In samenwerking met andere archiefinstellingen hebben wij onderzocht hoe we de coronacrisis vast te leggen, zodat hier onderzoek naar gedaan kan worden. Wij hebben ons hierbij gericht op het bewaren van een selectie van social media kanalen over de coronatijd in Nijmegen.

Verbonden partijen en samenwerking

Het Nijmeegse culturele veld

We werken nauw samen met het culturele veld in Nijmegen en de regio om onze ambities uit de cultuurvisie verder te brengen. Daarnaast werken we onder andere nauw samen met:

- gemeente Arnhem;
- provincie Gelderland;
- het ministerie van OCW;
- de culturele netwerken van Nijmegen en Arnhem (CNN en CNA).

Cultuurhistorie

Cultuurhistorie werkt samen met cultuurhistorische organisaties zoals:

- CPRN;
- de Radboud Universiteit;
- de provincie Gelderland;
- Nederlandse Limes Samenwerking;
- de Omgevingsdienst Regio Nijmegen.

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Onderstaand worden de begrotingswijzigingen inzichtelijk gemaakt tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting.

Cultuur en cultureel erfgoed; bedragen x € 1 mln	Besl.niv.	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo
Stadsbegroting 2020-2023 primitief				4,2	29,0	24,8 N
Wzg				1,1	1,9	0,8 N
BW-01685 SW2019 Meldingen	Raad	18 dec '19	111/2019	0,0	0,0	0,0 N
BW-01686 SW2019 Technische wijzigingen	Raad	18 dec '19	111/2019	0,1	0,1	0,0 N
BW-01688 Subsidie 75 jaar vrijheid	Raad	25 sep '19	75/2019	0,2	0,2	0,0 N
BW-01695 Jong 75 jaar vrijheid	Raad	27 nov '19	93/2019	0,4	0,4	0,0 V
BW-01709 75 jaar vrijheid 2e tranche	Raad	01 apr '20	16/2020	0,1	0,1	0,0 V
BW-01710 Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	24 jun '20	66/2020	0,0	0,1	0,1 N
BW-01712 Voortgangsmonitor Investeringen	Raad	24 jun '20	66/2020	0,0	-0,1	0,1 V
BW-01741 2e Voortgangsmonitor Meldingen	Raad	16 dec '20	118/2020	0,0	0,7	0,7 N
BW-01742 2e Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	16 dec '20	118/2020	0,3	0,3	0,1 N
Totaal Cultuur en cultureel erfgoed				**5,2**	**30,8**	**25,6 N**

De primitieve begroting bedroeg € 24,8 miljoen. Hier is € 0,8 miljoen aan toegevoegd, zodat de totale dynamische raming uitgekomen is op € 25,6 miljoen.

Corona

In 2020 is er € 0,715 miljoen toegevoegd aan het budget. Dit zijn de gemeentefondsmiddelen uit de 1ste tranche voor de instandhouding en ondersteuning van de cruciale culturele infrastructuur in de corona-crisis.

Een overzicht met links naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Programma's naar taakvelden

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de afwijking tussen de realisatie en de dynamische begroting.

Cultuur en Cultureel Erfgoed	Begroting 2020 primitief	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020	bedragen x € 1 mln Verschil
Lasten				
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.	14,9	16,4	15,5	0,9 V
5.4 Musea	6,3	5,5	5,1	0,3 V
5.5 Cultureel erfgoed	1,6	2,9	2,8	0,1 V
5.6 Media	6,1	6,1	6,0	0,1 V
	29,0	**30,8**	**29,5**	**1,3 V**
Baten				
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.	3,0	4,0	3,3	0,7 N
5.4 Musea	0,7	0,8	0,8	0,0 V
5.5 Cultureel erfgoed	0,4	0,5	0,5	-0,1 V
5.6 Media	0,0	0,0	0,0	0,0 V
	4,2	**5,2**	**4,6**	**0,6 N**
Totaal per programma	**24,8**	**25,6**	**24,9**	**0,7 V**

Verschil = Begroting na wijziging -/- Rekening (V=voordeel; N=nadeel)

Aan het programma Cultuur en Cultureel Erfgoed geven we € 24,9 miljoen uit. Het grootste deel hiervan gaat naar het taakveld Cultuurpresentatie en Cultuurproductie. We sluiten het jaar 2020 af met een voordelig resultaat van € 0,7 miljoen. Er is een voordeel op de geschatte lasten van € 1,3 miljoen en een nadeel op de geschatte baten van € 0,6 miljoen. Hieronder wordt het resultaat per taakveld nader toegelicht.

Taakveld Cultuurpresentatie, cultuurproducti

Dit taakveld bestaat uit de volgende activiteiten:

- subsidies en overige uitgaven aan culturele instellingen en initiatieven (exclusief Musea en Bibliotheek);
- exploitatie van panden met een culturele invulling;
- het project 75 jaar vrijheid;
- de uitvoeringslasten die met genoemde activiteiten verband houden.

2020 kent een positief resultaat € 0,2 miljoen. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

- Als gevolg van de corona-crisis is er binnen dit taakveld voor € 0,2 miljoen minder aan subsidies en projectuitgaven verstrekt dan verwacht. Daarnaast zijn er middelen terugontvangen van activiteiten die niet doorgingen;
- Bij de exploitatie van de Culturele panden is een voordeel behaald van € 0,2 miljoen. Dit met name door lagere onderhoudskosten als gevolg van aanpassingen in het meerjaren onderhoudplan.
- Er is een nadeel van € 0,225 miljoen op de verstrekte ondersteuning van de culturele infrastructuur. Dit tekort is gedekt uit de 2de tranche van de Gemeentefonds middelen van € 0,751 miljoen die bij het programma Financiën zijn geraamd.

Corona

In het kader van de instandhouding van de cruciale culturele infrastructuur in 2020 heeft de gemeente voor € 1,745 miljoen aan subsidie verstrekt, dan wel huurkwijtschelding verleend aan Doornroosje, Schouwburg en de Vereeniging, LUX, De Bastei en muZIEum. De subsidie aan Doornroosje, Schouwburg en de Vereeniging en LUX (van € 1,6 miljoen) betreft een matchingsbijdrage vanuit de gemeente en provincie Gelderland bij de subsidie van het ministerie van OCW van € 1,6 miljoen. De provinciale subsidie is via de gemeente aan de instellingen verstrekt.
De ondersteuning ziet er als volgt uit:

Ondersteuning	OCW	Provincie	Gem.Nijmegen	**Totaal**
Schouwburg en Vereeniging	647.515	323.758	323.758	1.295.031
Doornroosje	562.377	281.189	281.189	1.124.755
Lux	400.000	200.000	200.000	800.000
Totaal	1.609.892	804.947	804.947	3.219.786

Daarnaast is aan Stichting de Lindenberg een maximale bijdrage van € 0,45 miljoen toegezegd. Op basis van het jaarrekeningresultaat 2020 van de Lindenberg vindt de daadwerkelijke subsidieverstrekking in 2021 plaats. In 2020 is vanuit het programma Cultuur ook voor € 0,045 miljoen aan subsidies verstrekt voor corona cultuurprojecten ter ondersteuning van kunstenaars en kleinere organisaties.

De gemeentelijke bijdrage aan de ondersteuning van de culturele infrastructuur van € 1,745 is gedekt uit een provinciale bijdrage van € 0,8 miljoen en voor het restant ad € 0,945 miljoen uit de rijksmiddelen voor de borging van de lokale en regionale culturele infrastructuur. Deze rijksmiddelen zijn in 2 tranches via het Gemeentefonds uitgekeerd: 1ste tranche € 0,715 miljoen, 2de tranche € 0,751 miljoen. De eerste tranche is in de begroting van het programma cultuur en cultureel erfgoed verwerkt, de tweede tranche is binnen het programma Financiën geraamd. Van deze rijksmiddelen resteert ultimo 2020 nog € 0,525 miljoen die als dekking dient van de toegezegde ondersteuning aan de Lindenberg.

Taakveld Musea
Binnen het taakveld Musea vindt de subsidieverstrekking plaats aan Museum het Valkhof en de Bastei, de dienstverlening van het Regionaal Archief Nijmegen (RAN) en het archeologisch beleid en onderzoek.

Het voordelig resultaat van € 0,3 miljoen is voor € 0,1 miljoen toe te schrijven aan lagere programmalasten bij het RAN en voor € 0,2 miljoen aan lagere bedrijfskosten/uitvoeringslasten bij met name RAN.

Taakveld Cultureel erfgoed
Het voordelig resultaat binnen het taakveld Cultureel erfgoed van € 0,2 miljoen houdt verband met:
- minder onderhoudslasten bij panden met een cultuurhistorische invulling. Daarnaast zijn er enkele activiteiten niet doorgegaan. Dit heeft een voordelig effect van € 0,1miljoen;
- een a structureel voordeel in verband met herverdelingen uitvoeringskosten en vrijval middelen regioarcheologie.

Corona
Er is € 107.000,- aan gemeentelijke middelen verstrekt voor extra steun aan religieus erfgoed ten tijde van de corona-crisis.

Taakveld Media
Binnen dit taakveld vindt de subsidieverstrekking plaats aan de bibliotheek en de lokale omroep. Het voordeel van € 0,1 miljoen is een gevolg van de budgettaire ruimte in het geschatte subsidiebudget.

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Indicatoren

Cultuur en Cultureel Erfgoed	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal bezoeken gesubsidieerde podia	466.405	488.054	562.342	607.228	601.206	667.095	681.560	248.997
Aantal bezoeken gesubsidieerde musea	107.854	106.995	94.182	106.705	80.129	147.553	122.725	62.661
Totaal aantal banen in kunsten, media en entertainment en creatieve zakelijke dienstverlening	3.397	3.232	3.414	3.535	3.498	3.616	3.818	
CULTUURPARTICIPATIE VOLWASSENEN								
Percentage volwassenen dat culturele voorstellingen bezoekt			84%				87%	
Percentage volwassenen dat musea bezoekt			57%				59%	
Percentage volwassenen dat in de vrije tijd met kunstzinnige activiteiten bezig is			46%				47%	
CULTUURPARTICIPATIE JEUGD								
Aantal Nijmegenaren tot 18 jaar dat lessen en cursussen bij De Lindenberg volgt								1.896
Aantal scholen waarmee De Lindenberg samenwerkt				42	42	42	43	41
Aantal basisscholen met 'de bibliotheek op school'				27	28	30	30	
Aantal kinderopvanglocaties aangesloten op 'de bibliotheek op school'				9	9	12	15	

Sport

Wat willen we bereiken

De onderstaande tekst is een letterlijke kopie uit de publicatie Stadsbegroting 2020-2023

Wat willen we op lange termijn bereiken?

Sport en bewegen geeft mensen plezier, uitdaging, voldoening en beleving en heeft hierdoor een gunstig effect op fitheid en sociaal welzijn. Wij werken aan een inclusieve stad, waarin ook sport voor iedereen toegankelijk is. We streven naar hoge beweeg- en sportdeelname in het hele leven, zowel bij jeugd, jongeren, studenten, volwassenen als ouderen. Wij hebben vooral aandacht voor de groepen die hierin achterblijven en zetten ons waar nodig vraaggericht specifiek in om mensen te motiveren of ondersteunen.
'Meedoen' staat centraal. Dit bereiken we door bloeiende verenigingen, laagdrempelige beweegmogelijkheden in de wijk, een hoge deelname aan sportactiviteiten, een vraag- en wijkgerichte aanpak, samenwerking met beleidsprogramma's en diverse organisaties.

Wij beheren onze sportaccommodaties zo effectief en klantvriendelijk mogelijk. Wij zorgen voor goede, veilige, duurzame en toegankelijke sportaccommodaties.

Wij hebben de ambitie dat Nijmegen in 2020 dé Gelderse sport -en beweegstad is. Niet alleen qua naam, maar juist omdat wij als inclusieve stad sporten en bewegen voor alle inwoners mogelijk maken en hen motiveren te bewegen en te sporten. De komende jaren geven we uitvoering aan de volgende thema's:

- Inclusiviteit: iedereen doet mee. Alle Nijmegenaren kunnen een leven lang bewegen en sporten.
- Laagdrempelig en dichtbij: Nijmegenaren kunnen deelnemen aan en genieten van een gevarieerd aanbod van sport- en beweegactiviteiten.
- Ondersteuning: wij ondersteunen verenigingen onder meer door onze inzet van buurtsportcoaches, sportsubsidies en het aanbieden van een specifieke cursussen.
- Gezondheid: we behouden en verbeteren de gezondheid en het welzijn van inwoners door het bevorderen van sport en bewegen. We faciliteren de beweging 'Groen, gezond en in beweging'.
- Profilering: sportevenementen dragen bij aan onze ambitie om sport en bewegen impulsen te geven, maken de stad aantrekkelijk voor haar bewoners en geven een economische impuls.

We zetten bewust veel huidige, goed werkende interventies en ondersteuningsmogelijkheden voort. Wij zien echter ook dat er groepen met beweeg- en sportarmoede zijn; voor deze groepen intensiveren wij onze inzet. We zetten de komende jaren in op succesvolle sport-en beweeginitiatieven voor groepen met beweegarmoede en gaan daarvoor nieuwe verbindingen (in de wijk) aan. We faciliteren dit met de inzet van buurtsportcoaches#. We werken samen met partners in de stad, sportverenigingen, organisatoren van sportevenementen, commerciële sportaanbieders, het onderwijs en gemeentelijke programma's waar de energie en ambitie zit om een gezonde leefstijl voor onze inwoners mogelijk te maken.

Om inwoners plezier, voldoening en beleving uit sport en bewegen te laten halen, ondersteunen we dat ieder op eigen niveau kan sporten, van talentvolle sporters tot mensen met een beperking. Wij faciliteren kinderen om kennis te maken met sport en bewegen in Nijmegen en staan open voor nieuwe sportinitiatieven.

Wat wilden we in 2020 bereiken

We vinden het van groot belang dat er in de stadsdelen goede sportvoorzieningen zijn en blijven de komende jaren sport en bewegen toegankelijk maken. Wij gaan door met de wijkgerichte inzet van sportdocenten en buurtsportcoaches bij verenigingen.

Vanaf 2020 zetten we ook extra in op het stimuleren van sport en bewegen binnen de doelgroep migranten. We werken gebiedsgericht en geven per wijk met onze partners uit onder andere de wijk, sport, onderwijs en zorg

uitvoering aan een gedragen wijksport-en beweegplan. Wat goed gaat, zetten we voort. Daarom continueren wij de succesvolle thematische inzet op de thema's Zwemmen, Uniek Sporten en talentontwikkeling.

Met kennispartners als de Radboud Universiteit en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen voeren we de kennisagenda sport en bewegen uit en zijn we gastheer voor een internationaal congres, waarmee we aan een groot publiek kunnen laten zien waarom Nijmegen de Gelderse sport- en beweegstad is.

In 2020 is Nijmegen ook gastheer van het Wereldkampioenschap Wielrennen voor Studenten (WUCC). Met dit evenement profileren we Nijmegen als de Gelderse (studenten)sportstad en fietsstad. In 2022 is Nijmegen daarnaast gastheer van de Eurogames: het grootste Europese sportevenement voor de LHBTI- gemeenschap. In de aanloop naar dit evenement starten we vanaf 2020 met allerlei 'side events', zodat we bekendheid genereren voor dit evenement en de impact ervan zo groot mogelijk laten zijn. De evenementen van stichting Zevenheuvelenloop, zoals het NK halve marathon, wenden we ook aan om onze sportieve en sociale ambities te realiseren.

Wij ronden in 2020 de Nota Binnensportaccommodaties af. Daarnaast presenteren wij een Toekomstvisie voor de Nijmeegse zwembaden. Voor Nijmegen-Noord werken wij het concept van de beweegroute het Groene Lint (Urban Fit Track) verder uit, breiden we de capaciteit uit bij tennisvereniging LLTV en ronden we de bouw van een gymzaal in de Stelt af. We starten in 2020 met de bouw van een sporthal-plus in Hof van Holland, waar ruimte is voor bewegingsonderwijs, breedtesport en wedstrijdsport op nationaal niveau.
In het kader van de uitvoering van de nota Buitensportaccommodaties werken we het concept van een multifunctioneel sportveld in Nijmegen-Noord verder uit, bereiden we de verhuizing van korfbalvereniging Keizer Karel voor en vergroten we de capaciteit van bestaande accommodaties, zoals die van voetbalvereniging Oranje Blauw, door de aanleg van extra velden.

Wat hebben we dit jaar bereikt

We hebben gewerkt aan een leven lang sporten en bewegen voor al onze inwoners
We hebben meegewerkt aan de oplevering van het Nijmeegs Sportakkoord in samenwerking met sport- en beweegaanbieders, het onderwijs, kennisinstellingen en de zorg- en welzijnssector. Deze is ontwikkeld als volgende stap rondom sport en bewegen voor iedereen. Samen met de Radboud Universiteit en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen zijn voorbereidingen getroffen voor het *Active Living Event.* Hierbij staat de vraag centraal: hoe breng en houd je mensen duurzaam in beweging? Door de coronamaatregelen is dit evenement uitgesteld tot de zomer van 2021.

Daarnaast hebben we onder de vlag van de Beweegagenda de mogelijkheid tot laagdrempelig sporten en bewegen in Nijmegen verbeterd. Zo zijn er in 2020 diverse kwiek-beweegroutes, fit-beweegroutes en ommetjes geopend in samenwerking met organisaties, inwoners en interne afdelingen zoals Wijkmanagement. Vanuit ‘Groen, Gezond en in Beweging’ hebben we samen met NEC Maatschappelijk en Nijmeegse sportverenigingen in totaal 90 rookvrije binnen- en buitensportaccommodaties gerealiseerd, met als doel een bijdrage te leveren aan de rookvrije generatie. Ten slotte hebben we verder gewerkt aan het concept van het toekomstig multifunctioneel sportveld in Nijmegen-Noord.

We hebben uitvoering gegeven aan de nota buitensportaccommodatiebeleid
De rugbyvereniging The Wasps is verhuist naar Sportpark de Biezen. Diverse toplagen op Sportpark Lindenholt en Sportpark Nieuw Balveren zijn vervangen. We hebben een kunstgrasveld bij Oranje Blauw en natuurgrasveld bij OSC opgeleverd. En hebben we het kwalitatief afwegingskader voetbal vastgesteld.

We hebben gewerkt aan onze gemeentelijke sportaccommodaties
Om te zorgen voor veilige sportaccommodaties zijn er diverse werkzaamheden en onderhoud gepleegd om onze gemeentelijke binnensportaccommodaties toegankelijker te maken. We zijn gestart met de realisatie van de gymzaal in de Stelt in Nijmegen-Noord om in de inwonersbehoefte te voorzien. Deze wordt naar verwachting in het najaar van 2021 opgeleverd. Daarnaast is er verder gewerkt aan de ontwikkeling van de Sporthal Plus in Hof van Holland, een plek voor bewegingsonderwijs, breedtesport en wedstrijdsport op nationaal niveau. Tot slot zijn er grote stappen gezet in de voorbereidingen op de realisatie van het watersportcentrum Bastion in de Spiegelwaal.

We hebben stappen gezet in nieuw sportaccommodatiebeleid
In 2020 is de toekomstvisie zwembaden opgeleverd. Hiermee willen we ons voorbereiden op het vraagstuk wat we gaan doen als de zwembaden Dukenburg en Nijmegen-West in 2026-2027 houdbaarheidsdatum hebben bereikt. De volgende stap in dit proces is een locatiehaalbaarheidsonderzoek. Daarnaast hebben we verder gewerkt aan de ontwikkeling van de beleidsnota binnensportaccommodatiebeleid. Deze wordt in het tweede kwartaal van 2021 opgeleverd.

We blijven ons wijkgerichte en thematisch inzetten om sporten en bewegen te stimuleren
We hebben de inzet van het gemeentelijk Sportbedrijf gecontinueerd. Hierbij zijn diverse beweeginitiatieven voortgezet en zijn we voor groepen mensen met beweegarmoede nieuwe verbindingen in de wijk aangegaan. Voorbeelden hiervan zijn:

- het stimuleren van (laagdrempelige) sportactiviteiten zoals Walking Sports;
- het faciliteren en uitvoeren van wijksporten die breed motorisch opleiden als uitgangspunt hebben;
- het initiatief 'Zwemles een investering voor je leven';
- het afnemen van beweegadviesgesprekken in de toeleiding naar structureel sport- en beweegaanbod;
- de succesvolle verhoogde inzet op sportstimulering onder de doelgroep migranten.

Ook is er ingezet op:

- het thema Uniek Sporten (sportstimulering voor mensen met een beperking) in samenwerking met de regiogemeenten. De focus lag daarbij op verenigingsondersteuning, sportadviestrajecten en diverse project/side events;
- verenigingsondersteuning op diverse thema's, zoals veilig sportklimaat, positieve coaching en inclusie;
- het versterken van de jeugdopleidingen van sportaanbieders door middel van een kwaliteitsimpuls in samenwerking met o.a. Topsport Gelderland;
- De verder ontwikkeling van 'Sportief Groot Worden' samen met de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Corona

Het jaar 2020 was het jaar van corona. De uitbraak van het virus heeft ons en de sportsector hard getroffen. Door de maatregelen zijn een deel van de voornemens niet uitgevoerd. Zo zijn verschillende evenementen geannuleerd, zoals het *Active Living Event*, het World University Cycling Championship (WUCC) en de Zevenheuvelenloop. Tegelijkertijd hadden sporters maar een deel van het jaar onze accommodaties tot hun beschikking. En hebben we in financiële zin onze voorziene baten niet gehaald.

Natuurlijk is er ook veel om trots op te zijn. Want een ding is zeker; de unieke maatschappelijke rol die sport en bewegen in onze Nijmeegse samenleving vervult mag niet verloren gaan. Hier blijven we ons dan ook hard voor maken. Zo hebben we diverse gemeentelijke binnen-en buitensportaccommodaties in de zomerperiode opengesteld om tegemoet te komen in de wensen en behoeften van sportaanbieders en individuen om sport- en beweegactiviteiten te organiseren. Daarnaast hebben we vanuit het gemeentelijk Sportbedrijf in samenwerking met onze partners diverse alternatieve sport- en beweegactiviteiten georganiseerd zoals balkongym voor senioren.

Verbonden partijen en samenwerking

- Het gemeentelijk Sportbedrijf
- Scholen
- GGD
- Gezondheidsmakelaars
- Sociale wijkteams
- ROC
- HAN
- Fysiotherapeuten
- Huisartsen

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Onderstaand worden de begrotingswijzigingen inzichtelijk gemaakt tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting.

Sport; bedragen x € 1 mln	Besl.niv.	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo
Stadsbegroting 2020-2023 primitief				5,5	18,1	12,7 N
Wzg				0,0	0,3	0,2 N
BW-01686 SW2019 Technische wijzigingen	Raad	18 dec '19	111/2019	0,0	-0,0	0,0 V
BW-01710 Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	24 jun '20	66/2020	0,0	0,4	0,4 N
BW-01712 Voortgangsmonitor Investeringen	Raad	24 jun '20	66/2020	0,0	-0,2	0,2 V
BW-01742 2e Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	16 dec '20	118/2020	0,0	0,0	0,0 N
Totaal Sport				**5,5**	**18,4**	**12,9 N**

De primitieve begroting bedroeg € 12,7 miljoen. Hier is € 0,2 miljoen aan toegevoegd, zodat de totale dynamische raming uitgekomen is op € 12,9 miljoen.

Lastenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is € 0,3 miljoen toegevoegd aan het programma door de herverdeling van de budgetten voor planmatig onderhoud (effect in dit programma € 0,4 miljoen) en herrekening van kapitaallasten (effect in dit programma -€ 0,2 miljoen).

Corona

Er zijn geen corona-gerelateerde begrotingswijzigingen aan de lastenzijde van dit programma.

Batenzijde

Ten opzichte van de primitieve begroting is € 0 gewijzigd aan de taakvelden.

Corona

Er zijn geen corona-gerelateerde begrotingswijzigingen aan de batenzijde van dit programma.

Een overzicht met links naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Programma's naar taakvelden

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de afwijking tussen de realisatie en de dynamische begroting.

Sport	Begroting 2020 primitief	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020	bedragen x € 1 mln Verschil
Lasten				
5.1 Sportbeleid en activering	5,4	5,4	4,7	0,7 V
5.2 Sportaccommodaties	12,8	13,1	12,8	0,3 V
	18,2	**18,5**	**17,5**	**0,9 V**
Baten				
5.1 Sportbeleid en activering	0,1	0,1	0,3	-0,3 V
5.2 Sportaccommodaties	5,5	5,5	4,7	0,8 N
	5,6	**5,6**	**5,0**	**0,6 N**
Totaal per programma	**12,6**	**12,9**	**12,5**	**0,4 V**

Verschil = Begroting na wijziging -/- Rekening (V=voordeel; N=nadeel)

Aan het programma Sport geven we per saldo € 12,5 miljoen uit. Het grootste deel hiervan gaat naar het taakveld Sportaccommodaties.

Lastenzijde
Ten opzichte van de dynamische begroting is er € 0,9 miljoen (5%) minder uitgegeven. Oorzaken van deze afwijking zijn: voor sportbeleid en activering zijn er door corona minder activiteiten uitgevoerd. Tevens hebben we hierdoor ook lagere kosten gehad, met name kosten voor inhuur. En daarnaast zijn er minder subsidies verstrekt.

Bij de sportaccommodaties zien we een voordelig resultaat van € 0,3 miljoen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de sluiting van de accommodaties in verband met corona en door minder planmatig onderhoud. We hebben daardoor lagere kosten gemaakt.

Corona-effecten
Van dit voordeel wordt € 0,7 miljoen veroorzaakt door corona-effecten. Dit heeft te maken met minder uitvoering voor activiteiten. Hiervan is reeds € 0 gemeld in de voortgangsmonitor.

Batenzijde
Ten opzichte van de dynamische begroting zijn er € 0,6 miljoen (11%) minder baten gerealiseerd. Oorzaken van deze afwijking zijn:
Bij sportbeleid en activering hebben we € 0,3 miljoen aan niet-begrote subsidies ontvangen.
Bij de sportaccommodaties zien we een nadeel van € 0,8 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door het niet ontvangen van inkomsten uit horeca (€ 0,25 miljoen), gederfde inkomsten uit entreegelden (€ 0,4 miljoen), huurinkomsten (€ 1 miljoen) en een positief effect door de ontvangst van subsidie (SPUK) (€ 0,8 miljoen).

Corona-effecten
Van dit nadeel wordt € 1,2 miljoen veroorzaakt door corona-effecten die veroorzaakt wordt door gederfde inkomsten. Hiervan is reeds € 1 miljoen gemeld in de voortgangsmonitor.

Effecten niet als gevolg van corona
Van dit nadeel wordt € 0 veroorzaakt door niet-corona-effecten.

Het verschil tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting is hierboven toegelicht bij het onderdeel Begrotingswijzigingen.

Indicatoren

Sport	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Percentage niet-sporters onder volwassenen				40%				
gemiddelde benchmark				45%				
Percentage volwassenen dat voldoet aan de beweegnorm				66%				
gemiddelde benchmark				65%				
Percentage volwassenen lid van een sportvereniging	23%		23%		25%		24%	
Percentage volwassenen dat buiten verenigingen en sportscholen om aan sporten/bewegen doet	59%		59%		62%		61%	
Percentage kinderen (4-12 jaar) lid van een sportvereniging	70%				77%			
Percentage kinderen (4-12 jaar) dat minder dan 5 uur per week	13%				9%			

beweegt						
Percentage sportverenigingen dat over voldoende vrijwilligers beschikt	70%		51%	58%		69%
Percentage bewoners tevreden over sport- en beweegaanbod in de buurt			68%		67%	
Bezettingsgraad gemeentelijke binnensportaccommodaties (in %)		61%	61%	61%	62%	

Financiën

Wat willen we bereiken

De onderstaande tekst is een letterlijke kopie uit de publicatie Stadsbegroting 2020-2023

Wat willen we op lange termijn bereiken?

We willen dat het voor inwoners en bedrijven inzichtelijk is waarvoor we gemeenschapsgeld inzetten. Zij moeten erop kunnen vertrouwen dat we zorgvuldig omgaan met de ter beschikking gestelde middelen, zoals geld, personeel en materiaal.
Met de algemene uitkering van het gemeentefonds en door het opleggen van gemeentelijke heffingen genereren wij inkomsten voor ons lokale beleid. We doen dat op een zorgvuldige manier, met inachtneming van de vastgestelde uitgangspunten voor ons heffingenbeleid.

Wat hebben we dit jaar bereikt

Treasury
We hebben onze gemeentelijke activiteiten gefinancierd met eigen middelen en externe middelen. De rentekosten en de doorberekende renteopbrengsten resulteren in een financieringsresultaat. We zorgden voor een passend en behoedzaam financieringsbeleid, zoals omschreven in de paragraaf Financiering.
Naast het voorzien in de eigen financieringsbehoefte, verzorgden we financiering van instellingen waarvan de activiteiten worden gerekend tot de publieke taak van de gemeente. We beheersten de risico's die met deze transacties zijn verbonden en voldeden aan de wet- en regelgeving.

OZB woningen, OZB niet-woningen en overige heffingen
De raad heeft de tarieven vastgesteld voor het nieuwe kalenderjaar. Voor ons belastingbeleid hebben we de lokale ontwikkelingen gevolgd, zoals vastgelegd in het coalitieakkoord 'Nijmegen: samen vooruit 2018-2022' en de Zomernota 2019. We hebben in onze gemeente diverse belastingen en rechten zoals onroerende zaak belasting (OZB), rioolheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting geheven. In de paragraaf 'Lokale heffingen' van deze Stadsrekening staat een nadere opsomming.

Algemene uitkering en overige uitkeringen
We zorgden dat de algemene, grote geldstromen goed verliepen. We volgden de ontwikkelingen in de verschillende uitkeringen van het Gemeentefonds, analyseerden en duiden deze en vertaalden die naar het gemeentelijk beleid.

Corona

Voor het programma financiën was 2020 een jaar waarin een beroep gedaan is op de wendbaarheid. De financiële doorrekeningen en prognose van de kosten en baten waren continue in beweging voor de informatieverschaffing rondom corona. Het niet heffen van precariobelasting en niet in rekening brengen van dwang en invorderingskosten zorgden voor zorgvuldige aanpassingen in de reguliere processen. Via het gemeentefonds hebben we drie compensatiepakketten van het Rijk ontvangen, in totaal €15 miljoen voor 2020 en €7 miljoen voor 2021. In volgende circulaires van het gemeentefonds worden we mogelijk geïnformeerd over meer compensatie.

Het rijk heeft voor gemeenten een pakket aan financiële maatregelen getroffen ter (gedeeltelijke) dekking van de coronakosten / -effecten die gemeenten ondervinden. In de decembercirculaire 2020 is een totaaloverzicht van het “compensatiepakket coronacrisis medeoverheden” opgenomen. Voor enkele maatregelen is alleen het landelijk plafond vermeld, en is de concrete verdeelsleutel nog niet bekend en/of is de verdeling afhankelijk van de werkelijke cijfers over 2020. Het betreft de volgende maatregelen/onderdelen: compensatie inkomstenderving na 1 juni (€ 100 mln.), extra beschikbaar voor inkomstenderving (€ 150 mln.), afvalinzameling (€ 32 mln.), zwembaden en ijsbanen (€ 100 mln.) en verlenging steun sportverenigingen (1 okt t/m 31 dec) (€ 60 mln.).
Het ontbreken van een exacte verdeling / verdeelsleutel van de compensatie per gemeente betekent dat wij voor onze gemeente geen voldoende nauwkeurige en betrouwbare schatting/berekening kunnen maken van het bedrag waarop onze gemeente over 2020 aanspraak kunnen maken. In overeenstemming met de uitspraak van de commissie BBV

verwerken wij het financiële effect van deze onderdelen/maatregelen uit het aanvullende compensatiepakket in de jaarrekening 2021.

Verbonden partijen en samenwerking

Bank Nederlandse Gemeenten
Onder het programma Financiën valt de verbonden partij Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Wij zijn aandeelhouder van deze bank, samen met andere overheden, om een op onze taak toegesneden financiële instelling te kunnen waarborgen.

Wat heeft het gekost

Begrotingswijzigingen

Onderstaand worden de begrotingswijzigingen inzichtelijk gemaakt tussen de primitieve begroting en de dynamische begroting.

Financiën; bedragen x € 1 mln	Besl.niv.	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo
Stadsbegroting 2020-2023 primitief				522,2	26,8	495,4 V
Wzg				50,4	30,9	19,5 V
BW-01685 SW2019 Meldingen	Raad	18 dec '19	111/2019	2,5	-3,4	5,9 V
BW-01686 SW2019 Technische wijzigingen	Raad	18 dec '19	111/2019	0,6	-0,0	0,6 V
BW-01693 Gidsmiddelen Kansrijke Start	Raad	27 nov '19	92/2019	0,0	-0,1	0,1 V
BW-01699 Baankansen PRO-VSO leerlingen	Raad	27 nov '19	96/2019	0,3	0,0	0,3 V
BW-01704 Huisvesting GGD	Raad	18 dec '19	110/2019	-0,0	-0,0	0,0 V
BW-01710 Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	24 jun '20	66/2020	4,1	3,9	0,2 V
BW-01711 Voortgangsmonitor Meldingen	Raad	24 jun '20	66/2020	4,2	0,1	4,1 V
BW-01712 Voortgangsmonitor Investeringen	Raad	24 jun '20	66/2020	-0,1	3,6	3,7 N
BW-01715 VGP	Raad	04 mrt '20	11/2020	-0,2	-2,6	2,4 V
BW-01736 overhevelen middellen POW en VIA naar Werk en Ink.	Raad	08 jul '20	59/2020	1,2	0,0	1,2 V
BW-01737 Zienswijze conceptsbegr. 2021 en BW veilig thuis 2020 en jaarrek. 2019 GGD	Raad	10 juni '20	48/2020	0,4	0,0	0,4 V
BW-01740 Eurogames 2020	Raad	16 dec '20	117/2020	0,0	-0,1	0,1 V
BW-01741 2e Voortgangsmonitor Meldingen	Raad	16 dec '20	118/2020	16,6	10,3	6,4 V
BW-01742 2e Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	16 dec '20	118/2020	3,6	3,1	0,5 V
BW-01747 Bestemmingsreserve Beschermd wonen	Raad	28 okt '20	95/2020	17,1	15,5	1,6 V
BW-01749 Nieuwe wet inburgering	Raad	25 nov '20	111/2020	0,0	0,6	0,6 N
Totaal Financiën				**572,6**	**57,7**	**514,9 V**

De primitieve begroting bedroeg € 495,4 miljoen euro voordelig. Op basis van besluitvorming bij de diverse bestuursdocumenten (Nota slotwijzigingen 2019,1e en 2e Voortgangsmonitor) en de verwerking van de begrotingsmutaties uit separate raadsbesluiten (Gidsmiddelen kansrijke Start, Baankansen PRO-VSO leerlingen, Huisvesting GGD, Grote projecten Ontwikkelbedrijf, overheveling middelen naar Werk en Inkomen, Zienswijze Concept begr. 2020, Veilig thuis, jaarrekening 2019 GGD, Eurogames 2020, Bestemmingsreserve beschermd wonen en Nieuwe wet inburgering is de primitieve begroting per saldo met € 19,5 miljoen bijgesteld naar een dynamisch saldo van € 514,9 miljoen.

Een overzicht met links naar de bestuurlijke besluitvorming is beschikbaar onder de bijlagen, onderdeel begrotingswijzigingen.

Programma's naar taakvelden

Onderstaand wordt een toelichting gegeven op de afwijking tussen de realisatie en de dynamische begroting.

Financiën	Begroting 2020 primitief	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020	bedragen x € 1 mln Verschil	
Lasten					
0.10 Mutaties reserves	15,0	31,8	31,5	0,3	V
0.5 Treasury	11,9	11,8	10,8	1,0	V
0.61 OZB woningen	2,2	2,6	2,8	-0,2	N
0.62 OZB niet-woningen	0,9	0,9	1,1	-0,2	N
0.64 Belastingen overig	0,1	0,1	0,1	0,0	V
0.7 Algemene uitk. en overige uitk.	0,0	0,0	0,0	0,0	V
0.8 Overige baten en lasten	-3,8	9,9	5,3	4,7	V
0.3 Beheer overige gebouwen en grond	0,5	0,6	0,6	0,0	N
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0,1	0,1	0,0	0,1	V
	26,8	**57,7**	**52,1**	**5,6**	**V**
Baten					
0.10 Mutaties reserves	14,4	38,3	37,9	0,4	N
0.5 Treasury	14,3	14,2	15,7	-1,5	V
0.61 OZB woningen	46,9	46,9	46,6	0,3	N
0.62 OZB niet-woningen	40,2	40,2	40,4	-0,2	V
0.64 Belastingen overig	1,9	1,9	1,3	0,6	N
0.7 Algemene uitk. en overige uitk.	404,4	431,0	433,2	-2,2	V
0.8 Overige baten en lasten	0,0	0,0	4,0	-4,0	V
0.3 Beheer overige gebouwen en grond	0,0	0,0	0,0	0,0	V
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0,0	0,0	0,0	0,0	V
	522,2	**572,6**	**579,1**	**-6,5**	**V**
Totaal per programma	**-495,4**	**-514,9**	**-527,0**	**12,1**	**V**

Verschil = Begroting na wijziging -/- Rekening (V=voordeel; N=nadeel)

Het programma Financiën ontvangt per saldo € 527,0 miljoen aan baten . Het grootste deel hiervan wordt ontvangen op het taakveld *Algemene uitkering en overige uitkeringen*, € 433,2 miljoen en op de taakvelden *OZB woningen, OZB-niet woningen, Belastingen overig* betreffende de gemeentelijke belastingen voor totaal € 88,3 miljoen.

Lastenzijde

Ten opzichte van de dynamische begroting is er € 5,6 miljoen (10%) minder uitgegeven. De oorzaken van deze afwijking zijn een voordeel van € 6,9 miljoen als gevolg van Corona-effecten en een nadeel van € 1,3 miljoen als gevolg van niet Corona–effecten.

Taakveld Mutaties reserves

Door de aanhoudende lage rente en soms negatieve rente zijn er minder rentelasten toegerekend aan de reserves. Dit geeft een voordeel van € 0,3 miljoen.

Taakveld Treasury

Door de aanhoudende lage rente en soms negatieve rente hebben we een voordeel van € 1,0 miljoen op de financieringslasten

Taakveld OZB Woningen en OZB niet Woningen

Er zijn hogere kosten gemaakt voor onder andere de afwikkeling van bezwaarschriften en beroepsprocedures
Dit nadeel is gemeld bij de 2e voortgangsmonitor.
Op basis van de opgelegde en nog op te leggen aanslagen is er een inschatting gemaakt van het bedrag dat mogelijk naar aanleiding van bezwaar of beroep terugbetaald moet worden aan de ondernemers. Dit veroorzaakt een hogere toevoeging aan de voorziening.

Taakveld Overige baten en lasten
Een aantal taakmutaties uit het gemeentefonds valt vrij omdat besteding in 2020 niet mogelijk was. Het betreft de taakmutatie Dak- en thuislozen (€ 2 miljoen) en de suppletie-uitkering sociaal domein (€ 0,6 miljoen).
Een deel van de ontvangen corona compensatie van het rijk valt vrij. Het betreft hier compensatie voor : Maatschappelijke opvang inclusief Vrouwenopvang (€ 2,6 miljoen), Toezicht en handhaving (€ 0,5 miljoen), Lokale culturele voorzieningen (€ 0,8 miljoen),Buurt en dorpshuizen (€ 0,2 miljoen), Compensatie parkeer- en toeristenbelasting (€ 2,3 miljoen), Noodopvang kinderen van ouders met een cruciaal beroep (€ 0,1 miljoen), Precariobelasting, marktgelden en evenementen leges € (0,3 miljoen).
Als gevolg van een gewijzigd BTW regime op het scheiden van afval is er een nadeel van 3,8 miljoen. Deze BTW wijziging is budgettair neutraal, bij de baten verantwoorden we € 3,8 miljoen als extra baat.
De werkelijke kapitaallasten zijn 0,8 miljoen hoger dan begroot. Dit lichten we verder toe in de paragraaf bedrijfsinvesteringen.
De factuur van de VNG voor het Fonds Gemeenschappelijke gemeentelijke Uitvoering was € 0,3 miljoen hoger dan de begrote kosten. De algemene ledenvergadering van de VNG bepaalt de hoogte van deze factuur.

Baten zijde
Ten opzichte van de dynamische begroting is er € 6,5 miljoen (1%) meer baten gerealiseerd. Oorzaken van deze afwijking zijn voordelen van € 7,2 miljoen als gevolg van niet Corona-effecten en een nadeel van € 0,7 miljoen als gevolg van Corona –effecten.

Taakveld Mutaties reserves
Binnen de programma's zijn minder uitgaven aan met name onderhoud gedaan, waardoor deze middelen in de reserves bij de programma's beschikbaar blijven. Onderhoudsreserves hebben hiermee een egaliserend karakter. Bij het programma Financiën vertaalt zich dit in een nadeel van € 0,4 miljoen.

Taakveld Treasury
Dit voordeel wordt veroorzaakt door de verkoop van de aandelen van Dar in het kader van een herverdeling tussen aandeelhouders (0.4 miljoen voordeel). Daar staat een nadeel van € 0,1 miljoen tegenover omdat de BNG volgens Europese richtlijnen het dividend over 2019 en 2020 niet volledig mag uitkeren, dit om de banken maximaal te beschermen in de corona crisis. Daarnaast is de vervroegde winstuitkering van € 1,5 miljoen van de GR Bijsterhuizen ontvangen.
Verder is er door de aanhoudende lage rente en soms negatieve rente minder rente toegerekend aan de reserves. Dit geeft een nadeel voordeel van € 0,3 miljoen.

Taakvelden OZB Woningen en OZB niet Woningen
Als gevolg van de het eerste maatregelenpakket zijn er bij het te laat betalen van de belastingen geen kosten voor dwang en invordering in rekening gebracht. Voor dit corona effect is geen compensatie ontvangen, wat leidt tot een nadeel van € 0,3 miljoen bij OZB Woningen.
De opbrengst OZB niet woningen is € 0,2 miljoen hoger dan begroot. Daar staat een toevoeging aan de voorziening van een gelijk bedrag tegen over, omdat er nog bezwaar gemaakt kan worden tegen de opgelegde aanslag

Taakveld Belastingen overig
Om ondernemers tegemoet te komen in deze zware tijden is besloten om geen precariobelasting in rekening te brengen voor de terrassen in 2020, dit geeft een nadeel van € 0,5 miljoen. Voor dit corona-effect is voor de onderdelen precariobelasting , marktgelden en evenementenleges dit jaar een gezamenlijk bedrag aan compensatie ontvangen van € 0,3 miljoen via het gemeentefonds. Daarnaast is er een lagere opbrengst van hondenbelasting van € 0,1 miljoen.

Taakveld Algemene uitkering en overige uitkeringen
Het totaal van de budgettaire effecten van de circulaires van september 2019 tot en met december 2020 laat een voordeel zien van € 2,2 miljoen.

Taakveld Overige baten en lasten

Als gevolg van een gewijzigd BTW regime op het scheiden van afval is er een voordeel van € 3,8 miljoen. Deze BTW wijziging is budgettair neutraal, bij de lasten verantwoorden we € 3,8 miljoen als extra last. Daarnaast hebben we een voordeel van € 0,2 miljoen omdat we betaalde BTW op groepsvervoer via een suppletie aangifte hebben teruggevorderd bij de belastingdienst.

Indicatoren

Financiën	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens in euro's		694	722	746	740	735	737	777
gemiddelde benchmark		687	701	708	713	716	745	777
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens in euro's		634	669	700	701	719	718	759
gemiddelde benchmark		621	634	641	645	651	679	707

Indicatoren Duurzaamheid

Indicatoren

Duurzaamheid	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Percentage hernieuwbare elektriciteit	0,2%	0,5%	0,8%	1,5%	3,8%	4,7%		
gemiddelde benchmark	1,1%	1,4%	1,7%	2,3%	3,3%	4,1%		
aantal zonne-energie installaties op woningen en bedrijven per 1.000 inwoners	8,3	12,3	16,9	22,3	29,0	39,6	57,1	
gemiddelde benchmark		10,2	14,4	19,5	26,1	35,4	47,3	
vermogen zonne-energie installaties woningen en bedrijven (kW per 1.000 inwoners)	19,0	35,2	54,8	75,8	101,4	139,8	221,0	
gemiddelde benchmark		36,3	53,6	75,8	111,5	172,5	247,9	
opgesteld windvermogen (op Land) (MW)				10	10	10	10	
gemiddeld elektriciteitsverbruik voor woningen (kWh)	2.750	2.640	2.620	2.540	2.470	2.390	2.380	
gemiddelde benchmark	2.839	2.738	2.724	2.654	2.623	2.526	2.470	
gemiddeld standaardjaarverbruik gas voor woningen (temperatuurgecorrigeerd) (m3)	1.340	1.280	1.230	1.200	1.230	1.200	1.150	
gemiddelde benchmark	1.309	1.253	1.185	1.166	1.169	1.161	1.133	
Percentage woningen aangesloten op stadsverwarming				5,4%	7,0%	7,3%	7,8%	
Percentage woningen met energielabel B of beter	20%	22%	24%	27%	29%	31%	39%	
gemiddelde benchmark	19%	21%	23%	26%	26%	31%	37%	
Percentage utiliteitsgebouwen met energielabel C of beter				61%	61%	62%	64%	
gemiddelde benchmark				64%	66%	68%	71%	
Aantal (semi)publieke laadpunten voor elektrische auto's	23	58	68	162	219	233	393	
gemiddelde benchmark	29	104	155	240	300	369	538	
Omvang fijn huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	115	117	104	92	91	88	88	
gemiddelde benchmark	197	192	184	178	162	160	157	
Hergebruikpercentage afval	63%	67%	70%	73%	72%	72%	72%	

Indicatoren Wijkontwikkeling

Inleiding

Met wijkgericht werken geven we richting aan een positieve ontwikkeling van het leefklimaat in wijken en stadsdelen. Het wijkgericht werken in Nijmegen kent een lange traditie en richt zich op de interne en externe samenwerking. We richten ons op het op peil houden van wat goed gaat in de wijken, aanpak van achterstanden in deelgebieden die achterblijven, stimuleren van participatie en samenwerking met wijknetwerken. Zo zorgen we voor een samenhangende aanpak op sociaal, fysiek en economisch gebied, voor vitale en veerkrachtige wijken.

We investeren in de stadsdelen in het netwerk en wijkmedia (basis op orde)
Dit doen we door de opbouw en onderhoud van duurzame relaties met wijknetwerken, zoals bewoners(groepen), wijkplatforms en wijkpartijen zoals zorg- en welzijnsinstellingen, politie, woningcorporaties en anderen. We sturen op samenwerking en als dat nodig is voeren wij de regie. Ook faciliteren en stimuleren we bewonerskracht, om participatie en eigen initiatief te bevorderen. Hierbij horen onder andere subsidies voor bewonersinitiatieven en activiteiten en het ondersteunen van een wijkgerichte communicatie-infrastructuur, zoals de wijkbladen, websites en social media. En bewaken we de eenheid van ons optreden vanuit de gemeentelijke organisatie. Dit doen we door het perspectief vanuit de wijk, de context en de geschiedenis in beeld te houden. Hierdoor kunnen ontwikkelingen van ons of externe partners makkelijker landen in het netwerk en aansluiten bij wat er al is.

We investeren in ontwikkeling van de stadsdelen (weten wat er speelt)
De focus ligt op thema's die vergaande positieve of negatieve effecten hebben op de leefbaarheid en de ontwikkeling van de wijken. De energietransitie (Nijmegen Aardgasvrij), nieuwe woningbouw, activiteiten voor jeugd en preventie van jeugd(overlast), de veranderingen in het stelsel van zorg, hulp en welzijn en de ombuiging van de wijkaccommodaties. We streven ernaar 'spelen' te integreren in de openbare ruimte en te verbinden met functies als ontmoeten, gezondheid, sport en onderwijs.

In Dukenburg en Neerbosch-Oost werken we aan de uitvoering van langere termijn gebiedsontwikkeling. In Lindenholt staat de gezondheidsaanpak centraal. In Noord focussen we op de jeugd. In Centrum staat de leefbaarheid in relatie tot de woonfunctie, evenementen en kamerverhuuroverlast op de agenda. Oost heeft als belangrijkste thema vergrijzing en voorzieningen, maar ook kamerverhuuroverlast. In Oud-West en Midden pakken we de verbinding tussen oud en nieuw en vroegsignalering op wooncomplexniveau. In Nieuw-West en Zuid staan problematiek achter de voordeur en de stapeling van sociale problematiek centraal, evenals generatielange armoede en werkloosheid.

We zorgen voor inzet bij complexe wijkoverstijgende thema's:
Daar waar nodig voeren we regie bij complexe thema's zoals overlast zoals rondom de Waal en procesmanagement bij projecten voor maatschappelijke opvang.
Link met programma's
Wijkontwikkeling is voornamelijk terug te vinden in de volgende programma's:

- Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg
- Wonen en Stedelijke Ontwikkeling
- Openbare Ruimte
- Veiligheid
- Vastgoed Sport en Accommodaties
- Werk en Inkomen
- Onderwijs

Indicatoren

Wijkontwikkeling	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Percentage bewoners dat vindt dat de gemeente aandacht heeft voor de leefbaarheid en veiligheid in de buurt	54%	57%	55%	56%	59%		57%	
gemiddelde benchmark	48%	48%	47%	50%	50%		51%	
Rapportcijfer bewoners voor woonbuurt als plek om te wonen en te leven	7,5		7,4		7,5		7,6	
Percentage bewoners dat zich inzet voor de buurt	27%		27%		30%		29%	
Aantal door bewoners ingediende ideeën op ‘mijn wijkplan’						150	130	
Aantal uitgevoerde bewonersideeën						68	40	
Schaalscore sociale kwaliteit woonbuurt	5,9		5,8		5,8		5,8	
Percentage bewoners dat de buurt schoon vindt	75%		71%		72%		73%	
Percentage bewoners met de indruk dat overlast van groepen jongeren in de buurt vaak voorkomt	12%		12%		14%		10%	
Percentage huishoudens dat vaak stankoverlast ervaart in de buurt	4%		4%		3%		4%	
Percentage huishoudens dat vaak geluidsoverlast ervaart in de buurt	15%		14%		15%		16%	
Percentage bewoners tevreden over parkeergelegenheid in de buurt	58%		59%		59%		60%	
Percentage bewoners tevreden over OV in de buurt	74%		79%		78%		76%	
Percentage bewoners tevreden over groen in de buurt	67%		69%		71%		68%	
Percentage bewoners tevreden over mogelijkheden sporten en bewegen in de buurt					68%		67%	
Percentage lage sociaal economische status	6%		6%		6%		5%	
Woningen: percentage corporatiebezit	40%	40%	43%	43%	41%	40%	40%	

Paragrafen

Investeringen

Financiële verantwoording

Dit jaar hebben we voor een bedrag van 41 miljoen euro in de stad geïnvesteerd en is een aantal investeringsprojecten tot afronding gekomen. Voor zover kredieten in 2020 niet tot besteding of afronding zijn gekomen, schuiven deze zoals te doen gebruikelijk door naar 2021 (zie kolom 'Budget 2021-2024'). Dit geldt niet voor de bulkinvesteringen, tenzij anders door ons voorgesteld; het niet bestede deel van deze investeringsbudgetten valt volgens de huidige regels vrij en overschrijdingen worden verrekend met het krediet van het volgende jaar. Dit is meegenomen in begrotingswijziging BW-01766.

In het kader van de investeringen stellen we verder het volgende aan uw raad voor:

1. van het beschikbare krediet voor de Basisscholen Nijmegen Noord (programma Onderwijs) een bedrag van € 122.000 vrij te laten vallen;
2. het krediet voor DDC Citadel (programma Onderwijs) af te sluiten en het restantbedrag van € 4.000 vrij te laten vallen;
3. de overschrijding van het krediet 'fietsvriendelijke maatregelen' (programma Bereikbaarheid) te dekken uit het restant op het krediet 'fietsnetwerk' en het daarna nog resterende kleine tekort te verrekenen met het krediet 'snelfietsroutes';
4. het tekort op het bulkkrediet 'investeringen openbare ruimte' (programma Bereikbaarheid) te verrekenen met het bulkkrediet van 2021;
5. het krediet ‘Fietsparkeren Kelfkensbos’ (programma Bereikbaarheid) toe te voegen aan het krediet ‘Fietsenstalling Kelfkensbos’;
6. het krediet 'Nijmegen-West Groene Buffer' (programma Openbare Ruimte) af te sluiten en het restantkrediet vrij te laten vallen;
7. het krediet voor 'Afronding Project Ondergrondse Afvalcontainers' (programma Openbare Ruimte) af te sluiten;
8. het krediet 'Valkhofpark/Hunnerpark' (programma Openbare Ruimte) toe te voegen aan het krediet 'Renovatie rijksmonument Valkhofpark' (programma Wonen en stedelijke ontwikkeling);
9. van het krediet ‘Vastgoed Rendabel’, programma Wonen en Stedelijke Ontwikkeling, een bedrag van € 347.000 vrij te laten vallen en het restant vanwege doorlopende projecten toe te voegen aan het krediet van 2021;
10. het krediet ‘Rotonde Stationstraat (deel Knoop 38)’ vrij te laten vallen;
11. de overschrijding van € 6.000 van het krediet Keizer Karel Podia (programma Cultuur en Cultureel Erfgoed) te accorderen en het krediet af te sluiten;
12. het krediet 'Cultuurhistorie' (programma Cultuur en Cultureel Erfgoed) af te sluiten;
13. het krediet 'Gymzaal De Grote Boel' (programma Sport) af te sluiten;
14. het restant van het bulkkrediet 'kunstgrasvelden' (programma Sport) ad € 577.000 over te hevelen naar 2021;
15. het restant van het bulkkrediet 'bedrijfsinvesteringen' (programma Bestuur en Organisatie) ad € 522.000 over te hevelen naar 2021.

De verschillen tussen beschikbaar gestelde investeringskredieten en de daadwerkelijke besteding daarvan leiden tot een herberekening van de jaarlijkse kapitaallasten. Het meerjarige effect berekenen we na het opstellen van de Stadsrekening 2020 en nemen we mee in de 1e Voortgangsmonitor 2021.

In onderstaande tabel treft u per programma informatie over beschikbaar gestelde kredieten en de besteding daarvan. Aan de beschikbare kredieten zijn ook de investeringskredieten toegevoegd waarover de raad bij het vaststellen van de Stadsbegroting 2021 een besluit heeft genomen; op een aantal van deze nieuwe kredieten zijn in 2020 uitgaven gedaan.

Bedragen x € 1.000	Krediet	Realisatie tm vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Budget 2021-2024
Veiligheid	75	0	0	75
Economie en toerisme	4.800	249	51	4.500
Welzijn wijkontwikkeling en zorg	3.433	785	142	2.506
Onderwijs	22.039	3.589	3.824	14.626
Bereikbaarheid	66.774	20.589	9.121	37.064
Wonen en Stedelijke Ontwikkeling	58.235	4.234	6.067	47.934
Openbare Ruimte	22.320	2.305	15.136	4.879
Cultuur en cultureel erfgoed	22.870	10.164	-625	13.331
Sport	34.294	7.122	4.453	22.719
Financiën	1.500	240	553	707
Bedrijfsinvesteringen	2.857	0	2.335	522
Totaal	**239.197**	**49.277**	**41.057**	**148.863**

Kapitaallasten

Bedragen x € 1 miljoen

Ontwikkeling Kapitaallasten	Begroting	Realisatie	Verschil
Stadsbegroting 2020 -2023	34,60		
Voortgangsmonitor 2020	-0,16		
2e Voortgangsmonitor 2020	-1,87		
Stand 2020	32,57	33,46	-0,89

De werkelijke kapitaallasten zijn 0,9 miljoen euro hoger dan begroot; dit nadeel is incidenteel. Dit beeld komt grotendeels overeen met de doorrekening die we bij de Stadsbegroting 2020 hebben gemaakt. Daarin nemen we altijd een meerjarige doorrekening op van de kapitaallasten (rente en afschrijving) van onze investeringen. Daarbij hanteren we het uitgangspunt dat in een periode van 4 jaren de doorberekende kapitaallasten hoger kunnen zijn. Voorwaarde daarbij is, dat na 4 jaar (nu is dat 2024) de doorberekende kapitaallasten minimaal gelijk of lager zijn dan het beschikbare budget, zodat er ruimte ontstaat voor nieuwe investeringen. Bij het opstellen van de stadsrekening 2020 blijkt dat er vanaf 2024 ruimte ontstaat voor nieuwe investeringen. Het incidenteel nadeel van 0,9 miljoen euro was grotendeels bij het opstellen van de Stadsbegroting 2020 voorzien (zie de paragraaf investeringen, onderdeel 'nieuwe investeringen' in de Stadsbegroting 2020). In de Stadsbegroting 2022 wordt de meerjarige doorrekening van de kapitaallasten geactualiseerd en wordt een voorstel opgenomen voor invulling van de beschikbare ruimte voor nieuwe investeringen.

Bedrijfsinvesteringen

Bedragen x € 1.000	Krediet	Realisatie tm vorig jaar	Realisatie huidig jaar	Budget 2020-2024
Bestuur en Organisatie				
Bulkinvesteringen (jaarschijf 2020)				
Bedrijfsinvesteringen	2.857	0	2.335	522
Totaal	**2.857**	**0**	**2.335**	**522**

Voortgang

We hebben dit jaar voor bijna 0,9 miljoen euro geïnvesteerd in informatisering. Andere grotere uitgaven waren de investering van 0,3 miljoen euro in een scanauto met software (ten behoeve van de uitvoering van het parkeerbeleid) en de vervanging van de koelinstallatie van het Triavium (0,45 miljoen euro). Gezien de meerjarige doorkijk die we gemaakt hebben van de investeringsbehoefte, stellen we voor het restant van 2020 door te schuiven naar 2021.

Lokale heffingen

Woonlasten in vergelijking

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) heeft een rapportage Kerngegevens Belastingen Grote Gemeenten (KBGG) 2020 opgesteld. Hierbij zijn de 38 grootste gemeenten met elkaar vergeleken op het gebied van woonlasten en de OZB voor niet-woningen.

Woonlasten
Bij de vergelijking tussen deelnemers kijkt het rapport naar de gemeentelijke woonlasten (OZB, Afvalstoffenheffing en Rioolheffing). Hierbij wordt dit jaar onderscheid gemaakt tussen de eigenaar en de huurder van een woning.
Belangrijke uitkomsten voor Nijmegen zijn dat de gemeente op de 25e plaats (2019: 15e) van de 38 deelnemers staat qua woonlasten (van laag naar hoog) bij de eigenaren van een woning. Ons OZB tarief is voor woningen het hoogste (2020: € 569; 2019: € 529), maar daar staat tegenover dat Nijmegen als het gaat om de afvalstoffenheffing veruit het goedkoopste is (2020: € 43; € 2019: € 40).
Als we naar de rioolheffing kijken dan kost deze in Nijmegen zowel voor een eenpersoonshuishouden als een meerpersoonshuishouden in 2020 € 172 (2019: € 152). Gemiddeld over de 38 deelnemers genomen, is de rioolheffing voor een eenpersoonshuishouden in 2020 € 167 (2019: € 163) en een meerpersoonshuishouden € 172 (2019: € 169). Nijmegen zit daarmee in 2020 rond het gemiddelde.

Voor de huurders is Nijmegen veruit het goedkoopst. Dit komt doordat de huurder alleen voor de afvalzakken betaalt (2020: € 43; 2019: € 40).

Belangrijkste conclusies onderzoek COELO 2020 ten aanzien van landelijke woonlasten:
1. De gemiddelde landelijke woonlasten zijn met 4,3% gestegen naar € 734;
2. ‘s-Gravenhage heeft met € 597 de laagste woonlasten;
3. Leiden heeft met € 878 de hoogste woonlasten;
4. Nijmegen staat op de 25e plaats van boven met € 784 aan woonlasten. Met onze woonlasten bevinden we ons dus in de middenmoot van de 38 grootste gemeenten.
5. Als we kijken naar vergelijkbare kennissteden zijn alleen Tilburg (2020: € 603), Eindhoven (2020: € 721) en Arnhem (2020: € 744) goedkoper. Kennissteden als Enschede (2020: € 817), Leiden (2020: € 879) en Groningen (2020: € 860) zijn duurder.

OVERZICHT GEMIDDELDE WOONLASTEN GROTE GEMEENTEN 2015-2020

Jaar	Nijmegen	Rangorde Nijmegen COELO	Duurste gemeente		Goedkoopste gemeente	
2015	€ 722	18	Zaanstad	€ 820	‘s-Gravenhage	€ 547
2016	€ 733	14	Delft	€ 832	‘s-Gravenhage	€ 549
2017	€ 740	16	Delft	€ 845	‘s-Gravenhage	€ 549
2018	€ 728	19	Delft	€ 842	‘s-Gravenhage	€ 546
2019	€ 722	15	Enschede	€ 854	’s-Gravenhage	€ 563
2020	€ 784	25	Leiden	€ 878	’s-Gravenhage	€ 597

OZB

OZB Woningen
Ons OZB tarief 2020 voor woningen van 0,2247% (2019: 0,2350%) is het hoogst van de 38 gemeenten. Amsterdam heeft het laagste tarief 2019 van 0,0356% (2019: 0,0379%).

OZB Niet woningen
Voor niet woningen geldt dat we voor eigenaren in 2020 op de 1e plaats (2019: 1e plaats) en voor gebruikers op de laatste gecombineerde (samen met Lelystad) 37e plaats (2019: 37e plaats) van boven staan.

OZB niet woningen eigenaren
Nijmegen heeft het hoogste tarief 2020 van 0,9401% (2019: 0,9162%). Amsterdam heeft het laagste tarief 2020 van 0,1398% (2019: 0,1535%).

OZB niet woningen gebruikers
Leiden heeft het hoogste tarief 2020 van 0,5046% (2019: 0,4913%). In Nijmegen betalen gebruikers van niet woningen sinds 2018 geen OZB aan de gemeente (OZB deel gebruikers niet woningen is afgeschaft en verschoven naar OZB deel eigenaars niet woningen). In Lelystad betalen gebruikers van niet woningen als sinds 2016 geen OZB meer aan de gemeente.

Gecombineerd is het OZB tarief 2020 voor niet woningen (tarief eigenaar en gebruiker bij elkaar opgeteld) in Nijmegen met 0,9401% (2019: 0,9162%) evenals vorig jaar het op één na hoogste van de 38 gemeenten (2e plaats). Evenals vorig jaar heeft Leiden gecombineerd het hoogste tarief 2020 van 1,0098% (2019: 0,9832%).

Conclusie totale woonlasten
Nijmegen ligt qua woonlasten in 2020 met een bedrag van € 784 (2019: € 722) boven het landelijk gemiddelde van € 734 (2019: € 702), maar is met een plaats 25 een gemiddelde gemeente als je kijkt naar de 38 grootste gemeenten die door COELO zijn onderzocht. Vergelijkbare kennissteden zijn in 2020 over het algemeen iets duurder dan Nijmegen.

Toelichting per belastingsoort

Onroerende zaakbelasting
De OZB wordt conform wetgeving opgelegd naar een percentage van de WOZ waarde. Voor de WOZ waarde wordt de waarde peildatum van 1 januari van het jaar voorafgaand aan het belastingjaar gehanteerd. Voor belastingjaar 2020 is deze peildatum dus 1 januari 2019.
In 2020 bedroeg de OZB opbrengst € 86,752 miljoen (2019: € 82,331 miljoen). De opbrengst over belastingjaar 2020 is € 72 duizend hoger dan het geraamde bedrag van de dynamische begroting (€ 86,6800 miljoen).

In het kader van de herwaardering WOZ 2020 zijn er 139.240 WOZ-beschikkingen (2019: 138.563) afgegeven. Naar aanleiding van deze beschikkingen is er tegen 2.525 WOZ beschikkingen een bezwaarschrift ingediend (exclusief ambtshalve) (2019: 3.442). Procentueel uitgedrukt is er tegen 1,8% (2019: 2,5%) van de opgelegde beschikkingen bezwaar ingediend. Van deze bezwaren is 17% (2019: 31%) geheel of gedeeltelijk gegrond verklaard. Wij zijn in staat geweest om 87% (2019: 98%) van de WOZ bezwaren in 2020 af te handelen. Van de nog niet afgedane bezwaren was de wettelijke termijn op 31 december 2020 nog niet verlopen, loopt er nog een beroepsprocedure of is in overleg met de belanghebbende besloten het bezwaar aan te houden. De toegewezen bezwaren worden geanalyseerd en op basis van de uitkomsten daarvan wordt beoordeeld of we processen/procedures kunnen aanpassen om deze kwalitatief verder te verbeteren.

De Waarderingskamer heeft aan ons op 6 februari 2020 een goedkeurende verklaring afgegeven, zodat de WOZ-beschikkingen over het belastingjaar 2020, met waardepeildatum 1 januari 2019 afgegeven konden worden aan belanghebbenden.

Opbrengst OZB)	Bedragen x € 1.000,-
Raming stadsbegroting 2020-2023	86.680
Begrotingsbehandeling	0
Primitieve begroting 2020	86.680
Aanpassingen 2020	0
Dynamische begroting 2020	86.680
Meeropbrengst in Stadsrekening 2020	72
Opbrengst OZB in stadsrekening 2020	86.752

Afvalstoffenheffing

Al met ingang van 2017 is het vaste deel afvalstoffenheffing afgeschaft. Daarmee is deze lastenverschuivingsmaatregel (in 3 jaar tijd vaste deel afvalstoffenheffing verschoven naar de OZB) uit het coalitieakkoord 2014-2018 volledig verwerkt. De gebruikers betalen alleen nog het variabele deel afvalstoffenheffing via de rode of groene huisvuilzak dan wel via de ondergrondse containers. De prijzen 2020 bedragen:

- voor de rode zak bedraagt € 0,69 (2019: € 0,69);
- voor de groene zak € 1,09 (2019: € 01,09) en
- voor elke clic in de ondergrondse container € 1,09 (2019: € 1,09).

Rioolheffing

De belasting wordt geheven bij de eigenaar van een pand, dat is aangesloten op de gemeentelijke riolering of openbaar gemeentewater. Het tarief is afhankelijk van de WOZ-waarde van het aangesloten pand. Het tarief 2020 bedraagt 0,0679% van de WOZ-waarde (2019: 0,0676%) voor zowel woningen als niet- woningen. Per perceel hoeft in belastingjaar 2020 niet meer dan € 6.790 (2019: € 6.760) aan rioolheffing (maximaal belaste WOZ- waarde voor rioolheffing bedraagt € 10 miljoen) te worden betaald (Dit betreft de zogenaamde ‘aftoppingsgrens’). Alle panden met een waarde van € 10 miljoen of hoger betalen in 2020 dus niet meer rioolheffing dan de genoemde € 6.790. Deze aftoppingsgrens van € 10.000.000 is afkomstig uit het coalitieakkoord 2014-2018 ‘Samen voor Nijmegen: sociaal, duurzaam en ondernemend’.

Rioolheffing mag maximaal kostendekkend zijn. Kostendekkend betekent dat de opbrengsten de kosten niet mogen overstijgen. Het maximale dekkingspercentage bedraagt daarmee 100%.

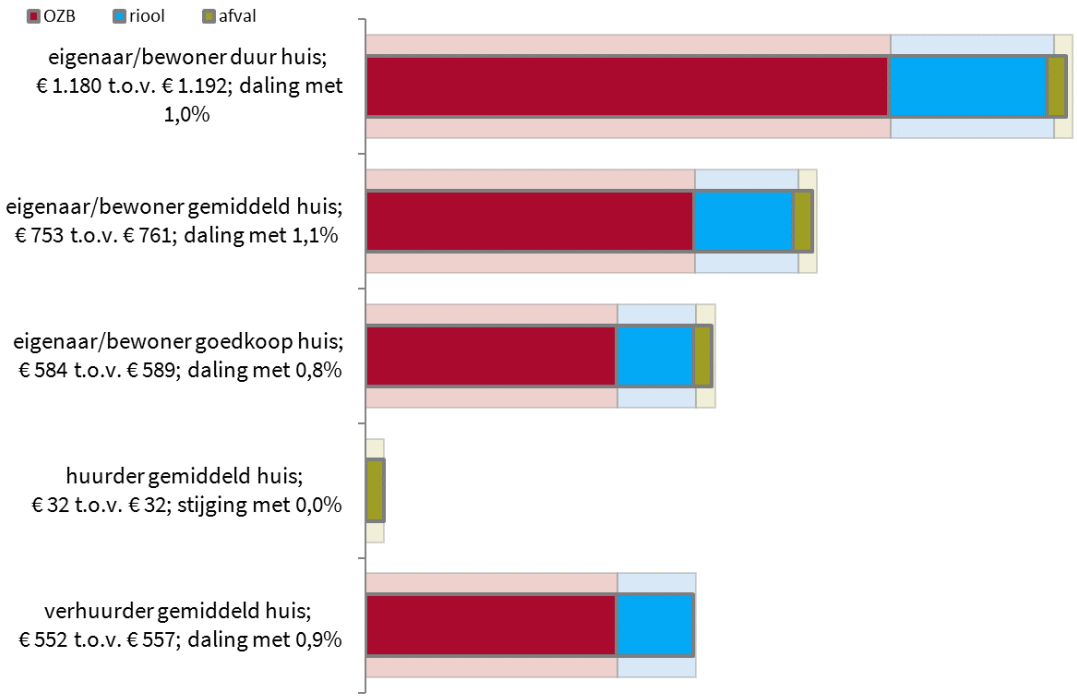
Opbrengst Rioolheffing)	Bedragen x € 1.000,-
Raming stadsbegroting 2020-2023	16.170
Begrotingsbehandeling	0
Primitieve begroting 2020	16.170
Aanpassingen 2020	0
Dynamische begroting 2020	16.170
Minderopbrengst in Stadsrekening 2020	184
Opbrengst Rioolheffing in stadsrekening 2020 (belastingjaar 2020)	15.986

Lastendruk: vergelijking realisatie 2020 ten opzichte van Stadsbegroting 2020-2023

Onder woonlasten (lastendruk) verstaan we: onroerende zaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen waarmee ieder huishouden en bedrijf in een gemeente jaarlijks mee te maken krijgt.

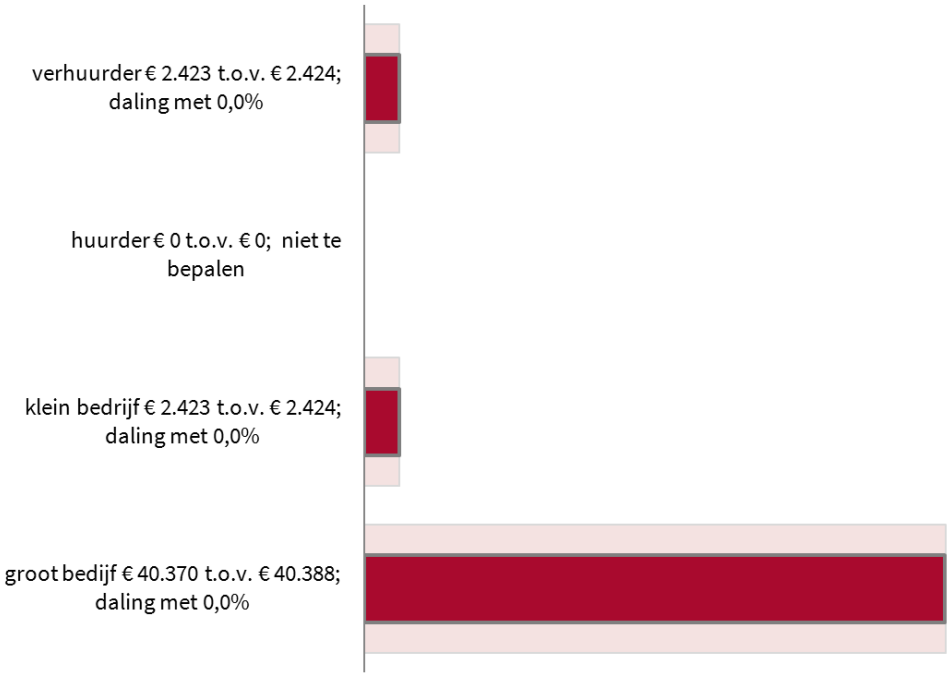
Onderstaande grafieken geven de werkelijke lasten ten opzichte van de begrote lasten weer ten aanzien van de woonlasten van woningen en de OZB lasten van niet woningen.

Woningen werkelijk 2020 ten opzichte van begroot 2020

Uit bovenstaande figuur blijkt dat de werkelijke woonlasten voor de eigenaar/bewoner en de verhuurder een fractie lager liggen dan voor 2020 is begroot.

Niet-woningen werkelijk 2020 ten opzichte van begroot 2020

Uit bovenstaande figuur blijkt dat de werkelijke lasten voor de bedrijven een fractie lager liggen dan voor 2020 is begroot.

Parkeerbelasting
Parkeerbelasting wordt geheven in het kader van regulering van parkeren. De gemeentelijke parkeerinkomsten bestaan uit Parkeerbelastingopbrengsten en Privaatrechtelijke opbrengsten. Privaatrechtelijke opbrengsten zijn vooral de opbrengsten die gegenereerd worden op afgesloten parkeerterreinen en parkeergarages. Onze verordening Parkeerbelastingen maakt onderscheid tussen kort parkeren, parkeervergunningen en naheffingsaanslagen. In 2020 is een nieuwe parkeernota door de raad vastgesteld. De uitwerking hiervan vindt in 2021 plaats.

De opbrengst parkeerbelastingen wordt enerzijds gebruikt ter dekking van de kosten van o.a. parkeervoorzieningen, het selectief toegangssysteem voor de binnenstad en het fiets parkeren (gratis bewaakte stallingen). Ook wordt handhaving op parkeren uit de opbrengst betaald.

De parkeerbegroting is in 2020 conform de gemeentelijke richtlijnen opgehoogd met de prijsindexering van 2,3% (€ 393.060) en de afspraken uit het Koersdocument (€ 150.000). Deze stijging kan worden gedekt met de geldende parkeertarieven.
De belangrijkste tarieven:

- parkeren kort in het centrum: € 2,90
- parkeren kort in de eerste ring: € 2,30
- dagtarief op de parkeerterreinen de Wedren, Julianaplein, Oude Stad en Lindenberghaven € 7,50 per dag
- dagtarief CWZ € 7,50 , weekkaart € 30,--
- Dagkaarttarief tijdens 4 daagseweek € 15,--
- parkeren in parkeergarages € 2,90 per uur

Precariobelasting
Precariobelasting wordt in rekening gebracht bij degene die bepaalde voorwerpen op, onder of boven de voor openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft. De grondslag is het aantal vierkante meters dat in gebruik is. Het aantal vierkante meters maal het tarief bepaalt de te innen belasting. De opbrengst precariobelasting is onder andere afhankelijk van het aantal evenementen dat plaats vindt. Ook wordt precario geheven over het gebruik van

gemeentegrond door bijvoorbeeld aannemers bij bouwactiviteiten en het gebruik van terrassen op gemeentegrond.

Hondenbelasting
Hondenbelasting is een algemene belasting voor het houden van 1 of meer honden. Er hoeft dus geen relatie te bestaan tussen de kosten van bijvoorbeeld uitlaatplaatsen of perceptiekosten en de opbrengst. De grondslag is het aantal honden dat een houder heeft. Bij het vaststellen van de hondenbelasting wordt een progressief tarief gehanteerd.

Marktgelden
De marktgeldverordening is gekoppeld aan de marktverordening. Hierin is o.a. opgenomen welke terreinen zijn aangewezen voor het houden van markten en op welke dagen de markten worden gehouden. De marktgeldverordening regelt dat de gebruiker van die terreinen een recht verschuldigd is gedurende de uren dat er markt is. De tarieven in de marktgeldverordening worden berekend per kraam, per strekkende meter. Er is een tariefdifferentiatie opgenomen die aansluit bij het aantal uren dat de markt open is. Ook het tarief voor markten waar een marktorganisatievergunning voor is afgegeven worden, gedurende de in de organisatievergunning opgenomen periode, per marktplaats per vierkante meter berekend.

Toeristenbelasting
Toeristenbelasting kan worden geheven indien er binnen de gemeente verblijf gehouden wordt door personen die niet als inwoner In de gemeentelijke basisadministratie van de gemeente zijn ingeschreven.
De toeristenbelasting wordt achteraf geheven. De toeristenbelasting is pas verschuldigd als daadwerkelijke overnachting heeft plaats gevonden. Heffing van de toeristenbelasting vindt plaats op 1 januari. Op het tarief vindt een jaarlijkse indexering plaats. Een veelvoud van de jaarlijks ontvangen toeristenbelasting wordt door de gemeente jaarlijks geïnvesteerd in de toeristische sector. Daarbij gaat het naast het promoten van de stad, om investeringen in de binnenstad die erop gericht zijn meer bezoekers naar de stad te trekken.

Overige leges en rechten
Uitgangspunt in onze gemeente is dat de leges, rechten en tarieven maximaal kostendekkend zijn. Dit wil zeggen dat de op de belastingplichtige te verhalen kosten in de tarieven dienen te worden opgenomen. Hiertoe wordt de gemeentelijke richtlijn Kostentoerekening leges en tarieven gehanteerd. Onze tarieven worden planmatig aan de hand van deze richtlijn getoetst. De kostendekkendheid van gemeentelijke leges is dynamisch. Veranderingen in de gemeentelijke organisatie en/of processen dan wel aanpassing van de legestarieven hebben gevolgen voor de kostendekkendheid. Op dit moment voldoen wij met de huidige kostendekkendheid aan de opbrengstennorm van artikel 229b van de Gemeentewet.
Nijmegen kent een vijftal verordeningen waarbij de regel geldt dat de geraamde baten niet hoger mogen zijn dan de geraamde kosten. Dit zijn de verordeningen rioolheffing, marktgelden, leges, scheepvaartrechten en de reinigingsheffing.

Belastingopbrengsten en kwijtschelding

Totaaloverzicht belastingopbrengsten belastingjaar 2020

bedragen x € 1 mln	Begroot SB 2020-2023	Begroot dynamisch	Opbrengst 2020
Onroerende zaakbelasting	86,7	86,7	86,8
Afvalstoffenheffing	0,2	0,2	0,3
Rioolheffing	16,2	16,2	16,0
Parkeergelden	16,8	16,8	12,9
Leges bouwvergunningen	5,9	6,4	6,8
Opbrengst groene zakken	2,4	2,4	2,3
Leges burgerzaken	2,1	2,2	2,0
Hondenbelasting	1,3	1,3	1,2
Parkeerboetes	0,7	0,7	0,9
Precariobelasting	0,5	0,5	0,0
Reinigingsrecht	0,7	0,7	0,7
Scheepvaartrechten	0,6	0,6	0,5
Marktgelden	0,3	0,3	0,0
Toeristenbelasting	0,6	0,8	0,6
Eenmalige rioolaansluiting	0,1	0,1	0,0
Reclamebelasting	0,2	0,2	0,2
Overige leges	0,9	1,3	1,3
Totaal	136,1	137,2	132,4

Kwijtschelding

Bij een inkomen op bijstandsniveau kon een belastingplichtige ook in 2020 onder bepaalde omstandigheden in aanmerking komen voor kwijtschelding van hondenbelasting (uitsluitend voor de eerste hond) en de leges voor de aanvraag gehandicaptenparkeerkaart.
Voor de kwijtschelding van de hondenbelasting is in 2020 een bedrag begroot van € 113.000 (2019: € 110.000). De kosten voor kwijtschelding hondenbelasting bedroegen in 2020 € 98.000 (2019 € 106.000).

De regels voor kwijtschelding – zoals vastgelegd in de Beleidsregel invordering gemeentelijke belastingen 2019 – wordt getoetst aan de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. De omstandigheden waaronder men in aanmerking voor kwijtschelding kan komen zijn:

- U heeft een minimum inkomen.
- U heeft geen eigen woning, tenzij de hypotheek hoger is dan de WOZ-waarde.
- U heeft geen voertuig dat meer waard is dan € 2.269.

Per belastingsoort is in de door de gemeenteraad vastgestelde (en gepubliceerde) verordening opgenomen of kwijtschelding tot de mogelijkheden behoort.

Kostenonderbouwing

Vanaf begrotingsjaar 2017 dient er in de paragraaf Lokale heffingen inzicht gegeven te worden in de mate van kostendekkendheid van heffingen waarbij de tarieven niet meer dan kostendekkend mogen zijn. Het betreft de volgende heffingen: leges, rioolheffing, eenmalig rioolaansluitingsrecht, afvalstoffenheffing, marktgelden en scheepvaartrechten.

De nieuwe regels die in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn opgenomen vereisen inzicht in op welke wijze bij de berekening van tarieven van heffingen die hoogstens kostendekkend mogen zijn, is bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden. Verder moet informatie gegeven worden over de beleidsuitgangspunten en hoe deze gehanteerd zijn bij de tariefstelling. In de jaarrekening wordt in de paragraaf lokale heffingen verantwoording afgelegd of de tarieven inderdaad kostendekkend zijn geweest, ofwel of de werkelijke baten de gerealiseerde lasten niet hebben overschreden.

In onderstaande tabellen is de gerealiseerde kostendekkendheid opgenomen van betreffende heffingen conform het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording. Zoals uit onderstaande tabellen blijkt, kunnen we concluderen dat de gerealiseerde baten 2020 de ter zake geraamde lasten 2020 niet overschrijden en dat het percentage kostendekkendheid in de meeste gevallen lager is dan begroot.

Leges

Titel 1 – Algemene dienstverlening

Kostendekkendheid titel 1	Gerealiseerde lasten	Gerealiseerde baten	% Kosten-dekkendheid	
			Realisatie	Begroot
Hoofdstuk 1 Burgerlijke stand	428.220	278.709	65%	72%
Hoofdstuk 2 Reisdocumenten	825.972	558.372	68%	66%
Hoofdstuk 3 Rijbewijzen	760.377	656.747	86%	89%
Hoofdstuk 4 BRP	225.153	127.396	57%	60%
Hoofdstuk 5 Overige Publiekszaken	151.041	65.512	43%	65%
Hoofdstuk 8 Regionaal Archief	17.276	4.493	26%	28%
Hoofdstuk 9 Verkeer en vervoer	58.027	14142	24%	33%
Hoofdstuk 10 Huisvestingswet	22.139	20.300	92%	100%
Hoofdstuk 11 Leegstandswet	751	659	88%	100%
Hoofdstuk 12 Kansspelen	4.534	2.715	60%	90%
Hoofdstuk 14 Standplaatsen	29.047	18.940	65%	75%
Hoofdstuk 15 Ondergrondse infra	1.029317	1.015517	99%	94%
Hoofdstuk 16 Diverse	17.942	17804	99%	77%
	3.569.796	2.782.306	78%	75%

Titel 2 – Dienstverlening vallend onder de fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Kostendekkendheid titel 2	Gerealiseerde lasten	Gerealiseerde baten	% Kosten-dekkendheid	
			Realisatie	Begroot
Hoofdstuk 1 Vooroverleg	28.696	28.696	100%	81%
Hoofdstuk 2 Omgevingsvergunning	7.448.650	6.896.314	93%	100%
	7.477.346	6.925.010	93%	100%

Titel 3- Europese dienstenrichtlijn

Kostendekkendheid titel 3	Gerealiseerde lasten	Gerealiseerde baten	% Kosten-dekkendheid	
			Realisatie	Begroot
Hoofdstuk 1 Horeca	69.701	67.784	97%	71%
Hoofdstuk 2 Evenementen	13.920	3.694	27%	23%
Hoofdstuk 3 Prostitutiebedrijven	2.570	1.761	69%	71%
Hoofdstuk 4 Routeringsverordening	347	256	74%	0%
Hoofdstuk 5 teruggaaf		-24.061	0%	0%
	86.538	49.434	57%	35%

Rioolheffing

Kostendekkendheid rioolheffing	**begroting**	**realisatie**
Kosten riool	14.527.107	14.313.621
Personeelskosten	923.413	945.839
Overhead	720.262	741.703
Totale kosten	**16.170.782**	**16.001.163**
Opbrengst heffingen	16.170.782	16.056.345
Dekkingspercentage	**100%**	**100%**

Eenmalig rioolaansluitingsrecht

Kostendekkendheid eenmalig rioolaansluitingsrecht	**begroting**	**realisatie**
Kosten rioolaansluiting	78.379	15.885
Personeelskosten	0	0
Overhead	0	0
Totale kosten	**78.379**	**15.885**
Opbrengst heffingen	78.379	15.885
Dekkingspercentage	**100%**	**100%**

Afvalstoffenheffing

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	begroting	realisatie
Kosten afval	16.697.014	12.408.146
Personeelskosten	87.171	113.557
Overhead	67.993	88.574
Totale kosten	**16.852.178**	**12.610.277**
Opbrengst heffingen	2.702.320	2.638.909
Dekkingspercentage	**16%**	**21%**

Marktgelden

Kostendekkendheid marktgelden	begroting	realisatie
Kosten markten	135.548	86.355
Personeelskosten	110.756	120.004
Overhead	86.390	93.603
Totale kosten	**332.693**	**299.962**
Opbrengst heffingen	250.200	45.519
Dekkingspercentage	**75%**	**15%**

Scheepvaartrechten

Kostendekkendheid scheepvaartrechten	Begroting	Realisatie
Kosten havens	767.351	1.011.902
Personeelskosten	95.166	138.168
Overhead	74.229	107.771
Totale kosten	**936.746**	**1.257.842**
Opbrengst heffingen	584.362	670.671
Dekkingspercentage	**62%**	**53%**

Bedrijfsvoering

Organisatieontwikkeling

In 2020 hebben we het actieprogramma ‘Een mooie organisatie voor Nijmegen’ aangescherpt. Uiteraard staan de stad en haar inwoners hierbij centraal. Onze uitgangspunten zijn: naar één organisatie, naar een netwerkorganisatie en naar een wendbare organisatie. De aanscherping heeft twee redenen:

1. We willen een wendbare organisatie zijn. Dat betekent dat we het programma regelmatig herijken en nieuwe prioriteiten stellen. Waar staat de organisatie nu? Hoe is de omgeving om ons heen en wat heeft de stad nu het meeste nodig?
2. Door de coronacrisis zijn we gedwongen op afstand te werken. We hebben hierin veel flexibiliteit getoond. We merken ook dat onze systemen en werkwijzen wat minder wendbaar zijn dan verwacht. Dit vraagt om een verandering.

Daarnaast richten we ons nog meer op opgavegericht werken, beter prioriteren en aanpakken van uitdagingen met de juiste personen op de juiste klus. Waarbij we meer samenwerken tussen verschillende vakgebieden zodat we vanuit meerdere gezichtspunten aan vraagstukken werken. Vanuit leiderschap tonen we daadkracht en snelheid. Ook wordt prioriteit gegeven aan het verder digitaliseren van ondersteunende processen.

Naast de aanscherping van het actieprogramma, hebben we uitvoering gegeven aan de volgende acties:

- De visie op gemeentebrede dienstverlening is klaar voor uitvoering;
- Er zijn grote stappen gezet in het samenwerken met de stad (participatief werken);
- De organisatievisie is verankerd in het personeelsbeleid;
- Er is een leiderschapsprogramma voor alle managers en een professionaliseringsprogramma voor managementassistenten;
- De nieuwe sturings- en inrichtingsprincipes zijn vastgesteld door het GMT;
- Er is een dashboard ontwikkeld voor gemeente brede managementinformatie;
- De werkwijze 0-begroting en de prestatiedialoog zijn ingevoerd;
- Inzet van innovatieve werkwijzen is gestroomlijnd in het netwerkteam Ontwikkelkracht;
- Inspiratie en het gesprek zijn op gang gebracht met ‘De maand van…’ en ‘Gesprekken die werken’.

Personeel

We startten met ‘gesprekken die werken’

Om bij te dragen aan de wendbaarheid van onze organisatie en om diversiteit en talenten van medewerkers optimaal te benutten, is in 2020 gewerkt aan de doorontwikkeling van de gesprekscyclus. Dit zijn de momenten waarop leidinggevenden met medewerkers praten over hun ontwikkeling. Er is een nieuwe aanpak gemaakt met de titel ‘gesprekken die werken’. Hierin staat het talent en de ontwikkeling van medewerkers centraal en wordt gekeken hoe talenten het beste ingezet kunnen worden. Ook is er aandacht voor de inhoud van het werk en ieders eigen bijdrage aan het realiseren van de opgaven voor de stad. Eind 2020 is een pilot gestart met vijf teams die deze nieuwe aanpak uitproberen.

We werkten aan leiderschapsontwikkeling

Op managementniveau streven we naar eenheid in sturing. Om dit te bereiken hebben alle leidinggevenden in 2020 deelgenomen aan het leiderschapstraject. Dit traject geeft alle managers de kans om elkaar te ontmoeten, te verbinden en van elkaar te leren. Het biedt managers de ruimte om hun leiderschapsgedrag te onderzoeken, hun eigen ontwikkelvraag te verkennen en nieuw leiderschapsgedrag te oefenen.

Door de coronacrisis konden in 2020 veel grote bijeenkomsten niet doorgaan. Er is daarom extra ingezet op (online) intervisie- en buddygesprekken in kleine groepen. Ook is er een passend programma gemaakt om leidinggevenden te ondersteunen. Binnen dit programma is extra aandacht voor leidinggeven op afstand en voor het voeren van online gesprekken met medewerkers.

We zorgden voor professionelere werving en selectie

Om meer expertise toe te voegen en voorbereid te zijn op de arbeidsmarkt van de toekomst, heeft P&O sinds eind 2019 specialisten werving en selectie. In 2020 hebben zij het externe wervingsproces geoptimaliseerd en een

kwaliteitsslag gemaakt ten aanzien van de externe arbeidsmarktcommunicatie. Dit heeft er onder meer voor gezorgd dat:

- Leidinggevenden beter ondersteund worden bij externe werving. Daarnaast is er meer eenduidigheid en standaardisatie in de externe vacatures en de manier van werven en selecteren;
- Onze vacatures nu ook te vinden op onze gemeentelijke website. Een logische plek waar veel naar gezocht werd;
- Er een efficiëntieslag heeft plaatsgevonden door de overgang naar een ander werving en selectiesysteem die een betere koppeling heeft met onze andere personeelssystemen;
- Er is samengewerkt en kennis gedeeld in de regio middels deelname aan verschillende netwerken.

We maakten nieuwe sturings- en inrichtingsprincipes
De huidige organisatieprincipes en regeling zijn verouderd. Door de hoofdstructuur opnieuw vast te leggen creëren we een duidelijke basis. Daarom hebben we nieuwe sturings- en inrichtingsprincipes, een nieuwe organisatieregeling en een nieuw organogram gemaakt. Hierdoor zijn we wendbaarder op zowel de inrichting als de vorm van het werk. Het Gemeentelijk Managementteam heeft de sturings- en inrichtingsprincipes, de organisatieregeling en het organogram in 2020 vastgesteld. Na advies van de OR wordt de organisatieregeling in 2021 ter vaststelling voorgelegd aan het college.

Informatie

We maakten nieuw digitaal informatiebeleid
In 2020 hebben we gewerkt aan de actualisatie van het digitale informatiebeleid 2021-2025 dat aansluit op de visie op dienstverlening en de organisatie ontwikkeling. Deze visie wordt in 2021 door ons college vastgesteld. De uitgangspunten worden vertaald naar alle afdelingen en projecten via ons gemeentelijk managementteam.

We hebben de keuze gemaakt voor Office365
We hebben in 2020, samen met landelijke partners, uitvoerig onderzoek gedaan om open source programma's in te zetten voor kantoorautomatisering in plaats van de Microsoft Office producten. Eind 2020 concluderen we dat dit niet mogelijk is en hebben we ervoor gekozen om in te zetten op MS365. Hiermee wordt plaats en tijd onafhankelijk samenwerken beter ondersteund. In 2021 volgt een geleidelijke en stapsgewijze invoering en werken we landelijk uit hoe we dit informatieveilig, privacyproof en archiefwaardig binnen MS365 realiseren.

We startten met de aanschaf van software voor de Omgevingswet
We lopen op schema volgens de routeplanner van de VNG, als het gaat om de aanschaf van benodigde software voor het project van de Omgevingswet. We zijn in 2020 begonnen met de eerste implementatie van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Er is nieuwe software beschikbaar voor het opstellen van het Omgevingsplan en de Omgevingsvisie. Voor vergunningen, toezicht en handhaving (VTH) wordt bestaande software (samen met de ODRN) geschikt gemaakt voor de aansluiting aan het DSO. Dit project is in 2020 voorbereid en wordt in 2021 ingevoerd. Ook is er een start gemaakt met de ombouw van regels in de bestemmingsplannen naar de nieuwe opzet van de regels in het Omgevingsplan, zodat deze te verwerken is in het DSO.

We werkten aan het manifest Open en Weerbaar
We hebben landelijk vooruitgang geboekt op de realisatie van een nationaal sensorenregister. Hierin zijn alle gemeentelijke sensoren, die bijvoorbeeld geluid, licht of vervoersbewegingen meten en in de openbare ruimte hangen, in opgenomen. Daarnaast ontwikkelen we de identificatietool IRMA die we met andere steden gebruiken en hebben we een informatiebrief aan de gemeenteraad voorbereid die toelichting geeft op de voortgang van ons programma Open en Weerbaar.

Facilitaire zaken

We verhuurden panden en ruimtes conform het strategisch huisvestingsplan
Door de uitvoering van het strategisch huisvestingsplan is de gemeentelijke organisatie nu ondergebracht in twee dienstgebouwen. Het vrijgekomen complex Elckerlyc is begin 2020 in beheer overgedragen aan het bureau Vastgoed van de afdeling VSA. Het pand is gedeeltelijk verhuurd aan de ODRN.
De verhuur van ruimtes in het gebouw Nieuwe Dukenburgseweg 21a wordt gedaan door Facilitaire Zaken omdat dit onderdeel uitmaakt van ons gastheerschap. Hier hebben in 2020 geen mutaties plaatsgevonden.

We richtten vergaderruimtes in voor gebruik mobiele devices
In 2020 zijn er nog meer mobiele devices uitgegeven. Om dit gebruik goed te faciliteren zijn in alle vergaderruimtes extra voorzieningen aangebracht, zoals stroompunten en grote beeldschermen voor presentaties. Daarnaast kunnen ondersteunende audiomiddelen geleend worden.

We gaven uitvoering aan facilitair beleid
In 2020 is de motie 'Carnivoor? Geef het door!' aangenomen. Dit leidde ertoe dat we bij alle gemeentelijke bijeenkomsten, recepties, borrels, (vergader)lunches en (vergader)diners de standaard gewijzigd hebben naar vegetarisch. Deze wijziging nemen we ook mee in de nieuwe aanbesteding die op zijn vroegst in 2023 plaatsvindt.

Corona heeft vanaf maart 2020 onze agenda bepaald. Het facilitaire beleid heeft zich er op gericht om medewerkers van Gemeente Nijmegen een veilige en gezonde werkplek te bieden. Hierbij volgen we de richtlijnen van het RIVM. De werkomgeving is zo ingericht dat collega's die noodzakelijkerwijs op het werk zijn coronaproof kunnen werken. Er zijn voldoende beschermende middelen aanwezig en werkplekken waar direct contact met inwoners plaatsvindt zijn voorzien van kuchschermen. Daarnaast hebben we het thuiswerken gefaciliteerd door het verstrekken van bruikleenmiddelen zoals bureaustoelen, laptopstandaards, beeldschermen, toetsenborden en muizen.

De bovenstaande ontwikkelingen liet ons nadenken over een toekomstige werkomgeving. Een omgeving die (nog) beter past bij onze ambitie om een wendbare netwerkorganisatie te worden die opgavegericht werkt. De opkomst van video vergaderen heeft geleid tot een project en de eerste resultaten waarin we de mogelijkheden verbeteren en kansen onderzoeken van:
- Hybride vergaderen (deels thuis/deels op kantoor);
- Online participatie;
- Online dienstverlening;
- Ondersteuning bij webinars.

We werden een rookvrije organisatie
Gemeente Nijmegen wil de vitaliteit en gezondheid van haar medewerkers vergroten. Daarom zijn per 2020 onze dienstgebouwen en wijkcentra rookvrij. We bieden al onze medewerkers en bezoekers daarmee een gezonde, rookvrije (werk)omgeving. Met deze interventies sluiten we aan bij de Alliantie Nederland Rookvrij en het Nationaal Preventieakkoord waarin staat dat alle overheidsgebouwen in 2021 rookvrij zijn. Dit past ook binnen ons intern vitaliteitsbeleid én we geven het goede voorbeeld in de stad.

Juridische zaken
Op het terrein van rechtsbescherming heeft de afdeling Juridische Zaken in 2020 uitvoering gegeven aan de afhandeling van bezwaren, klachten en beroepszaken. Als gevolg van de coronamaatregelen moesten we voor het horen van belanghebbenden gebruik maken van telefoon en videobellen. In 2020 handelden we 961 bezwaren en 225 klachten af. Van de bezwaren werd iets meer dan 25% informeel afgehandeld en 14% gegrond verklaard. Bij de klachten konden we 95% op informele wijze afdoen. We handelden 79% van de bezwaarschriften en 98% van de klachten af binnen de wettelijke termijn.

Net als in 2019 ging veel capaciteit naar het thema omzettingsvergunningen voor kamerverhuur. We hebben in dit dossier 29 keer een hoger beroep bij de Raad van State ingesteld. Daarnaast hebben we een bijdrage geleverd aan de juridische advisering binnen de crisisorganisatie van de veiligheidsregio en het gemeentelijk actiecentrum corona. We hebben ernaar gestreefd op tijd aan tafel te komen bij beleidsmatige advisering van gemeentelijke afdelingen en bestuur. Andere belangrijke thema's waren:
- Het voeren van de regie op de inzet van de huisadvocaat;
- De coördinatie van de afhandeling van WOB-verzoeken;
- De coördinatie van inzageverzoeken in verband met de AVG;
- De toets op de juridische kwaliteit van alle college- en raadsvoorstellen.

Dienstverlening
We willen de gemeentelijke dienstverlening verbeteren. Hierbij staat de inwoner en de leefwereld centraal. We betrekken daarom Nijmegenaren bij het vormgeven van onze dienstverlening. Deze moet namelijk toegankelijk en veilig zijn voor iedereen.

In 2020 was 83% van de Nijmegenaren positief tot zeer positief over onze dienstverlening. De gemeentelijke website werd 1,4 miljoen keer bezocht. Er werd 212.094 keer met een vraag naar het gemeentelijk nummer 14 024 gebeld. Onze inwoners gaven een ruime 8 voor onze dienstverlening aan de balie en een 7.5 voor onze telefonische dienstverlening. Deze tevredenheid over de daadwerkelijke klantcontacten meten we doorlopend.

Stadscontrol

Stadscontrol heeft in 2020 haar activiteiten gericht op het helpen van de organisatie in het presteren, het leren en het verbeteren. Dit hebben we gedaan door bij te dragen aan en te reflecteren op het:

- Behalen van de gemeentelijke doelstellingen;
- Naleven van regels en afspraken;
- Vergroten van beschikbaarheid van betrouwbare informatie;
- Optimaliseren van gebruik van onze beschikbare middelen;
- Beschermen van onze activa, waaronder gevoelige informatie;
- voorkomen van fraude.

We hebben de leercyclus binnen de organisatie versterkt

De leercyclus is versterkt door verrichten van onderzoek en evaluaties. Zo hebben we een evaluatie uitgevoerd naar de cybercrisis rondom ons digitale werkomgeving 'Citrix' en het gemeentelijk 'actiecentrum corona'. Hierbij keken we naar onderdelen als samenwerking, cultuur en informatiestromen binnen de interne organisatie en betrekken we ook de impact van externe factoren. Verder zijn we begonnen om onze zogenaamde waakvlam functie verder vorm te geven. Hierbij staat de vraag 'komen we als organisatie terug op geleerde punten uit het verleden en komen we voorgenomen acties ook na?' centraal.

We hebben de slagkracht van gemeentelijke onderdelen vergroot

De slagkracht is verhoogt door gericht adviseren, constateren of corrigeren, door het (ongevraagd) doen van voorstellen. Zo zijn we dit jaar begonnen met beschouwing op de producten van de P&C cyclus vanuit een onafhankelijk perspectief. Daarnaast hebben we ingezet op het verbetertraject rondom de Voortgang Grote Projecten (VGP) wat heeft geleid tot sterkere sturing en toegankelijkheid.

De weerbaarheid van de organisatie is toegenomen

We hebben weerbaarheid vergroot door ondersteuning op organisatiebeheersing en werkprocessen. Onze kernactiviteit hierbij was om samen met de organisatie doelenbomen per raadsprogramma te ontwikkelen. Met als doel de relatie aan te geven tussen ambities, doelen en activiteiten en dit te koppelen aan middelen (geld). Ook hebben we de prestatiedialoog – een gespreksmiddel tussen directie en het management – geëvalueerd. Dit zodat we met elkaar nog effectiever inzicht krijgen in wat er in de organisatie en stad speelt, wat de samenhang is en hoe het management hier nog gerichter op kan sturen. Dit wordt komend jaar verder uitgewerkt.

Er zijn stappen gezet in thema's als vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid van informatie

I-bewustzijn is een belangrijk thema. Rondom informatie veiligheid hebben we verder borging via systemen en processen georganiseerd. Daarnaast is de rol van Functionaris Gegevensbescherming geprofessionaliseerd. Deze ziet er op toe dat we zorgvuldig blijven omgaan met informatie van onze inwoners en bedrijven. De rollen zijn beschreven, standaarden zijn ontwikkeld en er is een jaarverslag opgesteld.

We zijn fraude tegengegaan

Rondom het thema 'goed openbaar bestuur' hebben we aandacht gehad voor het bestrijden van fraude en zijn we gestart met een gemeentebrede risicoanalyse. Ook zijn we in vraagstukken rondom (vermeende) fraude alert op het scheiden van functies, heldere rollen en integriteit. Deze thema's agenderen we proactief bij het management en de verschillende afdelingen.

Fiscaal beleidskader

Het horizontaal toezicht is doorontwikkeld

De gemeente Nijmegen heeft sinds 2013 een individueel convenant (IHT) met de Belastingdienst. Deze is geldig tot 31 december 2022. Op basis van deze overeenkomst is het mogelijk om Nijmeegse fiscale vraagstukken met de Belastingdienst af te stemmen. Dit noemen we horizontaal toezicht. Boetes, naheffingen en fiscale risico's van organisatieontwikkelingen worden hierdoor zo veel mogelijk voorkomen. Zo lopen er verschillende onderzoeken binnen de gemeente Nijmegen rondom de huidige fiscale processen (omzetbelasting, vennootschapsbelasting en loonheffingen) om onze fiscale huishouding duurzaam en toekomstbestendig te behouden.

Als gevolg van maatschappelijke ontwikkelingen is het horizontale toezicht aan het door ontwikkelen. We zitten daarom in een overgangsperiode. Hierin verduidelijkt de Belastingdienst wat van ondernemingen wordt verwacht op het gebied van fiscale strategie en beheersingsmaatregelen. De nadruk komt op zelfbeoordeling en de jaarlijkse fiscale risicoanalyse met de bijbehorende beheersingsmaatregelen te liggen.

Er vindt een correctie plaatst op de gedeclareerde btw op afvalinzameling
Het inzamelen van afval is een overheidstaak. Zo zorgt de gemeente voor het gescheiden inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen. Naar aanleiding van het in 2020 genomen besluit ‘gescheiden inzameling huishoudelijk afval’ heeft een correctie plaatsgevonden tussen de btw compensatiefonds en de btw-aangifte in verband met de declaratie over de jaren 2015 tot en met 2019.

Btw-kosten die voortvloeien uit participatietrajecten zijn te verreken via het compensatiefonds
Op 10 juli 2020 heeft de Hoge Raad de uitspraak gedaan dat de btw op alle re-integratiekosten, die voortvloeien uit de Participatiewet, te verrekenen is via het compensatiefonds van de btw. In het kader van de Participatiewet hebben we in 2015 re-integratietrajecten aan inwoners aangeboden. In 2016 is de uitvoering van deze trajecten overgedragen aan de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR). De MGR heeft naar aanleiding van de uitspraak van de Hoge Raad besloten om voor 2018 en 2019 een aanvullend btw-bedrag door te schuiven aan de deelnemende gemeenten. Op dit moment ligt het verzoek bij de Belastingdienst om in te stemmen met compensatie van de, als kosten geboekte, btw.

Belastingvoordeel woon-werkverkeer is aangepast door coronamaatregelen
Medewerkers mogen jaarlijks brutoloon uitruilen voor nettoloon ter grootte van de niet-vergoede kosten voor de afgelegde kilometers woon-werkverkeer. Dit is een landelijke regeling van de Belastingdienst. Door corona is het reispatroon van veel medewerkers gewijzigd. Veel collega’s hebben thuisgewerkt, waardoor er niet is voldaan aan het minimaal van de wet/regelgeving van woon-werkverkeer. De gemeente Nijmegen heeft in afstemming met de Belastingdienst de maximale fiscale uitruil aangepaste en verwerkt in de salarisadministratie van eind 2020.

We hebben bezwaar gemaakt tegen de vennootschapsbelasting-aanslagen
We hebben in december 2020 bezwaar ingediend tegen de vennootschapsbelasting-aanslagen van 2016, 2017 en 2018. We verschillen van standpunt met de Belastingdienst. Wij, samen met andere gemeenten, zijn van mening dat hier sprake is van normaal vermogensbeheer en niet het drijven van een onderneming. We zijn zodoende niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting.

Personeel

Personeelskosten
Om te functioneren als gemeentelijke organisatie worden er bedrijfsvoeringskosten gemaakt, zoals personeels-, inhuur en huisvestingskosten. We sturen erop dat de uitvoering zo efficiënt en effectief mogelijk binnen budget plaatsvindt. De kosten worden verdeeld over beleidsprogramma's, investeringen en grondexploitaties.

In onderstaande tabel staat weergegeven hoe de realisatie zich verhoudt tot de begroting over de jaren 2019 en 2020. Het betreft de totale loonsombegroting inclusief die van het College, de Raad, de fracties en voormalige wethouders.

Jaar Bedragen in € 1.000	Begroting loonsom	Begroting stelpost loonsom	Totaal begrote loonsom	Realisatie loonsom	Uitgaven tov begroting
2019	105.807	4.381	110.188	105.158	-5.030
2020	108.869	3.707	112.575	108.739	-3.836

In onderstaande tabel zijn de loonsom en de fte's exclusief bestuurders vermeld.

Jaar Bedragen in € 1.000	Begroting loonsom	Begroting stelpost loonsom	Totaal begrote loonsom	Realisatie loonsom	Uitgaven tov begroting	Fte begroot 31-12	Fte werkelijk 31-12	Boventalligen	Rop's
2019	103.034	4.381	107.415	102.939	-4.476	1.467	1.434	3	139
2020	105.345	3.705	109.051	105.938	-3.113	1.442	1.429	5	131

In 2020 zijn er 131 resultaatopdrachten (ROP's) geweest. 43 daarvan zijn niet intern ingevuld en als externe vacature uitgezet.

Boventalligen

Medewerkers die de status als boventallige hebben gekregen worden niet extra opgenomen in de loonsombegroting. Het aantal is in de loop van het jaar gestegen naar 5. Twee daarvan zijn de status per 1 januari 2021 weer kwijtgeraakt.

Inhuurkosten

Een belangrijk onderdeel van de bedrijfsvoering is inhuur. Hoewel we dit tot een noodzakelijk minimum willen beperken, vinden we het ook belangrijk om de organisatie flexibel te houden bij fluctuerend werkaanbod. Het aantrekken van tijdelijk personeel moet zodoende altijd een inhoudelijk en bedrijfsmatig te verantwoorden keuze zijn. Daarnaast is inhuur soms het beste alternatief bij het niet intern invullen van een resultaatopdracht in. Zo wordt er ingehuurd voor vervanging bij ziekte, seizoensgebonden werk en voor projecten waar tijdelijk specialistische kennis nodig is. We proberen de kosten voor inhuur tot een minimum te beperken en de dekking komt uit de begrote budgetten, vacatureruimte of door extra (externe) opbrengsten.

Categorie Bedragen in € 1.000	begroting 2019	begroting 2020	realisatie 2019	realisatie 2020
Programma's	777	747	910	627
Uitvoeringskosten programma's	4.740	5.902	10.194	9.101
Planexploitaties			1.760	752
Investeringen				33
Totale inhuur	**5.517**	**6.650**	**12.864**	**10.513**

Ten opzichte van 2019 is in 2020 de inhuur in financieel volume gedaald, van 11 naar 9%.

Bezuinigingen

Met het vaststellen van het koersdocument en de begroting voor 2020 zijn alle taakstellingen voor het lopend jaar opgelost. Vanaf de stadsbegroting 2021 zijn we gestopt met een aparte paragraaf bezuinigingen. De enkele bezuiniging die nog niet structureel is ingevuld, is terug te vinden onder de stelposten bij het onderdeel baten en lasten. Het betreft twee taakstellingen op de organisatie (IKB voor €200.000 en efficiency voor €500.000). Daarnaast is in de begroting vanuit onderzoeksopdrachten een besparing van € 500.000 vanaf 2022 ingeboekt. De exacte invulling van deze taakstelling is nog niet bekend vandaar dat deze als stelpost is opgenomen.

Resultaat bedrijfsvoering

Uitvoeringskosten per programma
(positief = nadeel, negatief = voordeel)

Categorie * € 1 mln	Begroot dynamisch	Realisatie	Resultaat
Bestuur en organisatie	56,4	56,8	-0,4
Veiligheid	4,2	4,0	0,2
Economie en toerisme	1,5	1,5	0,0
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	15,1	15,0	0,2
Werk en Inkomen	13,2	13,2	0,1
Onderwijs	2,7	2,6	0,1
Bereikbaarheid	8,2	8,3	-0,1
Wonen en stedelijke ontwikkeling	7,7	7,5	0,1
Openbare ruimte	5,5	5,7	-0,1
Cultuur en Cultureel Erfgoed	3,8	3,5	0,3
Sport	3,7	3,4	0,3
Financiën	3,9	3,9	0,1
Eindtotaal	**126,0**	**125,4**	**0,6**

Begroting en realisatie t/m zie 'Laatst aangepast op' rechtsonder deze tabel
Resultaat = Begroting -/- Realisatie

Toelichting

Het resultaat bedrijfsvoering over 2020 is uitgekomen op € 0,6 miljoen voordelig. Dit vertaalt zich over een beperkte afwijking op de uitvoeringskosten binnen alle programma's. Bovenstaande tabel laat de effecten per programma zien. Een nadere analyse laat zien dat het voordelig resultaat met name is ontstaan door openstaande vacatureruimte.

Verbonden partijen

Inleiding

In deze paragraaf gaan we in op de volgende onderwerpen:

- sturing en control Verbonden Partijen;
- de definitie die wij hanteren voor Verbonden Partijen;
- visie op en beleid ten aanzien van Verbonden Partijen.

Daarna volgt een toelichting per Verbonden Partij.

Sturing en Control Verbonden Partijen

De afgelopen jaren hebben we flink geïnvesteerd in de verbetering van sturing en control op Verbonden Partijen. Over de bereikte resultaten hebben wij uw Raad periodiek geïnformeerd. Punten die continu onze aandacht blijven vragen zijn:

- tijdige periodieke actualisatie van specifieke kaders betreffende de verbonden partijen. De actuele specifieke kaders zijn beschikbaar via pcportal.nijmegen.nl;
- naast financiële risico's tevens zoveel mogelijk beleidsrisico's of afbreukrisico's opnemen per partij. Dit aandachtspunt is bij iedere verbonden partij onder de aandacht en wordt indien van toepassing ook vermeld in de risicomelding per partij. Daarnaast nemen wij de risico's op bij het programma waar de verbonden partij onder valt.

Definitie Verbonden Partijen

Wij spreken van een Verbonden Partij als het een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie betreft waarin de gemeente een *bestuurlijk* en een *financieel* belang heeft. Met deze definitie sluiten wij aan bij de definitie die in het Besluit Begroting en Verantwoording van het Ministerie van Binnenlandse Zaken is opgenomen.
Van een *financieel belang* is sprake als:

- een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat;
- de gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een bestuurlijk belang als een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt.

Visie en beleid

Visie en beleid zijn vastgelegd in de 'Kadernota Verbonden Partijen gemeente Nijmegen'. De kadernota is de basis voor de sturing en control van verbonden partijen in het algemeen en helpt bij het verhelderen van de afwegingen die wij in Nijmegen maken bij het aangaan, volgen en beëindigen van deelname aan een verbonden partij in het bijzonder. In het voorjaar van 2019 is een geactualiseerde versie van de kadernota door u vastgesteld.

De Kadernota is een richtinggevend document met algemene uitgangspunten en beleidsregels die bestaan uit drie hoofdgroepen:

1. beleidsmatige afwegingen bij het oprichten van en deelname aan een verbonden partij;
2. Sturing en control op verbonden partijen;
3. beëindiging van de deelname aan, opheffing van of vervreemding van een verbonden partij.

Ontwikkelingen

Belangrijkste ontwikkeling in 2020 op het vlak van verbonden partijen is ongetwijfeld de oprichting en vaststelling door de gemeenteraden van de gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio Arnhem Nijmegen. deze volwaardige GR vervangt de lichte samenwerkingsvorm van Georganiseerd overleg in de regio en zorgt voor een versteviging van de regionale samenwerking en betere en eenduidige zichtbaarheid op landelijk en Europees niveau. Verder deden zich geen grote ontwikkelingen voor.

Overzicht

Bedragen *€1.000		Vreemd vermogen		Eigen vermogen		Resultaat	Financiële bijdrage Nijmegen
Naam verbonden partij + plaats	Vorm	1-1-2019	31-12-2019	1-1-2019	31-12-2019	2019	2019
GO / Economic Board	GR	0	0	-11	84	84	300
Euregio Rijn Waal, Kleve	GR	2.453	3.615	1.460	1.651	192	25
Gezondheidszorg regio Nijmegen, Nijmegen	GR	5.935	5.481	514	1.290	41	13.048
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid, Nijmegen	GR	64.335	66.214	3.945	3.285	-398	12.886
Marn, Nijmegen	GR	1.912	1.822	10.711	10.310	161	0
Bijsterhuizen, Wijchen	GR	621	500	8.662	8.821	3.132	0
ODRN, Nijmegen	GR	5.430	5.202	74	53	21	6.702
MGR, Nijmegen	GR	22.173	21.781	0	0	340	54.363
Park Lingezegen, Elst	GR	303	654	12.268	5.176	-7.092	240
Doelgroepvervoer regio Arnhem-Nijmegen te Arnhem	GR	0	0	0	0		2.961
DAR , Nijmegen	NV	10.222	12.425	13.574	14.202	879	
RvN@	sti	43	51	113	-11	-11	80
Indigo, Arnhem *2	BV	13.868	14.076	3.742	3.375	-367	0
Leisurelands, Arnhem	BV	14.781	15.487	64.471	68.893	4.422	0
Land over de Waal BV, Nijmegen	BV	0	0	7	7	0	0
Waalfront, Nijmegen	BV/CV	15.215	15.215	-15.183	-15.183	0	0
Waalfront BV, Nijmegen	BV	-7.350	-7.350	7.333	7.333	0	0
Bank Nederlandse Gemeenten, Den Haag	NV	132.518.000	144.802.000	4.991.000	4.887.000	163.000	0

Voor deze tabel is uitgegaan van de vastgestelde jaarrekening 2019 van de verbonden partijen

Verbonden partijen

MGR Nijmegen

WerkBedrijf

Voor WerkBedrijf was het door corona een jaar waarin de dienstverlening (tijdelijk) niet of in een andere vorm doorgang moest vinden. Vanuit het rijk is hiervoor aan de gemeenten compensatie beschikbaar gesteld, omdat sociale werkbedrijven noodgedwongen hun deuren tijdelijk geheel of gedeeltelijk moesten sluiten. Beoogde doelstellingen zijn niet gehaald en budgetten zijn niet geheel benut. In 2021 willen we een inhaalslag maken, de omstandigheden blijven echter zeer uitdagend. In 2020 hebben WerkBedrijf en sociaal bedrijf BlueView hun samenwerking fors uitgebreid. Alle 500 SW-medewerkers die op locatie Boekweitweg in de productie werken, worden gedetacheerd bij BlueView. Werkcoaches van WerkBedrijf blijven deze medewerkers begeleiden op het werk en houden ook in de gaten of het daarbuiten goed gaat. In 2020 zijn voorbereidingen getroffen om de module

WerkBedrijf na een periode van 5 jaar te evalueren. Medio 2021 verwachten wij de resultaten van deze evaluatie met daarin aanbevelingen voor de doorontwikkeling van WerkBedrijf.

iRvN
Het jaar voor de iRvN is gekleurd door de Citrix- en corona-crisis. Daarmee is de aandacht voor de risico's van cybercriminaliteit en informatieveiligheid in de spotlight gekomen en in het verlengde daarvan ons bestuurlijk handelen. Voor beide crises bleek de iRvN de zaken op orde te hebben. Samen met de gemeentelijke organisatie zijn waardevolle ervaringen opgehaald voor het aanscherpen van ons basis i-crisisproces en bleken we goed in staat werk vanuit thuis online te kunnen voortzetten. Hierbij was voldoende aandacht voor bewustwording bij medewerkers op hacking en phishing enerzijds en verhoging digitale vaardigheid anderzijds. Daarin heeft iRvN goede service en ondersteuning kunnen beiden. Ten slotte zien we dat de verdergaande digitalisering van onze bedrijfsprocessen tot een wijziging van de ondersteuningsbehoefte leidt. De rol van applicatiebeheer verschuift deels naar leveranciers. Terwijl de komende jaren voor iRvN de realisatie van ons kantoorautomatisering (privacyproof, informatieveilig, archiefwaardig) via de lijn van het landelijke programma Samen Organiseren tot stand gaat komen. Ten slotte zijn we in 2020 gestart met het evaluatie onderzoek (5 jaar werken met iRvN) die in 2021 tot een advies leidt over de doorontwikkeling van iRvN naar de toekomst toe.

De Euregio te Kleve

Ontwikkelingen en actualiteiten
Op 26 november 2020 is de nieuwe strategische agenda vastgesteld. Daarin staan vier thema's centraal:

1. Economie en klimaat
2. Arbeidsmarkt en onderwijs
3. Leefbaarheid
4. Euregionale identiteit

Tegelijkertijd is er ook een nieuwe voorzitter van de Euregio Rijn-Waal benoemd, Thomas Ahls, de burgemeester van Alpen, gelegen in de Kreis Wesel. Burgemeester Bruls is nog steeds vice-voorzitter.

In december 2020 is het nieuwe meerjarig financieel kader (MFK) van de Europese commissie vastgesteld. In deze meerjarenbegroting is opgenomen welk bedrag er per Europees financieringsinstrument beschikbaar is. Voor de grensoverschrijdende samenwerking in het Nederlands-Duitse grensgebied is met name het INTERREG-programma van belang. Over de hoogte van het bedrag voor Nederland en Duitsland wordt het eerste half jaar van 2021 onderhandeld tussen de lidstaten. Waarschijnlijk zal in het najaar 2021 het definitieve INTERREG-programma worden vastgesteld en kunnen maatschappelijke organisaties, bedrijven, kennisinstellingen en lokale overheden aanvragen doen voor de (co)financiering van projecten.

DAR NV

uitbreiding aantal aandeelhouders
In 2020 is gemeente Mook en Middelaar toegetreden als aandeelhouder van Dar. Dar NV is nu eigendom van 7 gemeenten.

contract afvalinzameling en beheer openbare ruimte
Voor Nijmegen heeft Dar in 2020 uitvoering gegeven aan het contract voor afvalinzameling en beheer van de openbare ruimte. Qua afvalbeheer is 2020 een bijzonder jaar geweest. Door het coronavirus moesten veel mensen thuis verblijven hetgeen heeft geleid tot een grote druk op de regionale milieustraten en de inzamelvoorzieningen in de stad. Welke effecten dat heeft gehad op de inzamelresultaten van 2020 moet nog blijken.

doelstellingen afvalscheiding en recycling
DAR stelt zich tot doel met alle gemeenten minimaal de landelijk wettelijk doelstellingen te realiseren voor afvalscheiding en recycling. In 2019 is met 72% hergebruik geen progressie geboekt in vergelijk met 2018. Een volgende stap zal moeten komen uit de gescheiden inzameling en verwerking van luiers. Met het besluit van ARN medio 2020 om de innovatieve proefinstallatie voor de verwerking van luiers op te schalen, komt deze stap binnen bereik. De gemeenten uit de regio Nijmegen kunnen naar verwachting vanaf medio 2021 luiers ter verwerking

aanleveren. Samen met gemeenten is Dar in 2020 begonnen om de inzamelstructuur vorm te geven en de gemeentelijke besluitvorming hierover voor te bereiden.

verbetering kwaliteit ingezamelde grondstoffen
Dar en de regiogemeenten hebben in 2020 het project “Verbetering kwaliteit grondstoffen” opgezet. Doel is de kwaliteit van ingezamelde herbruikbare stromen te verbeteren door een maatwerkgerichte aanpak die per gemeente of stadsdeel én per afvalstroom kan verschillen. Het project richt zich primair op de stromen GFT, textiel en plastic+.

verantwoordelijkheid voor ingezameld plastic+
Verder is per april 2020 de contractstructuur voor de inzameling en verwerking van plastic+ gewijzigd. In de nieuwe situatie zijn gemeenten niet langer verantwoordelijk voor de gehele afvalketen, maar beperkt deze zich tot de inzameling van het plastic+ . De verantwoordelijkheid voor de verwerking en vermarkting hiervan ligt bij de verpakkende industrie. Dit sluit beter aan bij het wettelijke kader van partijen in de afvalketen en leidt er toe dat sneller ingespeeld kan worden op technologische ontwikkelingen en de vraag vanuit de markt. De administratieve belasting voor gemeenten is hiermee eveneens tot een minimum teruggebracht.

inzameling oud papier
In de binnenstad is de inzamelfrequentie van het huishoudelijk oud papier in 2020 verhoogd van 1x per maand naar 1x per week. Aanleiding was dat de inzameldagen en –tijden van bedrijfsmatig oud papier door een commerciële inzamelaar waren gewijzigd. Doordat veel bewoners en bedrijfjes blijkbaar gewoon waren geworden om hun eigen oud papier in deze inzamelrondes mee te geven, leidde deze wijziging in inzameldagen tot een grote mate van overlast van achterblijvend papier in de openbare ruimte. Met de wekelijkse inzameling van huishoudelijk oud papier is de overlastproblematiek opgelost en het inzamelresultaat van oud papier ook fors toegenomen.

integraal beheer openbare ruimte
Het groenonderhoud en beheer van de parken is in 2020 ondergebracht bij Dar. Verder is in 2020 besloten het onderhoud van grijs en groen van stadsdeel Dukenburg vanaf 2021 uit te laten voeren door Dar zodat ook hier een meer integraal beheer van de openbare ruimte zal gaan plaatsvinden.
Qua straatreiniging is in 2020 het reinigen van kolken uitbesteed aan een externe marktpartij onder regie van Dar.

Gemeenschappelijk orgaan/Economic Board te Arnhem

In 2020 zijn grote stappen gezet richting de omvorming van de lichte samenwerkingsvorm naar een volwaardige GR. Eind 2020 is de nieuwe GR Groene Metropoolregio Arnehm Nijmegen door alle gemeenteraden vastgesteld. Momenteel wordt gewerkt aan de verdere opbouw en inrichting van de organisatie en de opgaven. Burgemeester Bruls is benoemd tot voorzitter van de GR.

The Economic Board
The Economic Board zorgt voor het aanjagen van economische groei en voor de profilering van de regio in onder andere Den Haag, Düsseldorf en Brussel. De inzet van de Board is gericht op het versterken van de topsectoren Health, Energy en Food en de cross-overs daartussen. In het nieuwe Strategisch Plan 2020-2025 van The Economic Board is deze missie vastgelegd. In de afgelopen jaren is de missie van The Economic Board met een bijdrage vanuit het Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem-Nijmegen ondersteund. Binnen de nieuwe regionale samenwerking van de Groene Metropoolregio wordt dit voortgezet. The Economic Board zal dan met haar activiteiten een belangrijke bijdrage leveren aan de opgave ‘Productieve Regio’

GR Bijsterhuizen

De GR draait een grondexploitatie met een positief financieel resultaat. Mogelijke tussentijdse winstuitkeringen, zoals de in dit jaar uitgekeerde som van € 1,5 miljoen per partij, zijn afhankelijk gemaakt van het resultaat en worden tussen de twee gemeente verdeeld.
De hoeveelheid uitgeefbaar terrein in eigendom van de GR is door succesvolle uitgifte de afgelopen jaren tot een minimale hoeveelheid afgenomen. De actuele voorraad is eind 2020 circa 4 hectare.

Er zijn geen grote beslissingen, buiten opheffing van de GR, aan de orde. Binnen de GR is recent besloten om de eisen van het Waterschap Rivierenland op het gebied van riooltechniek in te willigen. Dit door een aantal aanpassingen in het rioleringssysteem door te voeren op zowel Nijmeegs als Wijchens grondgebied. Gelet op het feit dat, ondanks het grotendeels overgedragen zijn van het openbaar gebied, op grondgebied van beide gemeenten aanpassingen moeten plaatsvinden en dat het gaat om ingrepen die mogelijk al bij de initiële aanleg gedaan hadden moeten zijn, is besloten die aanpassingen voor rekening van de GR uit te laten voeren.
Verder is mogelijk in het kader van de verbetering veiligheid voor het fietsverkeer binnen Bijsterhuizen nog de aanleg van een fietsstrook in fase 7 nodig. Dit wordt momenteel nader uitgewerkt.
Verder is door het DB van de GR ambtelijk opdracht gegeven de opheffing van de GR voor te bereiden. Door de succesvolle verkopen van de laatste jaren loopt de verkoop vooruit op de prognoses en zal een exploitatieduur tot 2025 wellicht niet nodig zijn en zal de exploitatieduur verkort kunnen worden.

GR Doelgroepvervoer Regio Arnhem Nijmegen te Arnhem

De BVO DRAN is verantwoordelijk voor het contractmanagement en (financieel) beheer van de uitvoering van het regionale doelgroepenvervoer, dat opereert onder de naam ‘Avan’. De contracten tussen AVAN en de vervoerders zijn in 2020 opnieuw aanbesteed. Binnen AVAN kennen we het vraagafhankelijke vervoer (Wmo vervoer) en het routevervoer (leerlingenvervoer). Nijmegen heeft het leerlingenvervoer sinds 1 augustus ingebracht bij AVAN. Het inbrengen en het bundelen van verschillende vervoersoorten brengt in theorie financiële voordelen. Door de grotere omvang kan er voordeliger worden ingekocht. Of dit uiteindelijk ook een financieel voordeel laat zien is nog de vraag, omdat we ook zien dat de Wmo doelgroep die gebruik maakt van vraagafhankelijk vervoer groeit. Een van de oorzaken zal de vergrijzing zijn. Binnen AVAN zijn we met een breed marktonderzoek bezig naar kosten beheersende maatregelen die ingezet zouden kunnen worden, uiteraard met behoud van kwaliteit van het vervoer. Daarnaast heeft ook het doelgroepenvervoer te maken gehad met de coronapandemie waardoor de vervoerders niet de beloofde ritten, met bijbehorende omzet, hebben kunnen vervoeren. We zijn continue in gesprek met vervoerders om er voor te zorgen dat er ook na de coronapandemie een gezond doelgroepenvervoer bestaat. Dit kan er o.a. voor zorgen dat eventuele contracteisen, zoals investeringen op het gebied van duurzaamheid/zero emissie op de langere baan worden geschoven.
Voor het vraagafhankelijk vervoer is sprake van een open einde systematiek. Deze systematiek betekent dat de kosten oplopen wanneer een gemeente meer inbrengt of dat er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee. Dit risico verwachten wij in 2021 nog op te kunnen vangen binnen het budget vervoersvoorzieningen. Voor 2022 en verder is dit nog onzeker.

GR Gezondheidszorg regio Nijmegen

Meerjarenstrategie
De Meerjarenstrategie 2020-2023 van de GGD Gelderland Zuid is op 2 april 2020 vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de GGD Gelderland Zuid.

Covid-19
De GGD heeft begin 2020 een interne crisisorganisatie opgericht voor haar taken op het gebied van testen en bron- en contactonderzoek. De verwachte financiële gevolgen door Covid-19 zijn voor de GGD Gelderland Zuid geraamd op € 22.113.000,- voor 2020. Dit betreft naast extra lasten (testen en BCO) ook derving van inkomsten. Met VWS, VNG en GGD GHOR Nederland zijn afspraken gemaakt over de compensatie van de kosten die de GGD maakt t.b.v. COVID-19. Uitgangspunt is volledige vergoeding door het Rijk van de gemaakte kosten.
In verband met sluiting van scholen, consultatiebureaus en kinderopvangcentra zijn achterstanden opgelopen in de JGZ dienstverlening. Dit geldt eveneens voor diensten als toezicht op kinderopvangcentra, TBC-bestrijding e.d.. De achterstanden worden waar mogelijk in 2021 ingehaald.

Veilig Thuis
Begin 2020 zijn de geactualiseerde samenwerkingsafspraken Veilig Thuis en regiogemeenten vastgesteld.
Bij de vaststelling van de programmabegroting 2020 (medio 2019) zijn niet alle extra geclaimde kosten voor Veilig Thuis geaccepteerd omdat de mate van de groei van het aantal meldingen onwaarschijnlijk leek. Medio 2020 is alsnog

een begrotingswijziging Veilig Thuis ingediend, wegens het toenemend aantal meldingen, en akkoord bevonden door het AB GGD. Deze wijziging bestond uit een structureel en een a-structureel deel.
Het Rijk heeft via haar Voorjaarsnota 2020 € 38,6 miljoen structureel extra middelen voor Veilig Thuis beschikbaar gesteld. In de septembercirculaire 2020 is de verdeling per gemeente bekend gemaakt. De middelen zijn uitgekeerd via de Decentralisatie Uitkering Vrouwen Opvang (DUVO). Centrumgemeente Nijmegen kan deze middelen inzetten voor de regio. De middelen zullen aangesproken worden om eventuele toekomstige tekorten op Veilig Thuis op te vangen.
De regionale aanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Gelderland Zuid 2017-2020 is eind 2020 geëvalueerd.

Wvggz
Met ingang van 2020 is de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg in werking getreden. Taken die voortvloeien uit deze wet die bij de GGD zijn belegd, zijn : het in behandeling nemen van meldingen in het kader van de Wvggz door inwoners en professionals en de triage van deze meldingen; het horen bij het voornemen om een crisismaatregel te nemen; het uitvoeren van verkennend onderzoek naar aanleiding van een melding in het kader van de Wvggz.
De taken zijn uitgevoerd binnen de afgesproken kaders. Een deel van de niet gebruikte middelen zijn met instemming van het AB GGD overgeheveld naar 2021. Mogelijk is het aantal meldingen in 2020 lager geweest door de corona pandemie. In 2021 wordt de uitvoering van de Wvggz (met daarin de taakuitvoering door de GGD) geëvalueerd.

Nieuwbouw GGD
Door de Covid-19 crisis start de bouw later dan gepland. De gevolgen van de 1,5 meter samenleving in relatie tot de nieuwbouw zijn in het afgelopen jaar verkend.

Krapte arbeidsmarkt
Door de krapte op de arbeidsmarkt is het aantrekken van nieuwe medewerkers lastiger worden. De kosten om leemtes in de planning te ondervangen met tijdelijke inhuur van medewerkers nemen toe en de inspanning die geleverd wordt om het verloop van medewerkers op te vangen, is groot.
Algemene reserve
De algemene reserve van de GGD is onvoldoende om alle risico's van de GGD af te dekken. Bij de bepaling van onze gemeentelijke risico's houden wij rekening houden met ons aandeel in de risico's van de GGD, voor zover deze de algemene reserve overstijgen. De verwachting is dat de GGD het jaar positief zal afsluiten met een bedrag van ongeveer € 400.000. Dit zal aan de Algemene Reserve toegevoegd worden.

Indexering
De indexering van de uniforme inwonersbijdrage voor de GGD 2020 bedroeg 2,94%. De gemeentelijke begroting 2020 is conform het door de raad vastgestelde indexeringspercentage met 2,3 % geïndexeerd. Dit percentage is niet gelijk aan dat van de GGD. Hiervan is in de zomernota melding gemaakt.

Milieusamenwerking en Afvalverwerking (MARN)

<u>rol van de Marn</u>
Met het uittreden van regio de Vallei en regio Rivierenland als aandeelhouders van ARN in 2019 waren er nog twee aandeelhouders: de MARN en Remondis. Deze ontwikkeling is voor de MARN reden geweest zich te bezinnen op haar eigen toekomstige rol en relatie tot ARN en Remondis. Daartoe is een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke rol van de MARN en ARN in de regionale energietransitie en wat dit betekent voor de onderlinge verhoudingen. De uitkomst van dit proces was dat de MARN-gemeenten een duidelijke strategische meerwaarde zien in het aandeelhouderschap in en partnerschap met ARN om de energietransitie in de regio mede vorm te kunnen geven. Dit heeft er tevens toe geleid dat de MARN in 2020 een aandeelhoudersbelang van 51% heeft genomen in ARN en Remondis 49%. De statuten en aandeelhoudersovereenkomst statuten zijn hierop aangepast en vastgesteld. De samenwerking en activiteiten met het oog op de energietransitie moeten nog verder moeten worden vormgegeven.

<u>afval-aanleveringsovereenkomst met ARN</u>
Naast aandeelhouder is de MARN ook klant van ARN bv en heeft een afval-aanleveringsovereenkomst met ARN. Elke 5 jaar bestaat de mogelijkheid deze overeenkomst op te zeggen (met een opzegtermijn van 5 jaar). In het licht van de

verdergaande samenwerking tussen ARN en MARN is in 2020 van deze opzegmogelijkheid geen gebruik gemaakt waardoor de overeenkomst in elk geval tot en met 2025 doorloopt.

verwerking van luiers en incontinentiemateriaal

ARN heeft in 2019 een proefinstallatie gerealiseerd voor de milieuvriendelijke verwerking van luiers en incontinentiemateriaal. Deze installatie heeft een uitvoerig testprogramma doorlopen dat in 2020 succesvol is afgerond. Medio 2020 heeft ARN een definitief besluit genomen voor verdere opschaling van deze installatie. De MARN-gemeenten kunnen naar verwachting medio 2021 luiers en incontinentiemateriaal bij de ARN aanleveren. De gemeenten zijn in samenwerking met Dar bezig met de uitwerking van de inzamelstructuur en de gemeentelijke besluitvorming.

ontvangen aflossing lening over verkoop gronden

In 2017 zijn de gronden van de GR MARN verkocht aan ARN bv voor een bedrag van € 11,5 mln. De MARN heeft sindsdien geen gronden meer in bezit. De ARN heeft de aankoop gefinancierd door een langlopende lening bij de MARN af te sluiten. Hiervoor betaalt de ARN € 0,8 mln jaarlijks gedurende 20 jaar. Doordat er geen inkomsten uit huur en pacht meer worden ontvangen, zullen vanaf 2037 geen middelen beschikbaar komen voor de MARN.

ODRN

Bij de ODRN zien wij veel ontwikkelingen op het gebied van veranderingen van rijksbeleid en wetgeving. Daarnaast werkt de ODRN aan het optimaliseren van haar eigen organisatie en de daarbij behorende processen.
De belangrijkste punten worden hieronder weergegeven.

1. De productie van de ODRN laat al enige jaren groei zien voor Nijmegen; ook in 2020 was hier sprake van. Dat betekent dat er meer aanvragen worden ingediend waarvoor Nijmegen leges in rekening mag brengen. Ondanks de COVID-19-pandemie, bleef de productie groeien. Welke effecten de pandemie gaat hebben op de productie van 2021 blijft ongewis. We monitoren daarom continu de realisatie en of de begroting gedekt wordt door legesopbrengsten.
2. Omgevingswet 2022; In de loop van 2021 zal blijken of daadwerkelijk de Omgevingswet per 1 januari 2022 in werking treedt. Met deze wet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. Evenals afgelopen jaar blijkt dat veel gemeenten in Nederland nog niet klaar zijn voor de uitvoering ervan. Met de ODRN worden al volop voorbereidingen getroffen voor de uitvoering van de Omgevingswet. Er is een regionaal team Omgevingswet in het leven geroepen die de voorbereidingen en implementatie van de betreffende wet voor haar rekening neemt.
3. Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb); een nieuw stelsel van bouwtoezicht moet tegelijk met de Omgevingswet in werking gaan treden (1 januari 2022). De gemeente blijft het bevoegd gezag, maar de rol bij vergunningverlening, toezicht en handhaving verandert. Op landelijk niveau loopt de discussie over de overdracht van (meer) taken naar omgevingsdiensten.
4. Met ingang van 2016 werkt de Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN) met outputfinanciering. We monitoren de systematiek gezamenlijk in de periodieke overleggen, zodat we tijdig bij kunnen sturen waar nodig. In 2020 is meer aansluiting gezocht bij de begrotingscyclus van de deelnemende gemeenten en er zijn vaste rapportagemomenten benoemd. Ook de totstandkoming van de werkplannen heeft een nieuw proces gekregen waarbij al in het begin van het jaar een eerste advieslijst wordt opgesteld zodat in de begroting al meer zekerheid is over de te volgen koers.
5. Om, in het licht van de veelheid van taken, de organisatie van de ODRN verder te professionaliseren wordt er in drie sporen gewerkt aan de samenwerking tussen de diverse opdrachtgevers en de ODRN. Deze sporen zijn: Gezamenlijkheid, Zakelijkheid en Nieuwe Ontwikkelingen waaronder opgaven zijn benoemd. Hierbij kent het Bestuur van de ODRN nauwe betrokkenheid. In 2021 zal dit verder uitgewerkt worden. Dit draagt bij aan een gezonde, financiële situatie van de ODRN. De deelnemende gemeenten hebben financieel bijgedragen aan deze agenda en nemen deel in de diverse werkgroepen, onder leiding van bestuursleden van de GR.
6. Een onderdeel van het kamerverhuurbeleid is het aanpakken van illegale kamerverhuur. In 2020 zijn er in Nijmegen grote aantallen dossiers aangereikt die controle behoeven door de ODRN. We zoeken samen met de ODRN naar een goede werkwijze om deze dossiers zorgvuldig af te handelen. Hierbij is de uitspraak van de Raad van State ten aanzien van het gemeentelijk beleid cruciaal. Na deze uitspraak in 2021 zal Nijmegen een nieuwe koers bepalen voor de handhaving.

Waalfront BV

OBW heeft tot taak het stadsdeel Waalfront risicodragend te ontwikkelen en te realiseren. De grex 2020 is op 28 oktober 2020 definitief vastgesteld. Het totale woningbouwprogramma bestaat uit ca. 2200 woningen. Het onderdeel

Handelskade is opgeleverd. In het deelgebied Batavia is voor een groot deel reeds opgeleverd. Het bestemmingsplan voor Dijkkwartier Oost is inmiddels onherroepelijk geworden en er is gestart met de bouw. Het bestemmingsplan voor Waalkwartier is eind 2020 in procedure gegaan, de planontwikkeling voor de eerste blokken en Honig is in volle gang.

Indigo BV

De huidige business case van Indigo richt zich op de Waalsprong en Waalfront.
Conform de afspraken gemaakt met Indigo wordt de begroting en de business case van Indigo aangepast op een nieuwe planning. Daarbij wordt de vertraging van de woonaansluitingen op het warmtenet - ten opzichte van de oorspronkelijke business case - verwerkt. We verwachten nog altijd een sluitende business case, mede gezien de voortgang in de concessiegebieden Waalsprong en Waalfront.
De komende jaren behoren de geplande uitbreidingen naar Dukenburg en de Binnenstad van Nijmegen tot een mogelijke groei voor Indigo.

Onderhoud kapitaalgoederen

Kapitaalgoederen in de openbare ruimte

Kapitaalgoederen

Tot de kapitaalgoederen in de openbare ruimte rekenen we de wegen, de civiele kunstwerken (bruggen, tunnels en viaducten), de openbare verlichting, de verkeersregelinstallaties, de riolering, het water en het groen en spelen. Voor het onderhoud van deze kapitaalgoederen begroten we in Nijmegen bij de programma's Openbare ruimte en Bereikbaarheid in totaal circa € 33 miljoen per jaar. Onderhoud bestaat uit dagelijks onderhoud, groot onderhoud, technische vervanging en renovatie. De budgetten voor het onderhoud in de openbare ruimte zijn gedeeltelijk exploitatiebudgetten en gedeeltelijk investeringen.

Golf aan vervangingsinvesteringen komt eraan

We constateren dat er een golf aan vervangingsinvesteringen aan zit te komen. Om de behoefte in beeld te brengen, zijn we in 2020 gestart met het opstellen van een nota Kapitaalgoederen. We komen hierop terug in 2021.

Beleidskader

Beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte'

Begin 2013 heeft de gemeenteraad de beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte' vastgesteld. Deze beleidsnota bevat de kaders waarin we een antwoord geven op de maatschappelijke en economische ontwikkelingen: actief burgerschap, kostenbewustzijn, duurzaamheid en een terugtredende overheid. Voor de kapitaalgoederen zijn vooral de kostenbewustzijn en duurzaamheid van toepassing. Met gedifferentieerd en risicogestuurd beheer sturen we op het niveau waaraan de kapitaalgoederen minimaal moeten voldoen. Om meer differentiatie mogelijk te maken werken we met 'wijkbudgetten'. Op die manier krijgen bewoners meer inspraak in het beheer en de inrichting van hun eigen woonomgeving. Risicogestuurd beheer is gericht op optimale inzet van onze middelen. Daarvoor moeten we keuzes maken. Dat doen we door steeds een afweging te maken tussen kosten, mogelijke risico's en gewenste prestaties bij elke onderhoudsmaatregel die we nemen.

Integraal uitvoeringsprogramma openbare ruimte

Voor 2020 en verder hebben we een integraal uitvoeringsprogramma voor de openbare ruimte (UPOR) opgesteld. Dit in samenwerking tussen de programma's Openbare Ruimte, Bereikbaarheid, Wonen en stedelijke ontwikkeling. De prioriteit ligt bij het aanpakken van beheeronderdelen met onderhoudsachterstanden. Daarnaast vinden we het heel belangrijk om in onderlinge afstemming tussen de programma's de stad goed bereikbaar te houden en waar mogelijk kosten te besparen.

Areaalmutaties

De woningdichtheid van Nijmegen groeit de komende jaren en hierdoor verandert de openbare ruimte. We noemen dit areaaluitbreiding. Dit zorgt ook voor een veranderingen van de beheerkosten. Voor iedere woning die wordt opgeleverd, nemen we € 400 op in de begroting. Voor 2020 is er vanuit de Zomernota 2019 en oplading van de stadsbegroting 2020 structureel voor onderhoud € 728.000 aan extra budget opgenomen in verband met areaaluitbreiding.

Wegen en civiele kunstwerken

Beleidskader

De beleidsnota 'Geef ze de (openbare) ruimte' is het kader voor het onderhoud van onze wegen en kunstwerken. Op dit moment maken we een inhaalslag op het onderhoud van een aantal asfaltwegen. We richten ons verder op rioleringswerkzaamheden, kostenbesparingen en de mogelijkheden om de bereikbaarheid van de stad te vergroten. We stemmen deze onderdelen daarbij zo goed mogelijk op elkaar af.

Beleidsrealisatie: asfaltwegen

In 2020 hebben we (groot) onderhoud gepleegd aan verschillende asfaltwegen in de stad. Op veel locaties is een nieuwe deklaag aangebracht. Het grootste onderhoudsproject was het vervangen van het geluidreducerende asfalt van de Prins Mauritssingel, stadinwaarts, tussen de gemeentegrens en het Keizer Augustusplein. Daarnaast is er groot

onderhoud gepleegd aan de Couwenbergstraat, Muntweg, Staddijk, Griftdijk (deels), St. Annastraat (deels), Sophiaweg en van Rosenburgweg (i.c.m. werk provincie).

Beleidsrealisatie: straten
Ook is in diverse straten het onderhoud integraal aangepakt. Hierbij is het versleten asfalt vervangen door klinkers, waarbij gelijktijdig ook de riolering, het groen en/of de verlichting is vervangen. Het gaat om de Plutostraat, Perzikstraat, Kastanjelaan, Topaasstraat (deels), van Peltlaan (deels), Tijgerstraat (deels) en de Emmalaan. De meeste projecten zijn inmiddels voorbereid en starten binnenkort met de uitvoering.

Beleidsrealisatie: verkeersregelinstallaties (vri's)
In de afgelopen drie jaar is ongeveer 1/3 van het arsenaal vri's vervangen door i-vri's, intelligente vri's.
In de komende jaren gaan we hiermee verder. Vri's zijn in het verleden niet tijdig vervangen, de levensduur is opgerekt en dat brengt risico's met zich mee.

Financiële realisatie
Het onderhoud van wegen en civiele kunstwerken begroten we in het programma Bereikbaarheid. In 2020 besteedden we circa € 5,4 miljoen aan wegonderhoud en € 2 miljoen aan civiele kunstwerken uit. Daarnaast besteedden we € 1,1 miljoen aan verkeersregelinstallaties en -voorzieningen.

Openbare verlichting

Beleidskader
Voor openbare verlichting hanteren we als beleidskader 'Zicht op Nijmeegs licht'. We gaan door met de structurele vervanging per gebied van het oude kabelnet, sterk verouderde armaturen en bijbehorende masten. In totaal streven we ernaar om 8 à 10 kilometer kabelnet per jaar te vervangen. Bij het vervangen van armaturen plaatsen we LED-verlichting.

Beleidsrealisatie
In 2020 hebben we 1.327 armaturen vervangen door LED-verlichting. We hebben 4.933 km kabel vervangen.
Het aantal bovengrondse storingen bedroeg: 2.460 en het aantal herstelde schades: 592 (waarvan 357 ondergrondse kabelstoringen). Bij de jaarwisseling is er dit jaar één melding van een ontzet mastdeurtje en één van een opgeblazen lichtmast geweest.

Financiële realisatie
In 2020 besteedden we circa € 2,5 miljoen aan openbare verlichting.

Infrastructuur voor de gemeentelijke watertaken

Beleidskader
Het Gemeentelijk Rioleringsplan Nijmegen (GRP) 2017-2023 is het beleidskader voor onze watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater, oppervlaktewater en grondwater. De hoofddoelen van onze wettelijke gemeentelijke watertaken zijn het beschermen van de volksgezondheid, bijdragen aan een leefbare woonomgeving en beschermen van het milieu. We streven naar doelmatig beheer en duurzame ontwikkeling van de infrastructuur voor onze watertaken.

Beleidsrealisatie: jaar van vervanging
Een maat voor de kwaliteit van het riool is het jaar van vervanging. We streven, over meerdere jaren gerekend, naar een stijgend jaar van vervanging. We streven, over meerdere jaren gerekend, naar gelijkblijvende restlevensduur (0%). Op basis van uitgevoerde rioolinspecties en maatregelen is het gemiddelde jaar van vervanging in 2020 met 4 jaar gestegen ten opzichte van 2019!

Beleidsrealisatie: riool in het centrum
In 2020 zijn vele riolen in het centrum van Nijmegen onderhouden en niet vervangen. De restlevensduur van deze riolen is hierdoor aanzienlijk verlengd en zijn er kosten bespaard. Het rioolstelsel in het centrum is oud en de behoefte aan beheer is groot. In totaal hebben we via deze werkwijze 3,8 km onderhouden.

Beleidsrealisatie: rioolvervanging
In 2020 hebben we in totaal 1,8 km riolering daadwerkelijk vervangen, ofwel als autonoom project ofwel door mee te liften met andere projecten, zoals de Scherpenkampweg in Kinderdorp Neerbosch. Een aantal rioolvervangingen zijn niet uitgevoerd in 2020 in verband met de vertraagde uitvoering van het verwijderen van gietijzeren gasleidingen door Liander. Door corona heeft dit bij Liander vertraging opgelopen, waardoor wij onze projecten ook niet meer konden uitvoeren. Bij één rioolvervangingsproject is een verder doorontwikkelde circulaire betonbuis toegepast, namelijk de geopolymeerbuis. Ook hebben we op diverse plekken het hemelwater afgekoppeld van de riolering of zijn we ermee gestart. Voorbeelden hiervan zijn de St. Annastraat, Hengstdalseweg en Kaaplandstraat. Op basis van de uitgevoerde en beoordeelde inspectie zijn in 2020 onderhoudsplannen en vernieuwingsplannen opgesteld die momenteel worden uitgevoerd.

Financiële realisatie
De exploitatiebegroting voor de watertaken is onderdeel van het programma Openbare Ruimte. In 2020 besteedden wij € 9,9 miljoen aan aanleg, onderhoud, vernieuwing en planvorming van infrastructuur en voorzieningen voor de uitvoering van onze gemeentelijke watertaken. De lasten worden gedekt uit de rioolheffing. Sinds 2015 bekostigen we ook de kapitaallasten voor de uitbreidingsinvesteringen in de Waalsprong uit de rioolheffing.

Groen
Beleidskader
'De groene draad, kansen voor het Nijmeegse groen' (2007), 'Bosbeheervisie' (2000), handboek Stadsbomen (2008) en de 'Groenaanpakplannen' voor Lindenholt en Dukenburg vormen ons uitgangspunt. Met deze plannen hebben we kaders voor de ruimtelijke en ecologische kwaliteit van groen, natuur en landschap en letten we op de onderlinge samenhang binnen de hoofdgroenstructuur van de stad. De beleidsnota ‘Geef ze de (openbare) ruimte’ is ons kader voor het beheer en onderhoud van het openbaar groen.

Beleidsrealisatie
We hebben diverse activiteiten uitgevoerd ter verbetering van het openbaar groen:
- Het omvormen van de bermen is nagenoeg afgerond. We gingen van intensiever beheer naar extensiever beheer omdat dat goed is voor de biodiversiteit.
- We hebben 21 locaties met Japanse Duizendknoop afgegraven en gezeefd. Hiermee proberen we het aantal haarden van ongewenste soorten te verminderen.
- Het park op de plek van het oude landgoed Dukenburg is deels vernieuwd met bosplantsoen en heesters. We ronden dit af in 2021.
- We zijn begonnen met een vernieuwd plan voor het bestrijden van de eikenprocessierups voor 2021.

Financiële realisatie
In 2020 besteedden wij circa € 5,9 miljoen aan groenonderhoud.

Spelen
Beleidskader
De belangrijkste uitgangspunten voor spelen in de stad zijn:
- Natuurlijk spelen. Dat betekent meer (speel)groen en minder toestellen. Bij nieuwe plekken of bij herinrichting onderzoeken we of de locatie als een natuurlijke (speel)plek kan worden aangelegd.
- Speelplekken integreren we in de openbare ruimte. De uitdaging is om op een slimme manier gebruik te maken van de openbare ruimte waarin kinderen worden gestimuleerd om samen te spelen en ouderen elkaar kunnen ontmoeten.
- Bewoners worden betrokken bij de in te richten speelruimtes. We laten bewoners zelf zoveel mogelijk verantwoordelijk zijn voor de inrichting en het onderhoud van speelruimtes.

Beleidsrealisatie
Het afgelopen jaar werkten we planmatig aan het onderhoud en hebben we speeltoestellen vervangen waar nodig. Daarbij hebben we de mogelijkheden van natuurlijk spelen en “samen spelen” (kinderen met en zonder beperking) in

de openbare ruimte gebruikt. Ook is een langgekoesterde wens van kinderen uit Nijmegen-Noord van een Pumptrack in vervulling gegaan. Daarnaast hebben we een bijdrage geleverd aan het veilig maken van de natuurspeelplek Het Sprokkelbos in Lent. Daarnaast hebben we daar waar mogelijk in deze coronatijd contact gehad met bewoners om hun wensen en ideeën voor een aantal speelplekken op te halen. Deze speelplekken realiseren we in 2021. In 2020 is een KWIEK route in Nijmegen-Oost gerealiseerd.

Financiële realisatie
In 2020 besteedden we aan onderhoud aan recreatieve sportvoorzieningen, speeltuinen en speelplekken € 1,9 miljoen.

Onderhoud gebouwen

Beleidskader en realisatie

Onderhoudsbudget
Uw raad heeft middelen beschikbaar gesteld om onze gebouwen structureel te onderhouden. De planning van de werkzaamheden is vastgelegd in een meerjarenonderhoudsplan. We kunnen met het onderhoudsbudget de gemeentelijke gebouwen in stand houden, maar het is niet bestemd om er renovaties mee uit te voeren. De aanwending van het bedrag, dat in de begroting beschikbaar is voor het uitvoeren van het onderhoud, moet dan ook steeds kritisch worden afgewogen. Zodat we het noodzakelijke instandhoudingsonderhoud structureel kunnen blijven uitvoeren.

Daadwerkelijke uitvoering van onderhoud
De daadwerkelijke uitvoering van het onderhoud wordt gebaseerd op de vaststelling van het definitieve onderhoudsplan van de betreffende jaarschijf. Voor het meten en bewaken van de onderhoudsstaat hanteren wij de landelijke NEN-norm 2767 (Nederlands Normalisatie-instituut) voor gebouwen.

Onderhoudsplan
Op basis van het onderhoudsplan is ook in 2020 het onderhoud uitgevoerd. Het onderhoud vertoont in absolute zin, als gevolg van werkelijk uit te voeren onderhoud, in de verschillende jaren fluctuaties. Via de Reserves voor Onderhoud Gebouwen en Buitensport vertoont de feitelijke belasting van de begroting een stabiel beeld; wij middelen de lasten van het onderhoud over een periode van 10 jaar. Het meerjarenonderhoudsplan wordt jaarlijks geactualiseerd. Het planmatig, het klachten- en het periodiek onderhoud hebben we uitbesteed aan Heyday op basis van een geactualiseerd meerjarenonderhoudsplan (MJOP), waarin het onderhoud van het gemeentelijk vastgoed voor de komende jaren is vastgelegd. In 2020 is € 7.535.000 uitgegeven aan het onderhoud gebouwen (begroot: € 7.667.000) en € 705.000 (begroot: € 977.000) voor Buitensport en sportvloeren.

Realisatie investeringen
Naast het reguliere technisch onderhoud zijn er een aantal investeringen in onze gemeentelijke panden. Hieronder lichten wij aan uw raad de belangrijkste toe.

Diverse wettelijke aanpassingen aan gebouwen
Het jaarlijkse bulkkrediet Gemeentelijke Accommodaties van € 1.000.000 is besteed aan noodzakelijke aanpassingen en verbeteringen aan gemeentelijke gebouwen in het kader van veiligheid, duurzaamheid, verhuurbaarheid en nieuwe wetgeving. De belangrijkste zijn aanpassingen in het kader van brandveiligheid, legionella, aanpak loden leidingen en specifieke projecten zoals verbeteren van vloeren, kleedkamers en gemeenschappelijke ruimten in onze sport- en wijkaccommodaties.

Investeringen in duurzaamheid, asbest en cultuurhistorie
In 2020 is wederom geïnvesteerd in initiatieven op het gebied van duurzaamheid, asbestinventarisaties en asbestbeheerplannen. En in het maken van proefschilderingen ter voorbereiding van de restauratie van de muurschilderingen in de Valkhofkapel.

Onderwijshuisvesting

Beleidskader

DDC schoolgebouwen

Op 19 december 2007 heeft uw raad een besluit genomen over de doordecentralisatie (DDC) van onderwijshuisvestingsmiddelen van de gemeente naar de schoolbesturen. Met dit besluit is de zorg voor onderwijshuisvesting met alle bijbehorende middelen en verantwoordelijkheden, onder voorwaarden, voor onbepaalde tijd overgedragen van de gemeente aan de schoolbesturen.

Herijking

In het kader van de evaluatie van de doordecentralisatie is in 2015 een herijking overeengekomen met de schoolbesturen. Medio 2016 is deze herijking bevestigd met de ondertekening van de geconsolideerde DDC-overeenkomst door alle betrokken schoolbesturen. Een van de afspraken is dat het streven om 70 % van de doorgedecentraliseerde schoolgebouwen te vernieuwen en 30% te renoveren, aangepast is naar 55 % nieuwbouw op een andere locatie en 45 % renovatie of nieuwbouw op dezelfde locatie in het jaar 2048. Door deze bijstelling zal nieuwbouw van schoolgebouwen meer dan voorheen op de huidige locaties gebeuren.

Realisatie van afspraken met schoolbesturen

Tot en met 2020 is daarvan het volgende gerealiseerd: aan nieuwbouw op een andere locatie 23,6% en aan renovatie of nieuwbouw op een bestaande locatie 36,9%. Beide percentages samen zijn 60,5% (op basis van m2 brutovloeroppervlan (BVO) ten opzichte van de situatie bij start DDC). Daarmee liggen we ruim op koers met het ambitieniveau van de geconsolideerde doordecentralisatieovereenkomst om binnen 40 jaar alles te vernieuwen.

Ons streven qua doorcentralisatie

Met name in de bestaande stad zijn vrijwel alle voorzieningen doorgedecentraliseerd. In 2020 zijn 92,8% van alle leerlingen doorgedecentraliseerd. Het streven is uiteindelijk om alle leerlingen onder de doordecentralisatie te laten vallen. Zo zijn in 2020 de nieuwbouw van Kindcentrum De Boomgaard en de nieuwbouw van de VMBO-locatie van het Citadel College in Nijmegen-Noord afgerond. Eind 2021 wordt de oplevering van de nieuwbouw van BS De Verbinding in de Stelt-Zuid verwacht. Voor al deze scholen is in een eerder stadium al een doordecentralisatieovereenkomst afgesloten.

Niet-doorgedecentraliseerd

Drie schoolbesturen in de bestaande stad, de Stichting Simonscholen, Kristallis en de Stichting Speciaal Onderwijs Tarcisiusschool zijn niet doorgedecentraliseerd. Zowel met Kristallis als met Stichting Simonscholen zijn we in gesprek over een toekomstbestendig scenario qua onderwijshuisvesting en de mogelijkheid tot doordecentralisatie. De basisscholen Het Kleurrijk en Petrus Canisius zijn deels doorgedecentraliseerd. Het bevoegd gezag huurt ruimte voor deze scholen in het voorzieningenhart ’t Hert in Willemskwartier en het Citycomplex aan het St. Stevenskerkskerkhof. Voor Nijmegen-Noord is het zo dat De Oversteek en Het Talent niet zijn doorgedecentraliseerd.

Financiële consequenties en vertaling in de begroting

Het totale budget voor onderwijshuisvesting bedroeg in 2020 € 16,3 miljoen. Daarvan is in 2020 € 16,1 miljoen gerealiseerd.

Grondbeleid

Visie

Onze ambities en doelen staan in de Omgevingsvisie

Onze ambities zijn onder andere om een aantrekkelijke stad te zijn en te blijven om te wonen, met goede werklocaties, openbare ruimtes en voorzieningen. En dat we een stad zijn met een gevarieerd woningaanbod dat aansluit bij de vraag van alle nieuwe en bestaande bewoners. Deze ambities en de bijbehorende doelen zijn verwerkt in de recent vastgestelde Omgevingsvisie.

In de Omgevingsvisie staan onze bestuurlijke opgaven centraal

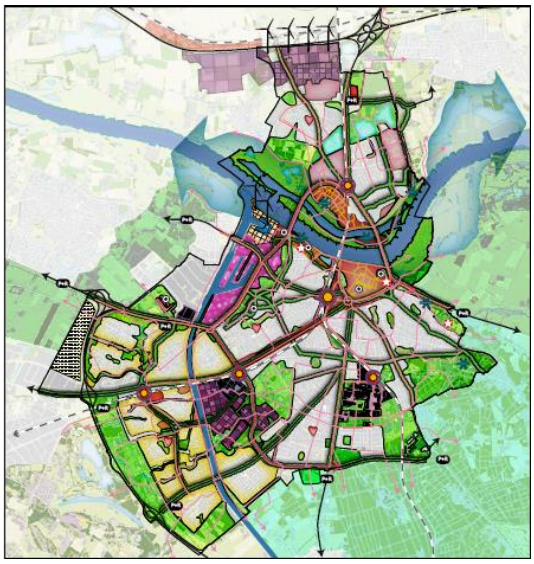
In deze visie zijn de bestuurlijke opgaven uit het huidige coalitieakkoord (2018-2022) als vertrekpunt gehanteerd. Het gaat om de volgende opgaven: de economische veerkrachtige stad, de sociale en gezonde stad, de aantrekkelijke stad en de duurzame stad. De Omgevingsvisie is de ruimtelijke weerslag van de ambities die we hebben voor Nijmegen. Ruimte is echter een schaars goed. We moeten kiezen welke combinatie van ambities we waar willen maken en op welke plekken.

Nijmegen blijft een compacte en leefbare stad

In de Omgevingsvisie staan uitgangspunten voor het gebruik van de ruimte in Nijmegen. Het geeft daarmee de komende jaren richting aan de ontwikkeling van onze stad. Waar kunnen bijvoorbeeld de benodigde 10.000 extra woningen komen? En hoe bieden we ruimte aan de groei van de werkgelegenheid met 10.000 banen tot aan 2030. De Omgevingsvisie stelt dat Nijmegen een compacte en leefbare stad moet blijven, zodat mensen zich gemakkelijk lopend, fietsend of met het OV kunnen verplaatsen. Het groene omliggende landschap blijft intact en ondanks de verwachte groei willen we dat Nijmegen een aangename stad blijft.

De extra woningen en werkplekken komen vooral in de focusgebieden

De extra woningen en werkplekken komen vooral in de zogeheten focusgebieden: Waalsprong, Waalfront, centrum/stationsomgeving, Kanaalzone/Winkelsteeg en Heyendaal, en in de sectoren Health & High Tech. Door de ruimte in de bestaande stad te benutten voor de verwachte groei in het aantal inwoners, werknemers en bedrijven, kan Nijmegen die compacte stad blijven. Door slimme combinaties van woningen, werkplekken en andere functies blijft de stad aantrekkelijk om in te wonen, werken en te verblijven.

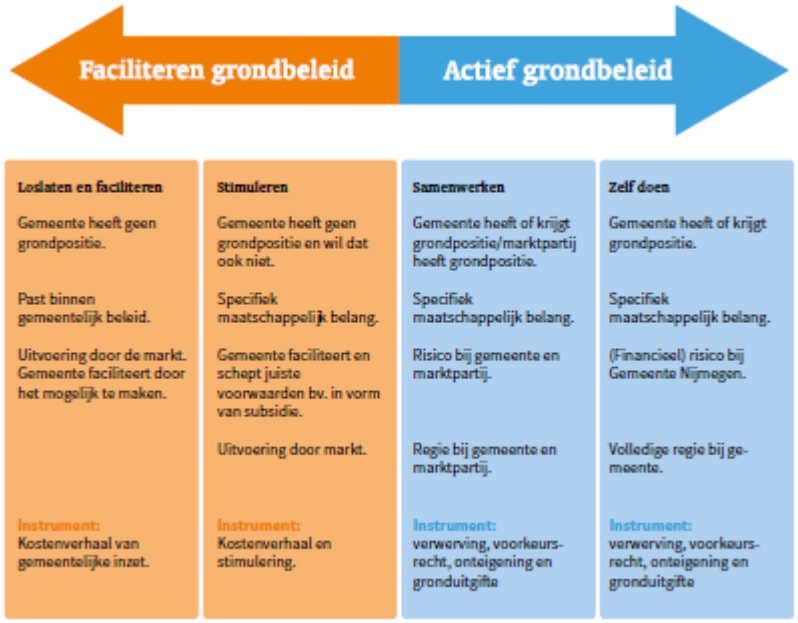

Figuur: Omgevingsvisiekaart

Instrumenten grondbeleid

Om ook te zorgen dat we onze ambities en de bijbehorende doelen kunnen realiseren is de inzet van het instrumentarium van het grondbeleid noodzakelijk. Op deze manier verbeteren we de ruimtelijke kwaliteit van onze stad door nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te ondersteunen dan wel zelf te initiëren en te (laten) realiseren.

Inzet van het grondbeleid kan inhouden dat we de voor de gewenste ontwikkelingen nieuwe bestemmingsplannen gaan opstellen, dan wel dat we besluiten dat we voor de gewenste ontwikkelingen gronden moeten gaan aankopen en gaan uitgeven. En in enkele gevallen dat we een samenwerking aangaan met andere partijen zoals we gedaan hebben bij de gebiedsontwikkeling Waalfront. Afhankelijk van de situatie wordt faciliterend grondbeleid of actief grondbeleid toegepast, zie hiervoor onderstaand figuur.

Figuur: Situationeel grondbeleid

Grondbeleid initieert en ondersteunt (ruimtelijke) ontwikkelingen die maatschappelijk en bestuurlijk gewenst zijn. Aan- en verkoop van grond en/of grond met opstallen is geen doel op zich, maar een instrument om doelstellingen in andere beleidsvelden (ruimtelijk, economisch, volkshuisvestelijk, duurzaamheid en/of sociaal) tijdig te realiseren.

Ontwikkelingen

Woningbouw

Het doel is om tot 2030 minimaal 10.000 woningen toe te voegen, zie hiervoor de recent vastgestelde Uitvoeringsagenda Wonen 2020 - 2025 “Mix op maat” (UItvoeringsagenda Wonen 2020- 2025). Om dit te realiseren vergroten we de plancapaciteit naar 130% en passen daarbij het programma aan op de prioritaire doelgroepen. Dit betekent meer appartementen, meer sociale en middeldure huur, meer middeldure koop en meer woonruimte voor studenten. De vraag naar goedkope grondgebonden koopwoningen vullen we in doorstroming en transformatie in de bestaande stad. De recent met de Nijmeegse corporaties getekende Samenwerkingsagenda Wonen geeft mede invulling aan deze opgave.

De komende jaren worden de meeste woningen in de Waalsprong en in het Waalfront gebouwd (conform de vastgestelde exploitaties). Vanuit het perspectief van de Omgevingsvisie verleggen we de focus naar de bestaande stad. Belangrijke gebieden om de woningbouwopgave en de gewenste versnelling in te vullen zijn: de binnenstad en stationsomgeving, de Kanaalzone en rondom OV-knooppunten. Plannen hiervoor zijn in ontwikkeling. De binnenstad/stationsomgeving en de Kanaalzone zuid zijn ook opgenomen in de Woondeal en in de NOVI, waarbij voor de stationsomgeving al een subsidieaanvraag is gehonoreerd en voor de eerste fase in de Winkelsteeg (onderdeel Kanaalzone zuid) een aanvraag loopt. De planning is dat voor de nieuwe opgave in de Stationsomgeving en Winkelsteeg in 2021 een nieuwe grondexploitatie aan de gemeenteraad zal worden voorgelegd.

De vraag naar woningen is groot en het aantal huishoudens zal voorlopig nog groot blijven. Het aanbod is op dit moment in bijna alle segmenten te klein. We zetten vooral in op woningbouwversnelling de komende jaren, hiervoor maken we onder meer gebruik van (regionale) versnellingstafels. In 2020 gaan we verder invulling geven aan de samenwerking met andere overheden, Nijmeegse corporaties en marktpartijen zoals in de Woondeal is omschreven.

Als we inzoomen op de uitgiftes voor de aankomende jaren zien we het volgende. Voor de Waalsprong is de verwachting dat de uitgifte in 2021 verder stijgt. En zoals het er nu uitziet gaat die stijging ook in 2022 door. Voor grote delen geldt dat de percelen al bouwrijp zijn en er afspraken met marktpartijen liggen. Voor het Waalfront staat de uitgifte van Waalkwartier 5 en 6 gepland voor 2021 (uitgifte van kavels voor circa 270 woningen). Verder verwachten we onder andere dat voor de projecten Molukkenstraat, Vossenlaan, Dobbelmanweg en Vlierenstraat en Hezelpoort uitgiftes kunnen plaatsvinden.

Bedrijventerrein

We verwachten dat begin 2021 besluitvorming over het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) zal plaatsvinden, die van belang is voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein De Grift. In 2021 zullen we het bestemmingsplan De Grift in procedure brengen.

Verloopoverzicht grondexploitaties

Grondexploitaties	boekwaarde 31-12-2019	boekwaarde 31-12-2020	voorziening	nog te realiseren rente voorziening	voordelig eindresultaat
Neerbosscheweg Bastionhotel	16	0			0
Neblokooster, achterterrein	-198	-198	17	0	
Van Schuylenburgweg	134	-835			701
Bachstraat	-23	-9			0
St. Agnetenweg 25	0	77			0
Van Slichtenhorststraat 91-93 Piushove	0	11			0
Stationsplein Metterswane	8	56			0
Doddendaal 1	0	-59			0
Kolpingbuurt	-383	0			
Faciliterend	-446	-956			
Nwe Dukenburgseweg, Compaq	6.152	6.260	870	149	
Knoop Winkelsteeg	-268	-126			312
Microweg, Campusontwikkeling Synton	-205	-301			45
Molenweg Aldi	325	408			956
Hollandiaweg Energiecentrale	126	86	46	1	
Werkzaamheden Bijsterhuizen	186	172			0
bedrijvigheidsprojecten	6.315	6.499			
Malderburchtstraat Nieuw Malderborgh	-22	0			0
Vossenlaan 43	3.476	3.654	350	7	
Kinderdorp Neerbosch	1.370	1.474			92
Dorpstraat 92-118	365	408			433
woningbouwprojecten	5.190	5.535			
Tollenstraat + Dobbelmanweg	481	575			603
Dukenburg Herstructurering	-588	-3.343	547	22	
Herstructurering	-107	-2.768			
Parkeervoorziening oude Stad en woningbouw	3.484	3.785	1.896	156	
Nwe Marktstraat	0	96			0
Jan Berendsstraat 47-67	0	-18			0
Stadscentrum	3.484	3.863			
Waalsprong	247.778	211.122	8.562	2.514	
Lindenholt Noord	-89	0			
Zorgwoningen Stadbroekseweg	183	184			0
Prof. Bellefroidstraat	1.042	2.437			56
Onderwijshuisvesting	32.194	34.221	18.687	1.540	

Maatschappelijk Vastgoed	33.330	36.842			
Mercuriuspark/Nymakwartier	-1.907	-215			1.115
Waalfront	43.474	36.110			0
Koers West	41.567	35.894			
PIO's	2.891	3.420			
Nagekomen kosten	1.198				
AF: Voorzieningen	-32.379	-30.975			
Totaal	308.821	268.478	30.975	4.390	4.313

Op grond van BBV regelgeving moet naast de contante waarde van de verliesgevende exploitaties ook de verliezen op eindwaarde weergegeven worden. In onderstaande tabel is dit opgenomen.

Verliesgevende voorziening tekort op contante waarde						
Omschrijving	per 1-1-2020	contante waarde 2%	Toevoeging/ vrijval	Per 31-12-2020	jaar van afsluiten	eindwaarde
Waalsprong	10.184	204	-1.825	8.562	2033	11.076
Compaq	793	16	61	870	2028	1.019
Onderwijshuisvesting	18.799	376	-487	18.687	2024	20.228
Hezelpoort	1.859	37	0	1.896	2024	2.052
Dukenburg	570	11	-34	547	2022	569
Vossenlaan 44	50	1	299	350	2021	357
Particuliere planexploitaties	125	3	-66	62	2021	63
Totaal	32.379	648	-2.052	30.975		

Weerstandsvermogen & risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf is een uitwerking van de op 11 mei 2016 door de gemeenteraad vastgestelde kadernota Risicomanagement, weerstandsvermogen en financiële kengetallen. De kadernota schrijft voor hoe we ons risicomanagement vormgeven en geeft aan welk weerstandsvermogen wij als comfortabel beschouwen.
Het jaar 2020 heeft natuurlijk in het teken gestaan van de coronacrisis en daarbij is in ieder geval duidelijk geworden dat je veel kunt doen aan risicoschattingen, maar dat de effecten van een crisis niet zijn te voorspellen; die overkomen je. Desondanks proberen we, mede met de nieuw opgedane kennis een zo reëel mogelijke inschatting te doen van risico's en het beleid van "voorzichtig, maar niet te benauwd" vorm te geven bij het bepalen van het benodigde weerstandsvermogen.

Risico's

Coronacrisis
De coronacrisis heeft de wereld op zijn kop gezet en ook in Nijmegen uiteraard het nodige teweeg gebracht. In de Voortgangsmonitoren 2020, raadsbrieven inzake update coronacrisis en uiteraard deze voorliggende stadsrekening 2020, hebben we uiteengezet welke extra kosten we in 2020 hebben gemaakt als gevolg van de COVID-19 uitbraak, welke vergoedingen we hiervoor van rijkswege hebben gekregen en welke kosten voor rekening van onze eigen gemeente blijven. Dat de crisis in 2021 en waarschijnlijk volgende jaren nog effecten zal hebben, is wel zeker. Welke financiële gevolgen dat met zich mee zal brengen, is hoogst onzeker. Eerlijk gezegd kunnen we hier geen enkele onderbouwde risico uitspraak over doen. Maar géén risico opnemen, achten wij ook niet terecht. Om die reden hebben we de voor rekening van de gemeente blijvende kosten en de risico's over 2020 inzake corona, alsmede een onzekerheid over de juistheid van de toegepaste indexering, becijferd op afgerond € 10 miljoen voor de komende jaren als risico meegenomen. De kans dat dit risico zich tot deze omvang voordoet hebben we ingeschat op 60%. Ook die inschatting is voor discussie vatbaar. We denken dat 80% kans toch te veel lijkt op een zekerheid dat de risico's zich voordoen, maar dat bijvoorbeeld 30% een onderschatting is van de risico's. Omdat we ook kosten hebben gemaakt waarbij we als gemeente een andere keuze kunnen maken dan we in 2020 hebben gedaan, is er wel sprake van enige mate van beïnvloeding van de kosten. Deze overwegingen maken dat we uitgekomen zijn op 60% kans.

Planexploitatierisico's
Ook bij de planexploitaties zorgt de coronacrisis voor veel onzekerheid. Hoe de economie en vastgoedmarkt zich de komende periode gaan ontwikkelen is onduidelijk. De parameters waarmee we de planexploitaties doorrekenen zijn opgesteld met de kennis van vandaag en zijn een zo goed mogelijke inschatting. Deze parameters zijn gebruikt bij het opstellen van de VGP 2021 en inmiddels is de impact van de bijstelling van de parameters verwerkt in de VGP 2021. Voor nu wordt geen risico meer meegenomen.
De risico's voor de bestaande exploitaties handhaven we op het niveau van de berekeningen uit de VGP 2021.

In het kader van de accountantscontrole voor de Stadsrekening 2020 zijn de parameters voor de grondopbrengsten aangepast. De parameters zijn te voorzichtig bevonden en zijn naar boven bijgesteld.
Dit betekent dat het risicoprofiel zal gaan stijgen. Bij de volgende herziening van de planexploitaties (VGP 2022) zal duidelijk worden wat het effect hiervan is op het weerstandsvermogen.

Nieuwe planexploitaties in voorbereiding
Voor het gebied Winkelsteeg bereiden we een ontwikkelvisie voor waarin de hoofdlijnen voor de gebiedsontwikkeling worden geschetst, en een grondexploitatie voor gebaseerd op de ontwikkelvisie zodat de ambities uit de ontwikkelvisie ook een financiële vertaling krijgen. De ontwikkelvisie is nog onderwerp van gesprek met belanghebbende. Ook de planexploitatie is nog in hoge mate in beweging en in bewerking. Er moet nog richting gegeven worden aan veel belangrijke keuzes als begrenzing, programma en ambities, tempo.

Ook voor het Stationsgebied bereiden we een planexploitatie voor. Hierin nemen we de ingrepen aan de centrumzijde (openbare ruimte: verdiepte snelfietsroute, stationsplein, 2 buspleinen en vastgoedontwikkeling met nieuwe ontsluitingsweg) en de westzijde (openbare ruimte: nieuwe westentree met stationsgebouw, gebouwde verdiepte fietsenstalling, bordes, kiss and ride, nieuwe snelfietsroute, nieuwe infra, vastgoedontwikkeling) mee. Ook deze planexploitatie is nog in beweging en bewerking.
Beide planexploitaties brengen risico's met zich mee. Een eerste inschatting is dat het risicoprofiel van de grex Winkelsteeg tussen de € 20 en € 40 miljoen zal zijn. Die van het Stationsgebied tussen de € 10 en € 20 miljoen.
Deze risico's zetten we uit in de tijd waarbij we uitgaan van een looptijd van 15 tot 20 jaar voor de Winkelsteeg Kanaalzone en een looptijd van 10 tot 15 jaar voor het Stationsgebied.

Voor een inschatting van het risicoprofiel gaan we uit van het midden van de aangegeven bandbreedte. Dit betekent voor de Winkelsteeg een risicoprofiel van € 30 miljoen en voor het Stationsgebied € 15 mln. Vervolgens worden de risico uitgezet in de tijd. Voor het gebied winkelsteeg gaan we uit van een lineaire verdeling van de risico's in de tijd. Voor het stationsgebied verwachten we dat het zwaartepunt van de risico's binnen de eerstkomende 5 jaar. Dan worden veel werken aanbesteed en vindt de uitwerking plaats van diverse ontwikkellocaties.

Project	Stadsrekening 2020 en VGP 2021	Begroting 2021
Waalsprong	28.900	28.200
Waalfront	3.600	4.300
Hezelpoort	1.500	2.200
Onderwijshuisvesting	2.800	2.700
Stationsomgeving (gemiddeld)	15.000	15.000
Winkelsteeg/ kanaalzone (gemiddeld)	30.000	20.000
Parameteraanpassing		7.500
Overige projecten	1.300	600
Subtotaal	83.100	80.500
Dempingsfactor	10%	10%
Totaal	74.790	72.450

Ten opzichte van de Stadsbegroting 2021-2024 is het risico Waalsprong toegenomen tot in totaal € 28,9 miljoen (oorzaken zijn onder andere de voortgang in de gronduitgifte, nieuwe prijsafspraken met de woningcorporaties en het uitwerken van verschillende deelplannen). Het risico Waalfront is met name gedaald door de subsidiegarantie. Door het afsluiten van de samenwerkingsovereenkomst Waterveiligheid en de positieve beschikking op de subsidieaanvraag voetgangersbrug Waalfront is een deel van de subsidiegarantie ingevuld.
Mutaties vinden hun oorzaak verder in civieltechnische kosten en vertragingsrisico's.

Onderstaand een overzicht van de risico's in de tijd. We merken nog op dat we bij het uitzetten in de tijd, dat overeenkomstig de afspraken bij de kadernota 2016, de dempingsfactor van 10% achterwege laten.

Hieronder geven we -de risico's voor de jaren 2021 tot en met 2024 in afzonderlijke kolommen weer. De risico's van 2025 tot einde looptijd staan in de laatste kolom. Voor Waalsprong geldt als laatste jaar 2033 en voor Waalfront is het laatste risicobedrag in 2028. Voor de nieuwe planexploitaties is de inschatting dat ze tot 2040 gaan lopen.

Project	Totaal risico	2021	2022	2023	2024	latere jaren
Waalsprong	28.900	7.600	7.800	4.300	4.100	5.100
Waalfront	3.600	900	600	700	700	700
Hezelpoort	1.500	300	1.200	0	0	0
Onderwijshuisvesting	2.800	700	1.700	200	200	0
Stationsomgeving	15.000	1.000	2.000	3.000	3.000	6.000
Winkelsteeg /kanaalzone	30.000	1.500	1.500	1.500	1.500	24.000
Parameteraanpassing						
Overige projecten	1.300	500	400	200	100	100

Programmarisico's

Wij hebben de risico-inventarisatie in ons risicomanagementsysteem geactualiseerd. Deze inventarisatie heeft 114 geïdentificeerde risico's opgeleverd die voldoen aan de afgesproken criteria:

- risico's met grote financiële gevolgen,
- waarvoor de oorzaken niet door de gemeente kunnen worden beïnvloed, of waarvoor de gemeente nog niet in staat is geweest om passende beheersingsmaatregelen te treffen om de kans of het gevolg van het risico terug te dringen.

Risico's die al zijn afgedekt door maatregelen laten we buiten beschouwing. Het deel van financiële risico's dat is afgedekt door verzekeringen laten we ook buiten beschouwing.
Hieronder staat de top 10 met de belangrijkste risico's, met in de eerste kolom een korte omschrijving van het risico en daarnaast het maximale bedrag dat het risico als nadeel in de begroting tot gevolg kan hebben en een inschatting van de kans dat het risico optreedt.

Risico's gemeentelijke activiteiten exclusief planexploitatierisico's	Max. netto gevolg x €1 miljoen	Netto Kans %
COVID-19. We nemen een overkoepelend totaalrisico op i.v.m. de effecten van het zogenaamde Corona-virus voor de gehele organisatie. Dit betreft de risicobenadering zoals hierboven is uiteengezet onder het kopje "coronacrisis"	10	60%
Jeugd: Het risico bestaat dat er meer wordt uitgegeven aan jeugdzorg, aangezien dit een open einde regeling is. Ondanks dat er interventies zijn geëffectueerd en dat er stevig ingezet wordt op transformatie zijn uitschieters qua kosten mogelijk die niet binnen de begroting kunnen worden opgevangen. Het aantal jongeren dat gebruik maakt van intensieve trajecten stijgt.	5,0	70%
Gemeentefonds. De ruimte onder het plafond van het Btw-compensatiefonds valt lager uit dan wij geraamd hebben.	1,1	50%
Verkoop panden. In de begroting is in totaal 10 miljoen aan boekwinsten ingeboekt voor de verkoop van panden zonder beleidsdoel, 2019 € 2 mln., 2020 € 4 mln., 2021 € 3 mln., 2022 € 1 mln. Landelijk gezien blijft de vraag naar vastgoed groot, maar de markt is over haar hoogtepunt heen. Verder is veel maatschappelijk vastgoed vanwege specifieke ligging, inrichting en bestemming incourant en verandert zelden van eigenaar. Tenslotte moet bij verkoop van vastgoed een BIBOB-toets plaatsvinden. Het risico bestaat dat het ingeschatte resultaat van de verkopen niet (volledig) behaald wordt of niet tijdig behaald wordt.	2,0	30%
Wmo: volumetoename Huishoudelijke Hulp (HH).	0,5	90%
De afgifte van bouwvergunningen, of de hoogte van de bouwsommen, loopt terug door veranderende wetgeving (bijv. meer vergunning vrij) en daarnaast neemt de kans op bezwaar- en beroepschriften toe. De afgifte van bouwvergunningen is afhankelijk van conjuncturele ontwikkelingen.	1,0	50%
Uitbreiding onderwijshuisvesting van een aantal specifieke scholen nodig door groei aantal leerlingen tegen de landelijke ontwikkeling in.	1,6	30%
Wmo hulpmiddelen: Fors hogere tarieven nieuwe leverancier en snellere uitfasering oude leverancier. Sinds juni 2020 is er een nieuwe leverancier voor hulpmiddelen. De oude leverancier die een veel goedkoper tarief had, faseert zijn bestand uit in 4 jaar. De kans bestaat dat deze uitfasering sneller gaat, waardoor de kosten niet geleidelijk, maar sneller zullen toenemen (nieuwe leverancier plaatst nieuw hulpmiddel tegen een veel hoger tarief).	0,5	90%
Afvalstromen. Lagere inzameling of grotere afkeur van ingezamelde afvalstromen	0,5	80%
Gastheerschappen MGR en ODRN. De gemeente verleent dienstverlening op de terreinen Personeel, ICT, Facilitaire Zaken, financiën en juridische zaken voor de ODRN en de MGR. Door middel van Gastheerschaps-overeenkomsten wordt deze dienstverlening vastgelegd en doorbelast aan de beide externe partijen. Op het moment dat deze gastheerschappen stoppen hebben we frictiekosten op huurinkomsten en personeelskosten	4,0	10%

Onder 'kans' schatten we hoe groot de kans is dat het risico zich voordoet. De cijfers in deze twee kolommen kunnen niet zomaar vermenigvuldigd worden. Op basis van de geschatte kans en het financiële risico na toepassen van beheersmaatregelen, voert het risicomanagementsysteem Naris een statistische analyse uit. Op grond daarvan

kunnen wij met een redelijke mate van zekerheid beoordelen of ons weerstandsvermogen toereikend is om deze risico's op te kunnen vangen.

Als een risico zich daadwerkelijk voordoet, zullen we eerst de directe effecten in de lopende begroting proberen op te vangen, voordat we een beroep doen op de saldireserve. Bij een zekerheidspercentage van 80% komt uit de Monte Carlo-simulaties, uitgevoerd in het risicomanagementsysteem een risicoprofiel van € 14,9 miljoen. Hierbij houden we rekening met beheersmaatregelen. Dat is gelijk aan de inschatting bij de stadsbegroting 2021-2024. Zowel in de stadsbegroting als in deze stadsrekening maakt de inschatting van de COVID-19 risico's een substantieel deel uit van het risicoprofiel (ca 27%)

Risico's beschermd wonen
In het raadsvoorstel opheffen reserve beschermd wonen hebben wij opgenomen waarom deze reserve opgeheven wordt en welke risico's er wel blijven bij de uitvoering van de taken inzake beschermd wonen.
De decentralisatie van Beschermd wonen, het nieuwe objectieve verdeelmodel en de uitname Wlz brengen de komende jaren financiële risico's met zich mee. Tot aan de decentralisatie in 2023 zijn wij als gemeente Nijmegen risicodrager, daarna delen we de risico's met de regiogemeenten. Hier zullen we nieuwe afspraken met de regio over maken. we schatten deze risico's op dit moment op € 6,5 miljoen. Er zijn echter nog vele onzekerheden over deze risico's en ook wordt nog overleg gevoerd waardoor de risico's wellicht beperkt kunnen worden. Deze risico's zullen zich overigens pas na 2023 voor gaan doen. De risico's inzake beschermd wonen zijn opgenomen in Naris, ons risicomanagementsysteem, en wegen mee voor het totale risicoprofiel.

Gemeentefonds
Een belangrijke inkomstenpost voor de gemeente is de gemeentefondsuitkering vanuit het rijk. Deze uitkering is gebaseerd op een aantal parameters, zoals bijvoorbeeld de inwoneraantallen en oppervlakte van gemeenten, maar ook op de rijksuitgaven (de "trap op-trap af systematiek") en de ruimte onder het BCF (Btw Compensatiefonds). Ieder jaar blijkt dat de definitieve vaststelling van de gemeentefondsuitkering afwijkt van de verwachting. Deze afwijking kan zowel positief als negatief zijn. Bij ieder Planning en Control (P&C) document herijken we het bedrag van de uitkering en passen we de begroting aan.

Herverdeeleffect gemeentefonds
Het gemeentefonds wordt herverdeeld met ingang van 2023. Daarbij wijzigt de totale omvang van het gemeentefonds niet, maar komt er een andere verdeling over gemeenten. Deze herverdeling kan ook voor Nijmegen leiden tot voordelige of nadelige effecten. De eerste, voorlopige effecten voor gemeenten zijn nu gepubliceerd door het rijk. Het ministerie is nu het adviestraject gestart. In dit traject wordt advies gevraagd aan de ROB en de VNG. De adviezen kunnen leiden tot aanpassingen in het model. Beslissingen over de nieuwe verdeelmodellen en de invoering ervan zullen genomen worden door het nieuwe kabinet. Voor de definitieve effecten van de herverdeling voor Nijmegen moeten we de publicatie van het rijk in één van de komende circulaires afwachten.

Extra middelen jeugdhulp
Voor Jeugd zijn in de meicirculaire 2019 extra middelen toegekend voor de jaren 2019 tot en met 2021. Daarna heeft het kabinet met de VNG afgesproken een onderzoek uit te (laten) voeren naar of, en zo ja in welke mate, gemeenten vanaf 2022 structureel extra middelen nodig hebben. Vervolgens zijn in de septembercirculaire 2020 de extra middelen ook toegekend voor 2022. Het is nog niet duidelijk of de middelen ook voor de komende jaren toegekend worden. Gemeenten mochten de extra middelen vorig jaar, in afwachting van onderzoek en vervolgafspraken, ook ramen voor de jaren 2022 en 2023. De provincie heeft in haar begrotingscirculaire laten weten dat dit ook voor 2024 geldt.

Ruimte onder het BCF plafond
Het BCF (Btw Compensatie Fonds) en het gemeentefonds zijn communicerende vaten. Dat wil zeggen dat het bedrag dat in het BCF overblijft nadat alle aanspraken zijn verrekend, wordt toegevoegd aan het gemeentefonds. Tot 2019 werd dit bedrag opgenomen in de meicirculaire en toegevoegd aan de begrote uitkering gemeentefonds van het rijk. Vanaf 2019 wordt dit bedrag niet meer geraamd, maar alleen nog uitgekeerd op realisatiebasis. In de begroting hebben wij een raming opgenomen voor de ruimte onder het BCF plafond geraamd overeenkomstig het standpunt

van de provincie, het ministerie van Binnenlandse zaken en de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Het risico bestaat dat die ruimte niet geheel tot uitkering komt, evenals dat wij een risico lopen op afwijkingen tussen realiteit en aannames van de overige parameters.

Tegenvallende accressen
In de stadsrekening 2019 waren nog risico's opgenomen voor tegenvallende accressen ofwel de ontwikkeling van de rijksuitkering. Het rijk en gemeenten hebben inmiddels afgesproken dat de omvang van het gemeentefonds in 2020 en 2021 is bevroren. Dit betekent dat de totale omvang niet wijzigt als het rijk meer of minder uitgeeft. Wel kan de verdeling van het gemeentefonds over de verschillende gemeenten nog veranderen door het wijzigen van parameters. Het risico van tegenvallende accressen is daarmee komen ter vervallen

Corona
Het is nog onzeker of en in welke mate Nijmegen in het gemeentefonds gecompenseerd wordt voor de gevolgen van de corona crisis in de komende gemeentefondscirculaires. Dit betreft kosten voor 2020 (deels), 2021 en verder.

Databeveiliging
De verdergaande digitale vastlegging en verwerking van gegevens vraagt erom alert te zijn op de risico's die automatisering met zich meebrengt. Op basis van het vastgestelde Informatieveiligheidsbeleid werken we in 2021 verder aan de realisatie van alle te nemen maatregelen vanuit de Baseline Informatiebeveiliging Overheid en AVG en werken we volgens een vastgesteld privacybeleid. We zoeken steeds een goede balans tussen de kerntaken van de gemeente en de privacy van burgers. Hierbij streven we naar transparantie over ons handelen en de achtergronden daarvan.

Welke risicovolle gebeurtenissen onderkennen we zoal:
- Het ontstaan van schade aan of verstoring van het terrein en de gebouwen van de gemeente;
- Het beschadigen of verwijderen van data van de organisatie, bedrijfsmiddelen en de onderbreking van de bedrijfsactiviteiten als gevolg van het feit dat onbevoegden toegang krijgen tot de fysieke of logische omgeving;
- Verlies, schade of diefstal van apparatuur met of zonder data;
- Het ontstaan van fysieke bedreigingen en gevaren van buitenaf (natuur);
- Verlies of schade door misbruik van/door medewerkers;
- Een externe leverancier voldoet niet aan de contractueel vastgestelde kwaliteits- en veiligheidseisen.
- De (digitale) data van de gemeente wordt ten onrechte niet of te laat vernietigd. Maar in andere gevallen juist niet lang genoeg bewaard.

Gevolgen:
- Onbevoegde toegang tot kritieke systemen en/of waardevolle data kan leiden tot misbruik van informatie voor fraude of andere criminele activiteiten.
- De gemeente werkt steeds meer samen met ketenpartners en besteedt steeds meer taken uit. Om dit mogelijk te maken delen we (rechtmatig) data. Bij beheer van systemen en gegevens door een derde partij, kunnen door toedoen van deze derde partij, ook data van de gemeente op straat belanden. In andere gevallen kunnen ze door derden onjuist of voor andere doeleinden dan bedoeld of toegestaan gebruikt worden.
- De gemeente voldoet niet aan de aan haar gestelde kwaliteits- en veiligheidseisen als de externe leveranciers zich niet houden aan de contractueel vastgestelde eisen en de gemeente dit niet periodiek of structureel toetst.
- Data die nodig zijn voor verantwoording en geschiedschrijving zijn niet meer beschikbaar.

Maatregelen:
- Toegang tot niet-openbare gedeelten van gebouwen, beveiligingszones, netwerkzones en programmatuur is alleen mogelijk na autorisatie daarvoor.
- In diverse panden (of zones) van de gemeente maken we gebruik van cameratoezicht.

- We beschermen (data)verbindingen tegen interceptie of beschadiging. De gemeente heeft deze activiteit uitbesteed aan de IRvN . Daarnaast zorgt de IRvN (in opdracht van de gemeente) dagelijks voor het beheer van deze beveiliging.
- We beveiligen applicatie omgevingen evenals de ondersteunende programmatuur die we gebruiken voor beheer.
- We monitoren, loggen en analyseren activiteiten.
- We verwijderen gegevens en programmatuur van apparatuur of overschrijven deze veilig voordat we de apparatuur afvoeren. De Archiefwet is de leidraad, niet alleen voor de analoge data, maar ook voor digitale data. De regelingen voor digitale data zij nog (te) beperkt. De gemeente heeft deze activiteit deels uitbesteed aan de IRvN (zie DVO). Daarnaast zorgt de IRvN, in opdracht van de gemeente, dagelijks voor het beheer van deze beveiliging.
- We bewaren en vernietigen data conform de Archiefwet 1995 en de daaruit voortvloeiende archiefbesluiten en de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).
- We werken structureel aan het bewustzijn van de medewerkers binnen de gemeentelijke organisatie, leveranciers en derden die uitvoering geven aan deel- of ketentaken. Dit gebeurt via het intranet INsite (Team informatiebewustzijn) en een interne campagne informatiebewustzijn, 'mystery guest', enquêtes, e-learning modules). De check op leveranciers is via in verwerkersovereenkomsten opgenomen afspraken vastgelegd. De beheersmaatregel met betrekking tot derden vraagt meer. De gemeente maakt gebruik van het programma Open en Weerbaar voor het verhogen van het bewustzijn van inwoners en bedrijven in Nijmegen.
- Bij externe hosting van data en/of services (uitbesteding) blijft de gemeente eindverantwoordelijk voor de betrouwbaarheid van uitbestede diensten. Het voldoen aan de hiervoor geldende regels vereist goede (contractuele) afspraken en controle daarop door middel van contractmanagement.

Vennootschapsbelasting (landelijk verschil van mening tussen de Belastingdienst en de gemeenten)
Met ingang van 2016 zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig. Wij hebben onderzoek gedaan naar de verplichtingen die hiermee samenhangen. Op de eerste plaats moesten we beoordelen of de gemeente door de 'ondernemerspoort' komt. Daarvoor is bepalend of gemeentelijke activiteiten mogelijkerwijs winst met zich meebrengen. De conclusie is dat de parkeervoorzieningen, de vastgoedtak en de activiteiten van het Ontwikkelbedrijf niet winstgevend zijn. Eind 2019 heeft de belastingdienst een vragenlijst gestuurd over de reclame- activiteiten van de gemeente Nijmegen. Het standpunt van de Belastingdienst daarover is dat met de reclameactiviteiten een onderneming wordt gedreven.
De gemeente Nijmegen en andere gemeenten delen dit standpunt niet. De gemeente Nijmegen heeft om die reden advies ingewonnen bij een deskundige uit Den Haag. Deze deskundige vertegenwoordigt de gemeente Nijmegen in dit dossier. De gemeente Nijmegen heeft uitstel van aangifte over het jaar 2016 aangevraagd omdat in het najaar verschillende proefprocedures over dit dossier volgen. Uit de uitspraken moet duidelijk worden of de gemeente Nijmegen (en andere gemeenten) voor dit bedrijfsonderdeel vennootschapsbelasting moet afdragen.

Saldireserve

bedragen * € 1 miljoen		2020	2021	2022	2023	2024	2025
beginstand		59,1	109,3	99,1	108,2	117,8	126,8
rekeningresultaat toevoegen		33,8					
naar reserve decembermiddelen		-2,5					
Structurele mutaties							
Structurele toevoegingen saldireserve		-0,3	2,9	4,9	4,9	4,9	4,9
Exploitatie KKG		-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	
Bespaarde rente reserve		0,8	1,2	1,1	1,2	1,3	1,3
Incidentele mutaties							
Planexploitaties		0,0	0,5	3,5	1,0	0,8	-0,6
Levensduur verlengd onderhoud activeren		3,7	3,2	2,8	2,4	2,1	1,7
vestigingsklimaat health & high tech	SB 2020	-0,5	-0,5	-0,5	-0,3		
Inzet reservering transitiefonds tbv begr.	SB 2020		-2,0				
Transformatie sociaal domein	coalitieakk.	-0,6	-0,1				
Minder sparen saldireserve in 2023	SB 2020				-2,5		
Reparatie minder sparen in saldireserve	SB 2021				2,5		
Vrijval taakmutatie 2019 (Amendement)	SB 2020	-0,4	-0,3	-0,1			
Inzet deel beschermd wonen tbv domeinen	SB 2021		-2,0				
Toevoeging jaarsaldi 2021 - 2023	SB 2021		-0,6	1,5	0,4	0,1	
Ontwikkeling spoorkuil/bottendaal	BW-01718	0,0					
Raadsvoorstel beschermd wonen	BW-01747	15,5		-4,0			
Budgetoverhevelingen							
aanvullende aanpak werk en inkomen	NS '19	-0,2					
Inzet transformatiefonds	NS '19	-0,9					
Taalniveau statushouders	NS '19	-0,1					
kerkenvisies (DU)	NS '19	0,0					
Regionale Energie Strategie	NS '19	-1,3	-0,2				
Verschuiving taakmutaties werk inkomen	ZN'19		-0,3				
Wet inburgering invoeringsbudget	BW-01749	0,3	-0,3				
Wet inburgering "en ondertussengroep"	BW-01749	0,3	-0,3				
Budgetoverh Arbeidsmarktregio v 2020	2eVM '20	0,1	-0,1				
Budgetoverh POW-gelden v 2020 n 2021	2eVM '20	1,0	-1,0				
Budgetoverh rijksmiddelen Bijz Proj	2eVM '20	0,2	-0,2				
Budgetoverh VIA-gelden v 2020 n 2021	2eVM '20	0,1	-0,1				
CITC - Overh.rest.subs.2020 n. 2021	2eVM '20	0,1	-0,1				
Co-financ. Slim & Schoon Onderweg	2eVM '20	0,1	-0,1				
Delta programma	2eVM '20	0,1	-0,1				
Extra kosten verkiezingen	2eVM '20	0,3	-0,3				
Overheveling Cluster Health en High	2eVM '20	0,1	-0,1				
Rockstart- Overh. Subsidie naar 2021	2eVM '20	0,1	-0,1				
SW20: budgetoverh.RES.	2eVM '20	0,4	-0,4				
Transformatiefonds Jeugd	2eVM '20	0,6	-0,6				
Waterschapsverkiezing	2eVM '20	0,0	0,0				

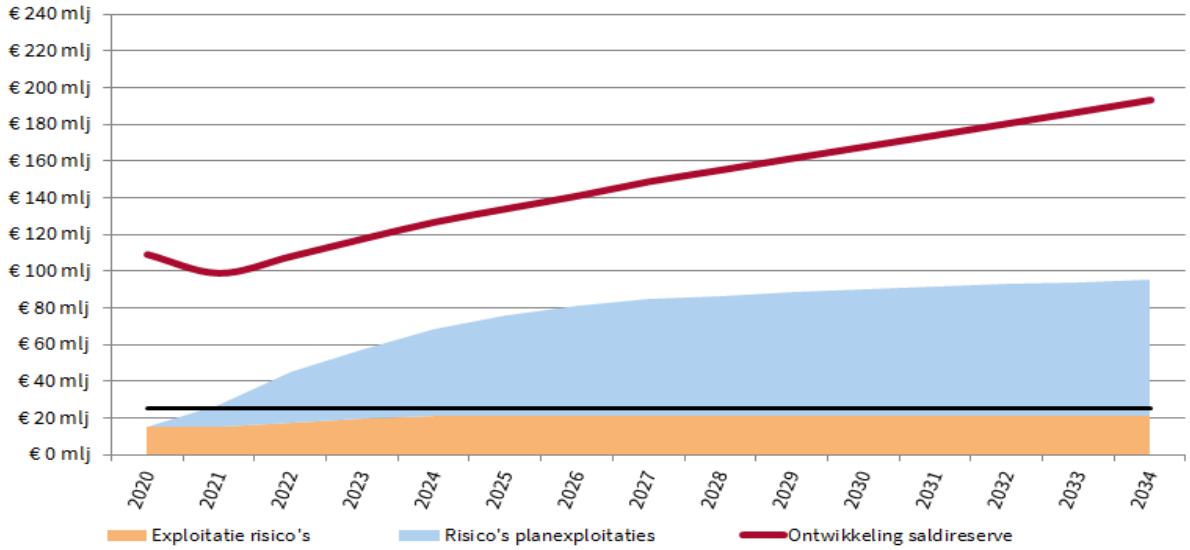
Claims en verwachtingen						
Warmtenet 2.0			-1,0			
Knoop 38	coalitieakk.					
beschikbaar sociale huur en middeldure huur	coalitieakk.		-1,5			
Claim op voorheen reserve beschermd wonen	BW-01747		-3,0			
Tozo middelen beschikbaar voor inhuur werkzaamheden	SR20		-2,1			
Cultuurmiddelen tbv evt tekort Lindenberg	SR20		-0,5			
Stand ultimo		**109,3**	**99,1**	**108,2**	**117,8**	**126,8**	**134,1**

In de doorkijk saldireserve zoals opgenomen bij de stadsbegroting 2021-2024 kwam de stand eind 2024 neer op € 87,7 miljoen tegen een stand nu van € 126,8 miljoen. Het grote verschil wordt vooral veroorzaakt door het, niet begrote, positieve rekeningresultaat 2020 van € 33,8 miljoen. Verder was in de begroting nog een claim op de saldireserve opgenomen voor knoop 38 van € 4,4 miljoen. Knoop 38 is ten tijde van het VGP 2021 verwerkt in de planexploitatie Waalsprong en wordt daardoor gedekt door de voorziening Waalsprong. Daarmee kan de claim vervallen. Tegenover deze voordelen staan nog enkele nadelen, zoals nieuwe claims. In de beslispunten bij deze stadsrekening worden claims voor de TOZO middelen en cultuurmiddelen voorgelegd. Tevens wordt het voorstel gedaan om een bedrag van € 2,5 miljoen toe te voegen aan de reserve decembermiddelen. De claims warmtenet 2.0 en beschikbaar voor sociale huur en middeldure huur worden gehandhaafd, maar zijn wel een jaar doorgeschoven omdat er nog geen aanspraak op is gemaakt.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen maakt het mogelijk incidentele financiële tegenvallers op te vangen zonder direct ingrepen in de begroting te hoeven doen. Bij structurele financiële tegenvallers moet het weerstandsvermogen het mogelijk maken om de eerste klap op te vangen zodat we de tijd krijgen om een zorgvuldige afweging te maken hoe we de financiële gevolgen een plek kunnen geven. Het weerstandsvermogen moet ons beschermen tegen het doen van ongewenste ingrepen op ons beleid.
Het gewenste niveau van het weerstandsvermogen is een vrije weerstandscapaciteit die gelijk is aan het risicoprofiel. Dus de gewenste verhouding tussen beschikbare vrije weerstandscapaciteit en risicoprofiel = 1. Bij deze verhouding betrekken we het element tijd.
Voor de weerstandscapaciteit hanteren we een absolute ondergrens van € 25 miljoen. Dit komt ongeveer overeen met € 150 per inwoner. Wanneer onze weerstandscapaciteit onder dit niveau komt krijgt herstel hiervan absolute prioriteit. Wanneer de vrije weerstandscapaciteit boven het risicoprofiel uitkomt, zowel op korte als op lange termijn, kan de Raad beslissen om deze middelen in te zetten. In Nijmegen beschouwen we de saldireserve als het weerstandsvermogen.

In de onderstaande grafiek geven we de ontwikkeling van de saldireserve weer ten opzichte van het risicoprofiel.

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat het weerstandsvermogen ruim boven het risicoprofiel ligt.

Kengetallen

Lokale lasten

bedrijven | inwoner eigenaar gebruiker | inwoner huurder

Programma begroting

meerjarig sluitend | structurele exploitatieruimte | exploitatie ruimte laatste jaar MJB

Weerstands vermogen

Vrije weerstandscapaciteit versus risicoprofiel

Financiële positie gemeente Nijmegen Stadsrekening 2020

Onderhouds-budgetten

onderhoudsbudgetten

Grond exploitaties

boekwaarde t.o.v. exploitatie

Schulden

netto schuldquote | netto schuldquote ex. uitgeleend geld | solvabiliteit

goed | neutraal | risicovol

In de kadernota Weerstandsvermogen en risicobeheersing benoemen we de in de Stadsrekening en Stadsbegroting op te nemen kengetallen. Om goed inzicht te bieden, clusteren we de financiële kengetallen naar zes (financiële) gebieden. Deze financiële gebieden kennen een nauwe samenhang met de voorgeschreven paragrafen en de algemene financiële toelichting op de begroting c.q. rekening.
Hierna volgen de financiële gebieden en kengetallen. Bij de (financiële) gebieden geven we ook aan in welk onderdeel van begroting en jaarverslag we dieper ingaan op het onderwerp. Bij de waardering van de kengetallen hebben wij ons over het algemeen gebaseerd op de beoordelingsmatrix van de provincie en bij het weerstandsvermogen hebben we de Nijmeegse 1-op-1 norm aangehouden. Bij een eventuele visualisering hanteren we de kleuren groen (voor goed), oranje (voor neutraal) en rood (voor risicovol).
In de oorspronkelijke gedachte van de vernieuwing van de BBV normeren de Raad en het College intern de kengetallen.

Structurele exploitatieruimte

	rekening 2019	begroting 2020	rekening 2020	begroting 2024
Meerjarig sluitend		ja		
Structurele exploitatieruimte	1,3%	-0,2%	1,3%	0,5%
Struc. exploitatieruimte laatste jaar MJB				0,5%

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Op het moment dat tegenover structurele lasten incidentele baten staan, ontstaat er op enig moment een probleem in de begroting. Dit kengetal laat zien of dit het geval is. Wanneer de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten dan is het kengetal groter dan 0. Een kengetal dat kleiner is dan 0 kan duiden op een potentieel probleem.
Voor de jaarrekening is volgens de BBV de realisatie 2020 in vergelijking met begroting 2020 en rekening vorig jaar voorgeschreven als kengetal. Aangezien een doorkijk naar de komende jaren in dit kader meer inzicht geeft, heeft de provincie een extra kengetal opgenomen waarin het kengetal wordt berekend vanuit de laatste jaarschijf van de meerjarenbegroting: structurele exploitatieruimte laatste jaar in begroting.
Hoewel het een begrotingskengetal is, is om deze reden tevens het laatste begrotingsjaar uit de meerjarenbegroting 2021-2024 opgenomen.
Uit het bovenstaande blijkt in Nijmegen een positief meerjarig structurele exploitatieruimte.

Weerstandsvermogen

	rekening 2019	begroting 2020	rekening 2020
Weerstandsvermogen versus risicoprofiel	3,80	2,00	4,00

Er zijn geen wettelijk voorgeschreven kengetallen voor risico's en weerstandsvermogen. Achterliggende reden hiervoor is dat gemeenten verschillend met deze begrippen omgaan.
Binnen de gemeente Nijmegen hebben juist het weerstandsvermogen en de risico's een prominente plek in de financiële sturing. Dit is ook de reden dat het kengetal 'weerstandsvermogen versus risicoprofiel' is opgenomen; onder het weerstandsvermogen verstaan wij alleen de saldireserve. De vastgestelde norm is een 1-op-1 verhouding tussen weerstandsvermogen en risicoprofiel. Wanneer de verhouding groter dan 1 wordt, is het kengetal goed.

Grondexploitaties

	rekening 2019	begroting 2020	rekening 2020
Kengetal grondexploitatie BBV	0,38	0,33	0,31

Voor de grondexploitatie is één kengetal voorgeschreven: Kengetal grondexploitaties BBV. Dit kengetal laat zien hoe groot de grondpositie (= boekwaarde van alle gronden) is ten opzichte van de baten in de stadsrekening. Hiermee ontstaat vooral een vergelijkingsgetal met andere gemeenten. Een hoge boekwaarde betekent dat er nog veel gronden bouwrijp gemaakt en verkocht moeten worden. De afgelopen crisis heeft ons geleerd dat daar grote risico's aan verbonden zijn. Wanneer de boekwaarde van de grondexploitaties hoger dan 35% van onze omzet wordt, achten wij dit overeenkomstig de normering van de provincie , risicovol. Een hoge grondpositie is wel het kenmerk van een zich uitbreidende stad en ja onze grondpositie is dan ook hoog; er is nog veel te ontwikkelen en te verkopen. Helaas kunnen we op korte termijn dit kengetal moeilijk verlagen. Wel zien we dat door (verwachte) verkopen de voorraad grond afneemt. Tegelijkertijd zorgt dit ook voor een aanzienlijke verbetering van de schuldpositie.

Schulden

	rekening 2019	begroting 2020	rekening 2020
Netto schuldquote	87	83	72
Netto schuldquote exclusief uitgeleend geld	78	64	65
Solvabiliteit	11%	9%	14%

Voor de schuldpositie bestaan drie voorgeschreven kengetallen. Twee daarvan relateren de schulden aan de omvang van de begroting: de netto schuldquote. De derde geeft een verhoudingsgetal tussen het eigen en vreemd vermogen: de solvabiliteit.
De achtergrond van de netto schuldquote is dat de schuld de exploitatie belast met rente. Hoe hoger de schuld, hoe meer rentelasten. Wanneer de rente gaat stijgen, drukken de rentelasten zwaarder op de exploitatie. Als signaalwaarde voor de netto schuldquote wordt voor overheden in het algemeen 130% aangehouden. Komt de schuld daarboven dan is de kans reëel dat bij rentestijging de betreffende overheid in een schuldenspiraal terecht komt: er moet geleend worden om de rentelasten te kunnen betalen.
Voor een goede interpretatie van deze kengetallen is het nodig om te weten waarvoor geleend is. Het voorgeschreven kengetal netto schuldquote gecorrigeerd met verstrekte leningen doet dit door rekening te houden met leningen die verstrekt zijn aan derden.
Het derde kengetal voor de schuldpositie is de solvabiliteit. Dit getal geeft de verhouding tussen het eigen en vreemd vermogen aan.

Lokale lasten

	rekening 2019	begroting 2020	rekening 2020
Lokale lasten (inwoners)	98	103	107
OZB tarief bedrijven	189	199	185
huurders	11	9	11

Voor de lokale lasten is er één kengetal voorgeschreven: 'Lokale lasten inwoners'. Het betreft hier de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing die een eigenaar/gebruiker van een woning in Nijmegen gemiddeld betaalt ten opzichte van het landelijk gemiddelde.
De financiële achtergrond van dit kengetal is dat wanneer er laag wordt gescoord ten opzichte van het gemiddelde er ruimte is om de lokale lasten te verhogen: er is ruimte in de lokale lasten om eventuele financieel 'onheil' op te vangen.
Om een volledig beeld van de lokale lastendruk te schetsen zijn er twee andere kengetallen opgenomen:
een kengetal OZB-tarief bedrijven en de 'lokale lasten huurders'. Het kengetal OZB-tarief bedrijven geeft de hoogte

van het gecombineerde OZB tarief aan, dit is de optelling van het eigenaren en gebruikersdeel, ten opzichte van het gemiddelde in Nederland. Het kengetal ‘lokale lasten huurders’ geeft aan hoeveel een inwoner/huurder in Nijmegen betaalt ten opzichte van het gemiddelde in Nederland.

Onderhoudsbudgetten

	rekening 2019	begroting 2020	rekening 2020
toereikendheid onderhoudsbudgetten	v	v	v

Het niet op orde zijn van het onderhoud kan leiden tot achterstallig onderhoud. Achterstallig onderhoud is een situatie waarbij er extra schade is ontstaan vanwege onvoldoende onderhoud en er in enig jaar een fors beroep moet worden gedaan op financiële middelen om de schade te herstellen. Het kengetal toereikende onderhoudsbudgetten geeft aan in hoeverre de begrote middelen voor onderhoud toereikend zijn voor het regulier onderhoud en daarmee achterstallig onderhoud kan worden voorkomen. Het kengetal is voldoende wanneer in de paragraaf Onderhoud Kapitaalgoederen geen sprake is van achterstallige onderhoud.

Financiering

Hoeveel lenen we waarvoor?

Doel

De gemeente Nijmegen bezit gebouwen, investeert in ruimtelijke ontwikkelingsplannen en verstrekt bij uitzondering leningen. Hiervoor is geld nodig. Omdat onze eigen middelen beperkt zijn, moeten we hiervoor geld lenen. Hierna geven we allereerst inzicht in de financieringspositie van de gemeente Nijmegen. Met deze positie als vertrekpunt beschrijven we vervolgens de financieringsactiviteiten in 2020. Afsluitend gaan we in op de rente en de risico's die we lopen.

Hoeveel lenen we waarvoor?

Onze behoefte aan geld ontstaat voornamelijk door investeringen. Enerzijds in materiële vaste activa zoals gebouwen, infrastructuur en riolering. Anderzijds in ruimtelijke ontwikkelingsplannen (hierna grondexploitaties), zoals het Waalfront. Daarnaast verstrekken we bij uitzondering leningen aan derden.
Het financieren van activa, het doen van investeringen en het verstrekken van leningen veroorzaakt een geldbehoefte. Hierin voorzien we door leningen aan te trekken, naast eigen reserves en voorzieningen.
Onderstaand overzicht is afgeleid uit de balans van de gemeente Nijmegen. Hierin wordt zichtbaar waarvoor we geld lenen (linker kolommen) en hoeveel geld we lenen (rechter kolommen).

Bedragen x € 1 miljoen	Financieringsbehoefte			Financieringsmiddelen	
	1 jan '20	31 dec '20		1 jan '20	31 dec '20
Investeringen in:					
Materiële vaste activa	433	428	Eigen vermogen	99	121
Grondexploitaties	309	264	Voorzieningen	26	27
Verstrekte leningen			Aangetrokken leningen		
Langlopend	70	61	Langlopend	617	578
Kortlopend	0	0	Kortlopend	112	89

Uit dit deel van de balans blijkt dat de aangetrokken leningen de volgende drie bestemmingen hebben:

- Investeringen in materiële vaste activa
- Grondexploitaties in eigen beheer
- Leningen aan derden

Nieuwe investeringen in materiële vaste activa kosten geld, maar ze vertegenwoordigen ook een waarde.
Bij grondexploitaties gaan de kosten voor de baten uit. Deze kosten moeten wij voorfinancieren, zolang ze nog niet zijn terugverdiend door verkopen.

Een beperkt deel van de langlopende leningen (€ 578 miljoen) wordt aangetrokken om langlopende leningen te kunnen verstrekken aan derden (€ 61 miljoen). Het restant is nodig om investeringen te kunnen plegen in materiële vaste activa (ca. 50**%**) en grondexploitaties (ca. 50**%**). Naast de langlopende leningen zetten we hiervoor onze eigen reserves en voorzieningen in en trekken we ook kortlopende leningen aan met een looptijd van enkele weken. Meer dan 80% van het benodigde geld lenen we van derden.

Financieringsbehoefte

Wanneer we kijken naar de aangetrokken leningen, zien we dat eind 2020 onze schuld € 667 miljoen bedraagt (€ 578 + € 89 miljoen). Per jaareinde 2019 bedroeg dit € 729 miljoen, waarvan € 112 kortlopend). Het is aannemelijk dat

naarmate de grondverkopen de komende jaren gaan toenemen, onze financieringsbehoefte gaat dalen, zoals nu ook blijkt uit de cijfers. Voor de algemene dienst (investeringen op de programma's) blijft de financiering redelijk constant.

Wat is er gebeurd in 2020?

Verstrekte leningen

Bedragen x € 1 miljoen (afgerond)	1 jan 20	31 dec 20	Verandering
Langlopende leningen			
DAR N.V.	4,9	4,3	- 0,6
Woningcorporaties	22,3	19,9	-2,4
NUON	16,8	11,7	-5,1
Overige instellingen met een publieke taak	6,4	5,9	-0,5
	50,4	41,8	-8,6
Kortlopende leningen			
Waalfront B.V.	3	2,8	-0,2
	3	2,8	-0,2

Het betreft hier alleen de verstrekte leningen vanuit treasury. In de post verstrekte leningen op de balans zijn ook de posten gemeentelijke kredietbank en duurzaamheidsleningen/startersleningen via SVN opgenomen.

Eind 2020 resteren de woningcorporaties en de NUON als de twee grootste posten. Beide zijn oude langlopende leningen die aflopen door tussentijdse aflossingen.

Dar NV
Aan Dar is in 2019 een lening verstrekt van € 2 miljoen. Grotendeels ter vervanging van aflopende eerder verstrekte leningen.

Woningcorporaties
Sinds de oprichting van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) in 1983 verstrekken gemeenten steeds minder leningen aan woningcorporaties. In plaats daarvan lenen woningcorporaties bij banken waarbij het waarborgfonds garant staat richting de bank. De gemeente Nijmegen heeft in 2002 de laatste lening verstrekt en In 2045 loopt de laatste lening af.

NUON
De lening aan de NUON komt voort uit de verkoop van aandelen in 1998. Een deel van het geld dat aan ons verschuldigd was, is toen omgezet in een lening. Hier wordt jaarlijks op afgelost.

Overige instellingen met een publieke taak
In 2020 zijn geen nieuwe leningen verstrekt aan overige instellingen met een publieke taak**.** Door aflossingen op bestaande leningen staat nu nog € 5,9 miljoen open.

Waalfront
De lening aan de vennootschap Waalfront B.V. is in 2015 omgezet naar een rekening-courant verhouding.
De gemeente maakt de gronden bouwrijp en draagt deze vervolgens over aan deze publiek-private samenwerking, waarin Nijmegen voor 50% deelneemt. Waalfront B.V. lost tussentijds af met de inkomsten uit verkopen. De rekening-courant positie bedraagt per jaareinde € 2,8 miljoen.

Opgenomen leningen

Langlopende leningen

De schuldpositie van de gemeente Nijmegen bestaat uit langlopende (85%) en kortlopende leningen (15%). De totale schuldpositie bedraagt eind 2020 € 667 miljoen (eind 2019 € 729 miljoen).

Grondexploitaties

Van de langlopende leningen die we aantrekken, zetten we een groot deel in voor ons Ontwikkelingsbedrijf. Eind 2020 ging dit om € 264 miljoen (eind 2019 € 309 miljoen).

Kortlopende leningen

Tijdelijke tekorten vangen we op met kasgeldleningen met een looptijd van enkele weken. Via geldmakelaars sluiten we deze leningen af bij verzekeraars, pensioenfondsen en provincies. Hierbij houden we rekening met de wettelijke kasgeldlimiet, die de omvang van deze leningen maximeert (kasgeldlimiet 2020:
€ 71 miljoen). De limiet is ingesteld om de gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. In 2020 is de limiet geen enkel kwartaal overschreden. Zie de bijlage ‘Leningen limiet kasgeld.’

Renteschema 2020

Met ingang van de begroting 2018 is de navolgende tabel door de BBV voorgeschreven (Notitie rente 2017).
De voorgeschreven tabel laat voor 2020 zien waaruit het begrote renteresultaat bestaat op het taakveld Treasury. Dit voordelige treasury-resultaat van afgerond € 1,9 mln. wordt berekend uit het verschil tussen de werkelijk aan de taakvelden toegerekende rente (renteomslag) en de toe te rekenen rente aan taakvelden.

Renteschema rentetoerekening rekening 2020					bedragen in € 1.000
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering				9.841
b.	De externe rentebaten			-/-	3.027
	Totaal door te rekenen externe rente				6.814
c.	Rente doorberekend aan de grondexploitatie	-/-	5.798		
	Rente projectfinanciering doorberekend aan de taakvelden	-/-	0		
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			+	1.017
d1.	Rente over het eigen vermogen				793
d2.	Rente over voorzieningen				0
	Saldo door te rekenen overig			+	793
	De aan taakvelden toe te rekenen rente				1.810
e	Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			**-/-**	3.721
f	Renteresultaat op taakveld treasury			**Voordeel**	1.911

Rente & risico's

Ook in 2020 is de rente nog historisch laag gebleven. Dit komt grotendeels door het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). Enerzijds brengt zij door het opkopen van staatsobligaties meer geld in omloop. Het grotere aanbod drukt de waarde van geld en daarmee de kosten van het lenen van geld. Anderzijds laat de ECB banken rente betalen als deze geld stallen bij de ECB. De ECB heeft het opkoopprogramma in september 2019 heropend. De ECB koopt ook nog steeds op om het bestaande programma te herfinancieren. Een rentestijging blijft vooralsnog uit. Als gevolg van de economische ontwikkelingen door de coronacrisis is het monetair beleid van de ECB zo ruim dat een rentestijging voorlopig niet in de lijn der verwachting zit.

Voor leningen met korte looptijden was ook in 2020 sprake van een negatieve rente. Dus niet degene die geld leent betaalt rente, maar degene die het geld verstrekt. Bij kasgeldleningen met een looptijd van enkele weken kregen wij er daarom steeds geld bij. Hier hebben we maximaal van geprofiteerd binnen de wettelijke kasgeldlimiet. Wettelijk is de totale aflossing in een jaar gemaximeerd op 20% van het begrotingstotaal. De gemeente blijft onder deze renterisiconorm, zoals blijkt uit de bijlage ‘Leningen norm renterisico’

De gemeente maakt gebruik van leningen die pas aan het einde van de looptijd moeten worden afgelost. Als een lening afloopt moeten we deze meestal – deels- vervangen. Het risico bestaat dat de rente op dat moment hoog is. Om dit risico te beperken spreiden we meerjarig de momenten waarop leningen aflopen.
Bij elke looptijdkeuze kijken we ook naar de renteontwikkeling. In voorgaande jaren varieerden we aangegane leningen doorgaans met looptijden van 1 tot 10 jaar. Gezien de lage rentestand is het aantrekkelijk om leningen aan te gaan met een langere looptijd. Hiermee bereiken we een nog duurzamere financiering.

Het risico dat partijen waaraan we geld hebben verstrekt hun rente en aflossing niet meer kunnen betalen wordt zoveel mogelijk beperkt. Bij de aanvraag beoordelen we of een instelling een gezonde financiële positie heeft en de rente en aflossing kan blijven betalen. Daarnaast vragen we bij een onderpand om een hypotheekrecht en betrekken we waar mogelijk een waarborgfonds. Door een borgstelling van een waarborgfonds wordt het verlies bij het afboeken van een lening gedeeld.

De oude leningen aan woningcorporaties (eind 2020: € 20 miljoen) zijn volledig geborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Sinds 1983 loopt dit niet meer direct via de gemeente. In plaats daarvan staat het waarborgfonds garant voor leningen van banken aan woningcorporaties. Gemeenten en het Rijk nemen samen wel een achtervangpositie in richting het WSW. Hier is echter nog nooit een beroep op gedaan. Leningen aan sportclubs worden voor 50% geborgd door de Stichting Waarborgfonds Sport.

Bankzaken van gemeenten vinden overwegend plaats met de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), de Nederlandse WaterschapsBank (NWB) en uiteraard het Rijk. Met het Rijk in verband met het verplichte schatkistbankieren. Naast het sluiten van rechtstreekse leningen bij genoemde instellingen, maken wij ook gebruik van schuldpapier. In dat geval treedt de BNG op als tussenpersoon van een lening.

Rentelasten en toerekening

Overzicht van toegerekende en betaalde rente in 2020				
Betaalde rente			9.841.476	
Waarvan van grondexploitaties		-/-	5.797.647	
Betaalde rente				4.043.829
Bank- en overige kosten			+	86.778
ontvangen rente			-/-	3.026.220
Van langlopende leningen	2.325.954			
Van kortlopende leningen	343.155			
Overige rentebaten	357.112			
Toegerekende rente aan programma's			-/-	3.721.219
Financieringsresultaat				**-2.616.831**
Toegerekend rente aan reserves			+	792.597
Resultaat op het product financiering (treasuryresultaat)				-1.824.234

Bovenstaande tabel geeft een overzicht van de werkelijke rentelasten en de toerekening van rente aan de programma's en grondexploitaties. Per saldo is een voordeel gerealiseerd op de financiering van € 1,8 miljoen. Voor de investeringen geldt dat de gemiddelde toegerekende rente uitkwam op 0.85% bij een rekenrente van 0,8 %. Voor planexploitaties is de werkelijk toegerekende rente gemiddeld 1,4%. hier houden we in het kader van projectfinanciering in de begroting rekening met een rekenrente van 2%.

EMU saldo

Emu-saldo
Uit de balans kan het EMU-saldo worden afgeleid. Dit is het verschil tussen inkomsten en uitgaven op *kasbasis*, terwijl wij het *baten- en lastenstelsel* hanteren. Het toerekenen van geldstromen aan boekjaren verschilt hierbij. Zo nemen wij de kosten van investeringen niet in één keer, maar smeren wij deze uit over de totale gebruiksduur. Ook gebruiken wij reserves waarin we ‘geld’ tijdelijk ‘parkeren’ en later alsnog benutten.
Omdat het overschrijden van het EMU-saldo als totale overheid, meer uitgeven dan dat er binnenkomt, consequenties heeft vindt men het belangrijk dat ook decentrale overheden sturen op het EMU-saldo. De landen van de Europese Unie hebben afgesproken dat de totale overheid jaarlijks een tekort mag hebben van maximaal 3% van het bruto nationaal product. Dit Emu-saldo is het saldo van de gehele overheid in een land. Gemeenten tellen dus ook mee.

In onderstaande tabel is het EMU-saldo bepaald op basis van de ontwikkeling van de financiële balansposten, zijnde de financiële activa en passiva (vast of vlottend). Immers, hier zitten de geldmutaties.

bedragen * € 1 miljoen	rek	begroting		
	ult ' 20	ult ' 21	ult ' 22	ult ' 23
1. Financiële vaste activa	-5	-9	-10	-9
2. Financiële vlottende activa	0	0	0	0
3. Financiële passiva	-62	-33	-58	-59
Emu saldo	-67	-41	-68	-68
Totale lasten programma's	751	751	753	733
Emu saldo als % van de lasten	-0,09	-0,06	-0,09	-0,09

Het EMU-saldo van de gemeente Nijmegen is de komende jaren overwegend negatief. Dit betekent dat er meer geld binnenkomt dan er uitgegeven wordt. Reden hiervan is dat we verwachten dat de grondexploitaties nu een positieve kasstroom gaan opleveren. Deze positieve kasstroom zorgt ervoor dat we minder extern hoeven te lenen: de schuldpositie daalt.

Per saldo betekent dit dat we er van uitgaan dat de gemeente Nijmegen bijdraagt aan een verlaging van het Nederlands EMU-saldo.

Jaarrekening

Overzicht van baten en lasten

Bedragen x € 1 mln — V = Voordeel / N = Nadeel

	Begroting 2020			Begroting 2020 na wijziging			Rekening 2020			Verschil		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van lasten en baten												
Bestuur en organisatie	66,6	-9,2	57,4 **N**	64,8	-8,9	55,9 **N**	66,2	-9,6	56,7 **N**	-1,4	0,6	-0,8 **N**
Veiligheid	18,5	-0,3	18,2 **N**	19,0	-0,8	18,2 **N**	18,7	-0,6	18,1 **N**	0,3	-0,3	0,0 **V**
Economie en toerisme	6,1	-1,9	4,1 **N**	5,4	-1,8	3,6 **N**	5,4	-1,4	4,0 **N**	0,0	-0,4	-0,4 **N**
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	236,1	-9,7	226,4 **N**	246,1	-11,4	234,8 **N**	239,0	-12,6	226,4 **N**	7,1	1,2	8,4 **V**
Werk en Inkomen	184,3	-107,9	76,3 **N**	208,1	-127,6	80,5 **N**	201,0	-135,4	65,7 **N**	7,1	7,8	14,9 **V**
Onderwijs	34,0	-7,1	26,9 **N**	33,8	-9,0	24,8 **N**	32,5	-9,8	22,8 **N**	1,3	0,8	2,1 **V**
Bereikbaarheid	48,2	-22,0	26,2 **N**	49,9	-25,4	24,5 **N**	48,4	-20,8	27,6 **N**	1,5	-4,6	-3,1 **N**
Wonen en stedelijke ontwikkeling	132,5	-129,2	3,4 **N**	139,1	-129,6	9,5 **N**	120,7	-109,2	11,5 **N**	18,4	-20,4	-2,0 **N**
Openbare ruimte	43,2	-23,9	19,3 **N**	48,9	-24,3	24,7 **N**	46,8	-23,7	23,1 **N**	2,1	-0,5	1,6 **V**
Cultuur en Cultureel Erfgoed	29,0	-4,2	24,8 **N**	30,8	-5,2	25,6 **N**	29,5	-4,6	24,9 **N**	1,3	-0,6	0,7 **V**
Sport	18,2	-5,6	12,6 **N**	18,5	-5,6	12,9 **N**	17,5	-5,0	12,5 **N**	0,9	-0,6	0,4 **V**
Financiën	11,8	-507,8	-496,0 **V**	25,9	-534,3	-508,4 **V**	20,6	-541,2	-520,6 **V**	5,3	6,9	12,2 **V**
Saldo van lasten en baten	**828,4**	**-828,7**	**-0,2 V**	**890,4**	**-883,8**	**6,5 V**	**846,4**	**-873,8**	**-27,4 V**	**43,9**	**-10,0**	**33,9 V**
Saldo van reserves												
Financiën	15,0	-14,4	0,6 N	31,8	-38,3	-6,5 V	31,5	-37,9	-6,4 V	0,3	-0,4	-0,1 N
Toevoegingen en ontrekkingen aan reserves	**15,0**	**-14,4**	**0,6 N**	**31,8**	**-38,3**	**-6,5 V**	**31,5**	**-37,9**	**-6,4 V**	**0,3**	**-0,4**	**-0,1 N**
Totaal	**843,4**	**-843,1**	**0,3 V**	**922,2**	**-922,2**	**0,0 V**	**878,0**	**-911,7**	**-33,8 V**	**44,2**	**-10,4**	**33,8 V**

Analyse verschillen

Het resultaat van € 33,8 miljoen voordelig wordt met name verklaard door onderstaande posten:

	Hoofdoorzaken	Bedrag	
1.	**Beschermd wonen** *Ingezette transformatiekoers en lagere uitgaven dan gecontracteerd.*	€ 15,1 miljoen	V
2.	**Maatwerkdienstverlening 18-** *(€ 6,6 miljoen)*	€ 6,6 miljoen	N
3.	**Treasury** *Vervroegde winstuitkering GR Bijsterhuizen (€ 1,5 miljoen)* *Lage rentestanden (€ 1 miljoen)*	€ 2,2 miljoen	V
4.	**Gemeentefonds** *Budgettair effect circulaires ('sept '19 – dec. '20)*	€ 2,2 miljoen	V
5.	**Vrijval taakmutaties** *Dak- en thuislozen en de suppletie-uitkering sociaal domein*	€ 2,6 miljoen	V
6.	**Buig** *Hogere vaststelling Buig-budget (€ 6,1 miljoen)* *Lagere uitgaven uitkeringslasten (€ 1,5 miljoen)*	€ 7,6 miljoen	V
7.	**Tozo uitvoeringskosten**	€ 2,4 miljoen	V
8.	**Werk** *Coronacompensatie Sociale werkvoorzieningen (€ 1,7 miljoen)* *Minder inzet Participatiemiddelen (instrumentengeld) (€ 2,4 miljoen)* *Minder uitgaven WSW-middelen (indexering meicirculaire) (€ 0,9 miljoen)*	€ 5,0 miljoen	V
	Overige verklaringen per saldo	€ 3,3 miljoen	V
		€ 33,8 miljoen	**V**

1. WMO Beschermd wonen € 15,1 miljoen voordeel

Wmo beschermd wonen: op de geleverde zorg (Zorg in Natura en PGB) is minder uitgegeven dan gecontracteerd c.q. begroot. De totale zorgdeclaraties vanuit de zorgaanbieders zijn achtergebleven ten opzichte van hetgeen gecontracteerd is. We verwachten dat de totale zorgdeclaraties (ZIN) € 41,3 miljoen bedragen. Dit is lager dan het 'gecontracteerde' bedrag van € 46,0 miljoen. Met name de nieuw ontwikkelde beschermd thuis producten en overige extramurale producten blijven achter. Daarnaast blijft ook het gebruik van het PGB budget achter ten opzichte van de begroting; dit levert een voordeel op van € 1,4 miljoen.
Het voordeel op Wmo beschermd wonen wordt mede veroorzaakt door de ingezette transformatiekoers van de afgelopen jaren. De afgelopen jaren zijn er minder (dure) intramurale plekken ingekocht (afbouw) en wordt door de zorgaanbieders daarvoor in de plaats (goedkopere) extramurale zorg geleverd. Dit is in lijn met de

transformatiedoelstellingen beschreven in het beleidsplan 'samen dichtbij'. Vanaf 2018 hebben we –samen met de zorgaanbieders- ongeveer 150 plekken beschermd wonen weten af te bouwen. Een gemiddeld beschermd wonen plek kost € 57.000; dit levert op jaarbasis per saldo een resultaat op van € 8,6 miljoen.

2. Een nadeel op Maatwerkdienstverlening 18-* € 6,6 miljoen

Het betreft dan jeugdhulp zoals ambulante begeleiding en behandeling, jeugd-GGZ, persoonlijke verzorging en persoonsgebonden budgetten. Hiervoor is een budget beschikbaar van € 28,0 miljoen. In 2020 is € 34,6 miljoen uitgegeven, wat resulteert in een nadelig resultaat van afgerond € 6,6 miljoen. Dit nadeel heeft te maken met de nog steeds hoge kosten voor ambulante jeugdzorg.

3. Een voordeel op Treasury van € 2,2 miljoen

- *Financiering € 1 miljoen voordeel*
  Door de aanhoudende lage rente en soms negatieve rente hebben we een voordeel van 1,0 miljoen op de financieringslasten

- *Beleggingen € 1,5 miljoen voordeel*
  Dit voordeel wordt met name veroorzaakt door de vervroegde winstuitkering van € 1,5 miljoen van de GR Bijsterhuizen.

4. Een voordeel op Algemene uitkering en overige uitkeringen van € 2,2 miljoen

Het totaal van de budgettaire effecten van de circulaires van september 2019 tot en met december 2020 laat een voordeel zien van €2,2 miljoen .

5. Een voordeel op vrijval taakmutaties van € 2,6 miljoen

Een aantal taakmutaties uit het gemeentefonds valt vrij omdat besteding in 2020 niet mogelijk was. Het betreft de taakmutatie Dak- en thuislozen (€ 2 miljoen) en de suppletie-uitkering sociaal domein (€ 0,6 miljoen).

6. BUIG voordeel van € 7,6 miljoen

- *Hogere vaststelling van het BUIG-budget € 6,1 miljoen voordeel*
  De definitieve beschikking Buig over het jaar 2020 is vastgesteld op € 107,3 miljoen euro. Het voorlopige budget is hiermee € 6,1 miljoen naar boven bijgesteld. Dit zorgt voor een voordeel ten opzichte van de eerder begrote baten, waarvan reeds € 5 miljoen (bandbreedte € 4 - € 6 miljoen) bij de 2e voortgangsmonitor was gemeld.
  Gezien deze positieve bijstelling hoeven we geen beroep te doen op de vangnetregeling. Wel is een nuancering ten aanzien van dit voordelige resultaat op zijn plaats: in het coalitieakkoord 2018-2022 is een bedrag van € 6 miljoen structureel toegevoegd om het tekort op BUIG te kunnen opvangen.
- *Lagere uitgaven op de uitkeringslasten BUIG € 1,5 miljoen voordeel*
  Door minder inzet van loonkosten subsidie ad € 0,3 miljoen, door een dalend IOAW-bestand ad € 0,4 miljoen en door minder uitkeringen P-wet ad € 0,5 miljoen.

7. Tozo uitvoeringkosten voordeel van € 2,4 miljoen

De Tozo-regeling kent naast een vergoeding voor verstrekte uitkeringen tevens een vergoeding voor uitvoeringskosten. In de TOZO-verantwoording is hiervoor een bedrag van € 2,8 miljoen opgenomen voor meerdere jaren (2020 en verder). In 2020 heeft er voor € 0,4 miljoen aan extra inzet door externe dienstverleners plaatsgevonden.

8. Werk voordeel van € 5,0 miljoen

- *Geen gebruik door MGR coronacompensatiemiddelen Sociale werkvoorziening € 1,7 miljoen voordeel*

In twee verschillende tranches heeft het Rijk extra middelen beschikbaar gesteld ter compensatie van gederfde inkomsten bij de Sociale Werkvoorziening. De MGR heeft geen beroep hoeven doen op deze aanvullende middelen. Deze middelen vallen dus nu vrij ten gunste van het rekeningresultaat.

- *Minder WSW middelen uitgaven € 0,9 miljoen voordeel*
  Het WSW-budget is in de meicirculaire 2020 met € 0,9 miljoen verhoogd als gevolg van indexeringen. Deze middelen zijn niet nodig geweest voor de bekostiging van de WSW.

- *Minder inzet door corona van Participatiemiddelen € 2,4 miljoen voordeel*
  Het jaarrekeningresultaat 2020 van de MGR is fors. Het Nijmeegse aandeel in dit voordeel bedroeg € 2,35 miljoen. Vanwege de corona-crisis werd veel instrumentengeld niet ingezet. De MGR heeft verzocht om een deel van deze middelen (Nijmeegse aandeel € 0,71 miljoen) over te hevelen naar 2021.

---

* Taakveld Maatwerkdienstverlening 18- vormt samen met taakveld Geëscaleerde zorg 18- de Jeugdzorg. Hiervoor is een gezamenlijk budget beschikbaar van € 48,9 miljoen. In 2020 is € 56,9 miljoen uitgegeven.

Onvoorzien

Ontwikkeling begroting

Bij de behandeling van de amendementen van de stadsbegroting 2020-2023 is besloten de post onvoorzien op te heffen.
Het bedrag van € 100.000 uit de stadsbegroting 2019-2022 is volledig afgeraamd.

Incidentele baten en lasten

Incidentele lasten		
Participatie allochtonen (minder subsidie toegekend)	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	-80
Kinderopvang lager kosten toezicht als gevolg van corona	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	-200
Sociale wijkteams (minder subsidies toegekend)	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	-100
WMO ambulante trajecten	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	1.000
Arbeidsmatige dagbesteding	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	-200
Schuldhulpverlening	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	-105
WMO huishoudelijke hulp	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	-944
Dagbesteding en ambulante trajecten	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	6.800
PGB Jeugd	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	-300
Maatschappelijke opvang	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	1.000
Vrouwenopvang	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	-1.200
Beschermd wonen	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	-15.100
Jeugdbescherming en veiligheid	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	400
Verblijf Jeugd	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	500
Kwaliteit en Uitvoering	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	1.400
Gezondheidsbescherming	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	-255
Bijzondere bijstand	Werk en Inkomen	757
Onderwijshuisvesting DDC	Onderwijs	-400
Onderwijshuisvesting niet-DDC	Onderwijs	200
Peuterwerk	Onderwijs	-300
ESF VSO PRO	Onderwijs	-100
Volwasseneducatie	Onderwijs	-100
OAB	Onderwijs	-700
Coronameldingen (zie totaaloverzicht)	Diverse programma's	35.838
Totaal incidentele lasten		**27.811**

Incidentele baten		
Inclusieve wijknetwerken (teruggevorderde subsidies)	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	147
Eigen bijdragen cliënten	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	400
Maatschappelijke opvang	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	200
Jeugdbescherming en Veiligheid	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	500
Kwaliteit en Uitvoering	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	200
Gezondheidsbescherming	Welzijn, wijkontwikkeling en zorg	70
Bijzondere bijstand	Werk en inkomen	1.093
Peuterwerk	Onderwijs	600
ESF VSO PRO	Onderwijs	-100
Bestrijden Voortijdig schoolverlaten	Onderwijs	100
Coronameldingen (zie totaaloverzicht)	Diverse programma's	39.145
Totaal incidentele baten		**42.355**

Incidentele reservemutaties

Bedragen x € 1.000,-	Reserve	2020
Incidentele stortingen 2020		
VGP - planexploitaties	Saldireserve	1.020
Overhevelingen (o.a. POW-gelden, Transformatiefonds Jeugd)	Saldireserve	3.198
Extra kosten verkiezingen	Saldireserve	265
Opheffen reserve Beschermd wonen en vrouwenopvang	Saldireserve	15.506
Deltaprogramma	Saldireserve	50
Slim & Schoon onderweg	Saldireserve	100
Levensduur verlengend onderhoud activeren	Saldireserve	3.663
Grondsanering	Decentr. Uitk. Bodem	284
Onderhoud accommodaties	POG	644
Onderhoud Vastgoed	Onderhoud gebouwen	5.408
Mutatie reserve rivierenpark	Rivierenpark	56
Totaal incidentele stortingen 2020		**30.194**
Bestemming resultaat 2019		
Toevoeging reserve beschermd wonen	Reserve beschermd wonen	10.176
Toevoeging reserve decembercirculaire	Reserve decembercirculaire	3.300
Totaal bestemming resultaat 2019		**13.476**
Totaal incidentele stortingen inclusief resultaatbestemming 2019		**43.670**
Incidentele onttrekkingen 2020		
Regionale energiestrategie	Saldireserve	1.290
Kerkenvisies	Saldireserve	35
Taalniveau statushouders	Saldireserve	118
Transformatiefonds	Saldireserve	923
Aanpak Werk en inkomen	Saldireserve	150
Novio Tech Campus / CITC	Saldireserve	500
Verlagen groeipad	Saldireserve	291
Vrijval taakmutaties 2019	Saldireserve	444
Interventie sociaal domein	Saldireserve	636
Ontwikkeling Spoorkuil	Saldireserve	3
VGP- planexploitaties	Saldireserve	1.058
Mutatie reserve ISV	ISV	98
Mutatie rererve Focus Citymarketing	Focus Citymarketing	75
Onderhoud Vastgoed	Onderhoud gebouwen	7.176
Onderhoud accommodaties	POG	640
Mutatie reserve WMO beschermd wonen	WMO beschermd wonen	17.501
Mutaties reserve BUIG	Masterplan BUIG	76
Mutatie onderhoud stadsbrug	Onderhoud stadsbrug	152
Mutatie reserve decembercirculaire	Decembercirculaire	6.187
Totaal incidentele onttrekkingen 2020		**37.353**

Bestemming resultaat 2019		
Onttrekking rekeningresultaat 2019 (winstbestemming)	Saldireserve	8.187
totaal bestemming resultaat 2019		**8.187**
Totaal incidentele onttrekkingen inclusief resultaatbestemming 2019		**45.540**
Totaal incidentele mutaties reserves		**-1.870**

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Bedragen x € 1.000,-	Reserve	2020
Structurele stortingen 2020		
Bespaarde rente reserves	Saldireserve	793
Duurzaamheid Vastgoed	Duurzaamheid	524
Totaal structurele stortingen		**1.317**
Structurele onttrekkingen 2020		
Exploitatie Keizer Karel Garage	Saldireserve	189
Duurzaamheid Vastgoed	Duurzaamheid	297
Egalisatie kapitaallasten	Afschrijvingen	71
Totaal structurele onttrekkingen		**557**
Totaal structurele mutaties reserves		**760**

Wet Normering Topinkomens (WNT)

Bedragen x €1	A.H. van Hout	S.J. Ruta-Clarisse
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 - 31/12	1/1- 31/12
Omvang dienstverband (in FTE)	1	1
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Individueel WNT-maximum	201.000	201.000
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	137.685	115.851
Beloningen betaalbaar op termijn	20.975	20.225
-/- Onverschuldigd betaalbaar op termijn		
Totaal bezoldiging 2020	158.660	136.076
Reden waarom de overschrijding al dat niet is toegestaan:	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2019		
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband in 2019 in FTE	1	1
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	128.818	108.446
Beloningen betaalbaar op termijn	19.995	18.902
Individueel WNT-maximum	194.000	194.000
Totaal bezoldiging 2019	148.813	127.348

Begrotingsrechtmatigheid

Op grond van de Gemeentewet zijn alle overschrijdingen op de lasten ten opzichte van de begroting (na wijziging) onrechtmatig. In de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV staan de uitgangspunten voor de begrotingsrechtmatigheid. Op basis hiervan is van lastenoverschrijdingen groter dan € 100.000 getoetst of deze rechtmatig zijn.

Verder is op basis van de paragraaf investeringen beoordeeld of er investeringen zijn gedaan die het krediet met meer dan € 100.000 hebben overschreden.

In onderstaande tabel zijn de lastenoverschrijdingen > € 100.000 opgenomen per programma met vermelding van de kwalificatie rechtmatig of onrechtmatig.

Toelichting per programma:

In miljoenen	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020	Meer uitgegeven	(R)echtmatig / (O)nrechtmatig
Bestuur en Organisatie	64,8	66,2	1,4	R

Bestuur en Organisatie
De lastenoverschrijding van € 1,4 miljoen bestaat voor € 0,35 miljoen overschrijding van de kosten pensioenvoorziening wethouders. De gemeente moet een voorziening vormen voor wethouders om pensioenkosten t.z.t. te kunnen dekken. Deze voorziening is gebaseerd op actuariële berekeningen, rekening houdend met rekenrente zoals door het rijk wordt gepubliceerd voor wethouders Pensioenen. In 2019 was het percentage rekenrente 0,290% en in 2020 0,082%. De circulaire van het Rijk dateert van november 2020, dus niet mogelijk om tijdig een begrotingswijziging aan de Raad voor te leggen. Bovendien is de berekening zo specifiek,

dat kennis hebben van dit percentage alleen zou leiden tot een risicomelding richting Raad. Uiteraard past het binnen de beleidskaders van de Raad om de voorziening voor wethouders pensioen op juiste hoogte te brengen en om die reden achten wij deze begrotingsoverschrijding van € 0,35 miljoen rechtmatig.
Verder bestaat de lastenoverschrijding op dit programma voor een bedrag van € 1,1 miljoen uit uitvoeringskosten/ overhead. Op dit programma zijn de baten inzake uitvoering en overhead € 0,8 miljoen hoger, zodat per saldo op dit programma een overschrijding bestaat van € 0,3 miljoen op uitvoeringskosten/ overhead. De verantwoording van de uitvoeringskosten en overhead op programmaniveau is vooral een kwestie van kostenverdeling. Hoewel de begroting programma gestuurd is en er om die reden sprake is van een begrotingsonrechtmatigheid op programmaniveau, beschouwen wij de totale verrekening van uitvoeringskosten als compenserende baten en achten de overschrijding op dit programma rechtmatig.
Gemeentebreed zijn de uitvoeringskosten € 0,5 miljoen hoger geweest; de compenserende baten € 1,1 miljoen hoger, zodat er gemeentebreed een overschot op uitvoeringskosten is van € 0,6 miljoen.

Toelichting per investering:

In miljoenen	Krediet	Rekening 2020	Meer uitgegeven	(R)echtmatig / (O)nrechtmatig
Investering openbare Ruimte	5,1	5,4	0,3	R

Dit krediet is bedoeld voor groot onderhoud in de openbare ruimte. Volgens de gemeentelijke spelregels wordt een overschrijding op dit bulkkrediet in enig jaar verrekend met het krediet van volgend jaar. Om die reden wordt de overschrijding als rechtmatig beschouwd.

Taakvelden

Taakvelden	Begroting primitief 2020 primitief	Begroting dynamisch 2020	Rekening 2020
0.1 Bestuur	5,1	5,1	4,8
0.10 Mutaties reserves	0,6	-6,5	-6,4
0.2 Burgerzaken	2,7	2,8	3,1
0.3 Beheer overige gebouwen en grond	0,5	0,6	0,5
0.4 Overhead	49,6	48,0	48,8
0.5 Treasury	-2,3	-2,4	-4,9
0.61 OZB woningen	-44,7	-44,3	-43,9
0.62 OZB niet-woningen	-39,4	-39,4	-39,3
0.63 Parkeerbelasting	-17,6	-17,6	-13,8
0.64 Belastingen overig	-1,8	-1,8	-1,3
0.7 Algemene uitk. en overige uitk.	-404,4	-431,0	-433,2
0.8 Overige baten en lasten	-3,8	9,9	1,3
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0,1	0,1	0,0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	14,4	14,4	14,4
1.2 Openbare orde en veiligheid	3,8	3,8	3,8
2.1 Verkeer en vervoer	32,0	30,7	29,9
2.2 Parkeren	11,1	10,7	11,0
2.4 Economische Havens en waterwegen	0,3	0,3	0,3
2.5 Openbaar vervoer	0,4	0,4	0,1
3.1 Economische ontwikkeling	2,6	2,4	2,4
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0,1	0,0	0,0
3.3 Bedrijfsloket	0,4	0,3	0,6
3.4 Economische promotie	1,0	1,0	1,0
4.1 Openbaar basisonderwijs	0,0	0,0	0,0
4.2 Onderwijshuisvesting	18,6	16,5	16,3
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzk.	8,3	8,4	6,5
5.1 Sportbeleid en activering	5,3	5,3	4,3
5.2 Sportaccommodaties	7,4	7,6	8,2
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.	11,9	12,4	12,3
5.4 Musea	5,6	4,7	4,3
5.5 Cultureel erfgoed	1,1	2,4	2,3
5.6 Media	6,1	6,1	6,0
5.7 Openbaar groen en recreatie	11,1	12,1	12,1
6.1 Samenkracht en burgerparticipati	31,4	32,8	33,5
6.2 Wijkteams	9,4	9,4	9,3
6.3 Inkomens regelingen	36,8	36,7	26,3

6.4 Begeleide participatie	25,7	27,2	24,5
6.5 Arbeidsparticipatie	13,8	16,6	14,9
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	6,9	6,9	6,9
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	38,5	39,1	38,0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	28,4	28,0	34,6
6.81 Geëscaleerde zorg18+	82,7	89,2	73,7
6.82 Geëscaleerde zorg18-	20,7	20,8	22,3
7.1 Volksgezondheid	8,5	8,4	8,1
7.2 Riolering	-5,0	-5,1	-5,0
7.3 Afval	4,9	5,9	6,8
7.4 Milieubeheer	8,3	11,7	9,2
7.5 Begraafplaatsen	0,0	0,0	0,0
8.1 Ruimtelijke ordening	1,9	2,7	2,6
8.2 Grondexploitatie	1,0	3,9	4,2
8.3 Wonen en bouwen	0,5	2,9	4,7
Totaal	**0,3**	**0,0**	**-33,8**

Taakvelden	Begroting dynamisch 2020			Rekening 2020		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	5,1	0,0	5,1	5,0	-0,2	4,8
0.10 Mutaties reserves	31,8	-38,3	-6,5	31,5	-37,9	-6,4
0.2 Burgerzaken	5,4	-2,5	2,8	5,5	-2,4	3,1
0.3 Beheer overige gebouwen en grond	0,6	0,0	0,6	0,6	0,0	0,5
0.4 Overhead	54,3	-6,4	48,0	55,8	-7,0	48,8
0.5 Treasury	11,8	-14,2	-2,4	10,8	-15,7	-4,9
0.61 OZB woningen	2,6	-46,9	-44,3	2,8	-46,6	-43,9
0.62 OZB niet-woningen	0,9	-40,2	-39,4	1,1	-40,4	-39,3
0.63 Parkeerbelasting	0,0	-17,6	-17,6	0,0	-13,8	-13,8
0.64 Belastingen overig	0,1	-1,9	-1,8	0,1	-1,3	-1,3
0.7 Algemene uitk. en overige uitk.	0,0	-431,0	-431,0	0,0	-433,2	-433,2
0.8 Overige baten en lasten	9,9	0,0	9,9	5,3	-4,0	1,3
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	14,4	0,0	14,4	14,4	0,0	14,4
1.2 Openbare orde en veiligheid	4,6	-0,8	3,8	4,4	-0,6	3,8
2.1 Verkeer en vervoer	36,7	-6,0	30,7	35,2	-5,3	29,9
2.2 Parkeren	11,0	-0,3	10,7	11,4	-0,4	11,0
2.4 Economische Havens en waterwegen	1,0	-0,7	0,3	1,0	-0,7	0,3

2.5 Openbaar vervoer	1,1	-0,7	0,4	0,9	-0,7	0,1
3.1 Economische ontwikkeling	2,6	-0,2	2,4	2,8	-0,4	2,4
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3 Bedrijfsloket	0,9	-0,7	0,3	0,8	-0,2	0,6
3.4 Economische promotie	1,9	-0,9	1,0	1,7	-0,7	1,0
4.1 Openbaar basisonderwijs	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4.2 Onderwijshuisvesting	16,5	0,0	16,5	16,3	0,0	16,3
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzk.	17,4	-9,0	8,4	16,3	-9,8	6,5
5.1 Sportbeleid en activering	5,4	-0,1	5,3	4,7	-0,3	4,3
5.2 Sportaccommodaties	13,1	-5,5	7,6	12,8	-4,7	8,2
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurprod.	16,4	-4,0	12,4	15,5	-3,3	12,3
5.4 Musea	5,5	-0,8	4,7	5,1	-0,8	4,3
5.5 Cultureel erfgoed	2,9	-0,5	2,4	2,8	-0,5	2,3
5.6 Media	6,1	0,0	6,1	6,0	0,0	6,0
5.7 Openbaar groen en recreatie	12,8	-0,6	12,1	12,5	-0,4	12,1
6.1 Samenkracht en burgerparticipati	37,7	-4,9	32,8	37,9	-4,4	33,5
6.2 Wijkteams	9,4	0,0	9,4	9,3	0,0	9,3
6.3 Inkomens regelingen	164,3	-127,6	36,7	161,6	-135,4	26,3
6.4 Begeleide participatie	27,2	0,0	27,2	24,5	0,0	24,5
6.5 Arbeidsparticipatie	16,6	0,0	16,6	14,9	0,0	14,9
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	7,2	-0,2	6,9	7,5	-0,5	6,9
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	40,5	-1,4	39,1	40,0	-2,0	38,0
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	28,0	0,0	28,0	34,6	0,0	34,6
6.81 Geëscaleerde zorg18+	93,1	-3,8	89,2	77,8	-4,1	73,7
6.82 Geëscaleerde zorg18-	21,7	-0,9	20,8	23,6	-1,3	22,3
7.1 Volksgezondheid	8,5	-0,1	8,4	8,3	-0,2	8,1
7.2 Riolering	11,6	-16,7	-5,1	11,5	-16,5	-5,0
7.3 Afval	12,1	-6,2	5,9	12,5	-5,7	6,8
7.4 Milieubeheer	12,4	-0,7	11,7	10,3	-1,1	9,2
7.5 Begraafplaatsen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
8.1 Ruimtelijke ordening	3,2	-0,5	2,7	3,0	-0,5	2,6
8.2 Grondexploitatie	118,0	-114,0	3,9	98,5	-94,3	4,2
8.3 Wonen en bouwen	18,0	-15,1	2,9	19,2	-14,5	4,7
Totaal	**922,2**	**-922,2**	**0,0**	**878,0**	**-911,7**	**-33,8**

Programmarekening

Bedragen x € 1 mln V = Voordeel / N = Nadeel

	Begroting 2020				Begroting 2020 na wijziging				Rekening 2020				Verschil			
	Lasten	Baten	Saldo		Lasten	Baten	Saldo		Lasten	Baten	Saldo		Lasten	Baten	Saldo	
Saldo van lasten en baten																
Bestuur en organisatie	10,3	-2,5	**7,8**	N	10,5	-2,5	**7,9**	N	10,4	-2,6	**7,8**	N	0,0	-0,1	**-0,1**	V
Veiligheid	18,5	-0,3	**18,2**	N	19	-0,8	**18,2**	N	18,7	-0,6	**18,1**	N	-0,3	0,2	**-0,1**	V
Economie en toerisme	6,1	-1,9	**4,2**	N	5,4	-1,8	**3,6**	N	5,4	-1,4	**4,0**	N	0	0,4	**0,4**	N
Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	236,1	-9,7	**226,4**	N	246,1	-11,4	**234,7**	N	239	-12,6	**226,4**	N	-7,1	-1,2	**-8,3**	V
Werk en Inkomen	184,3	-107,9	**76,4**	N	208,1	-127,6	**80,5**	N	201	-135,4	**65,6**	N	-7,1	-7,8	**-14,9**	V
Onderwijs	34	-7,1	**26,9**	N	33,8	-9	**24,8**	N	32,5	-9,8	**22,7**	N	-1,3	-0,8	**-2,1**	V
Bereikbaarheid	48,2	-22	**26,2**	N	49,9	-25,4	**24,5**	N	48,4	-20,8	**27,6**	N	-1,5	4,6	**3,1**	N
Wonen en stedelijke ontwikkeling	132,5	-129,2	**3,3**	N	139,1	-129,6	**9,5**	N	120,7	-109,2	**11,5**	N	-18,4	20,4	**2,0**	N
Openbare ruimte	43,2	-23,9	**19,3**	N	48,9	-24,3	**24,6**	N	46,8	-23,7	**23,1**	N	-2,1	0,6	**-1,5**	V
Cultuur en Cultureel Erfgoed	29	-4,2	**24,8**	N	30,8	-5,2	**25,6**	N	29,5	-4,6	**24,9**	N	-1,3	0,6	**-0,7**	V
Sport	18,2	-5,6	**12,6**	N	18,5	-5,6	**12,9**	N	17,5	-5	**12,5**	N	-1	0,6	**-0,4**	V
Financiën	-0,2	0,1	**-0,1**	V	14,1	0,1	**14,2**	N	9,9	-3,8	**6,1**	N	-4,2	-3,9	**-8,1**	V
Saldo van lasten en baten	**760,2**	**-314,2**	**446,0**	**N**	**824,1**	**-343,1**	**481,0**	**N**	**779,8**	**-329,5**	**450,3**	**N**	**-44,3**	**13,6**	**-30,7**	**V**
overhead	56,3	-6,7	**49,6**	N	54,3	-6,4	**48,0**	N	55,8	-7,0	**48,8**	N	1,4	-0,6	**0,8**	N
algemene dekkingsmiddelen	11,9	-507,9	**-496,0**	V	11,8	-534,4	**-522,6**	V	10,7	-537,4	**-526,7**	V	-1,0	-3,0	**-4,1**	V
vennootschapsbelasting	0,1	0,0	**0,1**	N	0,1	0,0	**0,1**	N	0,0	0,0	**0,0**	N	-0,1	0,0	**-0,1**	V
Saldo van lasten en baten	**828,4**	**-828,7**	**-0,2**	**V**	**890,4**	**-883,8**	**6,5**	**N**	**846,4**	**-873,9**	**-27,4**	**V**	**43,9**	**-10,0**	**-33,9**	**V**
Saldo van reserves																
Financiën	15,0	-14,4	**0,6**	N	31,8	-38,3	**-6,5**	V	31,5	-37,9	**-6,4**	V	-0,3	0,4	**0,1**	N
Toevoegingen en ontrekkingen aan reserves	**15,0**	**-14,4**	**0,6**	**N**	**31,8**	**-38,3**	**-6,5**	**V**	**31,5**	**-37,9**	**-6,4**	**V**	**0,3**	**-0,4**	**0,1**	**N**
Totaal	**843,4**	**-843,1**	**0,3**	**N**	**922,2**	**-922,2**	**0,0**	**V**	**878,0**	**-911,7**	**-33,8**	**V**	**44,2**	**-10,4**	**-33,8**	**V**

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen x € 1.000	Begroting 2020	Begroting 2020 na wijziging	Rekening 2020
Lokale heffingen			
-Onroerend zaakbelasting	86.680	86.680	86.821
-Hondenbelasting	1.266	1.266	1.164
-Precariobelasting	519	519	6
Toeristenbelasting	769	769	598
Gemeentefonds (incl. uitkering sociaal domein)	404.407	430.990	433.158
Dividend	523	523	2.101
Saldo financieringsfunctie	695	773	2.060
Bespaarde rente	1.121	1.121	793
Totaal	495.980	522.641	526.701

Voor een nadere toelichting op de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen. Hierin staan alle belastingopbrengsten vermeld, ook de kostengerelateerde heffingen zoals bijvoorbeeld de rioolheffing. De bedragen genoemd in de paragraaf en de bovengenoemde bedragen kunnen afwijken. In bovenstaand overzicht zijn de bruto opbrengsten opgenomen. Dat wil zeggen inclusief verminderen, oninbaar, afrekeningen voorgaande jaren e.d. Daarentegen is geen rekening gehouden met kwijtscheldingen. In de paragraaf heffingen wordt wel rekening gehouden met kwijtschelding en wordt alleen het belastingjaar 2020 opgenomen.

Balans

ACTIVA bedragen x € 1.000	31-12-2020	31-12-2019	PASSIVA bedragen x € 1.000	31-12-2020	31-12-2019
VASTE ACTIVA			VASTE PASSIVA		
Immateriële vaste activa			**Eigen Vermogen**		
kosten afsluiten geldleningen	9	11	algemene reserves	78.033	67.261
			bestemmingsreserves	14.522	26.404
bijdrage aan activa in eigendom van derden	20.309	17.106	gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	33.767	5.289
	20.318	**17.117**		**126.322**	**98.955**
Materiële vaste activa			**Voorzieningen**		
in erfpacht gegeven gronden	559	559	voorzieningen en verplichtingen, verliezen en risico's	21.846	20.334
investeringen met een economisch nut	280.285	278.050	egalisatievoorzieningen	0	6
investeringen met een economisch nut (heffing)	43.963	52.413	middelen van derden met bestedingsdoel	5.553	5.085
investeringen met een maatschappelijk nut	103.291	102.048			
	428.099	**433.070**		**27.399**	**25.425**
Financiële vaste activa			**Langlopende schulden**		
kapitaalverstrekkingen aan:			obligatieleningen	98.000	68.000
Deelnemingen	1.650	1.706	onderhandse leningen van:		
l*eningen aan:*			binnenlandse pensioenfondsen en verzekeraars	48	61
woningbouwcorporaties	19.863	22.307	binnenlandse banken en overige financiële instellingen	378.493	447.864
deelnemingen	7.259	8.077	binnenlandse bedrijven	11.000	11.000
overige langlopende leningen	34.391	39.765	openbare lichamen	90.000	90.000
			waarborgsommen	186	229
	63.164	**71.855**		**577.728**	**617.154**
TOTAAL VASTE ACTIVA	511.580	522.043	TOTAAL VASTE PASSIVA	731.449	741.533

VLOTTENDE ACTIVA			VLOTTENDE PASSIVA		
Voorraden					
grond- en hulpstoffen	45	75			
Grondexploitaties	268.478	308.822			
voorraad gereed product en handelsgoederen	129	117			
	268.652	**309.013**			
Kortlopende vorderingen			**Kortlopende schulden**		
vorderingen op openbare lichamen	35.033	34.344	overige kasgeldleningen	89.000	112.000
rekening-courant derden	34.000	12.000	bank- en kassaldi		6
			rekening-courant derden	225	2.875
overige vorderingen	34.670	21.758	overige schulden	25.471	12.797
	103.703	**68.102**		**114.696**	**127.678**
Liquide middelen					
kassaldi	46	6			
banksaldi	4.341	2.712			
	4.386	**2.718**			
Overlopende activa			**Overlopende passiva**		
			verplichtingen	32.521	37.970
voorschotbedragen overheidslichamen:			voorschotbedragen overheidslichamen:		
Europese overheid	727	1.347	Europese overheid	161	1.746
Rijk	0	85	Rijk	13.224	1.037
Nederlandse overheid	217	0	Nederlandse overheid	4.574	2.416
overige nog te ontvangen bedragen	8.347	9.982	overige vooruit ontvangen bedragen	989	912
	9.291	**11.414**		**51.469**	**44.081**
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	386.033	391.248	TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	166.164	171.758
TOTAAL ACTIVA	897.614	913.291	TOTAAL PASSIVA	897.614	913.291

Totaal gewaarborgde en gegarandeerde geldleningen en overige zekerheidsstellingen € 736.271 (bedrag x 1.000)

Toelichting activa 31 december 2020

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2019	Investeringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2020
Kosten voor afsluiten van geldleningen	11		2	9
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	17.106	3.824	621	20.309
Totaal	17.117	3.824	623	20.318

Materiële vaste activa

Onderstaand zijn de materiële vaste activa(MVA) toegelicht naar categorie, waarbij de eerste tabel de MVA met economisch nut betreft en de tweede tabel de MVA met maatschappelijk nut. Vanaf 2017 moeten alle investeringen opgenomen worden bij de MVA en afgeschreven naar gebruiksduur. Voorheen mochten de investeringen met maatschappelijk nut in één keer ten laste van de exploitatie komen. Om die reden is in de tabel ook aangegeven of het investeringen vóór 2017 of vanaf 2017 betreft.

Materiële vaste activa met economisch nut	Boekwaarde 31-12-'19	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-'20
Gronden in erfpacht	559					559
Gronden en terreinen	29.491	106	15	4		29.579
Overige terreinen en panden	1.502					1.502
Bedrijfsgebouwen	185.813	4.702	65	8.873	1.600	179.978
Woonruimten	1.650		259	114		1.277
grond-, weg- en waterbouwkundige werken	34.312	2.623		2.217		34.718
Vervoermiddelen	613	558		177		994
machines, apparaten, installaties	3.746			770		2.975
Overige activa	12.740	1.401		2.875		11.265
Activa in ontwikkeling	4.906	13.092				17.996
onderhanden werk via VGP	3.277	-3.277				
Economisch nut met heffing	-					
Riolering	52.413	-877		7.492	82	43.963
TOTAAL	331.022	18.328	338	22.521	1.682	324.807

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut	Boekwaarde 31-12-'19	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-'20
Gronden en terreinen (voor 2017)	6.289			14		6.275
Gronden en terreinen (vanaf 2017)	0					
grond-, weg- en waterbouwkundige werken (voor 2017)	59.726			4.119		55.607
grond-, weg- en waterbouwkundige werken (vanaf 2017)	34.076	14.167		2.242	5.342	40.659
machines, apparaten, installaties (voor 2017)	-28			-14		-14
machines, apparaten, installaties (vanaf 2017)	0	100				100
overige activa (voor 2017)	0					
overige activa (vanaf 2017)	134			13		121
activa in ontwikkeling	367	177				544
onderhanden werk via VGP	1.484	-1.484				
Totaal	102.048	12.960	0	6.375	5.342	103.291

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2019	Investeringen	Desinvesteringen	afschrijvingen	bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-20
In erfpacht uitgegeven gronden	559					559
Investeringen economisch nut	278.050	19.205	338	15.029	1.600	280.285
Investeringen economisch nut (met heffing)	52.413	-877		7.492	82	43.963
Investeringen maatschappelijk nut	102.048	12.960		6.375	5.342	103.291
Totaal	433.070	31.288	338	28.896	7.025	428.099

In de investeringen van per saldo € 31,3 miljoen is een terugontvangen bedrag van Rijks Waterstaat van € 4 miljoen verwerkt. Dit bedrag was betaald aan RWS voor aanvullende wensen bij de renovatie van de Waalbrug m.b.t. leuningen, verlichting en beeldbepalende elementen. Door chroom-6 problematiek zijn deze werkzaamheden 10 jaar uitgesteld. Om die reden is het door Nijmegen aan RWS betaalde bedrag teruggestort.

Financiële vaste activa

Deelnemingen

Kapitaalverstrekkingen verbonden partijen. (bedragen in €'s)	% Deelneming	boekwaarde 31-12-2019	vermeer-deringen	vermin-de-ringen	boekwaarde 31-12-2020	opbrengst 2020
193.479 aandelen NV bank Nederlandse Gemeenten	0,35%	483.698			483.698	83.196
82.240 aandelen DAR	80%	904.246		56.089	848.157	300.000
B.V. Land over de Waal	100%	18.151			18.151	
Waalfront BV*	100%	7.368.000			7.368.000	
OBW Beheer B.V*	50%	45.000			45.000	
Indigo B.V.	5%	300.000			300.000	
Leisurelands BV	16,9%	1			1	
Subtotaal		9.119.096		56.089	9.063.007	383.196
Afwaardering Waalfront BV		7.413.000			7.413.000	
Totaal		1.706.096		56.089	1.650.007	383.196

DAR

Regiogemeenten zijn naar rato van geleverde omzet eigenaar van de DAR. In 2020 heeft een periodieke herijking van de aandelenverhouding plaatsgevonden en zijn 5.435 aandelen aan de andere deelnemende gemeenten verkocht.

Waalfront

De gemeente Nijmegen heeft aflopende leningen in 2017 omgezet in een extra kapitaalstorting en rekening-courant faciliteit. Omdat de gelijknamige grondexploitaties verlieslatend waren, zijn de waardes van de betreffende deelnemingen afgewaardeerd naar '0'.

Verstrekte langlopende leningen

Langlopende leningen	boekwaarde 31-12-2019	verstrekt	afgelost	boekwaarde 31-12-2020	rente
Leningen aan woningbouwcorporaties	22.307		2.444	19.863	575
Leningen aan deelnemingen	8.077		818	7.259	106
Overige langlopende leningen	39.765	391	5.765	34.391	1.645
Overige uitzettingen > 1 jaar (beleggingen)	0			0	
Totaal	70.149	391	9.026	61.514	2.326

Leningen aan woningbouwcorporaties

Sinds de oprichting van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) in 1983 verstrekken we geen leningen meer aan woningcorporaties. In plaats daarvan lenen woningcorporaties bij banken waarbij het WSW garant staat. Dit zijn langlopende leningen die langzaam aflopen.

Leningen aan deelnemingen

In het verleden zijn aan drie deelnemingen leningen verstrekt. Het grootste deel is verstrekt aan de DAR.

Tevens is hier de rekening-courant-verhouding met het Ontwikkelingsbedrijf Waalfront opgenomen.

Overige langlopende leningen

Deze post bestaat met name uit de lening aan de Nuon/Alliander en het Stimuleringfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeente (SVN)

De lening aan de Nuon/Alliander komt voort uit de verkoop van aandelen in 1998. Een deel van de koopsom is toen omgezet in een lening.

Via het SVN verstrekken we startersleningen en duurzaamheidsleningen.

Voorraden

Het verloop en de samenstelling van de grondexploitaties is ingedeeld in hoofdgroepen van complexen. Ten behoeve van de waardering van de complexen zijn de exploitatieopzetten geactualiseerd. deze actualisatie is met inachtneming van de uitgangspunten, de parameters, zoals in de Stadsbegroting 2021-2024 zijn vastgesteld. De effecten uit het VGP maart 2021 zijn in deze balanswaardering opgenomen. Verliesverwachtingen hebben geleid tot het opnemen van een voorziening als correctie op de boekwaarde.

Grondexploitaties	boekwaarde 31-12-2019	investeringen 2020	opbrengsten 2020	resultaatname 2020	boekwaarde 31-12-2020
Stedelijke ontwikkelingsprojecten	0				0
Bedrijvigheidsprojecten	6.315	614	-430		6.499
Woningbouwprojecten	5.190	374	-28		5.535
Herstructurering	-107	1.152	-3.813		-2.768
Stadscentrum	3.484	629	-249		3.863
Waalsprong	247.778	29.672	-66.328		211.122
Maatschappelijk Vastgoed	33.329	5.913	-2.400		36.842
Koers West	41.567	3.543	-9.215		35.895
Faciliterend	-445	1.108	-1.619		-955
Projecten in ontwikkeling (pio's)	2.891	1.233	-705		3.420
Nagekomen kosten	1.198	-1.198			
Af: Voorzieningen	-32.379				-30.975
Totaal	308.821	43.040	-84.788		268.477
Nog te realiseren lasten	227.567				227.661
Nog te realiseren baten	-486.670				-456.531
Nog te realiseren opbrengsten, Niet in grexen opgenomen	-47.803				-39.529
Nog te realiseren rente voorziening	-5.091				-4.390
Totaal	-3.176				-4.313

Grondexploitaties	boekwaarde 31-12-2019	boekwaarde 31-12-2020	voorziening	nog te realiseren rente voorziening	voordelig eindresultaat
Neerbosscheweg Bastionhotel	16	0			0
Neblokooster, achterterrein	-198	-198	17	0	
Van Schuylenburgweg	134	-835			701
Bachstraat	-23	-9			0
St. Agnetenweg 25	0	77			0
Van Slichtenhorststraat 91-93 Piushove	0	11			0
Stationsplein Metterswane	8	56			0
Doddendaal 1	0	-59			0
Kolpingbuurt	-383	0			
Faciliterend	-446	-956			
Nwe Dukenburgseweg, Compaq	6.152	6.260	870	149	
Knoop Winkelsteeg	-268	-126			312
Microweg, Campusontwikkeling Synton	-205	-301			45
Molenweg Aldi	325	408			956
Hollandiaweg Energiecentrale	126	86	46	1	
Werkzaamheden Bijsterhuizen	186	172			0
bedrijvigheidsprojecten	6.315	6.499			
Malderburchtstraat Nieuw Malderborgh	-22	0			0
Vossenlaan 43	3.476	3.654	350	7	
Kinderdorp Neerbosch	1.370	1.474			92
Dorpstraat 92-118	365	408			433
woningbouwprojecten	5.190	5.535			
Tollenstraat + Dobbelmanweg	481	575			603
Dukenburg Herstructurering	-588	-3.343	547	22	
Herstructurering	-107	-2.768			

Parkeervoorziening oude Stad en woningbouw	3.484	3.785	1.896	156	
Nwe Marktstraat	0	96			0
Jan Berendsstraat 47-67	0	-18			0
Stadscentrum	3.484	3.863			
Waalsprong	247.778	211.122	8.562	2.514	
Lindenholt Noord	-89	0			
Zorgwoningen Stadbroekseweg	183	184			0
Prof. Bellefroidstraat	1.042	2.437			56
Onderwijshuisvesting	32.194	34.221	18.687	1.540	
Maatschappelijk Vastgoed	33.330	36.842			
Mercuriuspark/Nymakwartier	-1.907	-215			1.115
Waalfront	43.474	36.110			0
Koers West	41.567	35.894			
PIO's	2.891	3.420			
Nagekomen kosten	1.198				
AF: Voorzieningen	-32.379	-30.975			
Totaal	308.821	268.478	30.975	4.390	4.313

Op grond van BBV regelgeving moet naast de contante waarde van de verliesgevende exploitaties ook de verliezen op eindwaarde weergegeven worden. In onderstaande tabel is dit opgenomen.

Verliesgevende voorziening tekort op contante waarde						
Omschrijving	per 1-1-2020	contante waarde 2%	Toevoeging/ vrijval	Per 31-12-2020	jaar van afsluiten	eindwaarde
Waalsprong	10.184	204	-1.825	8.562	2033	11.076
Compaq	793	16	61	870	2028	1.019
Onderwijshuisvesting	18.799	376	-487	18.687	2024	20.228
Hezelpoort	1.859	37	0	1.896	2024	2.052
Dukenburg	570	11	-34	547	2022	569
Vossenlaan 44	50	1	299	350	2021	357
Particuliere planexploitaties	125	3	-66	62	2021	63
Totaal	32.379	648	-2.052	30.975		

Kortlopende vorderingen

Boekwaarde per	31-12-2020 (excl. voorziening)	voorziening oninbaarheid	31-12-2020	31-12-2019
vorderingen op openbare lichamen	35.033		35.033	34.344
rekening-courant derden	34.000		34.000	12.000
vorderingen bijstandswet	25.856	16.662	9.194	10.031
Belastingdebiteuren	2.977	418	2.559	4.240
Nog op te leggen belastingaanslagen	3.403		3.403	2.878
vorderingen grondverkopen	10		10	69
Debiteuren	16.546	149	16.397	3.395
overige vorderingen	2.538		2.538	505
te vorderen rente	569		569	640
Totaal	120.932	17.229	103.703	68.102

vorderingen op openbare lichamen	31-12-2020	31-12-2019
Belastingdienst (afrekening BCF en BTW)	25.573	25.013
Gemeentefonds	1.363	1.098
Ministerie SZW; vangnetregeling	0	3.472
Ministerie SZW overig	55	
overige vorderingen	8.042	4.761
Totaal	35.033	34.344

rekening-courant derden	31-12-2020	31-12-2019
Rijk; schatkistbankieren	34.000	12.000
Totaal	34.000	12.000

De gemeente Nijmegen heeft voor het verplichte schatkistbankieren een bankrekening bij het Rijk. Hieraan is een intradaglimiet van € 50 miljoen gekoppeld.

Bijstandsdebiteuren	31-12-2020	31-12-2019
Bijstandsdebiteuren	25.856	28.177
Af: voorziening inzake vermindering, kwijtschelding en oninbaarheid	-16.662	-18.146
Totaal	9.194	10.031

De vorderingen op bijstandsdebiteuren zijn gewaardeerd op basis van de nominale waarde verminderd met de voorziening voor dubieus of oninbaar. De waardering op de balans vindt dus plaats tegen een reële waarde. Op grond van het voorzichtigheidsbeginsel en de laatste inzichten is een voorziening van oninbaarheid bijstandsdebiteuren gehanteerd van 64,4%.

belastingdebiteuren	31-12-2020	31-12-2019
Belastingdebiteuren	2.977	4.640
Af: voorziening inzake vermindering, kwijtschelding en oninbaarheid	-418	-400
Bij: nog op te leggen aanslagen	3.403	2.878
Totaal	5.963	7.118

De belastingdebiteuren hebben betrekking op de debiteuren inzake gemeentelijke heffingen en leges, zoals onder meer de OZB. Op de nominale vorderingen wordt een voorziening voor vermindering, kwijtschelding en oninbaar in rekening gebracht. De nog op te leggen aanslagen die betrekking hebben op 2020 en eventueel voorgaande jaren worden hier eveneens verantwoord.

Vorderingen grondverkopen	31-12-2020	31-12-2019
vordering grondverkopen per 1 januari	69	116
Verkopen	-59	-47
Totaal	10	69

Debiteuren	31-12-2020	31-12-2019
diverse vorderingen waaronder verhuur, vervallen termijnen leningen e.d.	16.546	10.586
af: voorziening dubieuze debiteuren	-149	-7.191
Totaal	16.397	3.395

Bij de waardering van de vorderingen is de voorziening bepaald op basis van een ouderdomsanalyse, evenals een beoordeling van enkele benoemde posten.

De ouderdom van de debiteurenpost is op balansdatum:

Debiteurensaldo	TOTAAL	<30 dagen	30-60 dagen	60-90 dagen	> 90 dagen
	16.546	8.080	12	41	8.413

De posten ouder dan 90 dagen zijn voor een groot deel voorzien. Voorziening is bepaald op basis van beoordeling van de individuele posten.

Overige vorderingen	31-12-2020	31-12-2019
diverse vorderingen	83	317
schuldhulpverlening	165	186
MGR afrekening participatiewet	2.288	0
vorderingen eigen personeel, pc privé, fiets, levensloop en UWV.	2	2
Totaal	2.538	505

Liquide middelen

liquide middelen	31-12-2020	31-12-2019
kas	46	6
banksaldi	4.340	2.712
Totaal	4.386	2.718

Het betalingsverkeer loopt via de ING met een rekening-courantkrediet van € 16 miljoen.
Daarnaast bestaat een bankrekening bij de BNG met een rekening-courantkrediet van € 9 miljoen.

Overlopende activa

Nog te ontvangen en vooruit betaalde bedragen

overlopende activa	31-12-2020	31-12-2019
voorschotbedragen overheidslichamen (OMBD)	944	1.432
overige posten	8.347	9.982
Totaal	9.291	11.414

OMBD's

Naam	boekwaarde 31-12-2019	(nog te) ontvangen over 2020	aanwending in 2020	boekwaarde 31-12-2020
O088 ESF Werk is de uitkomst	1.250		523	727
O090 Economische innovatieagenda	-129		169	40
O091 Beter benutten vervolg	-31	943	1.057	82
O109 Interreg eHUBS	-20	133	248	95
O065/O077/O098/O100	181			
O090/O091/O109	180			
Eindtotaal	1.431	1.076	951	944

ESF werk is de uitkomst
Via het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is vanuit het Europees Sociaal Fonds (ESF) subsidie aan gevraagd voor de regionale arbeidsbemiddeling. Voor de periode 2014-2020 hebben wij als centrumgemeente binnen de module WerkBedrijf (MGR) deze middelen ingezet voor de arbeidsbemiddeling van bijvoorbeeld jongeren, statushouders en mensen met ernstige psychische beperkingen. Afrekening vindt plaats in 2021.

Economische innovatieagenda
Doel van deze door de provincie verstrekte subsidie is het versterken van de economische kracht van de clusters Health & High Tech, omdat zij de motor vormen van de economie van Nijmegen en de regio. Door te investeren in deze sectoren wordt gericht op duurzame groei en behoud van werkgelegenheid ten dienste van de inwoners, kennisinstellingen en bedrijven.
Looptijd juni 2018 - december 2021.

Beter benutten vervolg
Voor het programma “Beter Benutten Vervolg” hebben Rijk en Provincie middelen beschikbaar gesteld voor infrastructurele- en gedragsmaatregelen ter verbetering van de verkeerscirculatie. Op dit moment lopen nog de projecten slimme verkeerslichten en slimspitsen. Afronding voor 1 juni 2021.

Interreg eHUBS
Betreft een pilot met 13 eHubs in de regio Arnhem-Nijmegen. eHubs zijn plekken voor duurzaam deelvervoer. Bewoners kunnen daar elektrische auto's, (bak)fietsen en scooters ‘huren’. Het gaat om een Europees proefproject om elektrisch deelvervoer in steden te stimuleren.
Dit project loopt t/m december 2021 en wordt in 2022 afgerekend.

Woningbouwimpuls stationsgebied
Het Ministerie van BZK subsidieert uit de woningbouwimpuls de bijdrage van de gemeente Nijmegen aan meer en versnelde (betaalbare) woningbouw.
Beoogd wordt het faciliteren van de toevoeging van 670 woningen waarvan 419 betaalbare woningen.
Looptijd: 2020 - 2030.

Overige nog te ontvangen bedragen	31-12-2020
Te ontvangen bijdrage ingezameld afval	820
vooruitbetaalde bedragen	3.207
Te ontvangen middelen inzake thermion	641
toeristenbelasting	600
nog te ontvangen bedragen zorg	794
reclameopbrengsten	889
Ondergrondse ordening	399
Overige posten	997
Totaal	8.347

Vergelijkende cijfers 2019 zijn bij deze post niet zinvol, omdat de inhoud van deze post elk jaar anders van samenstelling is. Het totaalbedrag 2019 was € 10 miljoen.

Toelichting passiva 31 december 2020

Eigen vermogen

Boekwaarde per	31-12-2020	31-12-2019
Algemene reserve	78.032	67.261
Bestemmingsreserve	14.523	26.404
Rekeningresultaat	33.767	5.289
Totaal	**126.322**	**98.955**

Het resultaat over 2020 is als volgt opgebouwd:

Rekeningresultaat 2020	
Lasten	846.444
Baten	873.811
Saldo voor aanspreken reserves	*27.367*
Reservemutaties:	
Storting in de reserves	37.910
Onttrekking uit de reserves	31.510
Per saldo storting in reserves	*6.400*
Voordelig resultaat voor verwerking resultaatvoorstellen	**33.767**

Reserves

reserves	boekwaarde 31-12-2019	toevoeging	onttrekking	bestemming resultaat 2019	boekwaarde 31-12-2020
F022 Saldireserve	67.261	24.595	5.637	-8.187	78.033
Subtotaal algemene reserve	*67.261*	*24.595*	*5.637*	*-8.187*	*78.033*
F004 1%-regeling beeldende kunst	526				526
F029Onderwijshuisvesting	1.868				1.868
F040 ISV	251		98		153
F046 Afschrijving	823		71		752
F047Bereikbaarheidsfonds	439				439
F051 Focus citymarketing	151		75		76
F057 Duurzaamheidsmaatregelen	644	524	296		872
F059 Onderhoud vastgoed	2.134	5.408	7.176		366
F060 POG buitensport	1.621	644	640		1.625
F061 Decentralisatie bodemverontreiniging	1.357	284			1.640
F062 WMO beschermd wonen	7.325		17.501	10.176	0
F064 Masterplan BUIG	220		76		144
F065 Onderhoud stadsbrug	1.488		152		1.336
F066 Rivierenpark	3.387	56			3.443
F067 Decembercirculaire	4.170		6.187	3.300	1.283
Subtotaal overige bestemmingsreserve	*26.404*	*6.916*	*32.272*	*13.476*	*14.522*
Totaal reserves	**93.665**	**31.511**	**37.909**	**5.289**	**92.555**

Saldireserve

De saldireserve is een algemene reserve en is bedoeld om risico's op te kunnen vangen. De saldireserve maakt een belangrijk deel uit van het weerstandsvermogen. De saldireserve wordt gevoed vanuit een voordelig rekeningresultaat en/of aan de hand van een expliciet besluit van de gemeenteraad. De hoogte van de saldireserve beweegt zich binnen een bepaalde bandbreedte, bestaande uit een "harde" ondergrens en een flexibele bovengrens. Voor meer informatie hierover verwijzen wij u naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

1%-regeling Beeldende Kunst

Voor beeldende kunst worden in bouwkredieten gelden beschikbaar gesteld. Uitvoering van kunstwerken zijn losgekoppeld van de betreffende bouwplaatsen. Tegenover de gelden die via de regeling gereserveerd worden,

wordt een programma van projecten opgesteld. De grilligheid van de projecten in hun verloop- de ene opdracht duurt veel langer dan de andere en elk opdrachtproces verloopt weer anders- maakt "flexibele" beschikbaarheid van de middelen nodig. Om die reden is de reserve 1% beeldende kunst gevormd.

Reserve onderwijshuisvesting
Het doel van de reserve Onderwijshuisvesting is het oormerken van gelden voor het onderwijshuisvestingsveld. Bij raadsbesluit van 31 januari 2018 is besloten om deze reserve in te zetten voor de afboeking van de boekwaarde van de tijdelijke locatie Citadel College, zodra de definitieve locatie betrokken wordt.

Reserve ISV
Er is vastgelegd welke projecten gefinancierd moeten worden uit deze ISV reserve. Na afwikkeling van deze projecten kan de reserve vervallen. Het gaat nog om monumentensubsidies en de Valkhofmuur.

Reserve Afschrijving
Bij investeringen met een economisch nut mogen bepaalde inkomsten op grond van het BBV niet in mindering worden gebracht op de nieuwe investering (verzekeringsgelden na bijv. brand, de opbrengst uit verkoop van een pand, etc.) . Deze bijdragen kunnen in de reserve afschrijving gestort worden. Via onttrekkingen uit deze reserve worden de met die investering samenhangende kapitaallasten gedekt.

Reserve Bereikbaarheidsfonds
De reserve is in 2005 ingesteld. Het doel van deze reserve is om gelden, die ontvangen worden op grond van de bouwverordening ten behoeve van alternatieve parkeervoorzieningen, beschikbaar te houden voor de realisatie van die parkeervoorzieningen. Met het raadsvoorstel "Kiezen én Delen, Parkeren in Nijmegen, is de Verordening Bereikbaarheidsfonds gemeente Nijmegen aangepast. Belangrijkste aanpassing is dat de bestemming van dit fonds verruimd is. Voorheen was de inzet beperkt tot parkeervoorzieningen en nu gaat het om een bijdrage bereikbaarheidsbeleid in bredere zin. De parkeerbijdrage heeft als doel bij te dragen in de financiering van het bereikbaarheidsbeleid van de gemeente Nijmegen indien een nieuwe ontwikkeling er zelf niet in slaagt om de parkeerbehoefte op eigen terrein op te lossen.

Reserve Focus citymarketing
De raad heeft middelen vrij gemaakt voor het meerjarenprogramma citymarketingactiviteiten. Tevens heeft ons college het (meerjarige) uitvoeringsprogramma Citymarketing 2015-2018 vastgesteld. Teneinde middelen in te kunnen zetten voor dit doel is de reserve gevormd. In 2019 heeft een evaluatie plaatsgevonden en zal een voorstel voor een nieuw citymarketingplan gedaan worden. In samenhang daarmee wordt bezien of de restantmiddelen her bestemd worden .

Reserve duurzaamheid
De Gemeenteraad heeft in mei 2013 het Vliegwielprincipe Duurzaamheid vastgesteld. De kern van dat voorstel is dat met investeren in duurzaamheidsmaatregelen kostenbesparingen (op energie) worden gerealiseerd. Het bedrag van deze besparingen brengen we in mindering op de betreffende (energie)budgetten en storten we, ter dekking van de kapitaallasten van de gerealiseerde duurzaamheids- investeringen in de reserve duurzaamheid.

Reserve onderhoud vastgoed
Jaarlijks wordt een budget beschikbaar gesteld voor onderhoud van panden. Dit onderhoud is opgenomen in een meerjarig onderhoudsplan. De werkzaamheden kunnen jaarlijks afwijken van het budget. Ter egalisering van deze kosten en het beschikbaar houden van het budget is deze bestemmingsreserve gevormd.

Reserve POG buitensport
Jaarlijks wordt een budget beschikbaar gesteld voor onderhoud buitensport. Dit onderhoud is opgenomen in een meerjarig onderhoudsplan. De werkzaamheden kunnen jaarlijks afwijken van het budget. Ter egalisering van deze kosten en het beschikbaar houden van het budget is deze bestemmingsreserve gevormd.

Reserve decentralisatie bodemverontreiniging
Nijmegen ontvangt in de periode 2016 t/m 2020 jaarlijks 1,1 miljoen via het gemeentefonds voor uitvoering bodemtaken. Het verschil tussen deze middelen en de jaarlijkse werkelijke kosten wordt gestort in de reserve teneinde de middelen beschikbaar te houden voor dit doel.

Reserve WMO beschermd wonen
Uitgangspunt van de gemeente is dat de nieuwe taken zoveel mogelijk worden uitgevoerd met de middelen die het Rijk beschikbaar stelt. Op grond van het coalitieakkoord 2014-2018 is een reserve ingesteld waarmee onzekerheden, risico's en incidentele knelpunten en tekorten kunnen worden opgevangen voor beschermd wonen en vrouwenopvang. De beschikbaar gestelde middelen zijn ook bedoeld voor Nijmegen als centrumgemeente. In 2020 heeft de Raad besloten te stoppen met toevoegen van middelen en de bestemmingsreserve op te heffen.De vrijgevallen middelen zijn voor een deel verrekend met deelnemende gemeenten en het Nijmeegse deel is vrijgevallen ten gunste van de saldireserve. En zijn bedoeld voor het opvangen van toekomstige risico's. In het raadsvoorstel zijn een aantal risico's benoemd en deze krijgen verder hun plek in de risicoparagraaf van de P&C producten.

Reserve Masterplan BUIG
Het doel van deze reserve is egalisatie van de kosten voor de uitvoering van de projecten van het masterplan BUIG 2017-2019, met een doorloop in 2020/2021. De nu gereserveerde middelen zijn bestemd voor IPS trajecten die in 2021 door de MGR uitgevoerd zullen worden

Reserve onderhoud stadsbrug
Deze reserve is bedoeld voor het gelijkmatig spreiden van de onderhoudslasten stadsbrug. Het onderhoud is afgekocht, de termijn is contractueel vastgelegd evenals de betalingen. Het contract eindigt in 2040. In de programmakosten wordt rekening gehouden met een gelijkmatige verdeling van de onderhoudskosten en het saldo van de reserve is bestemd voor betaling van de facturen.

Reserve Rivierenpark
De gemeente heeft van het Rijk in 2016 een eenmalige afkoopsom van € 2.987.829 ontvangen voor beheer- en onderhoudswerkzaamheden aan het Rivierenpark. Dit bedrag is gestort in de reserve rivierenpark. Daarnaast wordt er jaarlijks een bedrag vanuit de exploitatie toegevoegd aan de reserve. Gedurende 25 jaar worden de kosten voor beheer en onderhoud ten laste van de reserve gebracht.

Reserve decembercirculaire
Deze reserve is in 2018 ingesteld om middelen die we van rijkswege beschikbaar gesteld krijgen, ook te behouden voor dat doel. In de decembercirculaire krijgen we als gemeente middelen uit het gemeentefonds waarbij het onmogelijk is om deze middelen nog in het betreffende jaar te besteden. Vorig jaar zijn de middelen in de reserve gestort en enkele posten zijn hieruit in 2020 bekostigd. Het restant bestaat uit middelen uit septembercirculaire 2019 ten behoeve van aardgasvrije wijken (€ 1.302.556), decembercirculaire 2019 inzake impuls regionale samenwerking GGZ (€ 30.000) en een post DU kinderen in een AZC (-€ 49.058) . In het voorstel bij deze stadsrekening wordt voorgesteld om een aantal niet bestede rijksmiddelen uit de decembercirculaire 2020 te storten in deze reserve. In onderstaande tabel wordt de samenstelling van de reserve weergegeven:

in euro's	
Decentralisatie-uitkering Verlenging impuls regionale Samenwerking GGZ	30.000
septembercirculaire 2019 inzake aardgasvrije wijken	1.302.556
Decentralisatie-uitkering Kinderen in een AZC	-49.058
Reserve per 31 december 2020	***1.283.498***

Faciliteitenbesluit opvangcentra (DU)	112.312
Pilots verdere integratie arbeidsmarkt	50.460
Ten behoeve van het project aardgasvrij	2.372.233
Voor te stellen toevoeging niet bestede middelen decembercirculaire 2020	***2.535.005***
Reserve na winstbestemming 2020	**3.818.503**

Voorzieningen

Voorziening	31-12-2019	toevoeging	aanwending	31-12-2020
voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's				
V002 bezwaar en beroep heffingen	121	329	121	329
V036 pensioenverplichting wethouders	5.390	1.117		6.507
V040 spaarverlof	26		26	0
V094 Waalfront	21.984	1.424	1.200	22.207
(-) Afwaardering deelneming Waalfront	-7.413			-7.413
V109 pensioenverplichting Stadsregio	226		10	216
Subtotaal	*20.334*	*2.870*	*1.357*	*21.846*
Egalisatievoorzieningen				
V086 verbetering toegankelijkheid openbare gebouwen	6		6	0
	6		*6*	*0*
V050 GRP-nieuw	5.085	2.524	2.056	5.553
Subtotaal	*5.085*	*2.524*	*2.056*	*5.553*
Totaal	25.425	5.394	3.419	27.399

Voorziening bezwaar en beroep heffingen

Deze voorziening dient ter afhandeling van lopende bezwaar- en beroepsprocedures met betrekking tot gemeentelijke heffingen. Bij gegrond verklaring van het bezwaar of beroep volgt een correctie op de aanslag wat kan leiden tot (gedeeltelijke) terugbetaling.

Pensioenverplichting wethouders

Deze voorziening betreft een berekende contante waarde van te zijner tijd uit te keren wethouderspensioenen. In een aantal gevallen komen de lasten in de toekomst geheel voor rekening van de gemeente Nijmegen, in andere gevallen is een verzekeringspolis afgesloten en is de voorziening getroffen voor het meerdere boven de afgesloten polis. Jaarlijks wordt een waardebepaling gedaan voor de benodigde omvang van de voorziening.

Voorziening spaarverlof

Deze voorziening is in 1993 ingesteld met als doel beschikbaar houden van financiële middelen om de kosten van inhuur van personeel af te kunnen dekken op het moment dat een ambtenaar spaarverlof opneemt. Dit is een aflopende regeling. Er is alleen nog aanwending van de bestaande voorziening, er worden geen nieuwe aanspraken meer opgebouwd. Eind 2020 is de voorziening geheel aangewend.

Waalfront

Het doel van deze voorziening is afdekking van het aandeel van de gemeente Nijmegen in het tekort van de gebiedsontwikkeling Waalfront.
In oktober 2020 is de grex 2020 vastgesteld. Deze grondexploitatie 2020 kent als eindresultaat een tekort van € 27,3 miljoen NCW per 31 december 2020, en een looptijd tot en met juli 2029. Op grond van gemaakte afspraken wordt Nijmegen voor € 3,4 miljoen belast indien per einde van de looptijd mocht blijken dat de grondexploitatie Waalfront sluit met een nadelig saldo.
Vervolgens draagt Nijmegen 50% bij in het verlies(€ 11,9 mln. deel Nijmegen).

Verder is in de grex een jaarlijkse bijdrage (tot en met 2025) van de gemeente ter grootte € 1,2 miljoen ingerekend. Deze bijdrage werd ten laste van de saldireserve uitgekeerd. Op grond van verslagleggingsvereisten is de bijdrage in 2018 ineens ten laste van de saldireserve genomen en opgenomen in de voorziening Waalfront(contante waarde € 5,8 mln. per 31-12-2020).
Doordat de grondexploitatie verlieslatend is, is de waarde van de deelneming Waalfront B.V. afgewaardeerd naar '0'. Conform verslaggevingsregels wordt voornoemde voorziening (op een aparte regel) voor hetzelfde bedrag gecorrigeerd.

Pensioenverplichting Stadsregio
In 2017 is in verband met de liquidatie van de Stadsregio Arnhem Nijmegen de pensioenvoorziening van 3 oud-bestuurders overgedragen aan de gemeente Nijmegen. De gemeente neemt de pensioenbetalingen over.

Voorziening toegankelijkheid openbare gebouwen
Deze voorziening is ingesteld met als doel openbare gebouwen beter toegankelijk te maken voor invaliden en minder mobiele ouderen. Het restantbedrag van deze voorziening kan vrijvallen. Dit is in 2020 geëffectueerd.

Voorziening GRP-nieuw
Deze voorziening is ingesteld op 8 juni 2005 en heeft als doel een meerjarige evenwichtige tariefsopbouw van de rioolrechten. Het bestedingsplan is gebaseerd op het Gemeentelijk Rioleringsplan 2017-2023.

Voorziening GRP	31-12-2019	toevoeging	Bestedingen	31-12-2020
Exploitatieresultaat (verschil begroot-realisatie) te verrekenen in tarief	2.266	27		2.293
Voorziening onderhoud	2.819	2.497	2.056	3.260
Totaal	5.085	2.524	2.056	5.553

Langlopende schulden

langlopende schulden	31-12-2019	Vermeerderingen	Aflossingen	31-12-2020	rente
obligatieleningen	68.000	30.000		98.000	576
onderhandse leningen pensioenfonds en verzekeraar	61		12	48	1
onderhandse leningen banken en ov. fin. instellingen	447.864	20.000	89.370	378.493	8.043
binnenlandse bedrijven	11.000			11.000	370
openbare lichamen	90.000			90.000	729
waarborgsommen	229		42	186	
Totaal	617.153	50.000	89.424	577.728	9.720

Bankzaken vinden overwegend plaats met de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), de Nederlandse WaterschapsBank (NWB) en het Rijk. Het Rijk in verband met het verplichte schatkistbankieren. Naast het sluiten van rechtstreekse leningen bij genoemde instellingen, maken wij ook gebruik van schuldpapier dat via de BNG loopt. In dat geval treedt de BNG op als tussenpersoon van een (obligatie)lening.
De met deze langlopende leningen samenhangende rentelast bedraagt in totaal € 9,8 miljoen in 2020.

waarborgsommen	31-12-2020	31-12-2019
beheer objecten, GB	52	52
parkeerbadges	0	43
sleutelgeld accommodaties	27	27
vastgoed management panden en woningen	107	107
Totaal	186	229

Kortlopende schulden

Kasgeldleningen en banksaldi

kortlopende schulden, kasgeldlening en banksaldi	31-12-2020	31-12-2019
Kasgeldleningen	89.000	112.000
Banksaldi	0	6
Rekening-courant derden	225	2.875
Totaal	89.225	114.881

Overzicht schatkistbankieren

Bedragen in miljoenen €	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Gemiddeld saldo per kwartaal	3,4	3,3	2,8	2,0
Af: drempelbedrag	4,4	4,4	4,4	4,4
overschrijding (-/-) / ruimte (+)	1,0	1,1	1,6	2,5

Overige kortlopende schulden	31-12-2020	31-12-2019
Crediteuren	8.469	4.675
afdracht BTW 4e kw 2020	8.201	
afdracht loonheffing en sociale lasten december 2020	8.801	8.122
Totaal	25.471	12.797

Overlopende passiva

overlopende passiva	31-12-2020	31-12-2019
voorschotbedragen overheidslichamen (OMBD)	17.960	5.199
verplichtingen inzake ondernemersfonds	126	142
nog te betalen zorgkosten	16.458	15.293
nog te betalen bedragen	11.508	18.256
nog te betalen rente onderhandse leningen	4.428	4.279
vooruit ontvangen bedragen	989	912
Totaal	51.469	44.081

OMBD's

naam gelden van derden	Boekwaarde 31-12-2019	toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde 31-12-2020
O005 Onderwijs en minderheden	161	6.822	6.863	121
O006 Volwasseneneducatie		1.091	1.031	60
O065 Projecten openbaar vervoer	-18	297	239	40
O075 Fietsprojecten	648	-29	-489	1.108
O077 project deelname CLINSH	-96	169	21	51
O078 regioarcheologie	20			20
O079 SSV gevelisolatie	625	114	196	543
O082 begeleiding ex-gedetineerden	22	54	44	31
O086 instandhouding monumenten Nijmegen	106		42	64
O087 ESF VSO PRO	1.746	102	1.737	110
O095 Groene Hub 3.0 investeringsagenda	175	240	59	356
O096 rijkssubsidie parken	162	33		195
O098 Transformatieaanpak binnenstad	-65	70		5
O100 Slimme mobiliteit	-2	1.511	770	739
O101 BTW sportbesluit in 2020	435	2.468	1.937	728
O101 BTW sportbesluit uitgaven over 2019			238	
O102 Samenwerkingsovereenkomst leefbaarheidsproblematiek	27		27	0

O106 Legacy Sons	11			11
O107 Brim subsidie	93	98		191
O108 Versterken jeugdopleiding Nijmegen	12		12	0
O110 75 jaar Vrijheid	647	181	611	217
O112 Aanpak Structurele Onveiligheid	66		65	1
O113 Trainingen MHFA-LVB-NAH-ASS	62		41	21
O115 Geïntegreerde GGZ in de wijk	0	80	60	20
O116 Eurogames en side events	0	128		128
O117 Experticecentrum jeugd	0	1.265	55	1.210
O120 SPUK GHNT	0	69	58	11
O121 Welkom in de wijk	0	24		24
O122 Positieve psychologie statushouders	0	136		136
O123 Verkeersveiligheid		992	162	831
O124 Archeologisch depot	0	500		500
O125 Nazorg jeugddetentie	0	20		20
O126 Stimulering arbeidsmarktregio RvN	0	232		232
O127 Proeftuin aardgasvrije wijken	0	3.809		3.809
O128 Regeling reductie energieverbruik	0	590	367	223
O130 Huisvesting kwetsbare doelgroepen	0	2.798	41	2.756
O131 3DCP	0	400	176	224
O132 Gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagen	0	67		67
O133 TOZO , LO en BKAP	0	4.340	1.424	2.916
O134 Versterkingsgeld	0	39		39
O136 Visievorming binnenstad		20		20
O137 Covid-19 steun		150		150
O138 spoorzone		31		31
O090/O091/O109	180			
O065/O077/O098/O0100	181			
Eindtotaal	5.199	28.911	15.787	17.960

Onderwijs en minderheden
De middelen hebben betrekking op de bestrijding van het voortijdig schoolverlaten en onderwijsachterstanden. Loopt nog door in 2021.

Volwasseneneducatie v/h Participatiebudget (Educatie, inburgering en re-integratie)
Van het Ministerie van OCW (DUO) ontvangen we als contactgemeente middelen om een kwantitatief en kwalitatief voldoende aanbod van opleidingen educatie binnen de regio te verzorgen. Hiervoor moet, in samenspraak met de overige gemeenten binnen de regio, een regionaal programma worden opgesteld.

Projecten Openbaar Vervoer
Er worden doorlopend projecten uitgevoerd ter verbetering van het openbaar vervoer. Deze projecten worden grotendeels gefinancierd door de (vm) Stadsregio/Prov. Gelderland. De subsidies worden achteraf uitbetaald na vaststelling van de subsidiedeclaratie. In 2020 zijn 2 projecten vastgesteld en nu lopen nog 2 projecten HOV.

Fietsprojecten
De voor diverse fietsprojecten toegekende subsidies verantwoorden we op deze OMBD. Er zijn nog 5 doorlopende projecten, te weten de fietsroutes renovatie Waalbrug, St. Annastraat, Schependomlaan-Korte Bredestraat en

Fiets Ubbergseweg. De subsidie voor het project Groenewoudseweg is vervallen en teruggestort. De overige projecten lopen door in 2021.

Project deelname CLINSH

Terugdringen van lokale luchtvervuiling door schepen. Nijmegen is gevraagd projectpartner te worden binnen het Europese project CLINSH (Clean INland SHipping). Het project is in 2020 verlengd en loopt door tot 30 november 2021.

SSV Gevelisolatie

Aanbrengen van geluidwerende maatregelen aan particuliere woningen. De bij de start ontvangen subsidiemiddelen zijn voor apparaatskosten t.b.v. voorbereiding en begeleiding van de latere uitvoering door een aannemer. Deze subsidie is toegekend op grond van de SSV-regeling. Voor de uitvoeringsfase door de aannemer worden aanvullende subsidiemiddelen door het ministerie verstrekt. De sanering van woningen loopt tot 2021. De nog te ontvangen/ reeds ontvangen subsidies zijn op deze post opgenomen. De maatregelen subsidieproject voor gevelisolatie op grond van de ISVG regeling zijn afgerond en via de SISA 2017 verantwoord, alleen nog niet definitief beschikt. Om die reden is het terug te betalen bedrag nog onder deze post verantwoord.

Regioarcheologie

De provincie Gelderland heeft € 80.000,-- beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het project Regioarcheologie in de gemeenten Beuningen, Berg en Dal, Druten, Heumen en Wijchen. Doel is het adviseren van gemeenten op het gebied van de archeologie; het initiëren van voorlichting, educatie; het beoordelen van de kwaliteit van archeologisch onderzoek; inbedding archeologie in RO-beleid; advisering beheer en behoud archeologische monumenten.
looptijd 2017 - 2020; afrekening in 2021.

Begeleiding ex-gedetineerden

De subsidieverlening is gebaseerd op artikel 34 van de Wet Justitiesubsidies. Doelstelling van de subsidie is om trajecten op het terrein van wonen en werken voor ex-gedetineerden te stimuleren. Voor 1 april 2021 moet verantwoording over dit project worden afgelegd.

Instandhouding monumenten

Doel is het verlenen van de provinciale subsidies voor het instandhouden van gemeentelijke monumenten.
De functie van deze OMBD is het in de lijn lopen met het vaststellingsbeleid van de provincie Gelderland ten aanzien van restauratie van monumenten, niet zijnde in het bezit van de gemeente Nijmegen.

ESF VSO PRO

Betreft de Subsidieregeling ESF 2014–2020. De middelen zijn bestemd voor projecten voor leerlingen van het voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs. De regeling richt zich op het verminderen van de jeugdwerkloosheid en arbeidsinpassing van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
Nijmegen betaalt de middelen aan de scholen. E.e.a. is vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.

Groene hub 3.0 investeringsagenda

De Investeringsagenda Arnhem Nijmegen is een bestuursakkoord tussen de provincie Gelderland, de gemeente Arnhem en de gemeente Nijmegen. Een van de 3 sporen (iconen) ín het bestuursakkoord is ‘Slimme Duurzaamheid’, waarbinnen enkele aparte subsidieprojecten lopen binnen taakveld Milieubeheer.
Looptijd juli 2017 - december 2023.

Rijkssubsidie parken

De uitvoering van het instandhoudingsplan van de parken Kronenburgerpark, Valkhof en Brakkenstein.
Looptijd: 2015 - 2020. Afrekening vindt plaats in 2021.

Transformatieaanpak binnenstad

Het gaat hier om 2 subsidies, namelijk project Transformatieaanpak Binnenstad en het Mondriaanfonds. Het Mondriaanfonds was reeds in november 2019 volledig ontvangen en daarmede ook afgewikkeld, doch de afwikkeling vanuit de OMBD voor een restant bedrag van € 4.800 is echter niet gedaan. In 2021 is dit hersteld. Het project Transformatieaanpak was in 2019 afgewikkeld en na goedkeuring is in 2020 het restant bedrag van de subsidie ad € 70.000 ontvangen.

Slimme mobiliteit
Het programma “Slimme Mobiliteit” is een vervolg op het programma “Beter Benutten Vervolg”. Rijk en Provincie stellen middelen beschikbaar voor gedragsmaatregelen ter verbetering van de verkeerscirculatie.
In 2020 is het project "samen slim en schoon 2018" afgerond.
Subsidie voor het project "Slim & Schoon Onderweg regio Arnhem Nijmegen 2020 is in 2020 toegekend en loopt tot 30 juni 2021.

BTW sportbesluit
De middelen van de subsidieregeling Specifieke Uitkering Sport worden ingezet ter stimulering, bouw en onderhoud van sportaccommodaties, teneinde het btw-nadeel op te vangen van de niet-winst beogende exploitaties van sportaccommodaties. Verantwoording vindt plaats binnen SISA.

Samenwerkingsovereenkomst leefbaarheidsproblematiek
Samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente Nijmegen en de Provincie Gelderland betreffende aanpak en kennisuitwisseling over stedelijke leefbaarheidsproblematiek. Deze overeenkomst is geëindigd op 31 december 2019 en in 2020 financieel afgewikkeld.

Legacy Sons
Legacy Sons betreft een Project Uniek Sporten, een erfenis van de SONS 2016. Het doel voor 2018-2019 is meer mensen met een beperking stimuleren om te gaan sporten en bewegen. Het jaarlijkse hoogtepunt is de deelname aan de speciale Vierdaagse, welke speciaal voor deze doelgroep wordt georganiseerd. Er wordt gericht op het starten van ten minste acht nieuwe sport- en beweegmogelijkheden voor mensen met een beperking en het toegankelijk maken van ten minste vier bestaande sportevenementen in Nijmegen.

BRIM subsidie
Doel van deze subsidie is de instandhouding van diverse monumenten waarvan de gemeente Nijmegen eigenaar is.
Op deze OMBD staat ultimo 2020 een saldo van € 190.739 voor de instandhouding van zeventien monumenten.

Versterken jeugdopleiding Nijmegen
Het doel is het versterken van de jeugdopleidingen van minimaal zes Nijmeegse sportaanbieders door de ontwikkelomgeving binnen de sportaanbieder af te stemmen op de ontwikkeling van het kind. Een geïntegreerde afstemming in het jeugdbeleidsplan, inhoudelijk gedragen door vaste krachten binnen de sportaanbieder én praktisch uitgevoerd door trainers. Het project is in 2020 afgerond.

75 jaar Vrijheid
Dit betreft de 75e herdenking van het einde van de Tweede Wereldoorlog. Het Rijk van Nijmegen maakt met tientallen partners in stad en regio een gevarieerd regionaal programma. Daarnaast is er het project “Liberty Talks (75 jaar vrijheid JONG)”.
Looptijd mei 2018 - december 2020.

Aanpak Structurele Onveiligheid
Voor de uitvoering van het project “MDA++ praktijk experiment structurele onveiligheid” in 2019 heeft het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een bijdrage van € 99.498,00 uit Projectenpool Van-Denken-Naar-

Doen beschikbaar gesteld. Het doel is de versterking duurzame veilige thuissituatie bij gezinnen met complexe multiproblematiek.

Trainingen MHFA-LVB-NAH-ASS
Doel is zoveel mogelijk mensen in de samenleving trainen hoe om te gaan met mensen met psychisch kwetsbaarheid en/of een licht verstandelijke beperking. Aan deze trainingen doen bewoners, vrijwilligers en professionals van externe partners mee. Deze aanvraag is gericht op medewerkers van de gemeente en het werkbedrijf die veel in contact komen met klanten en burgers, waaronder kwetsbare groepen. Dit project wordt in 2021 afgerond.

Geïntegreerde GGZ in de wijk
Voor de uitvoering van het project "Geïntegreerde GGZ in de wijk" heeft ZonMw in 2019 een subsidie van € 100.000 verstrekt voor de duur van maximaal 16 maanden. Doel is het starten van een netwerk ter ondersteuning van mensen met een (ernstige) psychische kwetsbaarheid zodat zij prettig kunnen (blijven) leven in de wijken waar zij nu wonen.
Looptijd: december 2019 - mei 2021.

Eurogames en side events
Voor het organiseren van het jaarlijks sportevenement Eurogames en side-events voor LHBTI in 2022 is door het Rijk en de Provincie subsidie beschikbaar gesteld. De Stichting EuroGames 2022 heeft een financieel plan uitgewerkt op basis waarvan een budgetsubsidie van in totaal € 371.000 is toegekend voor de jaren 2019 t/m 2022.

Experticecentrum jeugd
Door het ministerie van VWS is een subsidie van € 1.265.000 beschikbaar gesteld.
Doel is de opzet en realisatie van het expertisecentrum jeugdhulp voor het bovenregionale gebied via een lerende aanpak conform de uitgangspunten als bedoeld in de Kamerbrief 'Stand van zaken expertisecentra jeugdhulp' d.d. 17 juni 2020.
Looptijd: juli 2020 - april 2021.

SPUK GHNT
Door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport is in het kader van de Regeling specifieke uitkering aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling voor 3 projecten subsidie van in totaal € 173.223,59 toegekend.
Doel is het stimuleren van aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling in Nederlandse regio's in het kader van de het programma Geweld hoort nergens thuis.

Welkom in de wijk
Voor de uitvoering van het project "Een Welkom Wijk-Regio Gelderland-Zuid" heeft ZonMw in 2020 een subsidie van € 59.565 verstrekt voor de duur van maximaal 24 maanden. Doel is actieonderzoek te doen naar het samenwonen in de wijk door mensen met én zonder psychische kwetsbaarheid.

Positieve psychologie statushouders
In 2017 is voor de periode 2017-2019 subsidie uit het ESF beschikbaar gesteld door het Min van SZW. GHet project was gericht op het vergroten van maatschappelijke kansen van de doelgroep. De verantwoording is inmiddels ingediend bij het agentschap.

Verkeersveiligheid
Voor de uitvoering van verkeersveiligheidsmaatregelen in 2020 en 2021 heeft het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een specifieke uitkering beschikbaar gesteld.
Doel is het uitvoeren van kosteneffectieve en risicogestuurde infrastructurele maatregelen op het onderliggende wegennet om de verkeersinfrastructuur verkeersveiliger te maken.

Looptijd: november 2020 - november 2021.

Archeologisch depot
De provincie Gelderland heeft een subsidie van € 4,3 mln beschikbaar gesteld voor het realiseren van een gezamenlijk archeologisch depot.
Looptijd: september 2020 - december 2024.

Nazorg jeugddetentie
Het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft € 40.000 beschikbaar gesteld voor de pilot "nazorg na jeugddetentie". Doel is om de gemeentelijke regie op jonge jeugdige ex-delinquenten te versterken en structureel te verankeren.
Looptijd: december 2020 - juli 2021.

Stimulering arbeidsmarktregio RvN

De provincie Gelderland heeft een subsidie van € 590.000 beschikbaar gesteld voor het project "actieplan arbeidsmarktregio". Bestemd voor activiteiten die bijdragen aan het tegengaan van een toename van het aantal werklozen, het beschikbaar maken of behouden van stages en leerbanen en activiteiten gericht op versterking van de bestaande structuur van de arbeidsmarktregio of het toevoegen van instrumentarium.
Looptijd: september 2020 - december 2021.

Proeftuin aardgasvrije wijken
Het Ministerie van BZK heeft € 4.735.000 beschikbaar gesteld voor het project "proeftuin aardgasvrije wijken". De eenmalige uitkering wordt verstrekt voor activiteiten die tot doel hebben om via een wijkgerichte aanpak bestaande woningen en andere gebouwen aardgasvrij of aardgasvrij-ready te maken met het oog op leren hoe de wijkgerichte aanpak kan worden ingericht en opgeschaald.
Looptijd: november 2020 - december 2028.

Regeling reductie energieverbruik
Het Ministerie van BZK heeft € 589.650 beschikbaar gesteld voor de regeling reductie energieverbruik.
De ambitie is het bereiken van 7.454 Nijmeegse woningen en bij 4.536 woningen daadwerkelijk energiebesparende maatregelen doorvoeren.
Looptijd januari 2020 - december 2021.

Huisvesting kwetsbare doelgroepen
Door het Ministerie van BZK is 2.793.700 beschikbaar gesteld voor de huisvesting van kwetsbare doelgroepen.
De middelen zijn bestemd voor de projecten :

- flexibele woonplekken
- Skaeve huse
- tijdelijke woningen Winkelsteeg

Looptijd 2020 - 2022

3DCP
Rijkswaterstaat verstrekt een financiële vergoeding van maximaal € 400.000 voor door de Gemeente Nijmegen te maken kosten voor de realisatie van een 3D geprinte brug. De vergoeding wordt verstrekt na het indienen van facturen.
Looptijd: november 2020 -

Gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagen

De regeling voorziet in het verstrekken van een specifieke uitkering aan gemeenten waarmee zij gedupeerden van de toeslagenaffaire kunnen ondersteunen en helpen. Doelgroep van de ondersteuning zijn alle gedupeerden die een gemeentelijk hulpverleningstraject willen volgen, waarvan de problematiek toegewezen kan worden aan de toeslagenproblematiek.
Looptijd: december 2020 - december 2023

TOZO , LO en BKAP
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB), besluit van 17 april 2020, welke op 22 april 2020 van kracht is geworden en met terugwerkende kracht per 1 maart 2020 in werking getreden. Dit besluit bevat tijdelijke regels omtrent bijstandsverlening aan zelfstandigen die financieel getroffen zijn door de gevolgen van de crisis in verband met COVID-19. Het restant bedrag is bedoeld voor uitkeringen in 2021.

Versterkingsgeld , aanpak terrorisme
Voor de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme is door het Ministerie van Justitie en Veiligheid € 1.500 beschikbaar gesteld voor 2021. Dit bedrag is in december 2020 uitbetaald.

Visievorming binnenstad
De provincie Gelderland heeft voor het ontwikkelen van een toekomstvisie voor het centrumgebied € 23.460 beschikbaar gesteld.
Looptijd: november 2020 - maart 2021.

Covid-19 steun
Voor de uitvoering van diverse activiteiten i.v.m. Covid-19 is door de Provincie Gelderland € 502.693 subsidie verleend.
Dit betreft het inhuren van medewerkers voor de uitvoering, noodopvang en tegemoetkoming aan ondernemingen en aan gemeenschapsvoorzieningen.
Looptijd: maart 2020 - december 2020.

Spoorzone
Door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat is in december 2020 een specifieke uitkering van € 66.116 toegekend. Doel is het doen van onderzoek naar de gebiedsontwikkeling in de stationsomgeving Nijmegen.
Looptijd: januari - juni 2021

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Gewaarborgde geldleningen

De gemeente staat garant voor geldleningen die zijn verstrekt aan o.a. woningcorporaties en schoolbesturen. Onderstaand het totaal van deze garanties.

gewaarborgde geldleningen (bedragen x 1.000)	percentage door de gemeente te waarborgen	boekwaarde 31-12-2020	boekwaarde 31-12-2019
Eigen woningverbetering met 50% deelname Rijk	50%	661.957	600.385
Krediethypotheken	100%	1.217	1.260
Hypotheken (woon)verenigingen en particulieren	100%	21.574	24.653*
Overige zakelijke zekerheidstellingen	100%	501	546
Schoolbesturen	100%	51.022	37.040
		736.271	663.884

* Inclusief € 23.166.000 nagekomen posten

Langlopende huurcontracten

De gemeente huurt de bij elkaar gelegen adressen Arsenaalgas 7, 7a en 8, Mariënburg 75 en de parkeergarage Mariënburg in één contract van een vastgoedeigenaar. De totale jaarlijkse huurpenningen daarvoor bedragen circa € 1,4 miljoen.
De looptijd voor de objecten Arsenaalgas 8 (= kantoor boven de parkeergarage Arsenaalgas 7) en Mariënburg 75 (= Elckerlyc) eindigt per 1-1-2033.
De looptijd voor Arsenaalgas 7 en 7a (= parkeergarage en fietsenstalling) eindigt per 1-8-2034.
VSA (Sport en Recreatie) huurt het pand Triavium aan de Van Rosenburgweg 2 voor een jaarlijks bedrag van circa € 1,1 miljoen (inclusief bijdrage onderhoud). Het contract loopt t/m 23 september 2033.

Inkoopcontracten groter dan € 214.000 inkoopwaarde

De gemeente Nijmegen heeft diverse inkoopcontracten afgesloten – dan wel heeft aanbestedingen lopen voor contracten – met een inkoopwaarde voor de jaren 2021 en later van meer dan € 214.000. Belangrijke financiële verplichtingen zijn of worden daarmee aangegaan ten aanzien van de volgende inkoopcategorieën:

- Afvalverwijderingsdiensten
- Arbo en BHV
- Beveiligingsdiensten
- Civiele werkzaamheden bouw/aanleg
- Civiele werkzaamheden onderhoud
- Commun.PR en representatie
- Diversiteit
- Doelgroepenvervoer
- Drukkerijdiensten
- Elektriciteit, gas, water
- Groenvoorziening
- Hardware
- Huurkosten
- Inhuur en advies
- Interieurinrichting
- Jeugd
- Jeugdhulp Met verblijf
- Jeugdhulp Zonder verblijf
- Kantine- en catering dienstgebouwen
- Kantoorartikelen
- Milieudiensten/straatreiniging
- Netwerken en telecom
- Onderhoud gem. gebouwen
- Opleiding, training, werving e
- Opvang en beschermd wonen
- Parkeergerelateerde inkoop
- Post- en koeriersdiensten
- Publieke gezondheid
- Schoonmaak alles
- Software
- Straatmeubilair en speelvoorzieningen
- Verzekeringen
- Verhuiskosten
- Volwassenen educatie
- Wagenpark en brandstof
- Welzijn
- Werkkleding en toebehoren
- WMO Huishoudelijke hulp
- WMO Hulpmiddelen
- WMO Ondersteuning

- Kunstmatig aangelegd bouwwerk
- Maatwerkvoorzieningen algemeen
- WMO Verblijf

Leasecontracten
De gemeente Nijmegen heeft een raamovereenkomst met Athlon Car Lease Nederland B.V. voor het leasen van auto's. De kosten in 2020 bedroegen ongeveer € 190.000

Gebeurtenis na balansdatum
Niet van toepassing.

Grondslagen

Balans

ALGEMEEN
De jaarrekening is opgesteld op basis van de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten.
Activaposten (bezittingen) worden in beginsel gewaardeerd op basis van de vervaardigingsprijs (grondexploitaties) of verkrijgingsprijs (overig). Als de marktwaarde van een materieel actief blijvend lager is dan de boekwaarde, wordt het actief tot deze waarde afgewaardeerd. Voor verwachte verliezen bij grondexploitaties of het risico van oninbare vorderingen worden voorzieningen getroffen.
Passivaposten (eigen en vreemd vermogen) worden in beginsel gewaardeerd op basis van de nominale waarde.

IMMATERIËLE VASTE ACTIVA
Onder de immateriële vaste activa vallen de kosten van onderzoek & ontwikkeling en bijdrage aan activa in eigendom van derden. Hierop wordt in 5 jaar afgeschreven.

MATERIËLE VASTE ACTIVA
Onderscheid wordt gemaakt in investeringen met economisch respectievelijk maatschappelijk nut. Investeringen met economisch nut dragen bij aan de mogelijkheid om middelen te verwerven (bijvoorbeeld door de kosten ervan in tarieven te verwerken).
Tijdens de vervaardiging van een actief wordt rente toegerekend voor de benodigde financiering. Bij activering worden eventuele bijdragen van derden in mindering gebracht. Afschrijving vindt plaats tegen een percentage van de aanschaffingswaarde, gebaseerd op de gemiddelde levensduur van de activa. Dit conform de richtlijn ‘investeren & waarderen, activeren en afschrijven activa’. Een aantal activa kennen een annuitaire afschrijving.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA
Onder de financiële vaste activa vallen de kapitaalverstrekkingen aan verbonden partijen en de verstrekte leningen. De kapitaalverstrekkingen aan verbonden partijen bestaan uit aandelen in vennootschappen. deze worden gewaardeerd tegen aanschafprijs of lagere marktwaarde.

VOORRADEN
Onder de voorraden vallen de grondexploitaties. Het onderhanden werk van de grondexploitaties wordt gewaardeerd tegen het saldo van de gerealiseerde kosten en opbrengsten. Dit gaat zowel om de directie kosten voor het verwerven, slopen en bouw- en woonrijp maken als ook de rente- en plankosten. Een eventuele voorziening voor verwachte verliezen wordt hierop in mindering gebracht.

KORTLOPENDE VORDERINGEN
Deze vorderingen hebben een looptijd van minder dan 1 jaar. Voor het uitstaand saldo aan belastingdebiteuren en bijstandsvorderingen zijn voorzieningen getroffen.

OVERLOPENDE ACTIVA/LIQUIDE MIDDELEN
Deze posten zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

EIGEN VERMOGEN
Onder het eigen vermogen staan de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het saldo van het overzicht van baten en lasten.

VOORZIENINGEN
Onder de voorzieningen zijn de voorzienbare verplichtingen, verliezen en/of risico's opgenomen. Dit voor zover de omvang redelijkerwijs is in te schatten. Daarbij zijn er egalisatievoorzieningen voor kosten die in volgende jaren gemaakt worden, maar hun oorsprong vinden in het huidige jaar. Hieronder vallen de onderhoudsvoorzieningen die worden bepaald op basis van de laatst bekende geactualiseerde plannen. In de voorziening gemeentelijk rioleringsplan (GRP) komen de volgende drie componenten in samenhang terug, maar zijn wel afzonderlijk zichtbaar:
• onderhoud;
• jaarlijkse financiële resultaten.

Voorzieningen die de waarde van een actief corrigeren worden aan de activazijde gepresenteerd en daar in mindering gebracht op het actief.
Voorzieningen waarvan de hoogte wordt bepaald door geldstromen over een langdurige periode in de toekomst worden gewaardeerd op contante waarde.

LANGLOPENDE SCHULDEN
Deze schulden hebben een looptijd van meer dan 1 jaar en worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

VLOTTENDE PASSIVA
Deze posten zijn tegen nominale waarde gewaardeerd.

Baten en lasten

ALGEMEEN
Baten (opbrengsten) en lasten (kosten) worden gerangschikt conform de begroting en toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.
Uitzonderingen zijn dividenden en bepaalde personele lasten. Dividendopbrengsten uit deelnemingen worden geschat op basis van ervaringscijfers. Als het uiteindelijke dividend hiervan afwijkt wordt dit verantwoord in het jaar waarin het dividend wordt ontvangen. Voor arbeidsgerelateerde verplichten van een jaarlijks vergelijkbaar volume mag geen voorziening of schuld worden opgenomen. Daarom worden deze personele lasten toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.

GRONDEXPLOITATIES
Verwachte verliezen voor planexploitaties worden genomen zodra deze voorzienbaar zijn. Hiertoe wordt een voorziening gevormd voor het verwachte verlies aan het einde van de looptijd. Dit toekomstige verlies wordt contant gemaakt naar nu.
Verwachte winsten worden in principe genomen bij het afsluiten van een planexploitatie. Tussentijds wordt slechts winst genomen als de boekwaarde van het onderhanden werk negatief is (meer opbrengsten dan kosten) én groter is dan de hoogte van de nog te maken kosten. In verband met de uitspraken van de commissie BBV over de tussentijdse winstname wordt ook in Nijmegen de POC methode gehanteerd voor het bepalen van de tussentijdse winstname in plaats van het hiervoor genoemde gemeentelijke, voorzichtigere, beleid.

SCHATTINGSONZEKERHEID GRONDEXPLOITATIE
Ten aanzien van de waardering van een tweetal grondexploitaties; Waalfront (in de jaarrekening verantwoord onder financiële vaste activa, deelnemingen) en Waalsprong (in de jaarrekening verantwoord als voorraad | grondexploitaties) bestaat een schattingsonzekerheid. Hoewel de op dit moment meest waarschijnlijke inschatting is opgenomen in de jaarrekening, kan de realisatie in de toekomst aanzienlijk afwijken van deze inschatting. Deze schattingsonzekerheid ontstaat door de omvang en de lange looptijd van deze grondexploitaties tot en met 2028 (Waalfront) respectievelijk 2033 (Waalsprong).

RESERVES
Toevoegingen aan en onttrekkingen uit reserves worden rechtstreeks op de reserves gemuteerd, vóór het saldo van de rekening. Dit conform de begroting of expliciete besluitvorming door de Raad.

GEMEENTELIJK RIOLERINGSPLAN (GRP) *Financiële resultaten op de exploitatie*
De werkelijke lasten en baten zullen afwijken van de ramingen.
Deze worden gestort in of onttrokken aan een voorziening GRP. Wij willen transparant laten zien dat alle geïnde rioolrechten ook daadwerkelijk worden aangewend voor werkzaamheden voortvloeiend uit het GRP. Ons argument daarvoor is dat de burger helder moet kunnen zien dat het geld daadwerkelijk wordt besteed aan het doel waarvoor het wordt opgehaald.

EIGEN BIJDRAGEN CAK
Bij de WMO vraagt de gemeente een eigen bijdrage aan de burger. De oplegging en inning is landelijk belegd bij het Centraal Administratie Kantoor (CAK).

VENNOOTSCHAPSBELASTING
Indien we per saldo winst maken over onze commerciële activiteiten dragen we daar vennootschapsbelasting over af.

Bijlagen

Sisa bijlage

Toelichting G4:
Het is niet mogelijk geweest om alle beschikkingen in 2020 te verantwoorden. Dit is administratief verwerkt in 2021. Het betreft een verschuiving tussen de jaren die per saldo neutraal verloopt. In 2020 zijn op de volgende onderdelen de bedragen lager verantwoord, deze zullen in de verantwoording 2021 tot uitdrukking komen: TOZO levensonderhoud circa € 197.000 bruto en kapitaalverstrekkingen TOZO circa € 53.000.
Bovenstaande werkwijze is in lijn met paragraaf 9.16 van de Nota verwachtingen accountantscontrole en is tevens afgestemd met de accountant.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Definitief SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2020 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 15 februari 2021								
Jen V	**A5**	**Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme**	Naam hoofdcategorie	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per hoofdcategorie (Ja/Nee)	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T) per hoofdcategorie.	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m jaar T) per hoofdcategorie	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/Nee) in (jaar T) per hoofdcategorie - bij Ja is indicator 06 verplicht	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens projectplan per hoofdcategorie
					Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden)	Vanaf SiSa 2021 Incl. SiSa tussen medeoverheden		
		Gemeenten						
			Aard controle n.v.t. Indicator: A5/01	*Aard controle D1 Indicator: A5/02*	*Aard controle R Indicator: A5/03*	*Aard controle R Indicator: A5/04*	*Aard controle n.v.t. Indicator: A5/05*	*Aard controle n.v.t. Indicator: A5/06*
		1	Analyse van de lokale problematiek met betrekking tot radicalisering en extremisme en de evaluatie van de	Nee	€ 5.060	€ 5.060	Nee	

				aanpak van radicalisering en extremisme;					
			2	Persoonsgerichte aanpak van geradicaliseerde personen;	Nee	€ 0	€ 0	Nee	
			3	Opbouwen, behouden en faciliteren van een netwerk van personen en organisaties die betrokken zijn bij de preventie van radicalisering;	Nee	€ 4.551	€ 4.551	Nee	
			4	Deskundigheidsbevordering en voorlichting van personen en organisaties die betrokken zijn bij de preventie van radicalisering;	Nee	€ 0	€ 0	Nee	
			5	Preventie-activiteiten gericht op specifieke kwetsbare doelgroepen;	Nee	€ 62.153	€ 62.153	Nee	

		6	Evalueren van de activiteiten die zijn verricht in het kader van het tegengaan van radicalisering, extremisme en terrorisme.	Nee	€ 0	€ 0	Nee	
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A5/07*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A5/08*				
			Nee	Nee				
FIN	**B1**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal gedupeerden (met overlegbare bevestigingsbrief van Belastingdienst/Toeslagen *Aard controle R* *Indicator: B1/01*	Besteding (jaar T) van onderdelen a, b en d. (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdelen a, b en d (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/03*	Besteding (jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B1/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B1/06*
			0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
BZK	**C1**	**Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik**	Totaal ontvangen bedrag beschikking	Eindverantwoording (Ja/Nee)				

		Gemeenten		*Aard controle R* *Indicator: C1/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/02*		
				€ 589.650	Nee		
				Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) aan afwijkingen. Alleen invullen bij akkoord ministerie.
				Aard controle n.v.t. *Indicator: C1/03*	*Aard controle R* *Indicator: C1/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/05*	*Aard controle R* *Indicator: C1/06*
			1	Aanbieden kleine energiebesparende maatregelen	€ 264.960	Nee	
			2	Energieadvies (collectief en maatwerk)	€ 69.233	Nee	
			3	Collectieve inkoop van isolatie, inregelen CV en zonnepanelen	€ 32.750	Nee	
			4	Inzet energiecoaches of -ambassadeurs	€ 0	Nee	
			5				

				Kopie projectnaam/nummer	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)
				Aard controle n.v.t. *Indicator: C1/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/10*
			1	Aanbieden kleine energiebesparende maatregelen	€ 264.960	Door de coronacrisis wordt een deel van de werkzaamheden in 2021 uitgevoerd. Cf. Staatscourant 2021, 5991 loopt de RRW nu t/m 31 december 2021. Zie Staatscourant 2021, 5991 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen (officielebekendmakingen.nl).	Nee
			2	Energieadvies (collectief en maatwerk)	€ 69.233	Idem dito	Nee
			3	Collectieve inkoop van isolatie, inregelen CV en zonnepanelen	€ 32.750	Idem dito	Nee
			4	Inzet	€ 0	Idem dito	Nee

			energiecoaches of -ambassadeurs					
		5						
BZK	**C9**	**Specifieke uitkering woningbouwimpuls** Gemeenten	Projectnaamnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/01*	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/02*	Aantal woningen cumulatief (t/m jaar T) **gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/03*	Realisatie maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 04 verplicht. *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/04*	Toelichting afwijking realisatie maatregelen (jaar T) volgens projectplan *Aard controle R* *Indicator: C9/05*	
		1	Afwachten op reactie ministery	0	0	Ja		
		2	Afwachten op reactie ministery	0	0	Ja		
		3	Afwachten op reactie ministery	0	0	Ja		
		4						
		5						
			Kopie projectnaamnummer	Totale besteding (jaar T)	Bestedingen in (jaar T) komen overeen met aanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 07 verplicht	Toelichting besteding (jaar T) volgens projectplan	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	

				Aard controle n.v.t. *Indicator: C9/06*	*Aard controle R* *Indicator: C9/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/10*
			1	Afwachten op reactie ministery	€ 0	Ja		€ 0
			2	Afwachten op reactie ministery	€ 0	Ja		€ 0
			3	Afwachten op reactie ministery	€ 0	Ja		€ 0
			4					
			5					
				Kopie projectnaamnummer	Realisatie afwijkingen in (jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Prijzen woningen komen overeen met projectplan (Ja/Nee)	Percentage gebouwde betaalbare woningen ten opzichte van het totaal aantal gebouwde woningen (t/m jaar T)
				Aard controle n.v.t. *Indicator: C9/11*	*Aard controle R* *Indicator: C9/12*	*Aard controle R* *Indicator: C9/13*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/14*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/15*
			1	Afwachten op reactie ministery		€ 0	Ja	0
			2	Afwachten op reactie ministery		€ 0	Ja	0
			3	Afwachten op reactie ministery		€ 0	Ja	0
			4					

		5						
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C9/16*					
			Nee					
BZK	**C30**	**Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 2e ronde**	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) te laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij gemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij-readygemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aanvraag is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee) Indicator 06 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 05 'Nee' is ingevuld
		Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: C30/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C30/02*	*Aard controle D2* *Indicator: C30/03*	*Aard controle D2* *Indicator: C30/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C30/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C30/06*
			€ 0	€ 0	0	0	Ja	
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.*					

			Indicator: C30/07					
			Nee					
BZK	**C31**	**Regeling vaststelling regels verstrekken eenmalige specifieke uitkering aan gemeenten huisvesting kwetsbare doelgroepen** Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C31/01*	Cumulatieve besteding (t/m Jaar T) *Aard controlen n.v.t.* *Indicator: C31/02*	Besteding (jaar T) aan projecten die niet zijn opgenomen in de toezegging *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/03*	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 03 een bedrag is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C31/05*	
			€ 37.308	€ 37.308	€ 0		Nee	
OCW	**D1**	**Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten** Contactgemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D1/01*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D1/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D1/03*			
			€ 1.378.707	€ 284.875	Ja			

OCW	**D1A**	**Regionale maatregelen voortijdig schoolverlaten 2016-2021** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten** Contactgemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D1A/01* € 844.243	Besteding aan contactschool (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D1A/02* € 6.891	Totale besteding (jaar T) van educatie (automatisch) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D1A/03* € 851.134	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D1A/04* € 111.636	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D1A/05* Ja	
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01* € 3.349.437	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02* € 2.094.314	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03* € 0	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04* € 0		

			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*	
		1					
OCW	**D10**	**Volwasseneneducatie** Contactgemeenten	Verstrekte uitkering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D10/01*	Besteding (jaar T) van educatie *Aard controle R* *Indicator: D10/02*	Reservering besteding van educatie in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) *Aard controle R* *Indicator: D10/03*	Onttrekking besteding van educatie in jaar T van volgend kalenderjaar (jaar T+1) *Aard controle R* *Indicator: D10/04*	
			€ 1.091.085	€ 1.031.064	€ 60.358	€ 0	
OCW	**D11**	**Regeling specifieke uitkering extra financiële middelen RMC-functie** Contactgemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D11/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D11/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D11/03*		

			€ 0	€ 0	Nee			
OCW	**D12**	**Regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2020–2024** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten** Contactgemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D12/01*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D12/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12/03*			
			€ 0		Nee			
OCW	**D12A**	**Regeling regionale aanpak voortijdig schoolverlaten 2020–2024** **Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten** Contactgemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D12A/01*	Besteding aan contactschool (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D12A/02*	Totale besteding (jaar T) van educatie (automatisch) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12A/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D12A/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D12A/05*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
IenW	**E3**	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai**	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinfo	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze

			rmatie						regeling ten laste van Rijksmiddelen
		Subsidieregeling sanering verkeerslawaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/01*	*Aard controle R* *Indicator: E3/02*	*Aard controle R* *Indicator: E3/03*	*Aard controle R* *Indicator: E3/04*	*Aard controle R* *Indicator: E3/05*	*Aard controle R* *Indicator: E3/06*
		1	IenW/BSK-2020/52183	€ 118.106	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/08*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/09*	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/10*	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator:*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator:*

							E3/11	*E3/12*
		1	IenW/BSK-2020/52183	€ 118.106	€ 0	€ 0		Nee
		2						
IenW	**E19**	**Regeling specifieke uitkering uitvoeringspilots Ruimtelijke Adaptatie tweede tranche** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E19/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E19/02*	Cofinanciering (jaar T) ten laste van eigen middelen *Aard controle R* *Indicator: E19/03*	Totale cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) ten laste van eigen middelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E19/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E19/05*	
			€ 0	€ 0	€ 85.340	€ 85.340	Nee	
IenW	**E20**	**Regeling stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/02*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E20/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/04*		
			€ 461.307	€ 461.307	€ 299.554	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid van de op te leveren en de opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (m1, m2, aantallen)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		

			Aard controle n.v.t. *Indicator: E20/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/06*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E20/08*		
		1	Verbreden fietspaden	Ja	710	Meters		
		2	Verharding - verwijderen oneffenheden	Nee	24	Dagen		
		3	Verharding - vullen gaten en scheuren	Nee	1	Dagen		
		4	Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW	Nee	15	Aantal kruispuntplateaus		
		5	Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden - drempel	Nee	37	Aantal drempels		
		6	Volwaardig afwaarderen gebiedsontsluitingsweg 50 km/uur naar een erftoegangsweg 30 km/uur	Nee	1.243	Meters		
		7	Aanleg van een fietsoversteek (middeneiland), alleen bij een kruispunt	Nee	1	Aantal kruispunten		
		8						
Ien W	**E21**	**Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra 2020 – 2022**	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cofinanciering (jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Is voldaan aan artikel 15 van de regeling specifieke uitkering

		Gemeenten en GR'en	*Aard controle R* *Indicator: E21/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/02*	*Aard controle R* *Indicator: E21/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/05*	circulaire ambachtscentra? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	Ja
			Toelichting aan welke voorwaarde(n) van artikel 15 vd regeling word(t)(en) niet voldaan? (a of/en b of/en c)? (verplicht als bij 06 Nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/07*					
Ien W	**E39**	**Incidentele specifieke uitkering Spoorzones**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E39/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E39/02*	Eindverantwoording totale project (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E39/03*			

			€ 76.130	€ 76.130	Nee			
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 99.994.947	€ 589.104	€ 7.095.340	€ 16.919	€ 302.691	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)

			Aard controle R *Indicator: G2/07*	*Aard controle R* *Indicator: G2/08*	*Aard controle R* *Indicator: G2/09*	*Aard controle R* *Indicator: G2/10*	*Aard controle R* *Indicator: G2/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/12*
			€ 756.370	€ 151.306	€ 0	€ 1.849.892	€ 0	Ja
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2020** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) uitvoerings- en onderzoekskosten artikel 56, eerste en tweede lid, Bbz 2004 (exclusief Bob)
			Aard controle R *Indicator: G3/01*	*Aard controle R* *Indicator: G3/02*	*Aard controle R* *Indicator: G3/03*	*Aard controle R* *Indicator: G3/04*	*Aard controle R* *Indicator: G3/05*	*Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 55.000	€ 55.000	€ 52.766	€ 0	€ 0	€ 17.029

			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/07*					
			Ja					
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2020** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 12.215.954	€ 465.807	€ 75.266	€ 50	€ 0
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 4.369.238	€ 219.733	€ 37.998	€ 687	€ 0

		3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	€ 2.682.595	€ 67.478	€ 4.564	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Totaal bedrag vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/07*	*Aard controle R* *Indicator: G4/08*	*Aard controle R* *Indicator: G4/09*	*Aard controle R* *Indicator: G4/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	3.816	163	€ 180.836	Ja	
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	1.135	73		Ja	
		3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)	915	30		Ja	
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle*	

			Indicator: G4/12	*Indicator: G4/13*	*Indicator: G4/14*	*Indicator: G4/15*	*R Indicator: G4/16*	
		1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
		2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
		3	Tozo 3 (1 oktober t/m 31 december 2020)					
VWS	**H1**	**Ministeriële regeling heroïnebehandeling** Gemeenten	Feitelijke bezetting behandelplaatsen (jaar T) **Afspraak** *Aard controle D1* *Indicator: H1/01*	Feitelijke bezetting behandelplaatsen (jaar T) **Realisatie** *Aard controle D1* *Indicator: H1/02*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H1/03*			
			25	25	€ 700.140			
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R.* *Indicator: H4/01*	Overig (jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 2.468.407	€ 532.083				
			Projectnaam/nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten	Toelichting

					Rijksmiddelen	Rijksmiddelen	laste van Rijksmiddelen		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: H4/03	*Indicator: H4/04*	*Indicator: H4/05*	*Indicator: H4/06*	*Indicator: H4/07*	*Indicator: H4/08*
			1	TV51; Sportbeleid en activering	€ 73.052	€ 0	€ 73.052	€ 0	
			2	TV52; Sportaccommodaties	€ 811.303	€ 342.814	€ 332.158	€ 136.331	
			3	TV61; Samenkracht en burgerparticipatie	€ 134.842	€ 64.834	€ 46.566	€ 23.442	
			4	Investeringen	€ 917.127	€ 883.944	€ 33.183	€ 0	
			5	Sportfondsen Nijmegen (SFN)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			6						

				Kopie projectnaam/nummer	Totale besteding (jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (jaar T) per project ten opzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen (automatische berekening)
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*
				Indicator: H4/09	*Indicator: H4/10*	*Indicator: H4/11*
			1	TV51; Sportbeleid en activering	€ 73.052	3%

		2	TV52; Sportaccommodaties	€ 811.303	33%			
		3	TV61; Samenkracht en burgerparticipatie	€ 134.842	5%			
		4	Investeringen	€ 917.127	37%			
		5	Sportfondsen Nijmegen (SFN)		0%			
		6						
VWS	**H7**	**Regeling specifieke uitkering aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling** Gemeenten	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T) **Zelfstandige uitvoering**	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2021 Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Project is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee)	Toelichting	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: H7/01*	*Aard controle R* *Indicator: H7/02*	*Aard controle R* *Indicator: H7/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H7/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: H7/05*	
		1	SPUK GHNT Creating the Next Generation 2020 - 2021 / 330905	€ 37.916	€ 37.916	Ja		
		2	SPUK GHNT Meldcodebijeenkomsten voor	€ 7.450	€ 7.450	Ja		

			professionals werkzaam in het onderwijs en kinderopvang 2020 / 330906					
			3 SPUK GHNT Ouderbijeenkomsten Complexe Scheidingen 2020 - 2021 / 330904	€ 12.954	€ 12.954	Ja		
			4					
			Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H7/06*	Projectwerkzaamheden afgerond? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H7/07*				
			Ja	Nee				
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord**	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/01*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/02*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/03*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	
			€ 0	€ 80.000	€ 0	€ 80.000	Nee	

VWS	H9	**Regeling specifieke uitkering opzet expertisecentra jeugdhulp 2020**	Besteding (jaar T) Zelfstandige uitvoering **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H9/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) Inclusief uitvoering voor derden vanaf SiSa 2021 *Aard controle R* *Indicator: H9/02*	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H9/03*	Toelichting (als bij indicator 03 nee is ingevuld toelichting verplicht) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H9/04*	Is deelgenomen aan de stuurgroep expertisecentra jeugd (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H9/05*	Is deelgenomen aan de het lerend netwerk (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H9/06*
			€ 54.594	€ 54.594	Nee	Door de coronacrisis wordt een deel van de werkzaamheden (2020) in 2021 uitgevoerd.	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H9/07*					
			Nee					

Gemeentefonds

Omschrijving	aantal	bedrag p/e	bedrag x €1
Inwoners	177.659	161	28.690.000
Eenouderhuishoudens	6.313	828	5.226.000
Eenpersoonshuishoudens (miv 2016)	52.250	52	2.711.000
eenpersoonshuishoudens 65 t/m 74 jaar	5.552	16	88.000
Eenpersoonshuishoudens tussen 75 en 84 jaar	3.600	63	228.000
Eenpersoonshuishoudens boven 85 jaar	1.663	111	184.000
Eenouderhuishoudens met 2 of meer kinderen	2.258	1.258	2.841.000
Ouders met langdurig psychisch medicijngebruik	1.556	3.555	5.530.000
Medicijngebruik met drempel	22.036	372	8.202.000
Bedden	148.521	1	122.000
jongeren < 20 jaar	29.228	727	21.237.000
inwoners onder 65 jaar	149.084	4	605.000
ouderen 65+	28.575	101	2.879.000
ouderen 75-85 jaar	8.558	26	226.000
ouderen 65 t/m 74 jaar	16.924	0	3.000
ouderen 85 jaar en ouder	3.093	0	1.000
huishouden met laag inkomen	30.021	31	921.000
huishouden met laag inkomen (drempel)	21.415	694	14.867.000
huishoudens	99.342	92	9.125.000
huishoudens met laag inkomen tusen 65 en 74 jaar	2.812	124	348.000
huishoudens met laag inkomen tussen 75 en 84 jaar	1.527	495	756.000
huishoudens met laag inkomen boven 85 jaar	539,50719	864	466.000
Jeugdigen in gezinnen met armoederisico	4.998	241	1.207.000
gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens)	47.356	-123	-5.831.000
Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen (huishoudens met kinderen)	9.985	-482	-4.811.000
Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 65 t/m 74 jaar	5.834	113	659.000
Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 75 t/m 84 jaar	3.169	452	1.432.000
Gemiddeld gestandaardiseerd inkomen 85 en ouder	1.119	791	885.000
Bijstandsontvangers	7.131	2.150	15.331.000
Loonkostensubsidie (miv 2016)	162	1.957	317.000
bijstandshuishoudens met minderjarige kinderen	1.669	648	1.082.000
Bijstandsontvangers eenoudershuishoudens (3-jaars gemiddelde)	1.602	1.716	2.748.000
re-integratie klassiek	20,817	358.505	7.463.000
Uitkeringsontvangers	16.515	86	1.427.000
uitkeringsontvangers minus bijstandontvangers (3-jaars gemiddelde)	9.384	1.063	9.978.000
Wajong	3.425	863	2.956.000
Minderheden	15.025	324	4.872.000
Klanten potentieel lokaal	208.210	48	9.930.000
Klanten potentieel regionaal	356.860	24	8.682.000
Leerlingen VO	11.194	371	4.148.000
Leerlingen (V)SO	5.413	231	1.249.000
basisonderwijsleerlingen met gewicht 0,3	509	-1.605	-817.000
basisonderwijsleerlingen met gewicht 1,2	484	-2.521	-1.220.000
oppervlakte land	5.252	41	216.000
oppervlakte land * bodemfactor gemeente	5.252	27	141.000
oppervlakte binnenwater	511	37	19.000
Oppervlakte bebouwing	759	589	447.000

oppervlakte bebouwing kern	717	2.285	1.638.000
oppervlakte bebouwing buitengebied	42	1.929	81.000
Opp bebouwing woonkernen* bodemfactor woonkernen	717	3.089	2.215.000
Opp bebouwing buitengebied* bodemfactor buitengebied	42	1.524	64.000
Woonruimten	86.064	60	5.191.000
Woonruimten * bodemfactor woonkernen	86.064	51	4.371.000
Historische kern	20	3.200	64.000
Bewoonde oorden	16.196	31	508.000
Bewoonde oorden met historische kernen	14.335	90	1.294.000
ISV (a) stadsvernieuwing	1,13%	6.095.057	69.000
ISV (b) herstructurering	1,41%	3.765.540	53.000
Omgevingsadressendichtheid	206.640	59	12.167.000
Oeverlengte * Bodemfactor gemeente	1.740	11	20.000
Oeverlengte * Bodemf. Gem.*dichtheidsfactor	53.640	6	312.000
Meerkernigheid	4	9.000	36.000
kernen met minstens 500 adressen	2	60.500	121.000
Meerkernigheid *Bodemfactor buitengebied	4	15.000	60.000
Bedrijfsvestigingen	19.591	75	1.474.000
OZB niet woningen	2.947	380	1.120.000
Vast bedrag	249629,29	1	250.000
Bedrag in basis			**198.874.000**
Punten uitkerings factor	1,623		123.899.000
Subtotaal uitgavenijkingen			**322.773.000**
OZB waarde woning eigenaar			-15.585.000
OZB niet-woningen eigenaar			-4.670.000
OZB niet woningen gebruiker incl. De Pater			-3.742.000
Subtotaal Algemene Uitkering.			298.776.000
Suppletie-uitkering bommenregeling			1.608.331
Suppletie-uitkering overheveling IUSD			367.741
Beeldende kunst en vormgeving			150.000
maatschappelijke opvang			12.488.123
gezond in de stad			443.877
preventieve lokale jeugdbeleid (2010 >)			605.273
bodemsanering (2016-2020)			1.164.076
vrouwenopvang			5.617.814
voorschoolse voorziening peuters			398.132
faciliteitenbesluit opvangcentra			283.063
vergunningverlening, toezicht en handhaving 2014			410.545
LHBT-emancipatiebeleid			70.000
veiligheidshuizen			218.680
Impuls brede school sport en cultuur (comb. functie)			764.681
armoedebestrijding kinderen			969.619
Schulden en armoede			298.937
Maatschappelijke begeleiding			156.420
Programma geweld hoort nergens thuis			75.000
Transformatiefonds sociaal domein jeugd			671.183
Verhoging taalniveau statushouders			204.816
Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen			388.189
Aanpak laaggeletterdheid			126.049
Pilot verder integratie op de arbeidsmarkt			50.460

Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie	79.264
Perspectief op werk	1.000.000
Versterking arbeidsmarktregio's	76.921
Experiment gesloten coffeeshopketen	150.000
Inburgering	351.833
Brede aanpak dak- en thuisloosheid	1.983.947
Compensatie parkeer- en toeristenbelasting (corona)	2.316.000
Eigen bijdrage Wmo (corona)	252.226
Extra kosten verkiezingen (corona)	265.117
Noodopvang kinderen van ouders met cruciaal beroep (corona)	186.131
Precariobelasting en markt- en evenementenleges (corona)	314.292
Crisisdienstverlening (corona)	413.218
Jeugdhulp kinderen in een AZC	67.323
Integratie-uitkeringen	
jeugd / voogdij / 18+	5.453.760
WMO beschermd wonen centrumgemeenten	67.661.008
participatie	26.152.846
Totaal gemeentefonds	**433.030.895**
Voorgaande jaren (2017-2019)	126.752
Totaal gemeentefonds	433.157.647

Indicatoren

Onderstaand zijn de indicatoren per programma opgenomen. De vanuit het BBV verplichte indicatoren hebben een lichtgrijze kleur.

Bestuur en Organisatie

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	9,7	9,3	9,2	8,8	8,3	8,2	8,2	8,1
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)	8,9	8,8	8,8	8,4	8,1	8,2	8,0	8,1
Apparaatskosten (kosten per inwoner in €)	801	778	751	711	688	610	674	747
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom plus kosten inhuur externen)	8,3%	8,1%	6,5%	5,7%	11,3%	10,2%	11,2%	9,0%
Overhead (% van totale lasten)					6,3%	7,1%	7,6%	5,8%
Percentage bewoners dat tevreden is over de dienstverlening door de gemeente					74%		74%	

Toelichting

- **Formatie (fte per 1.000 inwoners)**
  Het gaat hier om de toegestane formatie in fte van de ambtelijke organisatie, ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste aanstelling of een tijdelijke aanstelling of nog openstaan in de vorm van een vacature.
- **Bezetting (fte per 1.000 inwoners)**
  Het gaat hier om het werkelijk aantal fte dat werkzaam is.
- **Apparaatskosten (kosten per inwoner)**
  Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
- **Overhead (% van totale lasten)**
  Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over bestuur en organisatie:
https://swm.nijmegen.nl/p40035/kerncijfers-bestuur
https://swm.nijmegen.nl/p40038/kerncijfers-dienstverlening

Veiligheid

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	8,4	8,1	7,4	7,5	6,6	6,4	5,8	5,8
Gemiddelde benchmark	8,7	8,2	7,8	7,5	7,2	7,0	6,8	
Aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners	8,1	5,0	4,0	3,9	3,3	2,5	2,8	1,9
Gemiddelde benchmark	6,9	5,8	4,8	3,9	3,1	2,8	2,6	
Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	4,5	5,3	4,2	4,1	3,7	3,8	3,6	3,4
Gemiddelde benchmark	4,6	4,5	4,1	3,8	3,7	4,0	4,0	
Aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners	10,7	9,4	8,5	8,5	7,6	6,9	7,2	
Gemiddelde benchmark	10,8	10,4	9,7	9,3	8,2	7,8	8,8	
Aantal verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar	158	151	116	110	105	84	100	
Gemiddelde benchmark	164	180	165	177	167	147	165	
Percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) met een delict voor de rechter	3%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	
Gemiddelde benchmark	3%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	
Rapportcijfer voor veiligheid in buurt	6,9	7,1	7,1	7,2	7,2		7,2	
Gemiddelde benchmark	6,8	6,9	6,9	7,1	7,1		7,2	
Score voor functioneren politie in buurt	5,2	5,6	5,4	5,6	5,8		6,2	
Gemiddelde benchmark	5,2	5,4	5,3	5,6	5,6		5,9	
Aantal casussen regieteams							384	
Aantal Nijmeegse casussen veiligheidshuis			140	158	173	187	284	

Toelichting

- **Rapportcijfer voor veiligheid in buurt en score voor functioneren politie in buurt**
  De bron is de landelijke Veiligheidsmonitor, die vanaf 2017 met tweejaarlijkse in plaats van jaarlijkse metingen werkt.
- **Aantal casussen regieteams**
  Het gaat om de casussen die in het betreffende jaar opgestart zijn plus de casussen die in eerdere jaren opgestart zijn en nog lopen
- **Aantal casussen veiligheidshuis**
  Het gaat om de Nijmeegse casussen die in het betreffende jaar opgestart zijn plus de casussen die in eerdere jaren opgestart zijn en nog lopen. Het gaat om de casussen Top X aanpak, Top X plus aanpak (gestart in april 2019), Jeugdbeschermingstafel (gestart in januari 2019) en MDA++ (aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling; gestart in 2019).
- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over veiligheid:
https://swm.nijmegen.nl/p40046/kerncijfers

Economie en Toerisme

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal banen per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	825,9	811,2	801,5	790,6	795,2	812,8	831,8	
Gemiddelde benchmark	850,5	841,1	842,7	849,9	863,8	878,1	891,1	
Aantal banen in de volgende sectoren:								
Life sciences	9.990	9.970	10.140	10.260	10.480	10.640	10.690	
Hiigh tech	6.510	6.350	6.100	6.160	6.420	6.770	6.730	
Vrijetijdseconomie (toerisme en recreatie)	5.870	6.030	6.370	6.720	7.020	7.250	7.390	
Logistiek	2.290	2.580	2.350	2.270	2.080	2.340	2.440	
Environmental goods and services (duurzaamheid)	1.150	1.100	1.110	1.080	1.000	1.030	1.100	
Aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	106,6	109,2	112,1	116,0	118,5	124,5	131,3	
Gemiddelde benchmark	109,6	111,1	114,0	119,0	121,8	127,6	132,6	
Functiemenging	56,2	55,8	55,4	54,9	55,6	56,0	56,2	
Gemiddelde benchmark	56,0	55,6	55,6	55,6	56,0	56,3	56,5	
Leegstandspercentage winkels, voor winkelgebieden stadsbreed	7,4%	8,0%	8,9%	7,3%	6,4%	8,7%	6,1%	8,0%
Leegstandspercentage kantoren			17,4%	11,4%	11,4%	9,9%	7,2%	
Aantal toeristische overnachtingen (hotels en B&B's)	151.684	161.510	176.518	200.510	275.083	302.697	297.500	
Rapportcijfers ondernemers voor ondernemersklimaat		6,5		6,7		6,6		

Toelichting

- **Functiemenging**
  De functiemengingsindex weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
- **Leegstandspercentage winkels, voor winkelgebieden stadsbreed**
  Het percentage geldt voor januari en geeft weer welk aandeel van het totale winkelvloeroppervlak leegstaat.
- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over economie en toerisme:
https://swm.nijmegen.nl/p40040/kerncijfers

Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Percentage kinderen (0 t/m 17 jaar) in uitkeringsgezin	10%	10%	10%	11%	10%	10%	10%	
Gemiddelde benchmark	10%	10%	10%	11%	10%	10%	10%	
Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdhulp			10,5%	10,9%	11,0%	11,0%	11,6%	
Gemiddelde benchmark			10,7%	11,6%	12,2%	12,9%	13,4%	
Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdbescherming			1,6%	1,4%	1,3%	1,3%	1,3%	
Gemiddelde benchmark			1,6%	1,4%	1,4%	1,4%	1,5%	
Percentage jongeren (12 t/m 22 jaar) met jeugdreclassering			0,6%	0,6%	0,6%	0,5%	0,5%	
Gemiddelde benchmark			0,5%	0,5%	0,6%	0,5%	0,5%	
Verhouding jeugdhulp met en zonder verblijf:								
aantal cliënten jeugdhulp zonder verblijf					4.135	4.262	4.487	4.398
aantal cliënten jeugdhulp met verblijf					496	539	505	502
Aantal WMO-cliënten met een maatwerkarrangement (per 10.000 inwoners)				710	720	720	750	
Gemiddelde benchmark							785	
Aantal aanmeldingen sociale wijkteams			4.000	7.800	9.900	10.200	10.400	10.000
Aantal bezoeken Stips				13.500	15.000	18.000	23.100	
Percentage huishoudens dat gebruik maakt van 5 of meer gemeentelijke voorzieningen in het sociaal domein					3,5%		3,7%	
Percentage volwassenen dat zich ernstig eenzaam voelt				12%				
Gemiddelde benchmark				12%				
Percentage volwassenen dat vindt dat men te weinig contact met anderen heeft	6%		10%		9%		12%	
Percentage volwassenen dat zich goed gezond voelt	80%		76%		78%		78%	
Percentage volwassenen dat zich in vrije tijd inzet voor samenleving (organisaties, de woonbuurt, mantelzorg, hulp aan anderen)	53%		52%		55%		54%	

Toelichting

- **Percentage jongeren (0 t/m 17 jaar) met jeugdhulp**
  Onze eigen gemeentelijke statistieken laten zien een hoger percentage zien (circa 15%). Verklaring daarvoor

zijn de volgende: Het CBS telt alleen de gedeclareerde zorg in natura mee (wanneer de gemeente de zorg direct aan de zorgverlener vergoedt). Het is ook mogelijk dat de jeugdhulp wordt ingekocht met een persoonsgebonden budget. Het CBS telt jeugdbescherming en jeugdreclassering niet mee. Het CBS is afhankelijk van de aanlevering van cijfers door jeugdhulpaanbieders. Het kan zijn dat niet alle aanbieders cijfers aanleveren. Als geen actuele cijfers zijn aangeleverd, wordt een inschatting gedaan aan de hand van cijfers voor eerdere periodes.

- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over welzijn en zorg:
https://swm.nijmegen.nl/p40049/kerncijfers

Werk en inkomen

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Netto arbeidsparticipatie	65,3	64,4	64,6	64,4	66,6	66,9	67,7	
Gemiddelde benchmark	64,0	63,1	63,6	63,9	64,8	65,8	66,8	
Percentage werkloze jongeren (16 t/m 22 jaar)	2%	2%	2%	2%	2%	2%	3%	
Gemiddelde benchmark	2%	2%	2%	3%	3%	3%	2%	
Aantal personen met een bijstandsuitkeringen per 10.000 inwoners			646,0	665,1	676,6	639,8	617,4	
Gemiddelde benchmark			595,5	607,5	611,8	585,5	561,2	
Aantal mensen dat uit de bijstand uitstroomt naar werk		761	755	668	868	933	732	610
Percentage mensen dat zes maanden na uitstroom uit de bijstand door werk niet opnieuw ingestroomd is					89%	89%		
Aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar			139,7	107,8	105,6	120,4	78,2	
Gemiddelde benchmark			248,4	196,2	209,4	222,2	154,0	
Percentage huishoudens dat minimaal 4 jaar onder de lage-inkomensgrens zit		4,5%	5,2%	5,5%	5,6%	5,7%	5,7%	
Gemiddelde benchmark		4,4%	5,0%	5,3%	5,2%	5,4%	5,4%	
Aantal Nijmegenaren dat gebruik maakt van 1 of meer inkomensondersteunende voorzieningen			15.994	17.125	18.345	18.544	19.126	
Aantal Nijmegenaren met inkomen tot 110% sociaal minimum	18.500	18.600	18.100	18.200	18.300	18.100	18.100	
Aantal Nijmegenaren met inkomen tot 130% sociaal minimum	27.300	27.300	26.500	26.500	26.500	26.400	26.100	

Toelichting

- **Netto arbeidsparticipatie**
  Het gaat om het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking.
- **Percentage werkloze jongeren (16 t/m 22 jaar)**
  Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij e UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie (waarin UWV informatie verzamelt over loon, uitkeringen en arbeidscontracten). Het werkloosheidspercentage volgens deze definitie is lager dan het werkloosheidspercentage voor de 15- t/m 24-jarigen op basis van de Enquête Beroepsbevolking van het CBS. In 2019 lag het werkloosheidspercentage voor de 15- t/m 24-jarigen op 7,1% (versus 4% voor de totale Nijmeegse beroepsbevolking).
- **Aantal mensen dat uit de bijstand uitstroomt naar werk**
  Hierbij zijn de IOAW en IOAZ wel meegerekend en de BBZ niet. Bij uitstroom naar werk kan het gaan om werken bij een werknemer of werken als zelfstandige.
- **Percentage mensen dat zes maanden na uitstroom uit de bijstand door werk niet opnieuw ingestroomd is**
  Het percentage heeft betrekking op de mensen die in het betreffende jaar uitgestroomd zijn. Dus van de personen die in 2018 uitstroomden uit de bijstand was 89% na een half jaar niet opnieuw ingestroomd.
- **Aantal re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar**
  De sterk uiteenlopende aantallen per stad wekken de indruk dat administratieve factoren de benchmark voor deze verplichte indicator vertekenen.
- **Percentage huishoudens dat minimaal 4 jaar onder de lage-inkomensgrens zit**
  Het CBS berekent bij hoeveel huishoudens er risico op armoede is: het percentage huishoudens onder de lage-inkomensgrens. In 2019 lag de lage-inkomensgrens voor een alleenstaande op netto 1.090 euro per maand. Voor een paar was dat 1.530 euro, en met twee minderjarige kinderen 2.080 euro.
- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over werk en inkomen:
https://swm.nijmegen.nl/p40041/kerncijfers

Onderwijs

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtigen		8,9	8,6	11,4	11,9	10,1	9,4	
Gemiddelde benchmark		2,5	2,7	3,6	2,8	3,4	4,1	
Relatief verzuim per 1.000 leerplichtigen		37	39	36	27	21	19	
Gemiddelde benchmark		34	31	31	25	22	24	
Percentage voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers) onder 12- t/m 22-jarigen	3,9%	3,1%	2,2%	1,9%	2,4%	2,8%	2,4%	
Gemiddelde benchmark	4,2%	2,9%	2,5%	2,3%	2,7%	2,8%	2,6%	
Percentage leerlingen dat naar basisschool dichtbij gaat (maximaal 300 meter verder van het woonadres dan de dichtstbijzijnde school)		66%	65%	64%	63%	63%	62%	61%
Aandeel leerlingen in speciaal onderwijs		6,2%	6,1%	5,8%	5,9%	5,7%	5,9%	5,9%
Percentage van peuters met ontwikkelingsrisico dat gemeente bereikt met een toegespitst aanbod						95%	92%	
aantal scholen dat behoort tot de 15% van de Nederlandse scholen met een populatie die de meeste kans op onderwijsachterstand heeft (gemiddelde 2017-2019)							11	

Toelichting

- **Absoluut verzuim per 1.000 leerplichtigen**
  Van absoluut verzuim is sprake als een leerplichtige jongere tussen de 5 en 16 jaar of een jongere van 16 of 17 jaar die valt onder de kwalificatieplicht niet is ingeschreven op een school en ook niet vrijgesteld is van de inschrijvingsplicht. Administratieve factoren vertekenen de benchmark voor deze verplichte indicator. Vaak is bij scholen de administratie pas op 1 oktober rond. De meldingen van DUO komen echter al in augustus en september binnen. De meeste gemeenten wachten tot oktober met het importeren van DUO-gegevens, om onnodige meldingen van absoluut verzuim te voorkomen. In Nijmegen is de keuze daar juist snel mee te zijn, om er eventueel vroeg op af te kunnen. De afdeling Leerplicht van de gemeente Nijmegen hanteert een strikte registratie van alle absoluut verzuimmelding, dus ook voor de gevallen die snel worden opgelost. Administratieve redenen verklaren dus dat Nijmegen hoger dan het gemiddelde voor de benchmark scoort.
- **Relatief verzuim per 1.000 leerplichtigen**
  Van relatief verzuim is sprake als een op een school ingeschreven leer- of kwalificatieplichtige jongere ongeoorloofd afwezig is. De verzuimcijfers kunnen beïnvloed worden door beleid gericht op het sneller melden van verzuim. De benchmark voor deze verplichte indicator kan dus vertekend zijn.
- **Aandeel leerlingen in speciaal onderwijs**
  Het gaat om het percentage leerlingen in het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs, waarbij gepercenteerd is op alle leerlingen in het primair onderwijs (dus exclusief voortgezet onderwijs, conform landelijke cijfers).

- **Percentage van peuters met ontwikkelingsrisico dat gemeente bereikt met een toegespitst aanbod**
  Het gaat om een raming op basis van cijfers van de GGD en van aanbieders van opvanglocaties.
- **Aantal scholen dat behoort tot de 15% van de Nederlandse scholen met een populatie die de meeste kans op onderwijsachterstand heeft (gemiddelde 2017-2019)**
  Deze indicator vervangt de indicator “aantal scholen met meer dan 30% leerlingen met een lage startkans”, die door de in 2019 doorgevoerde verandering van de definitie van onderwijsachterstand niet meer te leveren is.
- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over onderwijs:
https://swm.nijmegen.nl/p40043/kerncijfers

Bereikbaarheid

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Rapportcijfers voor bereikbaarheid en parkeermogelijkheden:								
Rapportcijfer ondernemers voor bereikbaarheid gehele stad		6,9		6,7		6,1		
AUTO								
Rapportcijfer bewoners voor bereikbaarheid van stad per auto	6,4		6,9		6,9		6,5	
Rapportcijfer bewoners voor bereikbaarheid binnen stad per auto	5,9		6,2		6,2		6,0	
Rapportcijfer ondernemers voor bereikbaarheid bedrijfslocatie per auto		7,1		7,2		6,7		
rapportcijfer ondernemers voor bereikbaarheid bedrijfslocatie voor vrachtverkeer		6,5		6,1		6,2		
Rapportcijfers bezoekers stadscentrum voor bereikbaarheid van binnenstad per auto		6,9		6,9		6,9		6,9
Rapportcijfer bezoekers stadscentrum voor autoparkeergelegenheid		6,7		6,8		6,8		7,0
FIETS								
Rapportcijfer bewoners voor bereikbaarheid binnen stad per fiets	7,8		8,0		8,1		8,1	
Rapportcijfer ondernemers voor bereikbaarheid bedrijfslocatie per fiets		7,9		8,1		8,2		
Rapportcijfers bezoekers stadscentrum voor bereikbaarheid van binnenstad per fiets		7,8		7,7		8,2		8,0

Rapportcijfer bezoekers stadscentrum voor fietsenstallingsmogelijkheden		7,3		7,2		7,5		7,3
BUS								
Rapportcijfer bewoners voor bereikbaarheid binnen stad per bus	7,1		7,5		7,4		7,2	
Rapportcijfer ondernemers voor bereikbaarheid bedrijfslocatie per OV		7,0		7,0		7,4		
Rapportcijfers bezoekers stadscentrum voor bereikbaarheid van binnenstad per OV		7,6		7,6		7,9		7,7
Aantal letselslachtoffers per jaar:								
voetganger			1	7	4	10	5	
fiets			31	18	30	21	21	
e-bike/bromfiets			24	34	21	26	18	
auto/motor			13	24	19	27	14	
overig			50	37	8	3	3	
totaal			119	120	82	87	61	
aantal geregistreerde verkeersongevallen per 1.000 inwoners	5,7	6,2	7,2	8,3	7,3	6,6	6,0	
Gemiddelde benchmark	6,9	6,5	8,0	8,8	8,7	8,8	8,7	

Toelichting

- **Aantal letselslachtoffers per jaar**
  De ongevallenregistratie is de afgelopen jaren verbeterd. Zo is voor steeds meer ongevallen de vervoerswijze opgenomen. Daardoor zien we in de tijdreeksen een afname van het aantal “overig”.
- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over bereikbaarheid:
https://swm.nijmegen.nl/p40042/kerncijfers

Wonen en stedelijke ontwikkeling

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gemiddelde WOZ-waarde woningen (x 1.000 euro)	201	191	184	188	194	205	233	252
Gemiddelde benchmark	194	184	179	181	186	198		234
Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen	8,5	14,3	8,7	17,7	17,5	13,7		
Gemiddelde benchmark	9,0	6,7	7,7	8,2	9,3	9,5		
Ontwikkeling aantal woningen	76.518	77.248	78.678	79.593	78.200	79.473	80.710	81.717
Ontwikkeling aantal sociale huurwoningen	28.655	29.026	29.050	29.669	29.602	29.608	29.829	
Ontwikkeling aantal middeldure huurwoningen (huurprijs tussen aftoppingsgrens en €900)			12.811			15.557		
Ontwikkeling aantal middeldure huurwoningen (huurprijs tussen liberalisatiegrens en €900)			3.740			4.570		
Ontwikkeling aantal goedkope koopwoningen			15.806	15.262	14.182	12.757	12.118	
Ontwikkeling aantal aangepaste corporatiewoningen				3.609	3.541	3.483	3.477	
Ontwikkeling totaal aantal aangepaste woningen			7.740			7.300		
Ontwikkeling aantal wooneenheden SSH&	5.551	5.703	6.186	6.291	6.280	6.343	6.470	
Raming ontwikkeling aantal overige wooneenheden/kamers voor studenten	12.500	12.800	12.900	13.000	12.800	12.500		
Aantal corporatiewoningen toegewezen aan huishoudens < €36.000	1.356	1.618	1.322	1.419	1.531	1.440	1.541	
Aantal corporatiewoningen toegewezen aan starters	913	1.076	884	1.012	745	602	749	
Aantal koopwoningen naar starters in de voorgaande twee jaar			790			1.700		
Gemiddelde slaagkans op sociale huurwoning, voor (her)starters (in %)	9,3%	9,6%	7,5%	8,0%	7,1%	5,3%	5,4%	
Gemiddelde slaagkans op sociale huurwoning, voor doorstromers (in %)	13,2%	16,0%	11,1%	11,7%	10,7%	8,7%	9,2%	
Gemiddelde slaagkans op sociale huurwoning, totaal (in %)	10,8%	12,0%	8,9%	9,5%	9,4%	7,6%	7,7%	
Ontwikkeling aantal afgegeven omzettingsvergunningen (voor verkamerde panden)	1.138	1.171	1.215	1.240	1.272	1.813	1.866	
Demografische druk	53,3	53,9	54,0	53,6	53,4	53,8	54,0	
Gemiddelde benchmark	55,7	56,1	56,6	56,6	56,8	57,1	57,1	

Toelichting

- **Ontwikkeling aantal woningen**
  Per 1 januari 2017 mogen gemeenten in de BAG alleen nog zelfstandige woonruimte registreren (en geen onzelfstandige woningen zoals (studenten)kamers of kamers in verzorgingshuizen of woongroepen). Dit zorgt in de cijferreeks voor een trendbreuk.
- **Ontwikkeling aantal sociale huurwoningen**
  Het gaat om het aantal corporatiewoningen onder de liberalisatiegrens (in 2019: € 720,42).
- **Ontwikkeling aantal middeldure huurwoningen (twee varianten: tussen aftoppingsgrens en €900 en tussen liberalisatiegrens en €900)**
  Het gaat om een driejaarlijkse raming op basis van het WoonOnderzoek Nederland. De 'aftoppingsgrens' is een begrip uit de huurtoeslag. Als de huurprijs hoger is dan deze grens wordt de huurtoeslag 'afgetopt' ofwel verlaagd (eerste aftoppingsgrens lag in 2019 lag op €607,46). De huurliberalisatiegrens bepaalt of een huishouden een sociale-huurwoning bewoont of een woning in de vrije sector (de liberalisatiesgrens lag in 2019 op €720,42).
- **Ontwikkeling aantal goedkope koopwoningen**
  Het gaat om het aantal woningen met een WOZ-waarde onder de €200.000.
- **Aantal aangepaste corporatiewoningen**
  Het gaat om woningen die rollatorgeschikt zijn en woningen die rolstoelgeschikt zijn. De daling in de laatste jaren kan veroorzaakt worden door striktere toepassing van de criteria.
- **Ontwikkeling totaal aantal aangepaste woningen**
  Het gaat om een driejaarlijkse raming op basis van het WoonOnderzoek Nederland.
- **Ontwikkeling aantal overige wooneenheden/kamers voor studenten**
  Het gaat om een raming: het totaal aantal uitwonende studenten volgens de landelijke monitor studentenhuisvesting min het aantal wooneenheden SSH&.
- **Aantal koopwoningen naar starters in de voorgaande twee jaar**
  Het gaat om een driejaarlijkse raming op basis van het WoonOnderzoek Nederland.
- **Ontwikkeling aantal afgegeven omzettingsvergunningen (voor verkamerde panden)**
  De flinke groei in 2018 heeft te maken met de coulanceregeling omzettingsvergunningen.
- **Demografische druk**
  De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over wonen en stedelijke ontwikkeling:
https://swm.nijmegen.nl/p40048/kerncijfers-wonen
https://swm.nijmegen.nl/p39947/kerncijfers-stedelijke-ontwikkeling

Openbare ruimte

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Waardering bewoners openbare ruimte (samenvattende schaalscore)	6,8		6,8		7,0		7,0	
Percentage tijdig afgehandelde meldingen Meld & Herstel					86%	84%	80%	
Percentage bewoners dat in de buurt veel overlast van één of meer vormen van fysieke verloedering ervaart	22%	23%	23%	26%	21%		23%	
Gemiddelde benchmark	28%	27%	27%	26%	26%		26%	
Percentage van het gemeentelijk oppervlak dat bestaat uit:								
openbaar groen						32%	32%	
water						10%	10%	
particulier erf (tuin)						25%	25%	
bebouwd / verhard						33%	33%	
Aantal bewonersideeën ingediend op 'mijn wijkplan'						150	130	
Aantal uitgevoerde bewonersideeën						68	40	

Toelichting

- **Waardering bewoners openbare ruimte**
  De waarderingsscore is berekend op basis van zeven vragen in de Burgerpeiling. Het gaat om vragen over hoe schoon men de stad en buurt vindt, de tevredenheid over het onderhoud van groenvoorzieningen in de buurt, de tevredenheid over het onderhoud van a. wegen in de buurt, b. wegen voor autoverkeer in de stad en c. fietspaden in de stad en de tevredenheid over de verlichting in de buurt. Hoe hoger de score hoe gunstiger.
- **Percentage bewoners dat in de buurt veel overlast van één of meer vormen van fysieke verloedering ervaart**
  De bron is de landelijke Veiligheidsmonitor, die vanaf 2017 met tweejaarlijkse in plaats van jaarlijkse metingen werkt.
- **Aantal door bewoners ingediende ideeën op 'mijn wijkplan' en aantal uitgevoerde bewonersideeën 'mijn wijkplan'**
  Niet meegerekend zijn ideeën die namens bewoners door een medewerker van de gemeente geplaatst zijn. Een deel van de uitgevoerde bewonersideeën is in het jaar ervoor ingediend.
- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over openbare ruimte:
https://swm.nijmegen.nl/p40044/kerncijfers

Cultuur en Cultureel Erfgoed

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Aantal bezoeken gesubsidieerde podia	466.405	488.054	562.342	607.228	601.206	667.095	681.560	248.997
Aantal bezoeken gesubsidieerde musea	107.854	106.995	94.182	106.705	80.129	147.553	122.725	62.661
Totaal aantal banen in kunsten, media en entertainment en creatieve zakelijke dienstverlening	3.397	3.232	3.414	3.535	3.498	3.616	3.818	
CULTUURPARTICIPATIE VOLWASSENEN								
Percentage volwassenen dat culturele voorstellingen bezoekt			84%				87%	
Percentage volwassenen dat musea bezoekt			57%				59%	
Percentage volwassenen dat in de vrije tijd met kunstzinnige activiteiten bezig is			46%				47%	
CULTUURPARTICIPATIE JEUGD								
Aantal Nijmegenaren tot 18 jaar dat lessen en cursussen bij De Lindenberg volgt								1.896
Aantal scholen waarmee De Lindenberg samenwerkt				42	42	42	43	41
Aantal basisscholen met 'de bibliotheek op school'				27	28	30	30	
Aantal kinderopvanglocaties aangesloten op 'de bibliotheek op school'				9	9	12	15	

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over cultuur en cultureel erfgoed:
https://swm.nijmegen.nl/p40037/kerncijfers

Sport

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Percentage niet-sporters onder volwassenen				40%				
Gemiddelde benchmark				45%				
Percentage volwassenen dat voldoet aan de beweegnorm				66%				
Gemiddelde benchmark				65%				
Percentage volwassenen lid van een sportvereniging	23%		23%		25%		24%	
Percentage volwassenen dat buiten verenigingen en sportscholen om aan sporten/bewegen doet	59%		59%		62%		61%	
Percentage kinderen (4-12 jaar) lid van een sportvereniging	70%				77%			
Percentage kinderen (4-12 jaar) dat minder dan 5 uur per week beweegt	13%				9%			
Percentage sportverenigingen dat over voldoende vrijwilligers beschikt	70%				51%	58%		69%
Percentage bewoners tevreden over sport- en beweegaanbod in de buurt					68%		67%	
Bezettingsgraad gemeentelijke binnensportaccommodaties (in %)				61%	61%	61%	62%	

Toelichting

- **Percentage niet-sporters onder volwassenen**
  'Niet-sporters' staat voor volwassenen die niet wekelijks sporten.
- **Percentage volwassenen dat voldoet aan de beweegnorm**
  Ten tijde van de metingen in 2012 en 2016 was de beweegnorm voor volwassen: minstens vijf dagen per week minimaal een half uur matig intensief bewegen. Inmiddels zijn er nieuwe beweegrichtlijnen voor volwassenen.
- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over sport:
https://swm.nijmegen.nl/p40045/kerncijfers

Financiën

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens in euro's		694	722	746	740	735	737	777
Gemiddelde benchmark		687	701	708	713	716	745	777
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens in euro's		634	669	700	701	719	718	759

Toelichting

- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Duurzaamheid

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Percentage hernieuwbare elektriciteit	0,2%	0,5%	0,8%	1,5%	3,8%	4,7%		
Gemiddelde benchmark	1,1%	1,4%	1,7%	2,3%	3,3%	4,1%		
Aantal zonne-energie installaties op woningen en bedrijven per 1.000 inwoners	8,3	12,3	16,9	22,3	29,0	39,6	57,1	
Gemiddelde benchmark		10,2	14,4	19,5	26,1	35,4	47,3	
Vermogen zonne-energie installaties woningen en bedrijven (kW per 1.000 inwoners)	19,0	35,2	54,8	75,8	101,4	139,8	221,0	
Gemiddelde benchmark		36,3	53,6	75,8	111,5	172,5	247,9	
Opgesteld windvermogen (op Land) (MW)				10	10	10	10	
Gemiddeld elektriciteitsverbruik voor woningen (kWh)	2.750	2.640	2.620	2.540	2.470	2.390	2.380	
Gemiddelde benchmark	2.839	2.738	2.724	2.654	2.623	2.526	2.470	
Gemiddeld standaardjaarverbruik gas voor woningen (temperatuurgecorrigeerd) (m3)	1.340	1.280	1.230	1.200	1.230	1.200	1.150	
Gemiddelde benchmark	1.309	1.253	1.185	1.166	1.169	1.161	1.133	
Percentage woningen aangesloten op stadsverwarming				5,4%	7,0%	7,3%	7,8%	
Percentage woningen met energielabel B of beter	20%	22%	24%	27%	29%	31%	39%	
Gemiddelde benchmark	19%	21%	23%	26%	26%	31%	37%	
Percentage utiliteitsgebouwen met energielabel C of beter				61%	61%	62%	64%	
Gemiddelde benchmark				64%	66%	68%	71%	
Aantal (semi)publieke laadpunten voor elektrische auto's	23	58	68	162	219	233	393	
Gemiddelde benchmark	29	104	155	240	300	369	538	
Omvang fijn huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	115	117	104	92	91	88	88	
Gemiddelde benchmark	197	192	184	178	162	160	157	
Hergebruikpercentage afval	63%	67%	70%	73%	72%	72%	72%	

Toelichting

- **Percentage utiliteitsgebouwen met energielabel C of beter**
  Onder een utiliteitsgebouw verstaan we gebouwen als kantoren, scholen, fabrieken, ziekenhuizen e.d. (gebouwen niet zijnde woningen). Het aantal Nijmeegse utiliteitsgebouwen waarvoor een label bekend is, is gestegen van 139 in 2012 naar 1.119 in 2019.
- **Hergebruikpercentage afval**
  Vanaf 2014 is de nascheiding van afval meegerekend (denk aan nascheiding van grof restafval en bouw- en sloopafval).

- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over duurzaamheid:
https://swm.nijmegen.nl/p40039/kerncijfers

Wijkontwikkeling

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Percentage bewoners dat vindt dat de gemeente aandacht heeft voor de leefbaarheid en veiligheid in de buurt	54%	57%	55%	56%	59%		57%	
Gemiddelde benchmark	48%	48%	47%	50%	50%		51%	
Rapportcijfer bewoners voor woonbuurt als plek om te wonen en te leven	7,5		7,4		7,5		7,6	
Percentage bewoners dat zich inzet voor de buurt	27%		27%		30%		29%	
Aantal door bewoners ingediende ideeën op ‘mijn wijkplan’						150	130	
Aantal uitgevoerde bewonersideeën						68	40	
Schaalscore sociale kwaliteit woonbuurt	5,9		5,8		5,8		5,8	
Percentage bewoners dat de buurt schoon vindt	75%		71%		72%		73%	
Percentage bewoners met de indruk dat overlast van groepen jongeren in de buurt vaak voorkomt	12%		12%		14%		10%	
Percentage huishoudens dat vaak stankoverlast ervaart in de buurt	4%		4%		3%		4%	
Percentage huishoudens dat vaak geluidsoverlast ervaart in de buurt	15%		14%		15%		16%	
Percentage bewoners tevreden over parkeergelegenheid in de buurt	58%		59%		59%		60%	
Percentage bewoners tevreden over OV in de buurt	74%		79%		78%		76%	
Percentage bewoners tevreden over groen in de buurt	67%		69%		71%		68%	
Percentage bewoners tevreden over mogelijkheden sporten en bewegen in de buurt					68%		67%	
Percentage lage sociaal economische status	6%		6%		6%		5%	
Woningen: percentage corporatiebezit	40%	40%	43%	43%	41%	40%	40%	

Toelichting

- **Percentage bewoners dat vindt dat de gemeente aandacht heeft voor de leefbaarheid en veiligheid in de buurt**
  De bron is de landelijke Veiligheidsmonitor, die vanaf 2017 met tweejaarlijkse in plaats van jaarlijkse metingen werkt.
- **Aantal door bewoners ingediende ideeën op 'mijn wijkplan' en aantal uitgevoerde bewonersideeën 'mijn wijkplan'**
  Niet meegerekend zijn ideeën die namens bewoners door een medewerker van de gemeente geplaatst zijn. Een deel van de uitgevoerde bewonersideeën is in het jaar ervoor ingediend.
- **Schaalscore sociale kwaliteit woonbuurt**
  Het gaat om een schaalscore op basis van de reacties op de volgende stellingen in de Burgerpeiling: de mensen kennen elkaar in de buurt nauwelijks, de mensen gaan in de buurt op een prettige manier met elkaar om, ik woon in een buurt waar veel saamhorigheid is en ik voel me thuis bij de mensen die in de buurt wonen. Hoe hoger de score hoe gunstiger.
- **Percentage lage sociaal economische status**
  Op basis van enquêtegegevens rond inkomen, opleiding en eigen woningbezit (Burgerpeiling) is een verdeling naar vijf welstandsklassen, van hoog naar laag.
- **Gemiddelde benchmark**
  Het gemiddelde voor de steden Arnhem, Eindhoven, Enschede, Groningen, Leiden, Maastricht, Nijmegen en Tilburg.

Klik hier voor meer onderzoeksuitkomsten/statistieken over wijkontwikkeling:
https://swm.nijmegen.nl/p40047/kerncijfers
https://swm.nijmegen.nl/p40841/wijken

Leningen limiet kasgeld

De kasgeldlimiet is de maximale omvang van de toegestane kortlopende financiering. Onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling van de liquiditeitspositie weer in realisatie tot de kasgeldlimiet per kwartaal in 2020.

Gegevens liquiditeitspositie over het jaar 2020 (modelstaat A)
Provincie Gelderland, Gemeente Nijmegen

Berekening liquiditeitspositie:								bedragen x € 1.000,-
1. Vlottende (korte) schuld	jan	145.000	apr	95.000	jul	62.000	okt	45.000
	feb	105.000	mei	76.000	aug	37.000	nov	50.000
	mrt	99.000	juni	69.000	sep	30.000	dec	50.000
2. Vlottende middelen	jan	35.000	apr	13.000	jul	13.000	okt	8.000
	feb	15.000	mei	6.000	aug	14.000	nov	19.000
	mrt	43.000	juni	69.000	sep	14.000	dec	19.000
3. Netto vlottende schuld (+)/Overschot vlottende middelen (-) (1-2)	jan	110.000	apr	82.000	jul	49.000	okt	37.000
	feb	90.000	mei	70.000	aug	23.000	nov	31.000
	mrt	56.000	juni	37.000	sep	16.000	dec	31.000
4. Gemiddelde netto vlottende schuld (+)/Gemiddelde overschot vlottende middelen (-)		85.333		63.000		29.333		33.000
5. kasgeldlimiet		71.000		71.000		71.000		71.000
6.a Ruimte onder kasgeldlimiet (5-4)				8.000		41.667		38.000
6.b Overschrijding van de kasgeldlimiet(4-5)		14.333						

Leningen norm renterisico

BEREKENEN RENTERISICO OP DE VASTE SCHULD

Op deze staat dient eenmaal per jaar over het voorgaande jaar het renterisico op de vaste schuld te worden gerapporteerd. Het gaat hierbij om het renterisico van het gehele openbaar lichaam, inclusief bedrijven en andere takken van dienst. Deze staat wordt jaarlijks als onderdeel van de financieringsparagraaf bij het jaarverslag naar de toezichthouder verzonden.

Berekenen renterisico op de vaste schuld		x € 1.000
[1]	Renteherzieningen	1.865
[2]	Aflossingen	99.382
[3]	Renterisico (1+2)	101.247
[4]	Renterisiconorm	168.480
[5a] = [4>3]	Ruimte onder renterisiconorm	67.233
[5b] = [3>4]	Overschrijding renterisiconorm	
Berekening:	Begrotingstotaal jaar 2020	
[4a]	Begrotingstotaal	842.400
[4b]	Percentage regeling	20
[4] = [4a] x [4b]/100	Renterisiconorm	168.480

Bij ons financieringsbeleid hebben we aangeven dat we aflossingen meerjarig spreiden om het risico van een hogere rente bij een nieuwe lening te beperken. Uit bovenstaande voorgeschreven tabel blijkt dat we maximaal € 101miljoen renterisico [3] lopen, terwijl de norm [4] ruimte geeft tot € 168 miljoen. Deze renterisiconorm is afgeleid van het begrotingstotaal.

Begrotingswijzigingen

Bedragen x € 1 mln	Besl. niv.	Besl.datum	Besl.nr	Baten	Lasten	Saldo
Stadsbegroting 2020-2023				843,1	843,4	0,3 N
Wzg				79,1	78,8	0,4 V
BW-01685 SW2019 Meldingen	Raad	18 dec '19	111/2019	2,6	2,6	0,0 V
BW-01686 SW2019 Technische wijzigingen	Raad	18 dec '19	111/2019	1,5	1,5	0,0 V
BW-01688 Subsidie 75 jaar vrijheid	Raad	25 sep '19	75/2019	0,2	0,2	0,0 N
BW-01693 Gidsmiddelen Kansrijke Start	Raad	27 nov '19	92/2019	0,0	0,0	0,0 V
BW-01695 Jong 75 jaar vrijheid	Raad	27 nov '19	93/2019	0,4	0,4	0,0 V
BW-01699 Baankansen PRO-VSO leerlingen	Raad	27 nov '19	96/2019	0,3	0,3	0,0 V
BW-01704 Huisvesting GGD	Raad	18 dec '19	110/2019	-0,5	-0,3	0,2 N
BW-01709 75 jaar vrijheid 2e tranche	Raad	01 apr '20	16/2020	0,1	0,1	0,0 V
BW-01710 Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	24 jun '20	66/2020	5,1	5,1	0,0 V
BW-01711 Voortgangsmonitor Meldingen	Raad	24 jun '20	66/2020	4,2	6,0	1,8 N
BW-01712 Voortgangsmonitor Investeringen	Raad	24 jun '20	66/2020	-0,1	-0,3	0,2 V
BW-01715 VGP	Raad	04 mrt '20	11/2020	-0,2	-0,2	0,0 V
BW-01730 Raadsvoorstel en zienswijzebrief 1e BW ODRN 2020	Raad	01 apr '20	23/2020	0,5	0,5	0,0 V
BW-01736 overhevelen middellen POW en VIA naar Werk en Inkomen	Raad	08 jul '20	59/2020	1,2	1,2	0,0 V
BW-01737 Zienswijze conceptsbegr. 2021 en BW veilig thuis 2020 en jaarrek. 2019 GGD	Raad	10 juni '20	48/2020	0,4	0,4	0,0 V
BW-01740 Eurogames 2020	Raad	16 dec '20	117/2020	0,0	0,0	0,0 V
BW-01741 2e Voortgangsmonitor Meldingen	Raad	16 dec '20	118/2020	39,2	37,1	2,1 V
BW-01742 2e Voortgangsmonitor Verzamelvoorstel	Raad	16 dec '20	118/2020	7,0	7,0	0,0 N
BW-01747 Bestemmingsreserve Beschermd wonen	Raad	28 okt '20	95/2020	17,1	17,1	0,0 V
BW-01749 Nieuwe wet inburgering	Raad	25 nov '20	111/2020	0,0	0,0	0,0 V
BW-01751 Projecten geweld hoort nergens thuis	Raad	16 dec '20	130/2020	0,1	0,1	0,0 V
Eindtotaal				**922,2**	**922,2**	**0,0 V**

Subsidiestaat

programma	BEGROTING	REALISATIE	RESTANT
Overhead	1.000	1.000	0
Totaal programma Bestuur en organisatie	**1.000**	**1.000**	**0**
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	11.752.902	11.383.867	369.036
Musea	2.809.389	2.801.075	8.315
Cultureel erfgoed	156.177	194.247	-38.070
Media	6.096.943	6.035.111	61.832
Totaal programma Cultuur en cultureel erfgoed	**20.815.413**	**20.414.300**	**401.112**
Economische ontwikkeling	1.052.875	992.200	60.675
Bedrijfsloket	500.000	466.247	33.753
Economische promotie	425.062	409.200	15.862
Totaal programma Economie en toerisme	**1.977.937**	**1.867.647**	**110.291**
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	8.809.904	7.641.516	1.168.388
Totaal programma Onderwijs	**8.809.904**	**7.641.516**	**1.168.388**
Openbaar groen en recreatie	168.871	168.089	782
Riolering	26.625	26.625	0
Milieubeheer	495.624	377.653	117.971
Totaal programma Openbare ruimte	**691.120**	**572.367**	**118.753**
Sportbeleid en activering	2.541.962	2.372.280	169.682
Sportaccommodaties	44.012	44.012	0
Totaal programma Sport	**2.585.974**	**2.416.292**	**169.682**
Openbare orde en veiligheid	54.601	48.653	5.948
Totaal programma Veiligheid	**54.601**	**48.653**	**5.948**
Samenkracht en burgerparticipatie	21.514.234	21.157.598	356.635
Wijkteams	8.588.163	8.469.659	118.504
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.664.899	1.655.991	8.908
Maatwerkdienstverlening 18+	1.718.548	1.718.548	0

Maatwerkdienstverlening 18-	376.680	376.680	0
Geëscaleerde zorg18+	20.309.649	18.511.609	1.798.040
Geëscaleerde zorg18-	189.150	312.407	-123.257
Volksgezondheid	1.577.937	1.493.149	84.788
Totaal programma Welzijn, Wijkontwikkeling en Zorg	**55.939.260**	**53.695.641**	**2.243.619**
Inkomens regelingen	1.455.546	1.430.346	25.200
Begeleide participatie	23.300	23.300	0
Arbeidsparticipatie	198.394	198.394	0
Totaal programma Werk en Inkomen	**1.677.240**	**1.652.040**	**25.200**
Ruimtelijke ordening	20.974	20.000	974
Wonen en bouwen	82.962	81.109	1.853
Totaal programma Wonen en stedelijke ontwikkeling	**103.936**	**101.109**	**2.827**
Totaal per jaar	**92.656.385**	**88.410.565**	**4.245.819**

Uitvoering raadbesluiten over rekenkameronderzoeken

In de jaarstukken rapporteren wij de stand van zaken van de uitvoering van raadsbesluiten die genomen zijn op basis van de rapporten van de Rekenkamer Nijmegen, voor zover nog niet afgerond. Deze actualisatie bieden wij dit jaar voor het eerst op deze wijze aan. We rapporteren over twee onderzoeken: “Grip op Veilig Thuis” (2018) en “De knop om” (2018/2019). Er zijn de afgelopen jaren meer onderzoeken door de Rekenkamer verricht, waarover we op een later moment de actualisatie zullen aanbieden. Het betreft dan het onderzoek naar “Toegang WMO” (2019) en de Rekenkamerbrief Omgevingswet (2020).”

Titel		
	Grip krijgen op veilig thuis.	Besluit gemeenteraad, 4 juli 2018 agendapunt 10
Nummer	**Tekst**	**Planning/Stand van zaken**
1.1	Het college te verzoeken uiterlijk 1 oktober 2018 een voorstel voor aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Gelderland Zuid voor zienswijzen voor te leggen, waarin de aanbevelingen van de Rekenkamer verwerkt zijn:	Het voorstel tot wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) is de gemeenten in december 2019 door het DB GGD aangeboden. Dit na instemming met de wijzigingen door het AB GGD op 12 december 2019 (agendapunt 10). De gemeenteraad heeft tijdens de raadsvergadering van 4 maart 2020 het raadsvoorstel "Aanpassing van Gemeenschappelijke Regeling GGD Gelderland Zuid per 1-1-2020 (03/2020)" (hamerstuk, agendapunt 15) vastgesteld. Met dit besluit heeft de gemeenteraad toestemming verleend aan de GGD om de GR aan te passen conform het aan de raad voorgelegde voorstel.
1.2	Aanpassing van de procedure voor de totstandkoming van het vierjarige beleidsplan, zodanig dat de raden daarbij actief betrokken zijn;	In de aangepaste GR is de procedure voor de totstandkoming van het beleidsplan feitelijk niet aangepast. In het raadsvoorstel tot aanpassing van de GR GGD (agendapunt 15) staat dat is gekozen geen vaste procedure vast te leggen voor het tijdig betrekken van raden, maar per keer te bekijken hoe de raad het beste vroegtijdig betrokken kan worden. Zo zijn bij het vaststellen van de huidige meerjarenstrategie in 2020 twee raadsbijeenkomsten georganiseerd zoals afgesproken.
1.3	Aanpassing van de procedure voor de totstandkoming van de begroting door toevoeging van een Kadernota waarop de raden hun zienswijzen kunnen geven;	Is overgenomen. In de GR is vastgelegd (artikel 30a) dat het DB jaarlijks voor 15 oktober van jaar x - 1 een kaderbrief met algemene financiële en beleidsmatige kaders aan de raad stuurt voor de begroting van jaar x + 1.
1.4	Toevoegen van een artikel betreffende de publicatie van een besluitenlijst van de DB-vergaderingen;	De gewijzigde GR voorziet hier niet in. In de besluitvorming hierover in het Algemeen Bestuur (AB) van de GGD (4 oktober 2018, agendapunt 5) is afgesproken dat de besluitenlijst van de DB vergaderingen niet gepubliceerd wordt. Het Nijmeegse DB lid stuurt de besluitenlijst van het DB sinds het vierde kwartaal 2019 aan de griffie; deze plaatst ze bij de ingekomen stukken op de raadsvergadering. In de gewijzigde GR is wel vastgelegd dat de besluitenlijst van het DB wordt toegezonden aan de leden van het AB.
1.5	Toevoegen van een artikel betreffende de toezending van het concept AB verslag aan de gemeenteraden kort nadat de vergadering heeft plaatsgevonden;	Dit is niet opgenomen in de gewijzigde GR. Wel is in het Reglement van Orde van het AB opgenomen dat de ontwerpnotulen van de voorgaande vergadering binnen 3 weken aan de leden van het AB wordt toegezonden (art. 9.1 RvO AB). Het is vervolgens aan de individuele leden van het AB om, indien gewenst, het verslag door te zenden naar de raden. Het Nijmeegse AB-lid stuurt de concept verslagen van de AB vergaderingen sinds het vierde

		kwartaal 2018 aan de griffie; deze plaatst ze bij de ingekomen stukken op de raadsvergadering.
1.6	Schrappen van artikel 8 'Ondergeschikt belang', zodat de raden altijd in de gelegenheid moeten worden gesteld hun zienswijze naar voren te brengen bij wijzigingen in een gemeenschappelijke regeling.	Dit is verwerkt in de aangepaste GR.
1.7	Het college te verzoeken, gelijktijdig met het aanbieden van het voorstel voor aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling GGD Gelderland Zuid, verslag aan de raad uit te brengen over de gevoerde gesprekken met de regio gemeenten, daarmee bereikte resultaten en nog uit te voeren activiteiten voor alle gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente Nijmegen participeert, betreffende:	Het college heeft toegezegd dat aanbevelingen niet alleen gelden voor GR GGD GZ, maar dienen te worden meegenomen in een regiobrede discussie voor alle verbonden partijen. Ten aanzien van de GGD geldt dat de gemeenteraad heeft besloten tot het verlenen van toestemming tot aanpassing van de GR GGD (raadsvoorstel 03/2020, agendapunt 15). De verdere beschrijving van de stand van zaken behandelt dit puntsgewijs. Ten aanzien van de overige verbonden partijen hebben portefeuillehouders deze punten zelf onder de aandacht gebracht als vertegenwoordiger namens Nijmegen in die verbonden partij. Over de uitkomsten hiervan heeft geen terugkoppeling naar de gemeenteraad plaatsgevonden conform raadsbesluit.
1.8	De (planning van de) aanpassing van de gemeenschappelijke regelingen op de punten genoemd in beslispunt 1;	Wat betreft de GGD: de GR is aangepast (zie 1.1 t/m 1.6)
1.9	De gehanteerde overwegingen bij de recente benoemingen van leden van het DB;	Wat betreft de GGD: In de brief dd. 21 januari 2020 heeft het college aangegeven wat de overwegingen waren bij de benoeming van de DB leden van de GGD.
1.10	De aanpassing van de financiële verordeningen betreffende de programma-indeling van de begroting en jaarstukken;	Wat betreft de GGD: Op 27 juni 2019 heeft het AB van de GGD een aangepaste financiële verordening vastgesteld (agendapunt 5.5). Er is niet voor gekozen de bepaling betreffende de programma-indeling van de begroting en jaarstukken op te nemen. Dit lag overigens ook niet als voorstel voor. In zijn brief dd. 21 januari 2020 licht het college toe dat het AB in zijn vergadering van december 2019 heeft ingestemd met een gewijzigde begrotingsindeling voor de begroting 2021 en daarmee de raden meer inzicht te geven. De begroting blijft wel uit één programma bestaan.
1.11	De te volgen procedure op het moment dat gemeenten in de toekomst in samenwerking een (nieuwe) taak moeten	Conform de Kadernota Verbonden Partijen 2019 moet bij nieuwe voorstellen tot oprichting van een GR worden aangetoond dat er volgens de kaders een afweging is gemaakt. Ten

	oppakken;	aanzien van toevoeging van nieuwe taken aan een bestaande GR is niets afgesproken.
1.12	Het opstellen van een informatieprotocol;	In de Kadernota verbonden partijen 2019 is opgenomen dat in het specifieke kader per verbonden partij afspraken worden gemaakt over het opstellen van een Informatieprotocol. Per verbonden partij is het specifieke kader beschreven in de PC Portal. Het specifieke kader beschrijft ook de "informatievoorziening". Hieruit blijkt dat in ieder geval de MGR een apart informatieprotocol kent. Voor de overige verbonden partijen is niet te herleiden of er nog sprake is van een apart informatieprotocol of dat er afspraken zijn gemaakt over het opstellen van een informatieprotocol.
1.13	Het op één centrale plek bij elkaar brengen van alle informatie betreffende de gemeenschappelijke regelingen;	Het college heeft toegezegd dat er wordt gewerkt aan een onderdeel verbonden partijen op de gemeentelijke website waar de relevante stukken te vinden zijn. Volgens het raadsvoorstel Actualisatie Kadernota Verbonden Partijen (22/2019) is de PC Portal de centrale plek waar de specifieke kaders per verbonden partij staan. Het college stelt tevens voor om *"(…) per verbonden partij de volgende documenten beschikbaar te stellen (dit voor zover deze openbaar zijn): statuten / de tekst van de gemeenschappelijke regeling, meest actuele begroting, meest actuele jaarrekening, het specifieke kader per verbonden partij, als webpagina"* Aangegeven is dat hierbij zoveel mogelijk gebruik gemaakt wordt van metagegevens en hyperlinks naar de website van de betreffende partij. Dit is tevens beschreven in de Kadernota Verbonden Partijen 2019. De PC Portal beschrijft de specifieke kaders en verwijst voor de overige informatie door naar de website van de betreffende verbonden partij. De informatie op de websites van de verbonden partijen blijkt nog niet altijd up to date. Wat betreft de GGD: Op de website van de GGD zijn inmiddels de AB-verslagen, jaarstukken en jaarverslagen als mede het Reglement van Orde van het AB terug te vinden.
1.14	Het actueel, volledig en goed geordend hebben en houden van de onderliggende dossiers;	We hebben toegezegd hier aandacht voor hebben. Ten aanzien van verbonden partijen zijn ambtelijk afspraken gemaakt over de archivering van stukken.
1.15	De wijze waarop ervaringen met controle en toezicht uit andere sectoren hierbij zijn of nog worden meegenomen.	Wat betreft de GGD: In zijn brief dd. 21 januari 2020 heeft het college de raad geïnformeerd over de ondernomen acties uit de code voor *good governance* van de vereniging GGD GHOR

		Nederland.
1.16	Het college te verzoeken om uiterlijk 1 oktober 2018 de evaluatie van de Kadernota verbonden partijen aan de raad voor te leggen en:	De Kadernota Verbonden Partijen is geactualiseerd (raadsbesluit 8 mei 2019) zonder voorafgaande evaluatie. In het jaarverslag 2018 heeft de Rekenkamer erop gewezen dat in het raadsvoorstel en de geactualiseerde Kadernota Verbonden Partijen niet op alle punten uit het Rekenkamerrapport wordt ingegaan. De auditcommissie heeft de raad voorafgaand aan de besluitvorming advies gegeven over de Kadernota verbonden partijen. Zij vraagt daarin aandacht voor informatievoorziening en de sturing. Bij de behandeling van het voorstel en advies heeft de portefeuillehouder op één punt een toezegging gedaan, namelijk het toevoegen van het geven van een zienswijze door de raad bij kaderbrieven. Met die toevoeging heeft de raad de Kadernota verbonden partijen op 8 mei 2019 als hamerstuk vastgesteld.
1.17	a. Daarin aandacht te besteden aan alle onderdelen die in de bijlage van de Nijmeegse oplegnotitie worden genoemd en in het bijzonder aan: b. De herzieningstermijn voor specifieke kaders. c. Zaken waarover nadere afspraken gemaakt moeten worden in het specifieke kader. d. De informatie die per verbonden partij op de website gedeeld wordt.	
1.18	e. Naar aanleiding daarvan een voorstel aan de raad te doen voor de door te voeren aanpassingen in de Kadernota verbonden partijen.	
1.19	Het delegatiebesluit voor het geven van zienswijzen per 4 juli 2018 in te trekken.	Deze is ingetrokken.
1.20	Het college te verzoeken om:	Het college heeft op 26 februari 2019 het raadsvoorstel voor de geactualiseerde Kadernota vastgesteld. De raad heeft het raadsvoorstel op 8 mei 2019 als hamerstuk vastgesteld (zie ook beschrijving stand van zaken bij beslispunt 3).
1.21	a. Uiterlijk 1 december 2018 de geactualiseerde Kadernota Verbonden Partijen voor de periode 2019 – 2022 aan de raad ter besluitvorming aan te bieden;	
1.22	b. Uiterlijk 1 februari 2019 de aangepaste specifieke kaders voor de verbonden partijen waarin de gemeente Nijmegen participeert ter informatie aan de raad aan te bieden.	De tekst per verbonden partij op de PC Portal dient – zoals beschreven in het raadsvoorstel Actualisatie Kadernota Verbonden Partijen (22/2019) - tevens als specifiek kader en zijn daarmee beschikbaar. In de geactualiseerde Kadernota verbonden partijen is aangegeven dat de specifieke kaders voortaan vierjaarlijks aan het begin van een bestuursperiode opnieuw worden opgesteld door het college. En dat jaarlijks bij het opstellen van de begroting ambtelijk zal worden getoetst op juistheid en eventueel kleine aanpassingen doorgevoerd zullen worden.
1.23	Toezegging Gespreksronde 20 juni 2019: Het college zal de andere regiogemeenten oproepen om de aanbevelingen uit het regionale Rekenkamerrapport over te nemen.	Volgens de toezeggingenlijst is deze toezegging afgedaan. Er is echter enkel een ‘vinkje’ in de lijst gezet. Daardoor is voor de raad en geïnteresseerden van buiten niet duidelijk en niet terug te vinden hoe die oproep is gedaan en wat het resultaat daarvan geweest is.

Titel		
	De knop om	**Besluit gemeenteraad** 27 februari 2019, agendapunt 9
Nummer	**Tekst**	**Planning/Stand van zaken**
2.1	Het college verzoeken om in afstemming met de raad uiterlijk in juni 2019 in een Plan van Aanpak Energietransitie aan te geven hoe men concreet invulling geeft aan de aanbevelingen van de Rekenkamer, en de onlangs vastgestelde Warmtevisie bij deze uitwerking te betrekken.	De gemeenteraad heeft op 27 november 2019 het Plan van Aanpak, inclusief een participatie en communicatieplan vastgesteld.
2.2	Het college te verzoeken om twee keer per jaar in maart en september een voortgangsrapportage energietransitie aan de raad aan te bieden en over de onderwerpen van deze rapportage vooraf met de raad af te stemmen.	Er worden per jaar twee voortgangsbrieven verstuurd. Deze zijn terug te vinden op: https://www.nijmegen.nl/over-de-gemeente/dossiers/dossier-energietransitie/nijmegen-aardgasvrij/ onder het kopje “Voortgangsinformatie voor de gemeenteraad”. De informatie op de website is tot en met 2019 bijgewerkt. De voortgangsbrieven uit 2020 worden hier zo spoedig mogelijk aan toegevoegd.
2.3	Als raad eens per jaar een expertbijeenkomst te organiseren over de Nijmeegse lange-termijnaanpak van energietransitie, waarbij in ieder geval aandacht wordt besteed aan de opgaven uit de energietransitie die zich moeilijker in een projectmatige aanpak laten vatten.	Op 19 februari 2020 heeft de eerste expertbijeenkomst plaatsgevonden. Daarnaast zijn er in 2020 nog twee sprekers geweest op 11 maart en 16 maart. De gemeeenteraad oriënteert zich op een volgende bijeenkomst.
2.4	Het themadossier Aardgasvrij op www.nijmegen.nl aan te vullen met een themadossier Energietransitie.	Op de pagina ‘bestuurlijke dossiers’ op www.nijmegen.nl is inmiddels een dossier ‘energietransitie’ opgenomen, waaronder drie bestuurlijke dossiers hangen: Nijmegen aardgasvrij Regionale Energiestrategie Duurzame warmtebronnen
2.5	Een gespreksronde ‘Energietransitie’ uit zijn midden in te stellen met als doel besluitvorming van de gemeenteraad voor te bereiden en met het college te overleggen over collegevoorstellen en raadsvoorstellen die de energietransitie raken waarbij gespreksronde	Sinds 2019 zijn de volgende gespreksrondes georganiseerd: 17 april 2019 (agendapunt 4) 15 mei 2019 (agendapunt 1) 4 september 2019 (agendapunt 3) 6 november 2019 (agendapunt 2)

	'Energietransitie' de taak krijgt de transitie goed te monitoren en controleren.	8 januari 2020 (agendapunt 1, informeren) 11 maart 2020 (agendapunt 1 en 2, informeren) 27 mei 2020 (agendapunt 3, initiatiefvoorstel warmtevisie) 17 juni 2020 (agendapunt 1, informeren) 1 juli 2020 (agendapunt 2, diverse stukken (voorstellen en brieven)) 2 december 2020 (informeren) 9 december 2020 (agendapunt 3, wijkwarmteplan Hengstdal) 6 januari 2021 (agendapunt 1, informeren) 10 februari 2021 (agendapunt 2, opiniëren)
2.6	Er wordt regionaal in gesprek gegaan met Nuon over de tariefsverhoging. Op een later moment wordt de raad daarover geïnformeerd.	De toezegging is afgedaan. Hierover is toelichting en terugkoppeling gegeven aan de gemeenteraad tijdens de raadsvergadering van 5 juni 2019, punt 7
2.7	Voor 27 februari 2019 wordt de vraag over het bedrag van de gemeente naar Nuon in combinatie met de exploitatiegarantie schriftelijk beantwoord.	De toezegging is afgedaan per e-mail. De tekst van de e-mail is opgenomen bij de toezegging.
2.8	De raad wordt geïnformeerd over een (communicatie)plan ten aanzien van de mogelijkheden voor inwoners in Nijmegen Noord om het aansluitingscontract met NUON op het warmtenet te ontbinden.	Toezegging is uitgevoerd door het versturen van een brief van Vattenfall aan bewoners (https://www.nijmegen.nl/over-de-gemeente/dossiers/dossier-energietransitie/duurzame-warmtebronnen/brief-nuon-bewoners-nijmegen-noord-juni-2019/). Hierover is toelichting en terugkoppeling gegeven aan de gemeenteraad tijdens de raadsvergadering van 5 juni 2019, punt 7
2.9	De wethouder zegt toe de berekeningen over CO2-reductie mee te nemen in het gesprek met de Nuon en over dit gesprek (met Arnhem en Nuon) aan de raad terug te koppelen.	Hierover is toelichting en terugkoppeling gegeven aan de gemeenteraad tijdens de raadsvergadering van 5 juni 2019, punt 7
2.10	Alle bewoners ontvangen binnen twee weken een brief van Nuon dat de boeteclausule voor het niet afnemen van warmte bij Nuon niet geëffectueerd zal worden.	De bewuste brief (https://www.nijmegen.nl/over-de-gemeente/dossiers/dossier-energietransitie/duurzame-warmtebronnen/brief-nuon-bewoners-nijmegen-noord-juni-2019/) is verstuurd.
2.11	De half jaarlijkse Voortgangsrapportage Energietransitie wordt aangevuld met: Een overzicht van wat er komen gaat aan voorstellen en besluitvorming in onderlinge samenhang;	De toezegging voeren we als volgt uit: Bullit 1: In de eerstvolgende voortgangsbrief Energietransitie van 2021 komen we hierop terug.

	Een overzicht met betrekking tot energietechnieken en de voorkeur daarin; Een overzicht van initiatieven van onderop; De voortgang op de wijkwarmteplannen.	Bullit 2 en 3 is opgenomen in de duurzame bronnen en warmtenetstrategie. Deze is de gemeenteraad ter kennisgeving aangeboden: (https://online.ibabs.eu/ibabsapi/publicdownload.aspx?site=Nijmegen&id=9ec41c48-52f3-442c-804c-950822fa9631) Bullit 4: is onderdeel van de voortgangsbrieven Energietransitie.

Coronacompensatie

Toegekende coronacompensatie 2020

Totaal bedragen * € 1.000	2020 2e voortgangsmonitor	2020 Stadsrekening
Provinciale compensatie:		
- algemeen	500	500
- matching cultuur	805	805
Rijkscompensatie:		
- TOZO	22.820	22.809
- cultuur	1.610	1.610
- 1e tranche via gemeentefonds zie uitwerking	7.316	7.316
- 2e tranche via gemeentefonds, zie uitwerking	3.920	3.920
- 3e tranche via gemeentefonds, zie uitwerking		1.998
- regeling tegemoetkoming sport	187	187
Totaal compensatie	**37.158**	**39.145**

1e tranche via gemeentefonds, bedragen * € 1.000	2020 2e voortgangsmonitor	2020 Stadsrekening
Afname toeristenbelasting	151	151
Inhaalzorg Jeugdwet	391	391
Inhaalzorg WMO 2015	127	127
Maatschappelijke opvang	2.406	2.406
Vrouwenopvang	184	184
Inkomstenderving participatiebedrijf	1.091	1.091
Voorschoolse voorziening peuters	86	86
Parkeerinkomsten	2.165	2.165
Lokale culturele voorzieningen	715	715
totaal 1e tranche	**7.316**	**7.316**

2e tranche via gemeentefonds, bedragen * € 1.000	2020 2e voortgangsmonitor	2020 Stadsrekening
Inkomstenderving tot 1 juni (precario, markt en evenementen)	314	314
Inkomstenderving na 1 juni (indicatief)	nb	-
Lokale culturele voorzieningen gemeenten na 1 juni	751	751
Buurt- en dorpshuizen	205	205
Toezicht en handhaving	507	507
Vrijwilligersorganisaties Jeugd (scouting, speeltuin)	64	64
Verkiezingen	265	265
Sw-bedrijven na 1 juni	606	606
Opschalingskorting (schrappen oploop in 2020)	770	770
Niet innen eigen bijdrage WMO	252	252
Noodopvang kinderen van ouders met cruciaal beroep	186	186
totaal 2e tranche	**3.920**	**3.920**

3e tranche via gemeentefonds, bedragen * € 1.000	2020 2e voortgangsmonitor	2020 Stadsrekening
Continuïteit van zorg (COVID 19)		218
Compensatie quarantaine kosten		48
Continuïteit van zorg beschermd wonen		188
Gemeentelijk schuldenbeleid		23
Bijzondere bijstand		81
Aanvullend pakket re-integratiekosten		818
Crisisdienstverlening		413
totaal 3e tranche	**-**	**1.998**